

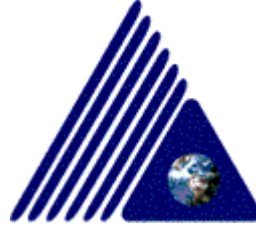
**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KARİYER BASAMAKLARI YÜKSELME SINAVI (KBYS):
ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİ GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE NİTEL
BİR ARAŞTIRMA**

Beril ARTAN

**Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı**

İstanbul – 2007

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KARİYER BASAMAKLARI YÜKSELME SINAVI (KBYS):
ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİ GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE NİTEL
BİR ARAŞTIRMA**

Beril ARTAN

**Danışman
Dr. Adil Serdar SAÇAN**

**Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı**

İstanbul – 2007

**KARİYER BASAMAKLARI YÜKSELME SINAVI (KBYS):
ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİ GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE
NİTEL BİR ARAŞTIRMA**

Beril ARTAN

ONAY

Jüri:

Tez Danışmanı : Dr. Adil Serdar SAÇAN

Adil Serdar Saçan

Üye : Prof. Dr. Canan ÇETİN

Canan Çetin

Üye : Dr. Mustafa FARSAKOĞLU

Mustafa Farsakoğlu

Yüksek lisans tezi onay tarihi: 04/05/2007

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

KISALTMALAR	iv
ÇİZELGE LİSTESİ.....	vi
ÖNSÖZ	vii
ABSTRACT.....	viii
ÖZET	ix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.2.1. Alt Problemler.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Sayıtlar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	7
2. TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİ.....	9
2.1. Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları	10
2.2. Türk Millî Eğitiminin Özel Amaçları	11
2.3. Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri	12
2.3.1. Genellik ve Eşitlik.....	12
2.3.2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları	12
2.3.3. Yönelme	13
2.3.4. Eğitim Hakkı	13
2.3.5. Fırsat ve İmkân Eşitliği	13
2.3.6. Süreklilik.....	13
2.3.7. Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları ve Atatürk Milliyetçiliği	13
2.3.8. Demokrasi Eğitimi	14
2.3.9. Lâiklik	14
2.3.10. Bilimsellik.....	14
2.3.11. Plânlılık	15
2.3.12. Karma Eğitim	15
2.3.13. Okul İle Ailenin İş birliği	15
2.3.14. Her Yerde Eğitim	15
2.4. Ortaöğretim	16
2.4.1. Genel Ortaöğretim;.....	16
2.4.2. Meslekî ve Teknik Orta Öğretim	16
2.5. Yükseköğretim	17
2.5.1. Yükseköğretimin Amaçları	17
2.5.2. Yükseköğretimin Basamakları	18
2.5.3. ÖSYM	19

3. EĞİTİM SÜRECİ VE ÖĞRETMEN.....	27
3.1. Eğitimde Genel Durum	27
3.2. Bilgi Toplumunda Okul ve Eğitim.....	29
3.3. Öğretmen ve Öğretmenlik Kavramları.....	31
3.4. Öğretmenin Nitelikleri	33
3.5. Öğretmenin Rollerini.....	39
3.5.1. Öğretmenin okul içi ve okul dışı rolleri	39
3.5.2. Öğretmenin sınıf içi rolleri.....	41
3.5.3. Öğretmenin sınıf dışındaki rolü	43
3.6. Öğretmen- öğrenci ilişkisi.....	44
3.6.1. Öğretmenin Öğrenciyle İletişiminin Önemi.....	47
3.7. Öğretmenin Öğrenimi-Yetiştirilmesi	48
3.8. Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesi	50
3.8.1. Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesinin Amaçları:	50
3.8.2. Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesinin Görevleri:	51
4. KARİYER	53
4.1. Kariyerin Önemi.....	55
4.2. Kariyer Basamakları.....	56
4.3. Kariyer Sistemleri	59
5. UZMAN ve BAŞÖĞRETMENLİK SINAVI (Kariyer Basamaklarını Yükseltme Sınavı, KBYS).....	60
5.1. Uzman ve Başöğretmenlik Sınavı Nedir?	60
5.1.1. KBYS Süreci.....	60
5.1.2. KBYS Yönetmeliği	61
5.1.3. KBYS' nin kapsamı	65
5.1.4. KBYS Sonuçları.....	74
5.1.5. KBYS ile ilgili çıkan medya haberleri ve yorumlar.....	74
6.ARAŞTIRMA.....	777
6.1. Araştırmanın Amacı	777
6.2. Yöntem.....	77
6.2.1. Araştırma Modeli	77
6.2.2. Evren	78
6.2.3. Örneklem.....	78
6.2.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi.....	78
7. Bulgular ve Yorum	79
7.1. Değerlendirmeye Tabi Tutulan Ölçütler	79

7.1.1. Sınava ne amaçla katıldınız? Kendinizi denemek? Daha fazla maaş? Kariyer amaçlı?	79
7.1.2. Katıldığınız bu sınavı nasıl değerlendiriyorsunuz? Yapılış tarzı bakımından? Test tekniğindeki şıklar çeldirici miydi?(kolay-zor)	79
7.1.3. Bu sınavda soruları soran komisyonda olsaydınız ne tür sorular sorardınız?	79
7.1.4. Bu sınavın bölümlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?	80
7.1.5. Bu sınavın sorularını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklediğiniz sorular mıydı? Yeterli miydi?	80
7.1.6. Bu sınavda öğretmen yetenek ve yeterliliklerinin hangi boyutları değerlendiriliyor?	81
7.1.7. Bu sınavın mesleğinizde sizin gelişiminize ve öğretmen kalitesinin gelişimine katkıları konusunda ne düşünüyorsunuz?	82
7.1.8. Bu sistemde ne tür değişiklikler önerirsiniz? Sistemin yapısı, süreci işleyişi?	84
7.1.9. Bu sınav sisteminin güçlü ve zayıf yanları nelerdir? Öğretmenlerin yetenekleri ve yeterliliklerinin ne kadarı ölçülüyor?	87
7.1.10. Sınav komisyonundaki kişilerin bu alandaki yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?	92
7.2. Yorumlar	93

8. SONUÇ ve ÖNERİLER 98

EKLER 102

EK-1 Öğretmen/Uzman Öğretmen Değerlendirme Çizelgesi	103
EK-2 Sınav Konuları Çizelgesi.....	1099
EK-3 İl Başarı Sıralaması Çizelgesi	122
EK-4 Türkiye Geneli Başarı Sıralaması Çizelgesi	123
EK-5 Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı Soruları	124
EK-6 2005 Kbys Uzman Öğretmen Ve Başöğretmen Kontenjan Sayıları	228
EK-7 Görüşme Formu	242

KAYNAKLAR 245

ÖZGEÇMİŞ 248

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
age	Adı geçen eser
ALES	Akademik Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı
ALS	TSK Askeri Liseler Sınavı
ev.	Çeviren
DfES	Department for Education and Skills
DGS	Dikey Geçiş Sınavı
Edit.	Editör
E.Ö.E.	Etkili Öğretmenlik Eğitimi
İ.İ.B.F.	İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi
KPDS	Kamu Personel Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı
KBYS	Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı
KPSS	Kamu Personel Seçme Sınavı
LGS	Liselere Giriş Sınavı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OKS	Ortaöğretim Kurumları Sınavı
ÖSS	Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Program for International Student Assessment
s.	sayfa
SEN	Sendikası
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi

T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TCS	Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study
TUS	Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı
TOEFL	Test of English as a Foreign Language
ÜDS	Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı
ÜSYM	Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
YÇS	Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin Yükseköğretime Giriş Sınavı
YDS	Yabancı Dil Sınavı
YÖK	Yükseköğretim Kuruluna
YÖS	Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı
YTL	Yeni Türk Lirası
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa No

Çizelge 3. 1: Nitelikli Öğretmenlerin Özellikleri.....	33
Çizelge 3. 2: Öğretmenlerden Ne Beklenilmektedir?.....	34
Çizelge 3. 3: Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Taslağı.....	35
Çizelge 3. 4: Yeterliklerin Belirlenmesinin Sonucu.....	36
Çizelge 5. 1: 2005 KBYS Sonuçlarına İlişkin Sayısal Bilgiler.....	74
Ek-1 : Öğretmen/Uzman Öğretmen Değerlendirme Çizelgesi.....	104
Ek-2 : Sınav Konuları Çizelgesi.....	110
Ek-3 : İl Başarı Sıralaması Çizelgesi.....	123
Ek-4 : Türkiye Geneli Başarı Sıralaması Çizelgesi.....	124

ÖNSÖZ

Bilginin gücü yirmi birinci yüzyılda öne çıkmıştır. Buna bağlı olarak ücret ve diğer ödüllerin daha fazla pozisyon gücü yerine gelecekte uzmanlık seviyesine göre verilmesi tasarlanmıştır.

Bu araştırma ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İSTANBUL ili ortaöğretim öğretmenlerinin (KBYS)Kariyer Basamakları Yükseltme Sınavı' nın öğretmenlerin uzmanlığını ne derece ölçtüğü konusunda mevcut sisteme ilişkin görüşler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma sekiz bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümü oluşturan giriş bölümünde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları, tanımları verilmiştir. İkinci bölümde Türk Eğitim Sistemi ile ilgili kuramsal bilgilere, üçüncü bölümde Eğitim Süreci ve Öğretmen ile ilgili kuramsal bilgilere ve ilgili yayınlara, dördüncü bölümde Kariyer kavramıyla ilgili kuramsal bilgilere, beşinci bölümde ise KBYS ile ilgili yayınlara yer verilmiştir. Altıncı bölümde ise araştırmanın yöntemi açıklanmıştır. Yedinci bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlaması yer almaktadır. Sekizinci ve son bölümde ise araştırmanın sonuçları ve öneriler verilmiştir.

Araştırma süresince birçok kişinin maddi, manevi desteği ve katkıları olmuştur. Bu çalışmanın yürütülmesinde akademik bilgi, görüş ve deneyimlerinden faydalandığım değerli tez danışmanım Sayın Adil Serdar SAÇAN' a, Eğitim Yönetimi dersindeki değerlendirmeleri ile değişik bir bakış açısı kazandıran Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN' a, Bilimsel Araştırma Yöntemleri konularında ve öğretmenlik mesleğinde katkılarından dolayı Prof. Dr. Müfit AKYÜZ' e, İnsan Kaynakları Yönetimi konusundaki bilgi dağarcığımızı genişleten Yrd. Doç. Füsun AKDAĞ' a, araştırmanın birçok aşamasında desteğini esirgemeyen Arş. Gör. Engin KARADAĞ' a, başta idari kadro olmak üzere Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün tüm çalışanlarına en içten saygı ve sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek lisans süresince bana gösterdiği sabır ve desteğinden dolayı anneme, babama, kardeşime teşekkür ediyorum.

Şubat 2007/ İstanbul

Beril ARTAN

PERCEPTIONS OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS ON THE CAREER EVALUATION EXAMINATION(KBYS) AND A QUALITATIVE RESEARCH

ABSTRACT

Teachers and civil servant personnel have been given various opportunities to improve their ability by the state. Some of these opportunities are the Civil Servant Language Examination (KPDS), the Selection of Civil Servant Examination (KPSS) and the Career Evaluation Examination (KBYS). These examinations are the only objective criteria for the promotion of civil servant personnel and teachers.

Recently, the mobilization of education has taken place against a background of technological development; especially with various computer programs and computer-based foreign language-learning programs. Alongside this, many teachers and civil servant personnel have taken master and Ph. degrees.

The aim of this research is to determine the perceptions of secondary school teachers in Istanbul (Anatolian side), in relation to the performance appraisal of the career grade system in 2005. During the research, a questionnaire form was prepared by the researcher and data analysis has been carried out using content analysis. The conclusions herein originated from submitting ten basic questions and the answers that were subsequently provided.

The results of the research are that, despite the fact that secondary school teachers want to improve their ability, they think that the exam questions are not adequate enough to measure their level of education. Getting a higher salary is the prime reason for taking these exams. Besides, they think that the required documents for the expertise are not clearly explained and they are not sure about the duties of the appraisal commission. In short, it sounds confusing to them. In addition to this, the teachers put forward a negative opinion about the applicability of the system, and they proposed that improvement studies should be done. The teachers think that participation in scientific and social activities with their levels of education is a required criteria augmenting their improvement; but they are of the opinion that opposes examinations and inspection grades being used in appraisal.

Key words: Examination of career, secondary school teachers, career evaluation

KARİYER BASAMAKLARI YÜKSELME SINAVI (KBYS): ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİ GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE NİTEL BİR ARAŞTIRMA ÖZET

Öğretmenler ve diğer kamu personelinin, kendilerini geliştirmeleri için çeşitli fırsatlar yaratılmaktadır. Bu fırsatların bazılarında örnek olarak Kamu Personeli Dil Sınavı (KPDS), Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ve en son Kariyer Basamakları Yükseltme Sınavı (KBYS) gibi çeşitli sınavlar gelmektedir. Bu sınavlar, objektif ölçüm ve kişilerin kariyerlerinde yükselmelerinde önemli adımlar olmaktadır. Artan teknolojik gelişmelerin ışığında son yıllarda bilgisayar ve yabancı dil için hizmet içi eğitim seferberliği başlatılmış ve eğitim camiasında kendini yetiştirme elzem duruma gelmiştir. Ayrıca hayat boyu öğretim felsefesine uyan öğretmenlerle, kendilerini yetiştirmek için yüksek lisans ve doktora tahsili yapanların sayısı artmıştır.

Bu araştırmanın amacı; İstanbul Anadolu Yakasında bulunan ortaöğretim okulu öğretmenlerinin 2005 Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı (KBYS) ile 2006 Ek-KBYS' na ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma için gerekli veriler literatür taraması ve birebir görüşme tekniği yoluyla elde edilmiştir. Görüşme formunun geliştirilmesinde ise ilk önce ilgili literatür taranmış, daha önceden yapılmış görüşme tekniği ile ilgili formlar ve araştırmalarda sunulan öneriler dikkate alınarak araştırmacı tarafından görüşme soruları oluşturulmuştur. Uygulanan görüşme formuyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Görüşme formunda bulunan toplam on soruya cevap aranmıştır.

Araştırmanın sonuçları şöyledir: Bu sınava giriş nedenlerinin başında maaşlara gelecek ek zam birinci sıradadır. Ortaöğretim öğretmenleri kendilerini geliştirmek istemelerine rağmen sınavın içeriğindeki bölümler ve soruların öğretmenlerin yeterliliğini ölçmede zayıf bulmuşlardır. Ayrıca uzmanlık için gereken belgeler ile değerlendirme komisyonunun görevleri hakkında bilgi karmaşası ve eksikliği olduğu görüşündedirler. Buna ek olarak öğretmenler sınav sisteminin uygulanabilirliği hakkında olumsuz görüş belirtmişler ve daha da geliştirilmesi için önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenler eğitim düzeyleri ile bilimsel ve sosyal etkinliklere katılımın mesleklerinde ilerlemelerinde gerekli bir ölçüt olduğunu düşünmekte ancak sınav uygulamasındaki sicil notlarının sonuçların değerlendirilmesinde kullanılmasına karşı oldukları görüşündedirler.

Anahtar kelimeler: Kariyer sınavı, ortaöğretim öğretmenleri, görevde yükselme

1. GİRİŞ

Bu çalışma, ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavına ilişkin görüşlerinin neler olduğunu belirlemek için İstanbul il merkezindeki resmi ortaöğretim kurumlarına yönelik hazırlanmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veriler birebir, telefon ve e-posta görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Toplanan veriler ‘içerik analizi’ yöntemi uygulanarak analiz edilmiştir. Bu bölümde araştırmanın; problemine, amacına, önemine, sınırlılıklarına, varsayımlarına ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problemin Durumu

Bilginin temel üretim faktörleri arasında birinci sıraya yükseldiği, küresel rekabet üstünlüğünün bilgi üretimine ve kullanımına bağlı olduğu günümüzde, eğitim sistemimizin üstlenmek zorunda olduğu rol, çok daha hayati bir önem kazanmıştır. Sanayi toplumunun ve kitlesel üretimin yerini bilgi ve teknoloji toplumu ve bilgi bazlı ekonomilerin aldığı dünyada, eğitim sistemimizin eğitim-öğretim faaliyetleri yanında, rekabet stratejileri oluşturması, yeni roller ve daha ağır görevler üstlenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı ana hizmet, yardımcı hizmet, danışma ve denetim birimleri ve bunların görevleri yeniden belirleyerek; karar süreçleri ve iş akışının hızlandırılması, görev - yetki karmaşası ve çakışmasının önlenmesi, birimler arasındaki iletişimin güçlendirilmesi, taşraya yetki devri sağlanması diğer yandan; eğitim politikaları; sivil toplum kuruluşları ile yönetişimci bir anlayış içerisinde belirlenmesi, meslekî ve teknik eğitime daha çok önem, öncelik ve ağırlık verilerek öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmelerinin sağlanması ve kaynak kullanımında etkinlik ve verimliliği arttıracak tedbirler alınmasına ilişkin yeniden yapılanma sürecine girmiştir.

Yukarıda belirtilen hususlarla birlikte öğrencilerin de; özgür düşünen ve bağımsız karar verebilen, yeniliklere açık, özgüven sahibi, risk alabilen, hayata olumlu bakan ve öğrendiklerini uygulayabilen, ekip çalışmalarına önem veren, problem çözme, iletişim ve organizasyon yeteneği gelişmiş, bilim ve teknoloji üretebilen, içinde yaşadığı

toplumun millî ve manevî değerlerine duyarlı bireyler olarak yetişmesi için uygun imkân ve fırsatlar oluşturulmaya çalışılacaktır.

Bu düzenleme ile öğretmenlerin meslek kariyer basamaklarına geçişleri sınavla yapılacak, kazandıkları kariyer basamağının özlük haklarından yararlanacak ve buna göre farklı maaş alacaklardır.

Uzmanlaşmanın yaygınlaştığı dünyamızda bilginin önemi herkes tarafından daha iyi anlaşılmaktadır. Eğer KBYS buna yardım edebilir ve daha ileri bir amaç için öğretmenin mesleğinin anlamını görmeye yardımcı olursa, bu sınav amacına ulaşmış olacaktır. Öğretmenlerin temel görevi; ulusal ve evrensel değerleri benimseyen ve sorunlara çözüm üreten, millî eğitimin ve alanı ile ilgili ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren, öğrenmeyi öğrenen bireyleri, her bireyin gereksinimlerini de dikkate alarak yetiştirmektir.

Öğretmen kalitesi, öğrencinin öğrenme başarısının en önemli belirleyicisidir. Ancak hâlihazırdaki müfredata bağlı olan öğretmen gelişimi için model geliştirilememesi, mevcut öğretmenlerin, yoğun eğitim ve destek olmadan yeni müfredatı ve öğretim yöntemlerini başarmada zorlanmaları ve ÖSS sisteminin geleneksel öğretim sistemlerinin devam edilmesi için baskı yapması öğretmeni ve öğretmen kalitesini desteklememektedir.

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl Bilgi Çağı olduğundan bu çağın toplumu da bilgi toplumu olmalıdır. Bilgi toplumuna geçişte de temel unsur eğitimidir. Eğitimde ise temel unsur alanında uzman olan, eğitim bilimi ve teknolojisi alanlarındaki gelişmeleri takip eden, öğrenen ve uygulayan lider öğretmendir (Tekışık, 2006). Türk toplumu eğitim alanında yarını değil; yarınları, yüzyılları hedeflemek zorundadır(Özyürek, 2004).

Eğitim sisteminde asıl üretim okulda yapıldığı için sistemin kilit, stratejik ve vazgeçilmez ögesi okuldur. Okulun görevleri, çocuğu sosyalleştirmek yani çocuğa kültürü aşlamak, yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemine bağlılık göstermesini gerçekleştirmek, ekonominin beyin gücü ve insan gücü gereksinmesini karşılamaktır. Bu görevleri yerine getirmek için okul yönetiminde rol oynayan öğelerinin başında

öğretmen gelmektedir. ‘Öğrenimin ilerlemesinin büyük ölçüde öğretmen kitlesinin niteliklerine ve yeteneğine, bu kitlenin üyelerinden her birinin insani eğitsel ve mesleksi niteliklerine bağlı olduğu kabul edilmelidir’ (Çakıroğlu, 2006).

Türkiye’nin eğitimi iyileştirmesi gerektiği söyleniyor ancak nereden başlanacağı ve sistemin hangi parçalarının değiştirilmesi gerektiği konusunda genellikle şiddetli bir tartışma yaşanıyor. Vorkink(2006)’ e göre, eğitim değişimi gereklidir fakat bu değişim yalnız ve yalnız tüm taraflar arasında AB entegrasyonu için, millet ve milletin çocukları menfaatine reformların gerekli olduğu konusunda ulusal bir mutabakat olursa mümkün olacaktır. Bu mutabakatın kalite, eşitlik tüm eğitim seviyelerinde ulusal menfaat üzerinde odaklanması gereklidir.

Bir ülke ve bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik yönden kalkınmasında, halkın refah ve huzur içinde yaşamasında temel unsur eğitimidir. Eğitimde ise temel faktör öğretmendir (Tekışık, 2006). Dolayısıyla öğretmenin toplumun her kesimindeki bireylerini yetiştirdiği düşünülerek ülkenin önde gelen kişilerden olması gerekir. ‘Öğretmenlerin statüsü, eğitim alanında ulaşılabilecek amaç ve hedefler göz önüne alınarak, Bu konudaki gereksinimlere yakışır (uygun) olmalıdır; bu amaç ve hedeflere ulaşılması için, öğretmenler hakça bir statüden yararlanmalı ve öğretmenlik mesleği, hak ettiği kamusal saygınlığı görmelidir’ (Çakıroğlu, 2006).

Ulu önder Atatürk; **“Milletleri kurtaranlar, yalnız ve ancak öğretmenlerdir. Öğretmenlerden, eğiticiden yoksun bir toplum, henüz millet adını alma kabiliyetini kazanmamıştır. Ona basit bir toplum denir, millet denemez. Bir toplum, millet olabilmek için mutlaka eğiticilere, öğretmenlere muhtaçtır.”** demiştir.

Ulaşılmak istenen liman, Atatürk’ün işaret ettiği muasır yani, çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkmaktır. Bunun yolunun da ancak ve ancak eğitim sistemimizin geliştirilerek kalitesini yükseltmekten geçtiğinin bilinciyle hareket etmeliyiz.

Bugün de Türkiye’nin gündeminde çağdaş bir eğitim, çağdaş bir toplum bulunmaktadır. Bu amaca dönük olarak, Türk Millî Eğitim sisteminin; Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı, düşünme, algılama, yorumlama ve problem çözme yeteneği

gelişmiş, demokratik değerlere dayanan, yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusuna sahip, ulusal kültürü özümsemiş, farklı kültürleri yorumlayabilen ve çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilecek, bilim ve teknoloji üretimine yatkın bilgi ve beceri düzeyi yüksek, üretken ve yaratıcı, risk alabilen ve ekip çalışmasına önem veren bilgi çağı insanının yetiştirilmesi amacını gerçekleştirmek için geliştirme ve yenileştirme çalışmaları büyük bir kararlılıkla sürdürülmektedir.

Toplumun her ferdine yetenekleri ölçüsünde nitelikli eğitim imkânının sağlanması, üretken ve problem çözücü bilgi ve becerilerle donanımlı olarak yetiştirilmesi en öncelikli hedefleri olmuştur.

Ortaöğretim okulları için, hâlihazır ÖSS sınavı artık amacına hizmet etmemektedir ve ‘en yüksek bütünlük düzeyinde olmasına rağmen, eğitim sisteminde kaliteyi düşük tutmaktadır.

Bu sistem, 1 milyar YTL’ yi eğitimden, sınav hazırlığına kaydırmakta, tek sınav tüm müfredatı kapsamayacağı için dengesizlik yaratmakta, sınava hazırlık faaliyetlerine katılmalarından dolayı, gençlerin çok fazla zaman ve enerjisini almaktadır. Mevcut sistem, uzman düşünüş, karmaşık iletişim ve problem çözmede ileri yetkinliklerin öğrenilmesini engellemektedir.

Müfredat reformlarına bağlı olmayan, sınav yeteneğini test eden ÖSS, eğitim sisteminde uyumsuzluk da yaratmaktadır’(www.milliyet.com.tr). Nihayet ÖSS sınavı, okullara ve öğretmenlere kendi performansları hakkında geri bildirim sağlamamakta ve bu sınav ile okulda öğrenilen bilgiler test edilmemektedir.

ÖSS sistemini temel alarak KBYS’ nin de aynı etkileri yaratacağı düşünülmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Bu çalışma, birincisi 27 Kasım 2005 tarihinde ve ek olarak önlisans mezunlarına yönelik 30 Nisan 2006 tarihinde yapılan (KBYS) Kariyer Basamaklarını Yükseltme Sınavı’nın öğretmen yeteneklerini ve başarısını ölçmede ne derece yeterli olduğunu bulmak, bu sınavın zayıf ve güçlü yönlerinin okul yöneticileri ve öğretmenler

tarafından nasıl algılandığını ortaya çıkarmak ve mevcut öğretmen kariyer yükselme sistemini geliştirmeye yönelik öneriler ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

1.2.1. Alt Problemler

Temel probleme bağlı olarak yanıt aranan alt problemler şunlardır;

1. Sınava ne amaçla katıldınız? Kendinizi denemek? Daha fazla maaş? Kariyer amaçlı?
2. Katıldığınız bu sınavı nasıl değerlendiriyorsunuz? Yapılış tarzı bakımından? Test tekniğindeki şıklar çeldirici miydi?(kolay-zor)
3. Bu sınavda soruları soran komisyonda olsaydınız ne tür sorular sorardınız?
4. Bu sınavın bölümlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. Bu sınavın sorularını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklediğiniz sorular mıydı? Yeterli miydi?
6. Bu sınavda öğretmen yetenek ve yeterliliklerinin hangi boyutları değerlendiriliyor?
7. Bu sınavın mesleğinizde sizin gelişiminize ve öğretmen kalitesinin gelişimine katkıları konusunda ne düşünüyorsunuz?
8. Bu sistemde ne tür değişiklikler önerirsiniz? Sistemin yapısı, süreci işleyişi?
9. Bu sınav sisteminin güçlü ve zayıf yanları nelerdir? Öğretmenlerin yetenekleri ve yeterliliklerinin ne kadar ölçülüyor?
10. Sınav komisyonundaki kişilerin bu alandaki yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim personelinin yetiştirme süreci içinde yaşaması, diğer mesleklere bakarak daha büyük önem taşımaktadır. Artan bilgi ve teknoloji karşısında özellikle öğretmenlerin kendilerini yetiştirmeleri bir zorunluluktur. Öğretmenin kalitesini yükseltmek için öğretmenin mesleki becerileri saptanıp, eksikleri giderilip, hataları düzeltilerek öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine yardımcı olunur.

Bu araştırma ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İstanbul ili ortaöğretim öğretmenlerinin KBYS' na ve mevcut sisteme ilişkin görüşler ortaya konulacaktır. Kariyer basamaklarında yükselme sisteminin Türk eğitim sistemine yeni girmiş olması, uygulamanın ve sonuçlarının çalışma sırasında belirgin olmaması, sistemi ilk aşamadan beri izleme olanaklarını değerlendirmesi açısından bu çalışma önemlidir.

Araştırma bulguları ve sonuçlarıyla ortaöğretim okulu öğretmenlerinin sınavın değerlendirilmesi konusunda yeni ölçütler ve bunlara dayalı olarak yeni sistemler geliştirilebilir. Ayrıca bu araştırmanın, teorik anlamda da diğer araştırmacılar için bir kaynak teşkil edeceği, literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın başlıca sayıtları aşağıdaki gibidir.

1. İstanbul ili ortaöğretim öğretmenlerinin 2005 KBYS' na ve 2006 Ek-KBYS' na ilişkin görüşleri; ortaöğretim öğretmenleri tarafından görüşme formuna verdikleri cevaplarla ölçülebilir.

2. Ortaöğretim öğretmenleri, görüşme sorularına doğru ve samimi olarak cevap vermişlerdir. Sonuçlar onların samimi görüşlerini yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, ilk defa olarak 2005 yılında yapılan KBYS' na ve 2006 yılında yapılan ek-KBYS' na girenlerle uzmanlık ve başöğretmenlik için adaylık şartlarını taşıyan ortaöğretimdeki öğretmenlerin sınava ait görüşlerinin belirlenmesine yöneliktir.

Netice itibarı ile bu araştırmadan elde edilecek sonuçlar, ortaöğretimde görev yapan öğretmenlerin bu sınavlara ait görüş ve fikirlerinin belirlenmesini sağlamaktır. Fakat bu araştırma; KBYS' nin ve Ek-KBYS' nin çalışmada belirtilmeyen diğer faktörlerin etkisi hakkında herhangi bir bilgi ortaya koymaz. Dolayısıyla yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılan sonuçlar sadece belirlenen faktörlerin etkisine yöneliktir.

1.6. Tanımlar

Öğretmen: Genel kültür, özel alan ve pedagojik formasyon eğitimi alarak yetişmiş ve adaylık döneminden sonra her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında eğitim-öğretim ve bununla ilgili yönetim hizmetlerini yürüten kişiler (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Uzman Öğretmen: Alanında ya da eğitim bilimleri alanında tezli yüksek lisans öğrenimini tamamlayan öğretmenlerden kıdem, hizmet içi eğitim, etkinlikler ve sicil; lisans öncesi ve lisans mezunu öğretmenler ile alanı ya da eğitim bilimleri alanı dışında lisansüstü öğrenimini tamamlayan öğretmenlerden ise kıdem, eğitim, etkinlikler, sicil ve sınav ölçütlerine göre yapılan değerlendirme ve başarı sıralaması sonucunda alanlarında ayrılan kontenjana yerleştirilenler kişilerdir(Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Başöğretmen: Alanında ya da eğitim bilimleri alanında doktora öğrenimini tamamlayan öğretmenlerden kıdem, hizmet içi eğitim, etkinlikler ve sicil; lisans öncesi ve lisans mezunu öğretmenler ile alanı ya da eğitim bilimleri alanı dışında lisansüstü öğrenimini tamamlayan uzman öğretmenlerden ise kıdem, eğitim, etkinlikler, sicil ve sınav ölçütlerine göre yapılan değerlendirme ve başarı sıralaması sonucunda alanlarında ayrılan kontenjana yerleştirilen kişilerdir (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Kariyer: Öğretmenlikten uzman öğretmenliğe, uzman öğretmenlikten başöğretmenliğe gerekli yeterlikler kazanılarak ilerlemektir(Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Öğretmenlik Kariyer Basamakları: Adaylık döneminden sonraki öğretmenlik, uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik basamaklarıdır (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Uzman-Başöğretmenlik Sınavı: Kariyer basamaklarında yükselme yönetmeliğine göre öğretmenlerin performans değerlendirme kriteridir. Ö.S.Y.M tarafından hazırlanıp uygulanır(Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı: Uzman-başöğretmenlik sınavıdır. Uygulamadaki ismidir (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Sicil (İş başarımı): Kişilik özelliklerinin ve meslekî yeterliğin belirlenmesi amacıyla geliştirilen ölçüt ve göstergelere göre yapılan değerlendirmedir (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Alan(Branş): Öğretmen adayları ve öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programına bağlı olarak atandıkları öğretmenlikleridir (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Eğitim Bilimleri: Öğrenme ve eğitim sürecinin niteliksel ve nesnel yönlerini bilimsel yöntemlerle ele alan ve inceleyen bilim dallarıdır (Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Kıdem: Öğretmenlik veya uzman öğretmenlikte geçen süredir(Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Hizmet içi eğitim: Hizmet içi eğitim amacı ile düzenlenen kurs ve seminerlerdir(Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

Etkinlikler: Bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif çalışmaları kapsar(Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği).

2. TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİ

Türkiye'de eğitim; adalet, güvenlik ve sağlık gibi devletin temel işlevlerinden birisi olup devletin denetimi ve gözetimi altında yapılmaktadır.

Batı'da Antik devirde eğitim denince, bedensel ve zihni gelişim yanında ruh ve ahlâk temizliği anlaşılmaktadır. Doğu' da ise Hintlilerde Brahman adı verilen din adamları, aynı zamanda toplumda bir öğretmen rolü de üstlenmişlerdir. Bu toplumda da eğitimde temel amaç, insanın ahlâki, manevi ve ruhi yönden geliştirilmesidir.

Türkiye' de eğitimin tarihsel gelişiminde ilk olarak İslamiyet öncesi dönem görülmektedir. Hunlar' da şaman ve kam adı verilen şairler, toplumda aynı zamanda bir öğretmen rolüne de sahiptiler. Göktürkler ve Uygurlar' da aynı şekilde bilge ve bilgelik önemli değerlerdir. İslamiyet sonrası Karahanlılar döneminden itibaren bir bilim ve kültür hayatı gelişmeye başlamıştır. Semerkant, Buhara, Taşkent, Kaşgar gibi kentler birer kültür merkezi haline gelmiş, çok sayıda medrese açılmıştır. Selçuklular döneminde Türk eğitim tarihi yönünden önemli bir kurum da bir esnaf örgütü Ahilik örgütüdür. Öğretimde görevli olanlara muallim, pir ve ahi gibi adlar verilmektedir. Bu dönemde yetişen önemli isimler Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli, Mevlana Celalettin Rumi' dir. Osmanlı Devletinde ulema/ilmiye sınıfı eğitimin yürütülmesini üstlenmişlerdir. Osmanlı döneminde ilk medrese, 1330' da İznik' te Orhan Bey tarafından yaptırılmıştır. Özellikle ilk dönem Osmanlı padişahları bilim ve bilim adamına çok önem vermişlerdir. Devletin ihtiyaç duyduğu alanlarda(müderris, kadı, din görevlisi, devlet memuru) insangücü bu dönemde açılan medreselerden yetişmiştir. Onaltıncı yüzyıldan itibaren medreselerde yozlaşma hissedilmeye başlamış, öğrenci ve müderrislerin disiplini kaybolmuş, ehliyet ve liyakat gözardı edilerek rüşvet ve kayırmacılık egemen olmaya başlamıştır. Medrese sistemi dışında Sübyan Mektebi veya Mahalle Mektepleri adı verilen ilköğretim düzeyinde okullar bulunmaktaydı. Bu okulların devamı olarak iki yıllık Rüştîye, İdadi ve Sultani Mektepleri de ortaokul düzeyindeydi.

Fatih tarafından kurulan Enderun Okulları' nda din, edebiyat, tarih, matematik, müzik ve beden eğitimi alanlarında eğitim Türkçe olarak verilmekteydi.1700' lü

yıllardan sonra Batı ülkelerinden esinlenerek oluşturulan ilk eğitim kurumları askeri okullar oldu. Askeri Deniz Okulu, Askeri Kara Okulu, Harp Okulu ve Tıphane-i Amire bunlara örnek olarak verilebilir(Erdoğan, 2004). 1847 yılından itibaren ortaöğretim seviyesindeki okulların açılmasından sonra ilk kez öğretmen yetiştiren okullar açılmaya başlanmıştır.

Osmanlı' nın son dönemlerini Türk Milli Eğitim sisteminin temellerinin atıldığı yıllar olarak görmek mümkündür(MEB,2002).

Cumhuriyet döneminde 3 Mart 1924 tarihinde çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm okullar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış, eğitim ve öğretimde ulusal bir bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Bu tarihten sonra da çeşitli düzenlemeler yapılmış, sonunda14 Haziran 1973 yılında bugünkü Türk Millî Eğitim Sistemi'nin temellerini oluşturan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun 1973 yılına kadar eğitimdeki gelişmeleri esas alarak Türkiye Eğitim Sistemini yasalaştırmıştır.

Eğitim hizmetlerinin sunumunda; Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilâtı, taşra ve yurt dışı teşkilâtları önemli görevler üstlenmektedirler.

Eğitim hakkı, T.C. Anayasası ile güvence altına alınmış; eğitimin tür ve kademelerini ve işleyişe dönük esasları düzenleyen mevzuatla, Türk Eğitim Sisteminin bugünkü yapısı kurulmuştur.

Millî Eğitim Temel Kanunu eğitim sistemini iki bölüme ayırmaktadır: Birinci ana bölümde örgün eğitim, ikinci ana bölümde ise yaygın eğitim denilmektedir. Örgün eğitimi, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim oluşturmaktadır. Yaygın eğitim ise, örgün eğitimin dışında yapılan her türlü planlı eğitimi kapsamaktadır(Başaran, 1996).

2.1. Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları

Millî Eğitimin genel amacı Türk Milleti'nin bütün bireyleri;

1. Atatürk İnkılâp ve İlkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş vatandaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (Başaran, 1996).

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenmiştir.

2.2. Türk Millî Eğitiminin Özel Amaçları

Eğitimin çağdaş görevi, eğitilenlerin *sorunlarının* çözülmesine yardım etmektir. Çağdaş eğitimin amaçları da eğitimin eğitilenin *sorun çözme gücünü* geliştirmesidir. Eğitileni, sorun çözme gücünü geliştirerek, şimdiki ve gelecek yaşamına hazırlayacak eğitimin gerçekleştirilmesi gereken *amaçları* şunlar olmalıdır:

Eğitim, eğitilen kişinin duygu, düşünce, gereksinme ve sorunlarını türlü araçlarla anlatabilmesi için ona *iletişim* yeterliliği kazandırmalıdır.

Eğitim, eğitilenin, demokratik yaşayışın gerektirdiği biçimde toplumsallaşabilmesi, diğer insanlarla olumlu ilişkiler kurabilmesi, ortaklaşılan amaçlar için birlikte çalışabilmesi için ona, *işbirliği* yeterliği kazandırmalıdır.

Eğitim, eğitilenin sorunlarını çözebilmesi için gereken bilgiyi toplayabilmesi, sorunlarına olumlu ve yapıcı bir tutumla savaşım ağabilmesi için ona *öğrenme ve araştırma* yeterliği kazandırmalıdır.

Eğitim eğitilenin kendi bedenine bakabilmesi, onu koruyabilmesi, çevre sağlığı için gerekenleri yapabilmesi, başkalarını sağlığını tehlikeye atmaması için ona *sağlıklı yaşama* yeterliği kazandırmalıdır.

Eğitim eğitilenin kendine ve topluma hizmet edebilmesinde temel öğe olan bir mesleği seğebilmesi, mesleği başarıyla yürütebilmesi, kazandığını tutumlu olarak kullanabilmesi, yurt zenginliğini kendi mesleği içinde değerlendirebilmesi için ona *üretim ve tutumluluk* yeterliği kazandırmalıdır(Başaran,1996).

Yukarıda sayılan eğitimin genel ve özel amaçları, her eğitim etkinliğinde uyulması gereken amaçlardır. Bu genel ve özel amaçlar bir bakıma eğitime bir çerçeve vermektedir.

2.3. Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri

2.3.1. Genellik ve Eğitlik

Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

2.3.2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları

Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

2.3.3. Yönelme

Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. Millî eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, orta öğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yönelmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır.

2.3.4. Eğitim Hakkı

Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. Temel eğitim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

2.3.5. Fırsat ve İmkân Eşitliği

Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

2.3.6. Süreklilik

Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

2.3.7. Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları ve Atatürk Milliyetçiliği

Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Millî ahlâk

ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile iş birliği yapılarak Millî Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

2.3.8. Demokrasi Eğitimi

Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için vatandaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevî değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasî olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

2.3.9. Lâiklik

Türk millî eğitiminde lâiklik esastır. Din kültürü ve ahlâk bilgisi öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

2.3.10. Bilimsellik

Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir. Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmesinin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddî ve manevî bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

2.3.11. Plânlılık

Millî eğitimin gelişmesi iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim-insan gücü-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde plânlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve her türdeki örgün ve yaygın, meslekî eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

2.3.12. Karma Eğitim

Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkân ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

2.3.13. Okul İle Ailenin İş birliği

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesinde katkıda bulunmak için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır. Bu maksatla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişleri Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

2.3.14. Her Yerde Eğitim

Millî eğitimin amaçları yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, iş yerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır. Resmî özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Millî Eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tâbidir.

2.3. Ortaöğretim

Türk Milli Eğitim Sisteminin genel yapısının bir dalı olan orta öğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Orta öğretimin amacı; öğrencilere asgarî ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda hem yüksek öğretime hem de mesleğe veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Orta öğretim; genel orta öğretim ve meslekî ve teknik orta öğretim olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

2.4.1. Genel Ortaöğretim;

Genel Orta Öğretim, ilköğretim üzerine en az dört yıl öğrenim veren, 14-16 yaş grubu çocukların eğitimini kapsamaktadır.

Genel orta öğretimin amacı; öğrencileri orta öğretim seviyesinde asgarî genel kültüre sahip, toplumun sorunlarını tanıyan, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan insanlar olarak yetiştirmek ve yüksek öğretime hazırlamaktır.

Genel orta öğretim kurumları; genel liseler, Anadolu liseleri, fen liseleri, sosyal bilimler lisesi Anadolu öğretmen liseleri, Anadolu güzel sanatlar liseleri ve yabancı dil ağırlıklı liselerden oluşmaktadır.

2.4.2. Meslekî ve Teknik Orta Öğretim

Meslekî ve Teknik Orta Öğretim, öğrencileri genel orta öğretimin amaçlarıyla birlikte onları iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak yetiştiren ve yüksek öğretime hazırlayan öğretim türüdür.

Meslekî ve teknik orta öğretim kurumları; meslek liseleri, çok programlı liseler, teknik liseler ve meslekî ve teknik öğretim programlarının da uygulandığı meslekî ve teknik eğitim merkezlerinden oluşmaktadır.

2003-2004 eğitim-öğretim yılında 3.696'sı meslekî ve teknik eğitim okulu olmak üzere 6.544 okulda, 3.587.144 öğrenci (2.458.190'ı genel, 1.128.954'ü meslekî ve teknik orta öğretimde) öğrenim görmekte olup, 152.207 öğretmen (78.308'i genel, 73.899'u meslekî ve teknik orta öğretimde) görev yapmaktadır.

2.5. Yükseköğretim

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı, en az iki yıllık yükseköğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar. Yükseköğretimin amacı, ülkenin bilim politikasına, toplumun yüksek düzeyde ve çeşitli kademelerdeki insan gücü gereksinimine göre öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirmek, bilimsel alanlarda araştırmalar yapmak, araştırma-inceleme sonuçlarını gösteren ve bilim-teknik ilerlemesini sağlayan her türlü yayını yapmak, hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmektir.

2.5.1. Yükseköğretimin Amaçları

Mili Eğitim Temel Kanunu' na göre, yükseköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insangücü ihtiyacına göre yetiştirmek;
2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;
3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;
4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunlarını, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;

5. Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;

6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymaktır.

2.5.2. Yükseköğretimin Basamakları

Milli Eğitim Temel Kanunu' na göre ortaöğretimi bitirenler, yükseköğretim kuruluşlarına girmek için aday öğrenci olmaya hak kazanırlar. ÖSYM'ce açılan üniversite giriş sınavlarını başaranlar da öğrenci olurlar. Yüksek lisans ile doktora öğretimi birleşerek lisansüstü öğretim adını almaktadır.

Üniversite öğretimi dört basamaktan oluşmaktadır.

1. *Ön lisans:* Bu öğretim üniversitenin birinci basamağıdır. Ortaöğretime dayalı en az dört yarıyılık (iki yıllık) bir öğretimdir. Bu öğretim ara insangücü yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Sekiz yarıyılık lisans öğretiminin ilk yarısına da kimi kez önlisans denebilmektedir. Ön lisans öğretimi yapan yüksekokullardan mezun olan öğrenciler belli bir meslek deneyiminden sonra, dereceleri tuttuğunda lisans öğretimi yapmak üzere fakültelere girebilmektedir.

2. *Lisans:* Ortaöğretime dayalı en az sekiz yarıyılık (dört yıllık) bir öğretimdir. Bu öğretim fakültelerde verilir. Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirmek için lisans öğretimi yaparlar. Eğitim Bilimleri Fakültesinde, lisans düzeyinde, eğitimin değişik alanlarında uzman olarak çalışabilecek elemanlar yetiştirilir. Lisans öğretimi, üniversitelerde kazandırılan mesleklerin, bilim alanlarının ana gövdesini oluşturur. Bunu üzerine yapılan öğretime lisansüstü öğretim denir.

3. *Yüksek lisans:* Lisansüstü öğretiminin ilk basamağı, üniversite öğretiminin ise üçüncü basamağıdır. Bu öğretim, lisans öğretimine dayalı en az iki yarıyılık ya da ortaöğretime dayalı en az on yarıyılık bir yükseköğretimdir. Yüksek lisans yapan bir kişi, kendi alanında uzman ya da yüksek gibi bilimsel unvan alır. Buna eğitim uzmanı, yüksek mühendis örnek olarak verilebilir.

Eğitim alanında yüksek lisans ğretimi, her niversitenin sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitülerinde yapılır. Bu enstitülerin tümü, her yarıyılın başında hangi alanda hangi alanda yüksek lisans programı açacağını, alacağı ğrenci sayısını, sınav koşullarını basın yoluyla duyurur. Genel olarak, lisans ğretimi yapanlar ya da dört yıllık bir yüksekokulu bitirenler, kendi alanlarında yüksek lisans programlarına başvurabilmektedir.

Eğitimin bir dalında uzman olmak isteyenler, herhangi bir niversitenin sosyal bilimler ya da eğitim bilimleri enstitülerinin açtığı eğitim yüksek lisans programından mezun olmak zorundadır.

4. *Doktora*: Üniversite ğretiminde ve bilim unvanında en son basamaktır. Bu ğretim lisansa dayalı en az altı yarıyıl ya da yüksek lisansa dayalı en az dört yarıyıl bir eğitim programını kapsar. Doktora öğretimini yapmış bir insanın artık bilim adamı niteliğini kazandığı varsayılır. Doktora yapan bir kişi isterse üniversitelerde ğretim yesi olarak çalışabilir. Doktora ğrenimi, yardımcı doçentlik, doçentlik, profesörlük gibi akademik unvanları almak için ilk koşuldur.

Eğitim alanında doktora ğretimi de üniversitelerin sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitülerinde yapılmaktadır. Her yarıyılın başında hangi alanda, kaç kişiye doktora programı açılacağı basın yolu ile duyurulur.

2.5.3. ÖSYM

Yasal dayanaklara göre ÖSYM, 19 Kasım 1974 tarihinde, niversitelerarası Kurul tarafından, 1750 sayılı niversiteler Kanununun 52. Maddesine göre, "niversitelerarası ğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)" adıyla kurulmuştur. 1981 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Yükseköğretim Kuruluna (YK) bağlanarak "ğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)" adını alarak kurulmuştur.

ÖSYM'nin görevleri 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. maddesinde şu şekilde belirlenmiştir:

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Yükseköğretim Kurulunun tespit ettiği esaslar çerçevesinde yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınması amacıyla sınavları hazırlayan ve yapan, öğrenci isteklerini de göz önünde tutarak Yükseköğretim Kurulunun tespit ettiği esaslara göre değerlendiren, öğrenci adaylarının yükseköğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ve bu faaliyetlerle ilgili araştırmalar ve diğer hizmetleri yapan Yükseköğretim Kuruluna bağlı bir kuruluştur.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, yükseköğretim kurumlarının isteği üzerine yükseköğretim kurumlarına anket, doçentlik sınavları dâhil her düzeyde sınav ve değerlendirme ile öğrenci kayıt işlemlerini ve Yükseköğretim Kurulunca verilecek diğer işleri yapar.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun yükseköğretime giriş ile ilgili 45. maddesi aşağıdaki gibidir:

a. *Öğrenciler Devlet Yükseköğretim Kurumlarına esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edilen sınavla girerler. Sonuçların değerlendirilmesinde adayların ortaöğretimdeki başarıları dikkate alınır. Ortaöğretim kurumlarını birincilikle bitiren adaylar kendileri için yükseköğretim kurumlarında ayrılacak kontenjanlara, tercih ve puanları göz önünde tutularak yerleştirilir.*

Yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçiminde, adayların ortaöğretim süresindeki başarıları Yükseköğretim Kurulunun uygun göreceği şekilde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından geliştirilecek bir yöntemle ek bir puan olarak tespit edilir ve yükseköğretim kurumlarına giriş sınav puanlarına eklenir.

Bir mesleğe yönelik programlar uygulayan liselerin mezunları, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek aynı alanda bir yükseköğretim kurumuna girerken, başarı notları ayrıca tespit edilecek bir katsayı ile çarpılmak suretiyle değerlendirilerek giriş sınavı puanlarına eklenir.

b. *Yükseköğretim Kurulunca düzenlenen esaslara göre belli sanat dallarında üstün kabiliyetli olduğu tespit edilen öğrenciler, ilgili dalda eğitim yapmak kaydıyla*

yine bu esaslar içerisinde belirlenecek özel yöntemlerle yükseköğretim kurumlarına alınabilirler.

*Tarihsel gelişimi; Cumhuriyet döneminde, **1960'lı yıllara gelinceye kadar** lise mezunları az olduğundan pek çok fakülte, kendisine başvuran bu mezunları sınavsız kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işini, genellikle şu yolların birini izleyerek yapmıştır: (a) Başvuru sırasını dikkate alma ve ihtiyaç kadar adayı kabul ettikten sonra kayıtları durdurma, (b) Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul etme, (c) Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrenci alma.*

Lise mezunlarının artması ve lise dengi okul mezunlarına da yükseköğretime başvurma hakkı verilmesiyle, yukarıda özetlenen öğrenci seçme yöntemleri ihtiyaca cevap veremez duruma gelmiş; fakülteler kendi amaçlarına uygun giriş sınavları düzenlemeye başlamıştır. Bu son durumda öğrenciler, sınavlara katılabilmek için ülke içerisinde şehirden şehre koşuşturmak zorunda kalmışlar; aynı gün ve saatlere rastlayabilen sınavlardan birine katılıp diğerine katılamama durumlarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum, adaylar ve velileri arasında önemli yakınmalara yol açmıştır.

1960'lı yıllarda, önce bazı üniversiteler kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamışlar; sonra bazı üniversiteler bu amaçla birlikte hareket etme yoluna gitmişlerdir. Aday sayılarındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve objektif tip testlerin hazırlanmasını, başvurma, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bilgiişlem yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir.

1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine dayanarak 19 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu haline getirilmiştir.

ÖSYM'nin halen yapmakta olduğu sınavlar şöyledir:

- Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS)
- Yabancı Dil Sınavı (YDS)
- Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS)
- Dikey Geçiş Sınavı (DGS)
- Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin Yükseköğretime Giriş Sınavı (YÇS)
- Akademik Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) (yılda iki kez)
- Yükseköğretim Kurulu Seviye Tespit Sınavı
- Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı (ÜDS) (yılda iki kez)
- Kamu Personel Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (KPDS) (yılda iki kez)
- Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (TUS) (yılda iki kez)
- TSK Askeri Liseler Sınavı (ALS)
- Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı (KBYS)
- Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı (TCS)
- Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS)
- Kamu kurum ve kuruluşları için yapılan diğer sınavlar

ÖSYM Örgütü, doğrudan yükseköğretime bağlı bir kuruluştur. ÖSYM Başkanı, YÖK Başkanı tarafından atanır.

Yürütme Kurulu, beş üyeden oluşur. Üyeler, ÖSYM Başkanının önereceği on aday arasından YÖK Başkanı tarafından seçilerek üç yıl için atanır.

ÖSYM'nin yönetim yapısı şöyledir:

Başkan

Genel Sekreter

Strateji Geliştirme Müdürlüğü

Bilgi İşlem Müdürlüğü

Araştırma Geliştirme Değerlendirme Müdürlüğü

Sınav Hizmetleri Müdürlüğü

Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü

Hukuk Müşavirliği

Planlama ve Mali İşler Müdürlüğü

Destek Hizmetleri (İdari İşler) Müdürlüğü

2.5.3.4. Görevleri

Genel Sekreterlik:

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanına karşı sorumlu ve idari teşkilatın başı olan Genel Sekreterin görevleri şunlardır:

a) Merkezin tümünü ilgilendiren ve Merkezin yönetim birim, bölüm ve bürolarındaki işlerin ilgili yasa, tüzük, yönetmelik ve yönergelere göre yapılmasını sağlamak,

b) Genel Sekreterlik hizmetlerinin yürütülmesini denetlemek,

c) Başkanın yazışmalarını yürütmek,

- d) Başkanın her türlü protokol, ziyaret ve tören işlerini düzenlemek,
- e) Başkanın vereceği diğer görevleri yerine getirmek.

Strateji Geliştirme Müdürlüğü:

Strateji Geliştirme Müdürlüğünün görevleri, aşağıda belirtilen fonksiyonlar kapsamında yürütülür:

- a) Stratejik yönetim ve planlama
- b) Performans ve kalite ölçütleri geliştirme
- c) Yönetim bilgi sistemi
- d) Mali hizmetler

Bilgi İşlem Müdürlüğü:

Bilgi İşlem Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Yükseköğretime öğrenci seçme ve yerleştirme işleri için yapılan değerlendirme, sıralama, seçme ve yerleştirme işlemlerini tasarlamak, düzenlemek, uygulamak,
- b) Öğrenci seçme ve yerleştirme işleriyle ilgili istatistik çözümleme ve araştırmaları gerçekleştirmek için gerekli tüm bilgi işlem hizmetlerini sağlamak,
- c) Başkanlıkça verilecek benzer görevleri yapmak.

Araştırma Geliştirme Değerlendirme Müdürlüğü:

Araştırma Geliştirme Değerlendirme Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme kararlarına temel olacak araştırma projelerini hazırlamak uygulamak, sonuçlarını değerlendirmek; veya bu tür araştırma projelerini yaptırmak veya desteklemek,

b) Araştırma projeleri ile ilgisi olan diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak ve araştırma sonuçları ile ilgili eğitim ve yayın faaliyetlerini gerçekleştirmek,

c) Öğrenci seçme ve yerleştirme işleri ve sınavları için kullanılacak testleri ve benzeri ölçme araçlarını hazırlamak,

d) Hazırlanan testlerin ve ölçme araçlarının geçerlilik ve güvenilirliklerini artırmak için araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak,

e) Ortaokul, lise ve önlisans düzeyinde başarı testleri ve değişik amaçlara yönelik yeterlik testleri hazırlamak,

f) Bu testleri geliştirme, ölçme ve değerlendirme ile ilgili eğitim ve yayın çalışmaları yapmak,

g) Başkanlıkça verilecek diğer görevleri yerine getirmek.

Sınav Hizmetleri Müdürlüğü:

Sınav Hizmetleri Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Yükseköğretime öğrenci seçme ve yerleştirme işleri için adayların başvurma işlemlerini, sınav organizasyon ve uygulama hizmetlerini yürütmek,

b) Belgelerin arşivlenmesi ve mikrofilme alınması işlerini yerine getirmek,

c) Adaylarla ilgili her türlü yazışmayı yapmak.

Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü:

Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Kütüphanecilik işlerini yürütmek,

b) Sınavlara ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri toplamak, korumak; gerektiğinde kullananların hizmetine sunmak.

Hukuk Müşavirliği:

Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

- a) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin hukuki konularda danışmanlığını yapmak,
- b) Merkezin ilgili olduğu davaları takip etmek.

Planlama ve Mali İşler Müdürlüğü:

Planlama ve Mali İşler Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

- a) Merkezin idari ve mali konulardaki hizmetlerini görmek,
- b) Merkezin tahmini bütçesini hazırlamak,
- c) Kesinleşen bütçeyi uygulamak,
- d) Satın alma yönetmeliği gereklerini yerine getirmek.

Destek Hizmetler Müdürlüğü (İdari İşler Müdürlüğü):

Destek Hizmetler Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

- a) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi personelinin özlük haklarıyla ilgili işlemlerini yürütmek,
- b) Merkezin onarım, bakım ve benzeri tüm teknik hizmetlerini yapmak,
- c) Merkezin sivil savunma, güvenlik ve çevre kontrol işlerini yapmak,
- d) Basım ve grafik işleri ile yazı ve teksir hizmetlerini yerine getirmek,
- e) Aydınlatma, ısıtma ve temizlik işleriyle benzeri diğer işleri yapmak,
- f) Başkanlıkça verilecek diğer görevleri yerine getirmek.

3. EĞİTİM SÜRECİ VE ÖĞRETMEN

3.1. Eğitimde Genel Durum

Hedefi ve konusu insan olan eğitim, insanlığın binlerce yılda oluşturduğu erdem ve değerlere sahip, içinde bulunduğumuz çağın değerleriyle donanmış tarihsel ve ulusal bilince sahip insan yetiştirme sanatı olarak açıklanabilir.

Eğitim bir toplumun geleceğinin şekillenmesinde en önemli faktördür. Bu da ülkenin yönelimlerini belirlemektedir. Ekonomik ve sosyal birçok sorunun temelinde eğitimin kalitesinin ve seviyesinin düşüklüğü yatmaktadır.

Eğitim olgusunun özellikleri ve genel niteliklerini (Çelikkaya, 1996) aşağıdaki gibi sıralamıştır.

1. Eğitim bir faaliyettir. Yani bir yönlendirme ve yetiştirme çalışmasının adıdır.
2. Eğitim bir bilimdir. İnsanların ve hayvanların da yönlendirme ve yetiştirilmeleri ile ilgili bilgi, kural ve yolları (metodları) öğreten objektif bir bilimdir.
3. Eğitim teorik yönlendirmezdir.
4. Eğitim insana mahsustur.
5. Eğitim uygulamada millidir.
6. Eğitim amaçlı bir öğretimdir.
7. Eğitim bir davranıştır. Gerek bilimsel gerekse ahlaki yönden daima davranış değişikliğini veya yeni bir davranış kazandırmayı hedefler.
8. Eğitimde tekrar ve ısrar vardır.
9. Eğitim bir süreçtir ve belli bir sürede gerçekleşir.
10. Eğitim sosyal bir olgudur. Her toplumda mutlaka bir eğitim faaliyeti vardır.

11. Eğitim aynı zamanda sosyal bir olaydır. Sosyal bir olgu olmakla beraber öğrenme ve öğretme olayındaki eğitim öğrenme ve öğretmenden meydana gelen bir olayın adıdır.

İlmî bir toplantıda bir Alman profesör şöyle demiştir: "Sizinkiler bilgi çağını yakaladıklarını söylüyorlar. Bu doğru değil. Sizin iki sebepten dolayı bunu başarmanız mümkün değil. Birincisi; biz eleştirmenlere büyük para ödüyoruz. Başka ülkelerden eleştirmenler getirtiyoruz. Siz ise eleştiriye kapalıyız. İkincisi; araştırmaya önem vermiyorsunuz. Biz ise, bu konuda çok duyarlıyız. Araştırmaya çok büyük paralar ödüyoruz" (Özdemir, 1999).

Eğitim sistemimiz, bugün öğretmenlerin aldığı maaşların düşüklüğü, sağlıksız çalışma ortamları, öğretmen yetiştirmedeki aksaklıklar, altyapı yetersizliği, kalabalık sınıflar, sınıf ve öğretmen açığı gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Ayrıca kişilikleri bastırılmış, özgüvenlerini kaybetmiş, itaatkâr, ya hep aynı şekilde düşünen, ya düşündüğünü söyleyemeyen ya da söylemek istediğini iyi ifade edemeyen, soru sormaktan kaçınan, kendini ve öğrendiklerini sorgulamayan, araştırmacı olmayan tek tip bireyler yetiştirmektedir. Öğretmen yetiştirme modelinde görülen aksaklıklar da eklenince durum pek iç açıcı gözükmemektedir. Çünkü eski öğrenciler olan şimdiki öğretmenlere bilgiye ulaşmanın yolları öğretilmemiş, bir binanın katları gibi bilgi üzerine bilgi yüklenmiş ve sürekli kendi kendine sorduğu geleceğinde kullanıp kullanmayacağından emin olmadığı bilgileri sürekli ezberlemeye zorlanan bireyler olarak yetiştirilmişlerdir. Bir de başarının tek kıstasının not olduğu kanıksaması ve diğer kişilerle kıyaslanması, çocukların kişiliğinde ve hayatlarında onarılmaz yaralara yol açmıştır. Başka türlü davranmayı öğrenmeyen ve dolayısıyla bilmeyen öğretmenler de doğal olarak kendi yetiştirildiği tarzda öğrenci yetiştirmektedir. Dolayısıyla 'öğrencinin gelişme için gösterdiği çaba ve gelişim, bireysel farklılıkları, özel ilgi ve yetenekleri sistemin içinde silinmektedir'(Erdoğan, 2004).

Eğitim kurumları, kendi kendini yenileyebilecek bir örgütsel yapıdan mahrum olması nedeniyle toplumda oluşan değişmelere ayak uyduramamaktadır. Sınavlarda alınan sonuçlar ve mezun sayısı gibi kriterlere dayalı olarak belli bir puanın altında kalanlar başarısız, üstünde kalanlar başarılı olarak nitelenmektedir.

Eğitimli bir işgücünün bir ülkenin diğerleriyle rekabet edebileceği yegâne varlık olduğu söylenir. İşsizlik rakamları Türkiye’de okulların ve üniversitelerin gençleri bu zorlu görev için hazırlamıyor olabileceğini göstermektedir. Özellikle, mezunların sahip olduğu beceriler ile işgücü piyasasının talep ettiği beceriler arasında büyük bir uyumsuzluk olduğu görölmektedir. Tabii ki bu, ortaöğretim ve üniversiteden yeni mezun olanlarda gözlenen yüksek orandaki işsizliğin ana nedenlerinden biridir(Vorkink, 2006).

‘Türkiye’de eğitim sisteminin yapısı ile ilgili uluslararası normlara ulaşamamaktadır. Türk okul sistemi, çok az öğrenciyi iyi eğitmekte, öğrencilerin çoğunu başarısız kılmaktadır. Türkiye’de meslek liseleri, çalışma piyasası ile ilgili hedeflerini gerçekleştirememekte, Türkiye’nin genel ortaöğretim okulları da eğitim hedeflerine ulaşmada başarıyı sağlayamamaktadır’(www.milliyet.com.tr).

Uygulanan sistem, öğretmenleri ve öğretmen kalitesini desteklememekte, öğrencinin öğrenme başarısının en önemli belirleyicisi olan öğretmen kalitesi için MEB ve YÖK, müfredata bağlı olan başlangıç öğretmen eğitimi için yeni modeller geliştirememektedir. Veliler ve öğrenciler de, ÖSS odaklı sistem nedeniyle, geleneksel öğretim modellerini sürdürmeleri için öğretmenlere baskı yapmaktadır.

-Okulların kaynak, yetki ve özerkliği yoktur. Ayrıca okullar, sonuçlardan sorumlu tutulmamaktadır.

- Kamu ve özel fonlar, bölgesel eşitliği desteklemiyor. Türkiye’de eğitime kamu daha az, özel daha çok harcamaktadır.

- Yaşam boyu öğrenmeye katılan yetişkinlerin yüzdesi, 15 AB üyesi ülkede yüzde 12, Türkiye’de ise yüzde 2 oranındadır.

3.2. Bilgi Toplumunda Okul ve Eğitim

Bilgi toplumu insanının, her şeyden önce bilgisayar okur-yazarı bir insan olması gerekmektedir. Dolayısıyla eğitimli insan, söz konusu olduğunda ilk olarak temel bilgisayar becerilerine sahip insan anlaşılmaktadır. Bu da öncelikle insanı

yetiştiren retmenlerin bu becerilerle donatılması gerekliliğini doğurmaktadır. Bu durum da eğitimin önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Nitelikli eğitim, öğrenciyi verilen bir programın ya da konunun üzerine çıkaran, onun hakkında düşündüren, imgeleme gücünü arttıran ve spekülasyon yaptıran, ocuk merkezli bir eğitim sistemidir(Turgut, 1995).

Öğretim, eğitim sistemi içinde yer alan alt sistem ya da süreçlerden birisidir. Öğretim, ğrenci gelişimini amaçlayan ve öğrenmenin başlatılması, sürdürülmesi ve gerçekleştirilmesi için düzenlenen planlı etkinliklerden oluşan bir süreç olarak ele alınabilir. Öğretim, amaçlı ve planlı öğretme sürecidir(Açıkgöz, 1996)

Birçok alanda olduğu gibi özellikle eğitim ve ğretim de ‘insan ögesi söz konusu olamadan bir işe yaramaz’(şışman, 2000). Kaliteli eğitim-ğretim için üstün niteliklere sahip insan gücü gerektirmektedir. ‘Bu insan, bilgi yüklü olmaktan çok gerekli bilgiye gerekli olduğu anda ulaşabilen, bilgiyi sınıflayabilen, zmlileyebilen, bilgiden yararlanabilen, bilgiyi sorun zmeye uygulayabilen ve yeni bilgiler üretebilen insan olacaktır’(şışman, 2000). Böylece yetişen insanların öğrenmeleri sadece okulla sınırlı olmayacak ve okul dışında da öğrenme gerçekleştirilip sürekli öğrenen insanlar ve örgütler oluşturulabilecektir.

Günümüzde okul, eğitim ve ğretim faaliyetlerinin organize bir şekilde yürütülmesi amacıyla yapılandırılmış bir alt sistemdir. Daha çok örgün eğitimi yani planlı ve programlı bir eğitimi temsil eder ve toplumda eğitim denildiği zaman ilk akla gelen bu tür eğitimidir. Okul; aile eğitiminin yanlışlarını düzeltici, eksiklerini tamamlayan, doğrularını ise geliştiren bir kurumdur. Çocuğun gelişiminde aileden sonra en etkili kurumdur. Ayrıca ğrenciyi teknik eğitim de vererek ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda ihtiyaç duyulan sayıda ve seviyede uzman elemanlar yetiştirmekle de görevlidir (elikkaya, 1996).

Yeni yapılandırılmaya çalışılan eğitim sisteminde teknoloji öğretmenin öğretimdeki rolüne yeni bir boyut katmaktadır. Günümüzde hızla gelişen teknolojik olaylara öğretmenin ayak uydurması istenmektedir. Ancak bunu ne kadar başarıldığı halen tartışma konularının başında gelmektedir. Her bir gelişme alanı öğretmenin daha

çok çalışması anlamını vermektedir ki, öğretmenliği yarım günlük fazla mesaiye kalmadan kazanç kapısı görenler için bu pek de iç açıcı bir durum değildir. İşte burada çalışan öğretmen ile çalışmayan öğretmenin ya da daha yumuşak ifade edilmesi gerekirse performansı yüksek olan öğretmen ile performansı düşük olan öğretmenin ayrılması gerekmektedir. Bunun için sınav yapmak en rasyonel yol olarak görülmesine rağmen öğretmenliğin bir gönül işi olduğu ve sınıfta öğretmenle öğrenci arasında neler olup bittiği tam anlamıyla ölçülememektedir. Elbette ki öğretmenin birinci rolü öğrenciye öğrenmeyi öğretmek olmaktadır. Ancak okullardaki öğrenme-öğretme sürecinin muhatabı sadece öğrenciler olmamakta, öğretmenler de tüm yönleriyle kendilerini sürekli yeniden üretmek, değişmelere, yeniliklere hızla uyum sağlamak durumunda olacaktır.

Bunlara ek olarak ‘bilgi toplumunda insani değerler ve nitelikler olarak, birörneklik yerine farklılık, çeşitlilik, kendine güven, kendini gerçekleştirme, yaratıcılık, katılımcılık, eşitlik, çok yönlü bakış açısı gibi hususlar öne çıkmaktadır’(Şişman, 2000). Ayrıca bireyin özgürlüğü ve bireye seçme/ tercih hakkı tanınarak farklı bireylerin farklı ihtiyaçları karşılanması gerekliliğinden yola çıkılarak daha modern bir toplum oluşturmada temel adımlardan biri atılmış olmaktadır.

Bu düşünce ile Türkiye’ de Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yirmi birinci yüzyılın başında Türk insanının laik, evrensel, cumhuriyetçi, ulusal kültürü geliştirici, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusu gelişmiş, bilim ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek insanlar yetiştirme özelliklerine sahip bireyler olmaları gerektiği vurgulanmıştır.

3.3. Öğretmen ve Öğretmenlik Kavramları

Öğretmen, değişik sistemlerde, kuruluşlarda ve düzeylerde, öğretme öğrenme ortamını en etkili biçimde oluşturarak eğitsel amaçları gerçekleştirmede öğrencilere ve anababalara kılavuzluk ve yardım edecek nitelikte; genel kültürde, öğretmenlikte ve öğreteceği bilimsel dalda, kuramsal alanda ve uygulamada uzmanlaşmış kişidir (Başaran, 1996).

Öğretme – öğrenme işinin insanlık tarihi ile başladığını kabul edersek, öğretmenlik mesleğinin de dünyanın en eski mesleklerinden biri olduğu söylenebilir. Öğretmenlik çok uzun yıllar boyunca din adamlarının veya filozofların kendi temel uğraşlarının yanı sıra sürdürdükleri ikincil bir görev olmuştur. İnsanlığın bazı dönemlerinde de eğitim görmüş kölelerin kullanıldığı bu görev günümüzde genç kuşağın eğitim ve öğretimi, özellikle bu meslek için belirli birikime ve hazırlığa sahip kişilerce yapılmaktadır(Oktay, 1991).

Nitelikli bir öğretmen, Sokrates gibidir, onun görevi ilgili ders aracılığıyla çocuğa fikir doğurtmaktır (Turgut, 1995).

Gerek öğretmenlik ve gerekse eğitimcilik kısmen doğuştan getirilen bazı özelliklere, kısmen de sonradan öğrenme ile kazanılan bilgilere sahip olmayı gerektiren bir sanat ve bilimdir(www.basogretmenaturk.com).

"Mekteplerde öğretmen vazifesinin güvenilir ellere teslimi, memleket evlatlarının o vazifeyi kendine hem bir meslek, hem bir ülkü sayacak bilgili ve saygı değer öğretmenler tarafından yetiştirilmesini temin için öğretmenlik diğer yüksek meslekler gibi tedricen ilerlemeye ve herhalde refah teminine müsait bir meslek haline konulmalıdır. Dünyanın her tarafında öğretmenler insan topluluğunun en fedakâr ve saygı değer uzuvlarıdır" (www.basogretmenaturk.com).

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Yasası' nın 43. maddesine göre; "Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan, özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini, Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. Öğretmenlik mesleğine hazırlık; genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır."

Öğretmenlik mesleğinin branşlar temelinde genel kültür, özel alan bilgisi, eğitime ve öğretim bilgisi yeterlik standartları ve bu standartların yeterlik ve değerlendirme ölçütleri belirlenecektir. Öğretmen istihdam politikasının; seçme, atama, değerlendirme süreçleri ile mesleğin kariyer basamakları halinde yapılandırılmasına katkı sağlanacaktır.

Toplumsal dokunun bir parçası olan, çoğu zaman bir öğretim donanımı olarak çalışan, bir bilgi kaynağı olarak görev yapan öğretmen, öğretim sisteminin bileşenlerinden birisidir. Öğretmen, eğitimin kilit adamı, yaratıcı, yaşatıcı, hayata geçiren, uygulayıcı gücüdür (Çağlar, 1991).

3.4. Öğretmenin Nitelikleri

Günümüzdeki modern eğitim anlayışı altında okullarda hatta sınıflarda bilgisayarlı, modern ders araç-gereçleri kullanılarak eğitim ve öğretim yapılırsa da öğretmenlerin yeri sistemdeki özelliğini korumakta ve önemi giderek arttırmaktadır.

Öğretmenin verdiği ‘eğitim okulda geçen ilk günlerden başlayarak insan kişiliğinin tam gelişmesini, topluluğun düşünsel, moral, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan ilerlemesini ve ayrıca temel özgürlüklerle ve insan haklarına derin bir saygı aşılamaı amaçlamalıdır’ (Çakıroğlu, 2006).

Çizelge 3. 1: Nitelikli Öğretmenlerin Özellikleri

✦ Konu Alanı Bilgisi: Eğitim programı alanları ve içeriği ile ilgili kapsamlı bilgi sahibi olmalıdır.
✦ Pedagojik Beceriler: Çeşitli öğretim stratejilerini kullanma bilgi ve becerisine sahip olmalıdır.
✦ Yansıtma Yapabilme Becerisi,
✦ Empati/Anlayış: Diğerlerini anlayabilmelidir. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının farkında olabilmelidir.
✦ Yönetim yeterlikleri: Sınıf içinde ya da dışında yönetim sorumluluklarını taşıyabilme becerisinde olmalıdır.

Çizelge 3. 2: Öğretmenlerden Ne Beklenilmektedir?

➤ Pedagojik stratejilerini çeşitlendirebilmeleri,
➤ Sürekli iyileştirme bilincine sahip ve gelişime duyarlı olmaları,
➤ Öz değerlendirme yapabilmeleri
➤ Ekip çalışması yapabilmeleri
➤ Kendini mesleğe adama,
➤ Yüksek güdülenme derecesine sahip olma ve güdülenmesini koruma
➤ Eğitim ve öğretimin iyileştirilmesi
➤ Öğrenenlerle iyi ilişkiler kurabilme
➤ Yönetim becerisi
➤ Değişim ile başa çıkma becerisi
➤ Öz değerlendirme,
➤ İşbirliği,
➤ Meslektaşlarla paylaşma,
➤ Uzmanlarla iş birliği
➤ Takım çalışması

Çizelge 3. 3: Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Taslağı

✦ A - Kişisel ve Meslekî Değerler - Meslekî gelişim,
✦ B - Program ve İçerik Bilgisi,
✦ C - Öğrenciyi Tanıma,
✦ D - Öğrenme ve Öğretme süreci,
✦ E - Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme,
✦ F - Okul-Aile ve Toplum ilişkileri

Yukarıdaki başlıklarında 6 ana yeterlik bu yeterliklere ilişkin 39 alt yeterlik ve 226 performans göstergesinden oluşmaktadır.

Çizelge 3. 4: Yeterliklerin Belirlenmesinin Sonucu

✦ Kendilerini öğrencilerine ve onların öğrenmelerine adayan,
✦ Tüm öğrencilerin öğrenebileceğine inanan,
✦ Öğrencileri arasındaki bireysel farklılıkları bilen ve uygulamalarını bu farklılıkları gözetenek gerçekleştirten,
✦ Öğrencilerin ilgi alanlarını, yeteneklerini ve geçmiş bilgi birikimlerini tanımlayabilen öğrencilerini okumayı bilen
✦ Kendi deneyimlerinden sürekli öğrenen, bunun için öğrencilerini dinleme, onların akranları ile iletişimini ve etkileşimini inceleyen ve yazdıklarını okuyup değerlendiren,
✦ Öğrencilerinin nasıl geliştiklerini ve öğrendiklerini bilen,
✦ Öğrencilerine eşit bir biçimde davranan,
✦ Öğrencilerinin tabi oldukları sosyal kesimden beslenen bilgi, yetenek ve eğilimlerinin farkında olan ve öğrencileri arasındaki çeşitliliğe göre öğretim yöntem ve stratejileri geliştiren,
✦ Misyonusunu öğrencilerin bilişsel kapasitesini geliştirmenin ötesinde, öğrencisine birey olabilme, yurttaş olabilme, ulus olabilme ve son tahlilde de insan olabilme bilincini vermede gören,
✦ Öğreteceği konuları ve bu konuları öğrencilerine nasıl öğreteceğini bilen,
✦ Öğretmen istihdam politikasının; seçme, atama, değerlendirme süreçleri ile mesleğin kariyer basamakları halinde yapılandırılmasına katkı sağlanacaktır.
✦ Kendi alanlarına giren konuların oluşturulma, örgütlendirilme ve diğer disiplinlerle ilişkilendirme biçimini bilen,
✦ Öğrencilerini farklı eleştirel düşünme biçimlerine özendirmek, onlara içerik hakkında analitik düşünme becerisini kazandırmak için çaba sarf eden,

Yukarıda belirtilen niteliklere uygun öğretmenlerle eğitim ve öğretim hizmetlerinin yürütülmesi idealdir.

Başaran'ın araştırmalarına göre bir öğretmenin, öğretmenliğinin gerekliliğine ve gerektirdiği eylem ve işlemlere inanması (*bilişsel boyut*), bu eylem ve işlemleri başarıyla

yapabilmesi gereken meslek bilgilerinin derinliğine bilmesi, yani uzmanlığı(*bilişsel boyut*), bu bilgileri ve uzmanlığı uygulamaya koymada becerikli olması(*devinimsel boyut*) gerekir.

Öğretmenin, öğretim yaptığı daldaki ve öğretmenlik mesleğindeki *bilgileri* açısından geliştireceği davranışlar; öğretmenlik mesleği ile ilgili bilimsel bilgileri bilmek, uygulamak ve bu bilgilerin derinliğine inmek, öğrencilerin bedensel, devinimsel, cinsel, duygusal, zihinsel, törel ve toplumsal gelişim özelliklerini bilmek ve bu konularda onların bireysel ayrılıklarını tanımak ve öğretim yapacağı alanın ve çalıştığı okulun eğitim amaçlarını iyi tanımak ve eğitim çalışmalarını bu amaçların doğrultusunda yapmak sayılabilir.

Öğretmenin, öğretim yaptığı daldaki ve öğretmenlik mesleğindeki *becerileri* açısından geliştireceği davranışlar; öğrencilerini tanımak için gereken tanıma araçlarını kullanmak ve sonuçlarını değerlendirmek, öğrenme sorunlarını saptamak ve çözmek, öğretim etkinliklerini ve araçlarını planlamak, gerçekleştirmek ve değerlendirmek, öğretim yaptığı dalın gerektirdiği eğitim ve üretim teknolojisini etkili olarak kullanmak, alanı ile araştırma yapabilmek ve sonuçlarını objektif olarak değerlendirebilmek, kendini yetiştirmek ve öğretimde kullanmak için alanı ile ilgili kaynakları tanımak, yararlanmak, yenilikleri izlemek, alanında toplum kalkınması ve çevrenin eğitim gereksinmelerini karşılamak için yükümlülükler almak, öğrenci velileriyle, meslektaşlarıyla ve yönetimle iyi ilişkiler geliştirmek, etkileştirmek, iletişim kurmak ve işbirliği yapmak, yerel olanaklardan ve kaynaklardan öğretimde yararlanmak, çevreyi korumak ve zenginleştirmektir.

Bu bilgiler ışığında öğretmenliğin sadece bilgiyi sunmak mesleği olmadığı, bunu yanında gerek doğuştan gerekse sonradan öğrenilmesi gereken niteliklerin büyük önem kazandığı anlaşılmaktadır.

Öğretimde bulunması gereken nitelikler konusunda birçok çalışmalar yapılmıştır ve şu özellikler belirlenmiştir (Hesapçıoğlu, 1994):

Öğretmenin (eğitim) felsefesi: Başarılı bir öğretmenin ne olduğunun gösterecek en önemli tarafı yaşadığı dünya ve eğitim hakkında bir felsefeye sahip

olmasıdır. Çünkü eğitim toplumsal değişimde kilit işlevlerden biridir. Öğretmenin (eğitim) felsefesi ve okuttuğu ders hakkındaki bilgisi (tekniki) onun yeteneğini gösterir.

Öğretmenin kişiliği: Öğretmenlik yeteneği ile kişiliği oluşturan çeşitli özellikler arasında yüksek bir ilişkinin mevcut olduğu bir gerçektir. Burnham' a göre kişilik objektif olarak ele alındığı takdirde ' yalnız ve kendine has bir fikrî özelliğe sahip olarak hür bir tarzda hareket ve faaliyet gösteren bir fert ve onun dış âlemle olan ferdî ilişkilerinden oluşur'. Öğretmenin kişiliğini tutumlar, davranışlar, ilgiler, ihtiyaçlar, değerler ve benzer kişilik özellikleri oluşturur. Öğretmende kişilikle ilgili olarak bulunması gereken özellikler arasında *bilgi, disiplin, öğretim tekniği, çalışkanlık, âdet halinde yapılan işlerde dikkatli olmak, yabancı dil kullanma kabiliyeti, incelik, uyum kabiliyeti, adalet duygusu, işbirliği, iyimserlik, okul yönetimi, işleri zamanında ve düzenli olarak yapmak, kendine hâkim olmak, şahsi teşebbüs kabiliyeti ve nefse itimat, ferdî ihtiyaçlara dikkat etmek, öğrencilerin ilgilerini uyarma ilkesini uygulama yeteneği, sağlık, sesini iyi kullanabilme ve meslek hevesi* sayılabilir.

Kocaçınar'ın araştırmasının sonucunda öğretmenlerde bulunması gereken kişilik özelliklerine yukarıda sayılanlara ek olarak; *bilgili ve kültürlü olmak, sağlam karakterli olmak, güler yüzlü ve neşeli olmak, âdil olmak, öğrenciyi tanıma ve onun sorunlarını çözebilecek kabiliyette bulunmak, daimi sade giyinmek, psikoloji kültürü sağlam olmak, samimî ve sempatik olmak, demokratik anlayış sahibi olmak, çevresine saygı telkin edebilmek, pl3anlı çalışma alışkanlığına sahip olmak, meslekî formasyon ve genel kültür sahibi olmak, sağlam olmak, yaratıcı olmak, sabırlı ve anlayışlı olmak, tarafsız olmak, davranışları ölçülü olmak, notu tehdit amacı olarak kullanmamak, devrimci olmak, faaliyetlerini hayatîlik ilkesine uygun olarak yürütebilmek, ders dışı faaliyetlere yer vermek, öğrencilerini iyi tanıyıp, onların düzeyine inebilmek* olarak belirtmiştir.

Öğretim stili: Bu kavramın bir bireysel bir de genel anlamı vardır. Bireysel anlamda; bir öğretmenin ya da belli bir dönemde ya da belli bir millete ait bir grup öğretmenin öğretimi oluşturmasının özel şahsî şekillenmesi, ortak karakteristik özelliğidir. Genel anlamda ise çağımız değer yargıları ve yönelişlerinden günümüz

pedagojik bilincinden ortaya çıkan, belli bir süre ve onun temel tutumu için esas olan öğretim oluşturma biçimidir.

Öğretmenin tutumu: Öğretmenin mesleğine karşı *tutumu* açısından geliştirmesi gerekli olan davranışlar; öğretmeyi, insanları ve özellikle çocukları sevmek, onları olduğu gibi kabul edip hatalarını düzeltmelerinde kendi görevinin bütün kuramsal, teknik ve sanat bilgilerini kullanmaktır. Ayrıca öğrencilerinin kendi inanç ve düşüncelerini geliştirmelerine, büyüme sorunlarını çözmelerine yardım edebilecek düzeyde olmak, duyguları, ahlâkı, karakteri ve kişiliği ile öğrencilerin kendini model olarak alabileceğini bilerek, onlara ulusal ve evrensel çağdaş değerlere dayalı bir model olmaya çalışmaktır. Buna ek olarak da mesleğine her gün yeni bir coşku ile başlamanın, gününü verimli, değerli geçirmeye yarayacağını öğrencilerine yaşayarak göstermenin, onların mutluluğuna, verimli olmalarına, başarılarına katkıda bulunacağına inanmaktır.

Öğretmenin sağlığı: Dinamik ve normal bir öğretmen şahsiyeti için sağlam, dayanıklı bir beden ve ruh yapısı esastır. Bunu temel alan Milli Eğitim Bakanlığı' da öğretmenleri bünyesine almadan sağlık raporunu şart koşmuştur.

Öğretmenin ders dışı faaliyetler için hazırlığı: Ders dışı etkinlikler, artık günümüz okullarında normal programın bir parçası durumuna gelmiştir. Günümüz eğitim programları, öğretmenin ders dışı etkinlikler alanında da yetenekli ve kabiliyetli olmalarını istemektedir.

3.5. Öğretmenin Roller

Şişman(2000), rolü, toplumda belli bir statüde ve konumda bulunan bir bireyden gösterilmesi beklenen davranışlar olarak tanımlanmaktadır ve genel olarak okul içi ve okul dışı roller başlıkları altında açıklamıştır.

3.5.1. Öğretmenin okul içi ve okul dışı rolleri

Temsilcilik: Öğretmen, içinde yer aldığı ve üyesi olduğu öğretmen grubunu ve topluluğunu temsil eden kişidir.

Liderlik: Öğretmen, gerek içinde yer aldığı öğretmen grubunda, gerekse birlikte olduğu öğrenci grubu içinde bir liderli rolü üstlenmek durumundadır.

Bilgi kaynaklığı: Öğretmen, uzmanlık alanıyla ilgili bilgileri yayan, öğreten, aktaran birimdir.

Arabuluculuk: Öğretmen, bireyler ve gruplar arası çatışmalarda, zaman zaman bir arabuluculuk rolü üstlenmek durumundadır.

Hakemlik: Öğretmen, okul ve sınıf ortamında okul ve eğitimle ilgili belirlenen bir takım kuralların uygulayıcısıdır.

Yargıçlık: Öğretmen, çeşitli durumlarda haklıyı haksızı, iyiyi kötüyü, suçluyu suçsuzu ayırt eden biridir.

Eğiticilik/disiplincilik: Öğretmen, eğitimin ve amaçlarında öngörülen davranışları(bilgi, beceri, tutum, alışkanlık) öğrencilere kazandırmakla yükümlüdür.

Ana-babalık: Öğretmen, özellikle okulöncesi eğitim ve ilköğretimde, yerine göre öğrenciler için bir ana-baba konumunda olarak onların her türlü sorunlarıyla ilgilenmek durumundadır.

Rehberlik/sırdaşlık: Öğretmen, öğrencilerinin çeşitli sorunlarını bilip onların sırlarını korumak, sorunlarını çözebilmelerine yardımcı olmak durumundadır.

Danışmanlık/nasihatçilik: Öğretmen çeşitli durumlarda ve konularda öğrencilerine öğütler vererek onların iyi bir aile ve toplum üyesi (vatandaş) olabilmelerini sağlamak için çaba göstermek durumundadır.

Öğretmenin okul dışı roller kapsamında içinde yaşadığı toplumsal çevre yüzünden bazı önemli roller üstlenmektedir. Toplumun içinde değişme ve gelişme sürecine liderlik etmekte öğretmenin önemli rollerinden bir tanesidir.

Çağdaş öğretmen, iyi bir vatandaş olmanın yanı sıra insan ilişkilerinde de başarılı bir birey olmak zorundadır. Bu özellik giderek demokratikleşen sınıf ortamında, öğretmenin öğrencilerle olan ilişkisinde olduğu kadar okul içinde meslektaşları ve diğer

insanlarla başarılı ilişkiler kurabilmesinde de önemlidir. Aktif ve bilgili bir kişi olarak öğretmenin başarısı öğrencinin başarısına yansımaktadır.(Oktay, 1991).

Açıkgöz ise öğretmen rollerini sınıf içi ve sınıf dışı olmak üzere iki gruba ayırarak incelemiştir. Bu gruplar birbirlerini tamamlayıcı niteliklerdedir.(Açıkgöz,1996).

3.5.2. Öğretmenin sınıf içi rolleri

Öğrenme – öğretme ortamında öğretmenin sınıf içindeki davranışları başarıyı etkiler. Bir öğretmenden öğrenme–öğretme ortamında pekiştireç, ipucu, dönüt, düzeltme kullanması, öğrencinin katılımını sağlaması, geç ve güç öğrenenlere yardım etmesi, cezaya başvurmaması, değerlendirme yapması ve sonuçlarına göre varsa öğrencinin eksiklerini tamamlaması, yanlışlarını düzeltmesi, alanında yeterli bilgi ve becerilerle donanmış olması, hoşgörülü, sevecen, anlayışlı olması, fakat öğrenme – öğretme ilkelerinden taviz vermemesi gibi davranışlar beklenir (Sönmez, 1994)

Sınıf İklimini Belirleme: Güven ve saygı ortamı hazırlayarak öğretmen, en üst düzeyde öğrenci gelişiminin beklendiği bir ortam yaratır.

Gereksinmeleri Karşılama: Öğrencilerin bazı toplu istekleri olabilir. Bu durumda öğretmene başvurulur.

Duyguların Yatışmasına Yardımcı Olma: Öğretmen, öğrencilerin duygularını anlamaya çalışır.

Öğrencilerin Öğrenmesine Yardım Etme: Öğrencinin öğrenmesini kolaylaştıracak teknikleri, kaynakları seçer ve kullanır.

Hesapçıoğlu' nun (1994) W.R. Mann' dan yaptığı alıntıda ise, öğretmenlere ait yedi rolden söz edilmektedir. Bu roller, eğitim sisteminin çeşitli alanlarında ve basamaklarında farklı ağırlığa sahip olabilirler.

Uzman rolü: Bu rolün içeriği; ilgi nakli, kavramlar ve dalın ya da alanın perspektifleridir. Dinlemek, mesleki hazırlık, ders organizasyonu ve öğretim materyalinin sunulması, soruların cevaplandırılması bu rolün gereği olan etkinliklerdir.

Otorite rolü: Bu rol, amaçlar koyma ve amaçlara erişebilmek için yöntemler belirlemeyi içerir. Rolün içerdiği etkinlikler ise yapı ve kalite ölçülerinin belirlenmesi, sonucun değerlendirilmesidir.

Sosyalizasyon ajanı rolü: Bu rol, kursa ilişkin amaçları ve yükselebile perspektiflerini aydınlatma, öğrencileri bu yönde hazırlamayı kapsamaktadır. Rolün içerdiği etkinlikler de, dal bilimcilerinin çoğunluğu tarafından kabul edilen ödüllendirme ve beklentileri belirtmektir.

Destekleyici rolü: Bu rolün amacı, öğrencinin kendi doğallığına uygun olarak yaratıcılığını teşvik etmek, onun öğrenim güçlüklerini aşmasına yardım etmektir. İçerdiği etkinlikler; öğrencileri geliştirmek, onların ilgilerinin ve yeteneklerinin bilincini daha duyarlı hale getirmek, öğrencilere yardım etmek, onlara amaçlara erişmek ve engelleri kaldırmak konusunda kavrayışı ve problem çözme yetisini kullanmayı öğretmektir.

Benlik ideali rolü: Bu rolün amacı, özel bir alanda, entelektüel bir araştırma konusunda gayret etmeyi, heyecan duymayı, değer vermeyi öğretmektir. Rolün içerdiği etkinlikler, esasta, öğrencinin kendine özgü maddi ve manevi amaçlarının ve kişisel angajmanının(bağlantısının) zahmete değer olduğunu açıklamak.

Bireysel şahıs rolü: İnsan olarak değerlendirilmek ve öğrenciyi insan olarak değerlendirmek için gerekli olan, onun entelektüel aktiviteleri için insani ihtiyaçların ve yetilerin tüm denetimini arttırmak. Rolün içerdiği etkinlikler; üzerinde çalışılan görevden ayrı olarak yaşandığının anlaşılacağı şekilde davranmak, öğrencileri açıklığa ve serbestliğe cesaretlendirebilmek için güven verici ve sıcak kalpli olmak.

Gözetleme rolü: Eğitim sisteminde en etkili şekilde güvence altına alınan rol budur. Öğrenciler, basitçe evlerine gönderilmezler, sınıflarından çıkarılmazlar. Ders

saatleri çoğu kez kendilerine gözetleme işlevlerinin düştüğü saatlerdir. Öğrencilerin günün belli saatlerinde gözetim altında tutulması bu rolün kapsamındadır.

Açıkgöz (1996)'ün Woolfolk' tan aldığı alıntıda ise tanımlanan öğretmen rolleri;

Öğretim uzmanı: Öğretmen sürekli olarak malzeme ve yöntem konusunda karar vermektedir.

Güdüleyicilik: Öğrenciyi derse katılacak biçimde güdüleyecek, onun ilgisini çekecek önlemleri almalıdır.

Yöneticilik: Yönetimsel işlemleri yapan, sınıftaki düzeni, dersin akışını sağlayan kişidir.

Liderlik: Grup potansiyelini amaçlara ulaşmak için kullanır. Öğretmen aynı zamanda bilirkişi, dedektif, ana-baba ve hedef olma durumundadır.

Rehberlik/ Sırdaşlık: Öğretmen, öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenerek, onların sorunları çözmelerinde yardımcı olmak zorundadır.

Çevre Mühendisliği: Sınıfın nasıl kullanılacağına ve fiziksel çevrenin nasıl düzenleneceğine öğretmen karar verir.

Model olma: Öğretmen ister istemez model olmaktadır. Bu da onun toplum içi ve toplumdışı bütün davranışlarına yansımaktadır.

3.5.3. Öğretmenin sınıf dışındaki rolü

Günümüz eğitim programları, öğretmenin ders dışı etkinlikler alanında da yetenekli ve kabiliyetli olmalarını istemektedir.

Teknolojinin gelişmesiyle öğrenme kadar, bilginin kaynağını bulma ve onu kullanabilme yeteneği ön plana çıkmaktadır. Bu sebeple 21.yüzyılda bilgi öğretmekten çok bilgi üretebilmek geçerli olacaktır. Bilim ve teknolojinin bu gelişimiyle eğitim amaçlarına paralel olarak geleneksel öğretmen rolü değişmiştir. Bu nedenle çağdaş,

yenilikleri izleyebilen, yaratıcı, araştırıcı yani “yenilikçi öğretmen” tipini yetiştirme konusunda kalıcı politikalar oluşturulmalıdır. (Balcı,1993)

Öğretmenlerin yeterlilik göstermeleri gereken bu roller de, sınıf içi roller gibi, eğitimin çeşitli alanlarında ve basamaklarında farklı ağırlığa sahip olabilirler. Öğretmeden öğretmene de farklı ağırlıklar taşıyabilir. Bu roller bize öğretmenin sadece öğretim işlevleriyle meşgul olmadığını göstermektedir.

Mesleki yönden hizmet öncesinde iyi yetişmiş, öğretmenlik ruhuna sahip bir öğretmen çağdaş düşünelere dayalı sağlam bir dünya görüşüne, tutarlı ve dengeli bir kişiliğe de sahipse ve hizmet içi eğitim etkinliklerinden yararlanabiliyorsa hem mesleki hem de özel yaşamında oynaması gereken rolleri ve üstlenmesi gereken sorumlulukları daha kolay ve başarıyla yerine getirebilir (Gürkan, 1992).

3.6. Öğretmen- öğrenci ilişkisi

Öğretme evrensel bir uğraştır. Gençlere yeni beceriler öğretmek ve onlara yeni ufuklar kazandırmak çok zevkli bir uğraştır(Gordon, 1996).

Öğretme ve öğrenmenin iki değişik işlev olduğunu özellikle vurgulamak gerekir. Çünkü öğretme bir kişi tarafından gerçekleştirilirken öğrenme bir başkasında oluşur. Bu olay çok açık gibi görölse de üzerinde düşünölmesi gereken bir durumdur. Öğretme-öğrenme sürecinin etkili olabilmesi için o iki kişi arasında çok özel bir ilişimin kurulması gerekir. Başka bir deyişle öğretmen-öğrenci arasında bir tür özel bağ kurulmalıdır.

Öğretmenlerden öğretim yanında, kendi değer ve gereksinimlerinden değişik değer ve gereksinimlerle karşlarına gelen öğrencileri etkileyerek onları özgüvenli, kendi sorunlarını çözebilen, yaratıcı, özdenetimli, sorumluluk duygusu gelişmiş, ruh sağlığı yerinde atılgan bireyler olacak biçimde eğitmeleri de bekleniyor(Özkan, 1996). Bu beklentiyi gerçekleştirmeleri öğretmenlerin özel becerilerine bağlıdır.

Örneğin Gordon(1996)’ un E.Ö.E. programı öğretmen- öğrenci ilişkisi niteliğinin herhangi bir şeyin öğretilmesinde temel etken olduğunun benimsenmesine dayanmaktadır. Herhangi bir şey, bir konu, bir beceri, bir değer ya da bir inanç olabilir.

Tarih, matematik, İngilizce, kompozisyon, teknik resim ya da kimya gibi dersler de olabilir. Bütün bu konuları heyecan verici ve ilginç kılması öğretmenin öğrencisi ile iyi bir ilişki kurmayı öğrenmesine bağlıdır. Bu ilişki içinde öğretmenin gereksinmelerine öğrenci, öğrencinin gereksinmelerine de öğretmen saygı gösterir.

Şu anki eğitim gerçeğinde ‘ Birçok okulda öğretme- öğrenme ile geçmesi gereken zamanın büyük bölümü, öğrenci sorunlarını çözme konusunda eğitilmemiş öğretmenlerin öğrenci sorunlarını çözmeye çalışmaları ya da denetleyemedikleri aşırı hareketli ve isyankâr çocukların yarattıkları öğretmen sorunları ile uğraşmakla geçer’ (Gordon, 1996).

Eğer öğretmenler öğrencileri oldukları gibi kabul edip, onlara bu mesajı iletebilirlerse; öğrenciler de yetenekleri doğrultusunda olumlu yönde değişip, gelişebilir, kendi sorunlarının üstesinden tek başlarına gelmeyi becerebilir. Daha da önemlisi kendini ve iç dünyasını keşfedip yaratıcılığını, üreticiliğini en üst seviyeye çıkartabilir. Böylece topluma daha enerjik, daha gelişmiş ve daha kendine güvenen bireyler kazandırılmış olunur.

Ayrıca ‘Öğretmenler ve yöneticiler, her yaştaki öğrencide “ sorumluluk duygusu” nun gelişmesini sağlayacak yerde, aşırı bir denetimle, onlara güvenilemeyeceği ve hiçbir zaman sorumluluk alamayacakları duygusu yaratırlar’ (Gordon, 1996). Bu durumda öğretmenlerin insan ilişkilerinde, kendi kendini yönlendirebilme, kendi sorumluluğunu alma, kendi kararlılığını sağlama, kendini denetleme ve değerlendirme beceri ve yöntemlerini öğrenmeleri gerekmektedir. Bu olay yalnızca fakültede öğretilebilecek ya da zamanla mesleğim içinde öğretilebilecek yetiler değildir. Yeniliklere açık, sürekli araştıran ve okuduğu bilgileri hayatına adapte edebilecek kişiler öğretmen olmalıdır.

Öğretmenler sorunlara nasıl etkili bir biçimde tepki göstereceklerini bilmek zorundadırlar. Öğretmenlerin öğrencilere verdiği iletiler gelecekte onların kendileri ile değer yargılarını oluşturmaktadır. Bu yüzden öğrencilere arkadaşça, onlardan biri dibi davranmak sanılanın aksine öğrencilerin öğretmenlerine karşı saygılarını azaltmaz, artı olarak bu ilişki çerçevesinin içine saygıyla birlikte sevgi de eklenmiş olur. Böylece

öğrenci salt öğretmenini üzmemek için onun istediği şekilde davranır ve bu davranışın alışkanlığa dönüştüğü an öğrencinin kazanıldığı andır.

Ancak bu yetenek veya uzmanlık hiçbir sınav ile ya da gözlem yoluyla belirlenemez. Çünkü bu ortam sınıfta öğretmen-öğrenci arasında kalır. Bir öğretmeni en iyi test edecek olan insanlar öğrencilerin kendileridir. Bir öğretmene uzmanlık verilmeden önce o kişinin o seneki ve geçmiş senelerdeki öğrencileriyle konuşmak, anket uygulamak en ideal yollardan biri olarak seçilebilir. Bu görüşlerden alınacak bilgilerle öğretmenin öğretmenlik profili çok rahat belirlenir.

Ayrıca bir öğretmen mesleğini icra ederken asla öğrencilik ruhunu unutmamalıdır. Eğitim sistemimizdeki en çok şikâyet edilen konulardan biri, öğretmenlerin bir zaman öğrenci olduklarını unutup öğrencileri kendi istedikleri kalıba sokmaya çalışmalarıdır. Tabii ki de öğrenciye temel toplum kurallarından, genel kültüre kadar her tür bilgi verilmelidir. Ancak şu da yadsınamayacak bir gerçektir ki, her birey gibi öğrencilerin de bu bilgileri kendi özelliklerini sergileyerek öğrenmeli ve ona göre hayattaki rollerini oynamalıdır.

Geçmişten bu güne eski öğrencilere bakılacak olursa o devrin büyükleri hiçbir zaman o devrin küçükleriyle arkadaş olmayı seçmemişlerdir. Bunun nedeni de aradaki mesafenin korunması ve bilginin sadece öğretmenlerden öğrencilere aktarılması olayıdır. Bu durumda öğrenci sadece soru sorarken eğitime katılabilmektedir. Edinilen bilgiler de öğretmenin bilgisinden fazla değildir.

Günümüzdeki tabloda bu olayın biraz daha esnediği görülmektedir. Öğrenciler öğretmenlerinden daha az korkmakta, daha rahat soru sormakta ve bilginin paylaşımı iki yönlü olmaktadır. Bilgisayarların öğretime girmesiyle daha fazla araştıran, bilginin sadece öğretmenden değil değişik yerlerden de elde eden öğrenci profili de gözlenmektedir. Fakat bu düzey istenilen düzeyden epey uzaktadır. Eğitim sistemimizin daha hızlı değişikliklere ihtiyacı bulunmaktadır. Bunun yolu da ancak öğretmenlerin daha kaliteli olmasından geçmektedir.

Diğer bir yandan, öğretmen öğrenciyi kendine çekebileceği ve karakterini şekillendirebileceği tek konu ders değildir.

Özetle öğretmen, eğitiminden, şimdiye kadar ki deneyimlerinden ve okulun amaçlarıyla az ya da çok özdeşleşmeden dolayı öyle rastgele bir ilişki partneri değildir. O, kural olarak, iletişimi kendisinden kaynaklanan bir şekilde kendi anlayışına uygun olarak yönetmek için büyük bir güç ve şans ile donatılmış kişidir(Hesapçioğlu, 1994).

3.6.1. Öğretmenin Öğrenciyle İletişiminin Önemi

Sağlıklı ve güçlü bir iletişim gereklidir. Etkin iletişim derste başarıyı arttıran faktörler arasında yer almaktadır. Öğretmen- öğrenci iletişimi ne kadar sağlıklı olursa öğretmenin o öğrenci ya da sınıf hakkında verdiği kararlar o derece doğru olmaktadır. Bir öğretmen öğrencileriyle iletişim kurmalıdır. Ancak sadece ders iletişimi olmamalıdır. Onların sorunları kendi sorunları gibi görülüp yardım edilmesi gerekir. Çünkü bu öğrencilere yardım eden öğretmenler aslında kendi sorunlarına da çözüm yolu bulabilmektedir. Uğraşılan kitle neticesinde küçük insanlardır ve insan sorunları evrenseldir. Bu yüzden ne kadar çok problem çözülürse başarıya o kadar yaklaşılmış demektir.

Bilgilerin ve duyguların öğrencilere aktarımında, sınıf içi ve okuldaki otoritenin ve düzenin sağlanmasında, öğrencilerin hem kendi aralarında hem de sosyal hayatla olan uyumu sağlamalarında iletişim yeri çok önemli görülmektedir. Sınıf içinde oluşan etkili iletişim ortamı aynı zamanda eğitim ve öğretimin hedeflerine ulaşmasında da büyük önem taşımaktadır. Böylece öğrencilerin motivasyonu ve morali yükselir ve sınıfça birlikte hareket etmeyi daha rahat öğrenirler. Ayrıca ders sayısı fazla olan uzun okul günlerinde oluşan monotonluğun, sıkıntının etkisini azaltmak amacıyla öğrencilerin kendi aralarında da iletişim kurması ve öğretmenin de bu sohbetlere katılması yerinde bir davranış olacaktır. Bazı olaylarda öğrencinin gelişimini etkileyeceğinden dolayı hemen müdahalenin gerektiği değişmez bir gerçektir. Bu durumda öğretmenin öğrenciyle dersin dışında da iletişim kurması öğrencinin öğretmene güvenini arttıracığından meydana gelen olayların çözüm daha çabuk olmaktadır. Bundan başka öğrencilerin kendi aralarındaki sorunları öğrenmek de kolaylaşmaktadır. Derse başlamadan önce çocukların bir önceki derste ya da tenefüste başlarına gelmiş bir olaydan dolayı derse yoğunlaşmaları zorlaşacağından önce sorunun halledilip sonra derse geçilmesi gerek ve yeter şarttır. Şu bir gerçektir ki insanlar

kafalarını kurcalayan sorunlar varolduğu sürece ellerindeki işlere dikkatlerini tam veremezler. Öğretmenin hitap ettiği kitle de öğrenciler olduğundan bu durum biraz daha zorlaşmaktadır. Özellikle öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimi güçlendirmek için bir diğer yol, öğrencinin öğretmenini taklit etmesine izin vermesidir. Böylece öğretmen, gerek sınıfta ders anlatırken gerekse okuldaki davranışlarını dışarıdan görme fırsatı bulup kendini daha iyi tanımaya fırsatı olmaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi aslında öğrenci öğretmeni geliştirecek eğitimdeki en iyi ögedir.

Unutulmaması gereken bir nokta da ilköğretimdeki eğitim anlayışıyla ortaöğretimdeki eğitim anlayışının öğretmenlerce farklı algılandığıdır. Bu fark ancak bir noktaya kadardır. İlköğretimde daha çok eğitim, ortaöğretimde ise daha çok öğretim söz konusudur. Ancak şu dikkate alınmalıdır ki eğitim üniversite de bile devam etmelidir. Ancak öğretmenlerin büyük çoğunluğu ortaöğretimde sadece dersi öğretip sınıftan çıkmakta öğrenciyle iletişimden kaçınmaktadırlar. Buradaki düşünce öğretmenin çevresine bir duvar örüp öğrenciyi kendisine yaklaşılamamasını sağlamak ve sadece öğretmenliğin öğretim kısmını gerçekleştirmektir. Diğer şekilde davranılırsa öğrenciyle yüzgöz olmaktan korkulmaktadır. Günümüzde genç öğretmenler klasik öğretmenlik anlayışından sıyrılmış olarak davranmaktadır ama bu öğretmenlerin sayıları yeterli değildir. Hatta öğrenciye samimi davranan öğretmenler sürekli ve acımasızca eleştirilmektedir. Pratikte bu şekilde öğretmenlik öğrenciler tarafından daha çok tercih edilmekte ve klasik öğretmenler de bu öğretmenleri bir tehdit olarak algılamaktadır. Nedeni de klasik öğretmenlik yapan öğretmenlerin öğrencileriyle iletişim kurmak zorunda kalmalarıdır.

3.7. Öğretmenin Öğrenimi-Yetiştirilmesi

Çeşitli milli eğitim şuralarında eğitim sisteminin her düzeyinde öğretmenlik yapacakların yükseköğrenim görmeleri önerilmiştir. Ortaöğretim öğretmenleri başından beri iki, üç ve dört yıllık okullarda yetiştirilmekteydi(Başaran, 1996). Şu anda eğitim sisteminin her düzeyinde öğretmenlik yapacaklar tezsiz yüksek lisans düzeyinde öğrenim görmektedirler. XI. Milli Eğitim Şurasında öğretmen yetiştirmeye dönük programlarda yer alan derslerin oranları, **öğretmenlik meslek bilgisi dersleri** % 25,

alan bilgisi dersleri % 62.5 genel kültür dersleri % 12.5 olarak benimsenmiştir(Şişman,2000).

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu gereği daha önce Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere bağlı olarak faaliyet gösteren öğretmen yetiştiren yüksek okul, enstitü, akademi ve fakülteler, 20 Temmuz 1982'de YÖK çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. 1989-1990 öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren bütün yüksek öğretim kurumlarının öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarılmıştır.

1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarında yeniden bir yapılanmaya gidilmiştir.

Bu yapılanma ile

- İlköğretim alanlarına sınıf ve branş öğretmeni yetiştiren programlar dört yıllık lisans,
- İlköğretim ve orta öğretime ortak branş öğretmeni yetiştiren programlar (Resim-İş, Müzik, Beden Eğitimi, Yabancı Dil) dört yıllık lisans,
- Eğitim fakülteleri bünyesindeki orta öğretim alan öğretmenliği ile ilgili programlar beş (3,5+1,5=5) yıllık tezsiz yüksek lisans,
- Orta öğretim kurumları alan öğretmenliğine kaynak olan Edebiyat, Fen, Fen-Edebiyat Fakülteleri, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İlâhiyat Fakültesi programları ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu programları ise beş buçuk (4+1,5=5,5) yıllık tezsiz yüksek lisans düzeyine getirilmiştir.

Ayrıca ilköğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren programlarda yan alan uygulaması başlatılmıştır.

Bir diğer önemli değişiklik ise, pedagojik formasyon programlarında yapılan düzenlemelerdir. Böylece, önceki sistemde 21 kredi/saat olarak yer alan formasyon dersleri yeni sistemde 36-39 kredi/saate çıkarılmış, bu kapsamda; okul deneyimi,

öğretmenlik uygulaması, özel öğretim yöntemleri, iletişim ve sınıf yönetimi gibi derslere ağırlık verilmiştir.

Yeni öğretmen yetiştirme sisteminin uygulamaya girmesiyle yukarıda (d) maddesinde ve Talim ve Terbiye Kurulu'nun 01.06.2000 tarih ve 340 sayılı Kararında da belirtilen program mezunlarının öğretmen olabilmesi için, üniversiteler bünyesinde açılan Orta Öğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programını bitirmeleri şartı getirilmiştir.

3.8. Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesi

Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesi Yükseköğretim Genel Kurulu 'nun 19.09.1997 tarihli kararı ile oluşturulmuştur. Milli Komite'de Eğitim Fakülteleri, Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın birimlerinin temsilcilerinin yer alması öngörülmüştür.

3.8.1. Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesinin Amaçları:

1. Eğitim Fakülteleri ile gerekli işbirliği ve koordinasyon çerçevesinde çalışarak, hizmet öncesi öğretmen eğitimi kalitesini yükseltmek; dolayısı ile de öğrencilerin okullardaki başarılarının artmasına katkıda bulunmak.
2. Hizmet öncesi öğretmen eğitimi için ulusal ölçütler belirleyip bunları uygulamak.
3. Öğretmen eğitimi kalitesini değerlendirme ve iyileştirme amacı ile kalite kontrol mekanizmaları geliştirmek.
4. Öğretmenler için gerekli olan bilgi, anlama, beceri ve yeteneklere ilişkin ulusal ölçütler oluşturmak.
5. Hizmet öncesi öğretmen eğitiminde okulların etkin katılımını sağlayıp, fakültelerle okullar arasındaki işbirliğinin gelişmesine yardımcı olmak.

3.8.2. Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesinin Görevleri:

1. Öğretmen eğitimi programlarını ve derslerini oluşturup, güncelleştirmek.
2. Öğretmen eğitimi derslerine ilişkin ulusal ölçütler geliştirmek ve uygulamayı değerlendirmek.
3. Yeni öğretmenler için ulusal standartlar geliştirmek ve uygulamasını sağlamak.
4. Öğretmen eğitimi programlarının kontrolünü, sürekliliğini ve güncelleştirilmesini sağlamak.
5. Öğretmen eğitiminin büyük ölçüde uygulamaya dayandırılmasını sağlamak.
6. Ülkenin önceliklerinin ve öğretmen açığı olan bölgelerin saptanması, her branş için gerekli olan öğrenci sayısının dağılımının yapılması ve öğretmenlerin temini ve istihdamı ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği ve koordinasyon içerisinde çalışmak.
7. Öğretmen eğitimi programları için uygulanabilecek öğrenci seçiminde destek sağlamak.
8. Yükseköğretim Kurulu ile Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu ile Fakülteler ve diğer bütün ilgili kurumlar arasındaki bilgi ve iletişim akışını sağlamak.
9. Çalışmaların en iyi ve mükemmel bir biçimde sürdürülmesine yardımcı olmak.
10. Hizmet için eğitim kursları ve yurtdışı eğitim bursları yoluyla personel gelişimine katkı ve destek sağlamak.
11. Okullardaki öğrenim-öğretim kalitesini iyileştirmek ile ilgili olarak sınıf tabanlı eğitim araştırmalarının yaygınlaştırılmasına yardımcı olmak.

12. Öğretmen yetiştirme ve eğitimi ile ilgili verileri toplamak, muhafaza etmek ve ilgili yerlere sunmak.

13. Öğretmen eğitiminin en önemli boyutlarından biri olan fakülte-okul işbirliği konusunda gerekli olan model ve altyapı çalışmalarını gerçekleştirmek.

14. Öğretmen yetiştirme ile ilgili kısa ve uzun vadeli planlamalar yapmak.

15. Ülkenin ihtiyaçları ve öncelikleri ile alandaki çağdaş gelişmeler ve araştırma bulguları doğrultusunda hizmet öncesi öğretmen yetiştirme sürecini etkin ve verimli hale getirmek.

16. Öğretmen yetiştirme ile ilgili olarak belirlenecek alanlarda gerekli çalışma ve araştırmaları yapmak üzere alan alt komitesi biçiminde faaliyet gösterecek çalışma gruplarını oluşturmak, görevlerini belirlemek ve çalışmalarını değerlendirmek.

17. Öğretmen eğitimi ile ilgili tüm konularda Yükseköğretim Kurulu'na tavsiyelerde bulunmak.

2003 yılında ise İngiltere'de ve Galler'de *Standartları Yükseltme ve İş Yükünü Azaltma (DfES,2003)* başlıklı, okul işgücünde ana reform üzerine ulusal bir anlaşma imzalanmıştır. Bu yeniden modellemenin amaçları öğretmen işgücünü azaltmak, standartları yükseltmek, iş memnuniyetini artırmak ve mesleğin statüsünü yükseltmektir. Reformlar, idari görevleri ve personel görevlerini öğretmenlerden alıp uygun destek çalışanlarına aktarımını sağlamayı, yeni bir düzey Yüksek Düzey Öğretmen Asistanları oluşturulmasını ve öğretmenler için mantıklı bir iş/hayat dengesinin ortaya konulmasını içermektedir.

4. KARIYER

Kariyer kavramı, diğer birçok kavramlarda olduğu gibi günümüze gelene kadar anlam değişikliğine uğramıştır. Bugün kariyer, işin yeniden yapılandırılması yoluyla birey için anlamlı ve psikolojik olarak bireyi tatmin edici bir süreç olarak tanımlanmaktadır(Erdoğan,2002).

Kariyer, Fransızca 'Carriere', İngilizce 'Career' kelimesinin karşılığı olarak Türkçe' ye girmiştir. Kelimenin sözlük anlamı taş ocağı, koşu yeri, arena, genel kullanım alanı ise; yaşam, ömür ve meslektir(Akat, 1994).

Uygur' a göre kariyer kelimesi iki ayrı perspektiften incelenmektedir.

1. *Objektif kariyer*: Yaşam boyu aşamalar süresince, bir birey tarafından işgal edilen pozisyonlar dizisidir.

2. *Sübjektif kariyer*: Yaşlı bireylerde oluşan değer, tutum ve motivasyonlardaki değişikliklerden meydana gelmektedir.

Her iki perspektifte bireysel odaklıdır. İnsanlar, gerek kaderleri üzerinde bazı kontrol mekanizmalarına sahip olduklarını düşünmekte gerekse kariyerlerinin sağlamış olduğu tatmin ve başarıyı en üst düzeye çıkarmak için de fırsatları da ustalıkla kullanmaktadırlar(Uygur,1998).

Günümüzde örgütsel değişimlere bağlı olarak kariyer anlayışında da değişimler görülmektedir. Örneğin, 'Örgütlerin bireyler üzerinde tek yönlü denetime sahip olduğu düşüncesi artık kabul edilmemektedir. İş görenlerde kendi kariyerinin planlanması ve denetiminde söz sahibi olmuşlardır'(Ölçer,1997).

Kariyer ilerlemedir. Bir örgütte ya da profesyonel hiyerarşide genellikle yukarıya doğru olan hareketlilik açıklanmaktadır(Ata, 2006). Demir' e göre ise kariyer, bireyin kamu ya da özel çalışma yaşamında ilerleme sağlayacağı, bir başarı elde etmek amacıyla izlediği ve çalıştığı alandır.

Kariyer, kişinin yaşamı boyunca edindiği işe ilişkin deneyim ve faaliyetlerle ilgili algıladığı tutum ve davranışlar dizisidir(Ölçer, 1997). Günümüze uyarlanmış olarak Bird' ün tanımı anlam değiştirerek kariyer, *iş deneyimleri sonucu ilerleme yerine, bilgi kazanılan bir süreç* olarak ele alınmaktadır.

Sonuçta kariyer, mesleğimizi yaparken koyduğumuz hedefler doğrultusunda iş deneyimi kazanırken, gerekli eğitimleri alıp, mesleki ve bireysel açıdan kendimizi gerçekleştirme sürecimizdir.

Kariyer, en klasik şekli ile sonu olmayan bir yol benzetmesi ile tanımlanmıştır. Çünkü şu bir gerçektir ki, insanın kendini geliştirmesinin sınırı yoktur. 'Kariyer sözcüğünün en güzel anlamı, seçilen iş yolunda ilerlemek ve bunun sonucunda daha fazla para kazanmak, daha fazla sorumluluk üstlenmek; daha fazla saygınlık, erk ve prestij elde etmektir.'(Can, 1991)

Bu tanımlardan kariyer; yaptığımız işte kendimizi hem mesleki açıdan geliştirip hem de mesleki açıdan geliştireceğini düşündüğümüz alanları ve konuları tespit edip, gerekiyorsa bir uzmandan destek alarak, ilgi alanımız ve becerilerimiz doğrultusunda ilerleyebileceğimiz ve kendimizi geliştireceğine inandığımız alanlara eğilip, kendimizi mesleki, ekonomik, sosyal ve kişisel açılardan tatmin edebilmemizdir.

Sonuç olarak bireyin eğitim, aktivite, sorumluluk, bilgi ve beceri konularında ilerlemeye ve yönetim hiyerarşisinde yükselmeye elverişli işlerin tamamı kariyer olarak nitelendirilir.

Günümüzde toplumun tüm bireyleri gençler, öğrenciler, eğitimciler, özel ve kamu şirket çalışanları, yöneticiler, uzmanlar kariyer planına sahiptir.

Yönetmel-örgütsel alanda meydana gelen değişimlerin başında, kariyer alanında bilgiye dayalı gücün önem kazanmasıyla, ücret ve diğer ödüllerin gelecekte pozisyon gücünden çok uzmanlık gücüne göre verilecek olması gelmektedir(Erdoğan,2003, Bowen ve Lawler 1992' den alıntı).Bu yeni anlayış ile çalışanların maaş ve terfiler gibi geleneksel ödüller yanında, bilgi ve uzmanlığın önem kazandığı bir örgütsel anlayışa geçiş kariyer konusuna bakışı da değiştirmektedir.

4.1. Kariyerin Önemi

İş hayatında en değerli kaynak olan insana yapılan yatırımlardan dolayı kariyer kavramı önemi yavaş yavaş anlaşılmaya başlanmış bir kavram olmaktadır. Bireyler açısından geleceği garanti altına almak, iş hayatında mutlu ve başarılı olmak, belirlenen hedeflere en kısa sürede ulaşmak ve toplumda statü sahibi olmak; kamu ve özel işletmeler açısından ise yoğun küresel rekabet ortamında *kariyer sahibi* elemanlara duyulan ihtiyaç, artan ve farklılaşan müşteri taleplerini karşılayabilecek düzeyde *sertifikasyon ve eğitim* sahibi nitelikli elemanlarla çalışmak, dünya şirketlerinin global baskıları doğrultusunda doğru işe *kariyer sahibi* doğru insanı seçerek rasyonel hareket etmektir.

Yönetmel-örgütsel alandaki değişimlerin kariyer alanını yakından etkilediği görülmektedir. Özellikle yeni örgütlenme biçimleri kariyer tercih ve yollarında değişiklikleri zorunlu kılmaktadır(Defilippi ve Arthur, 1994).

Örgütlerde ücret ve diğer ödüllerin hiyerarşik kademelere göre verilmesi ve sahip olunan pozisyonun önemli bir güç kaynağı olması gibi nedenlerle üst kademelere yükselmek çalışanlar için cazip ve tercih edilir bir yer olmuştur. Örgütler içeriden terfi yoluyla yükseltmeyi önemli bir güdüleme aracı olarak kullanmıştır. Ayrıca üst kademelere yükselmek çalışanlar açısından da motivasyonu artırıcı önemli bir faktör olarak algılanmıştır(Erdoğmuş,2003).

Türkiye 'de Kariyer

Sanayileşmiş ülkelerde meslek seçimi öğrenim hayatı içerisinde ve özellikle orta öğrenim döneminde gençlere bireysel kariyer planlaması uygulanarak meslek seçimlerinde yönlendirme ile gerçekleşmektedir. Türkiye'de ise lise döneminden başlayarak kişinin kişilik özellikleri ve mesleki ilgi alanları göz önüne alınarak ciddi bir "bireysel kariyer planlaması" çalışması çok yeni olarak yapılmaya çalışılmaktadır. AB' ye entegrasyon sürecinde eğitimde iyileşmelere gidilmektedir. İlk şubesi Ankara' da, Merkezi Hollanda' da, olan bir eğitim enstitüsü Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konan 'Öğrenci Merkezli Sistem' doğrultusunda 'Öğrenci İzleme Sistemi' geliştirme çalışmaları amacıyla Eylül 2006 yılından itibaren, çeşitli devlet ve özel

okullarından on sekiz öğretmen ve Orta Doğu Teknik, Hacettepe, Ankara ve Hollanda'daki Tilburg üniversitelerinden beş akademisyenle çalışmalara başlamıştır.

İnsan Kaynakları Piyasasının Durumu

❖ İşsiz bireylerin içinde önemli oranda nitelikli kişiler de (Beyaz Yakalı) bulunmaktadır

❖ Şirketler ekonomik gelişmelere paralel olarak küçülme politikası izlemektedir

❖ Eğitim düzeyi yüksek birey sayısı artmaktadır

❖ İşsizlikte eğitim eşiği her geçen yükselmektedir

Bunun sonucunda

❖ İnsan Kaynakları Rekabeti artmaktadır

❖ İşverenin alternatifi artmakta ve iş verme kriterleri yükseltilmektedir

❖ İşverenin performans beklentileri artmaktadır

Artık kariyer büyük ölçüde bireyin sorumluluğunda şekillenen, bunun yanında örgütün de bu konuda bireyi desteklediği bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.2. Kariyer Basamakları

Bir kişi işindeki kariyer basamaklarında yükselmeden önce kariyerini seçmiş olması gerekir. Türkiye'de kariyer seçimleri çoğunlukla ÖSS'ye dayalıdır. Burada sadece alınan puanın devam edilecek üniversitenin puanına erişip erişmemesiyle seçim yapılmaktadır. Ancak 'kişinin kariyer(meslek) seçiminde en önemli faktör, onun ilgi ve yetenekleridir'(Doğan, 1996). Aslında 'bireyin kariyer seçimini etkileyen birçok etmen vardır. Bu etmenlerin en önemlisi sosyal geçmiş, kişilik ve değer gelişimi ile bireysel beklentilerdir'(Ata, 2006).

Bu basamakların birincisini iş öncesi dönem oluşturmaktadır. ‘Bu dönemde kişiler, kariyerleri ile ilgili olan ya da olması olası formal eğitim almaktadır’(Can vd, 1995).

İkinci kariyer basamağı işe giriş dönemidir. ‘Yeni becerileri öğrenmek ve tutumları geliştirmek, personelin tutumunu değiştirmektedir. Birey, seçtiği alandaki yeteneğini hissettikten sonra, yeni olanakları ve çalışma alanlarını araştırma konusunda kendine güven duymaktadır. Bireyin artan rekabet nedeniyle zamanını iş yerinde nasıl geçireceği konusunda rakiplerle mücadele ... olduğu bir süreçtir ’(Uygur, 1998).

Bu basamağı kariyerde ilerleme aşaması takip eder. Bu aşama, ‘çalışanın belirli bir tecrübe ve bilgi kazandıktan sonra izleyeceği kariyer yolu olarak tanımlanabilir’(Ünlü ve İlze, 2001).

Bir sonraki basamak kariyeri koruma aşamasıdır. ‘Bu aşamada birey önceki aşamalardaki kazanımlarını korumaya yönelir. Önceki aşamalarda maddi ve manevi gereksinimleri karşıladığından birey artık yeni kazanımları sağlayamaz. Var olan kazanımlarını koruyabilir ve yaratıcılığını sürdürebilir’(Can vd, 1995).

Kariyer basamaklarının en sonuncusunda emeklilik yer almaktadır. ‘ Emeklilik ile birlikte kişi kariyerini tamamlamıştır’(Aytaç, 1997).

Bir çalışanın örgütte çalışarak yüksek düzeyde bir iş performansını göstermeyi taahhüt etmesi, örgütün ise çalışanlara sürekli bir iş ve terfi fırsatları sağlamasına psikolojik sözleşme denir(Erdoğmuş2003, Burke 1998’ den alıntı).Çalışanların örgüt içi yükselmeleri bilgi ve becerilerindeki değişime göre gerçekleştiğinden bir manada çalışanlar öz denetim sağlamaktadırlar (Tükenmez, 1996).Çalışanlar işe özel performanslarını hiyerarşik yapıda yükseltmeyle ödüllendirmek yerine, artan beceriye artan ödemeler şeklinde yaparlar (Erdoğmuş2003, Garden ve Martin, 1998’ den alıntı).

Ücret ve ödülleri hiyerarşik kademelere göre vermek, çalışanların sahip oldukları pozisyonları güç kaynağı olarak görmelerini sağlıyordu. Çalışanlar açısından üst kademelere yükselme arzusu motivasyonu sağlarken, örgüt açısından ise içeriden terfi yoluyla yükseltmek önemli bir güdüleme aracı olarak kullanılıyordu. Bu sebeple,

örgüt içinden yükseltme geleneksel kariyer stratejilerinin oluşturulmasında oldukça önemli bir yer tutmuştur(Erdoğan, 2003).

İşte eğitim sistemimizin bu noktada tıkanıp kalmakta olduğu görülmüş ve öğretmenlerin durumunun iyileştirilmesi de göz önüne alınarak Kariyer Basamaklarında Yükseltme Sınavı ortaya çıkmıştır. Çünkü artık öğretmenler yıllardır kendilerini aynı olayları yapmaktan dolayı bir kısır döngüde görmüş olabileceğinden bu sınav yeni bir silkelenişin başlangıcı kabul edilebilir.

Geleneksel örgütlerin işgöreni elde tutmak üzerine oluşturduğu kariyer stratejileri; kariyerin örgütsel sınırları aşması ve sadece örgütle sınırlı olmayan yeni kariyer yaklaşımlarının ortaya çıkması ile beraber yetersiz kalmaktadır. Bürokratik ve örgütle sınırlı kariyer anlayışı yerine, profesyonellik ve mesleğe bağlılığı vurgulayan bir kariyer anlayışı gelişmektedir(Erdogan,2003) .

Yeni kariyer sürekli öğrenmeyi ve bireylerin kariyerlerini yönetecek yetkinliğe sahip olmalarını gerektirmektedir(Erdoğan, 2002, Hall ve Moss, a.g.e.' den alıntı).Bu süreçte kazanılan bilgi, bireyin iş deneyimleri sırasında kazandığı becerileri, uzmanlığı ve ilişkiler ağını da içine alır(Erdoğan, 2002).

Artık kariyer büyük ölçüde bireyin sorumluluğunda şekillenen, bunun yanında örgütün de bu konuda bireyi desteklediği bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışanların yeni anlayışı benimsemesi ve kabulü çok kolay olmayacaktır. Çünkü bugüne kadar kariyer çalışanlar tarafından dikey hareketlilik ve sürekli ilerleme olarak anlaşılmıştır(Erdogan,2003). Bu yüzden ki birçok öğretmen bu yeni duruma tepki göstermiş ve sınava girmemişlerdir. Özellikle mesleğine yıllarını veren öğretmenlerin uzmanlıkları, sınavdan aldıkları sonuca göre değerlendirilecek olmaları en büyük tepkidir.

Öğretmenlik Kariyer Basamakları Yükseltme Yönetmeliği'nde **öğretmen**, “genel kültür, özel alan ve pedagojik formasyon eğitimi alarak yetişmiş ve adaylık döneminden sonra her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında eğitim-öğretim ve bununla ilgili yönetim hizmetlerini yürütenler” olarak ifade edilmesine karşın sınavda özel alanlarla ilgili soru bulunmaması sınavın objektifliği konusundaki

soruları gündeme getirmektedir. Bir öğretmenin uzmanlığı öncelikle kendi alanındaki üst düzey bilgisiyle ölçülmelidir. Ayrıca bir öğretmenin hayata pozitif bakması mesleği ve hitap ettiği kitle açısından da önem taşımaktadır.

2004-2005 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan meslekî ve teknik eğitim sisteminin güçlendirilmesi projesi kapsamında uygulanan, 9. sınıf haftalık ders çizelgesinde yer alan ortak beceriler, bilgisayar ile tanıtım ve yönlendirme dersleri, 2005-2006 öğretim yılından itibaren tüm genel liseler ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarının 9. sınıfında okutulmasına başlanmıştır. Bundan dolayı öğretmenlik mesleğini yapacak kişilerin özenle seçilmiş olması gerekliliğinden yola çıkılarak dört yıllık lise uygulamasında dokuzuncu sınıftaki öğrencilerin yeteneklerini ve hangi bölüme uygun olacaklarının belirlenmesi için rehberlik öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve tanıtım ve yönlendirme öğretmenleri bir takım testler sonucuna göre hareket etmektedir. Buna benzer test uygulamanın mesleğin başında öğretmenlere uygulanması o öğretmenden alınacak verim konusunda artış sağlayacaktır.

4.3. Kariyer Sistemleri

Kariyer sistemleri gerek kamu gerekse özel sektör tarafından belirlenmiş kurallar çerçevesinde oluşturulan ve personelin örgüt içindeki davranışını ve hiyerarşik gelişmelerini düzenleyen örgüt yapılarıdır(Ata,2006). Sistemin en önemli özelliği personelin durumunun statülerle ve yasalarla belirtilip, sözleşme ve çok yanlı statülerin uygulanmaması ve personelin belli bir işkolunda uzmanlaşmasıdır.

Bu sistemleri çeşitli bakış açılarına uygun olarak ikiye ayırmak mümkündür.

1. *İşe yönelik kariyer(kadro) sistemi*: Birey, atanacağı görevin gerektirdiği tüm nitelikleri hizmete başlamadan önce kazanmalıdır.

2. *Bireye yönelik kariyer (rütbe) sistemi*: Görevden çok görevi yapacak birey ağırlıktadır(Can vd, 1995).

5. UZMAN ve BAŞÖĞRETMENLİK SINAVI (Kariyer Basamaklarını Yükselme Sınavı, KBYS)

5.1. Uzman ve Başöğretmenlik Sınavı Nedir?

Öğretmenlik mesleğine dinamizm kazandırmak amacıyla öğretmenlik mesleğini; aday öğretmen, öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen olarak öğretmenlik mesleği kariyer basamaklarına dönüştürmeye yönelik, 13 Ağustos 2005 tarihli ve 25905 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir.

Bu düzenleme ile öğretmenlerin meslek kariyer basamaklarına geçişleri sınavla yapılacak, kazandıkları kariyer basamağının özlük haklarından yararlanacak ve buna göre farklı maaş alacaklardır.

5.1.1. KBYS Süreci

Uzman öğretmenlik sınavı kurum ayırımı gözetilmeksizin şartları taşıyan öğretmenlerin, öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselmelerine imkân sağlanmış ve bu amaçla ilk defa düzenlenen 2005-KBYS, 27 Kasım 2005 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Soruları sınavı gerçekleştirecek olan ÖSYM hazırlamıştır. Sınav kılavuzu başvurulardan önce ilan edilmiştir. Merkezî sistemle yapılacak sınavda sorular çoktan seçmeli, beş seçenekli olmuş ve dört yanlış bir doğruyu götürmüştür. Sınava stajyerlik hariç 7 yıl öğretmenlik yapanlar başvurabilmiştir. Sınava 126,500 öğretmen başvurmuştur.

Ancak, Danıştay İkinci Daire Başkanlığının 25 Kasım 2005 tarih ve 2005/2477 ve 2005/2528 Esas sayılı Kararları ile “Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği”nin bazı maddelerinin yürütülmesinin durdurulmasına karar verildiğinden, söz konusu yargı kararlarında yer alan hususlar dikkate alınmak suretiyle hazırlanan ve 7 Ocak 2006 tarihli ve 26046 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren “Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliğinde

Değişiklik yapılmasına Dair Yönetmelik” hükümleri doğrultusunda 27 Kasım 2005 Pazar günü yapılan uzman öğretmenlik sınavında lisans mezunu olma şartı arandığından dolayı katılamayan, lisans öğreniminin altında öğrenime sahip öğretmenler için de uzman öğretmenlik sınavı yapılmasına yargı kararları doğrultusunda gerek duyulmuştur.

Bu nedenle, 2005-Ek KBYS adıyla düzenlenen bu sınava, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel öğretim kurumları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfına dâhil öğretmen unvanlı kadrolarda bulunanlardan **sadece lisans öncesi öğrenime sahip olup**, gerekli diğer koşulları taşıyanlar başvurabilmişlerdir.

30 Nisan 2006 tarihinde gerçekleştirilmiş olan 2005-Ek KBYS daha önce 27 Kasım 2005 tarihinde gerçekleştirilen KBYS’ nin kapsamına uygun paralel bir sınav olarak yapılmıştır. İki sınav tek bir sınav gibi değerlendirmeye alınmış ve sonuçlar birlikte açıklanmıştır.

100 puan üzerinden değerlendirilecek ve 60 puan alanın kazandığı sınavda ‘Türkçe’, ‘genel kültür’, ‘pedagojik formasyon’ ve ‘Millî Eğitim mevzuatı, eğitim yönetimi ve eğitim sistemi ile ilgili temel bilgiler’ konularında sorular gelmiştir. Sınavın pedagojik formasyon bölümünde sorular; ‘eğitim psikolojisi, eğitim felsefesi, eğitim sosyolojisi, öğrenme psikolojisi, gelişim psikolojisi, öğrenme yaklaşımı, sınıf yönetimi, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, rehberlik, eğitim teknolojileri’ alanlarından çıkacak(www.ogretmenlik.com).

5.1.2. KBYS Yönetmeliği

Kariyer Basamakları Yükseltme Sınavı; öğretmenlerin meslekî bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, imkân ve fırsat eşitliği sağlanması, genellik, eşitlik, geçerlik, güvenilirlik, tarafsızlık ve açıklık ölçütlerine uyulması temel ilkelerine dayanarak adaylık döneminden sonra öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen olmak üzere üç kariyer basamağına ayrıldığı bir sistemdir.

Uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik sayıları Bakanlık eğitim-öğretim hizmetleri sınıfındaki toplam serbest öğretmen kadro sayısı içinde uzman öğretmen

oranı % 20, başöğretmen oranı % 10'dur. Bu oranlar, Bakanlar Kurulunca artırılması durumunda, artırıldığı oranda uzman öğretmen ve başöğretmenlik sayılarına yansıtılır. Bu sayılardan;

a) Alanlara göre mevcut öğretmen sayısının, Bakanlık eğitim-öğretim hizmetleri sınıfındaki toplam serbest öğretmen kadro sayısı içindeki oranı esas alınarak uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik sayılarının her alan için en az bir olmak şartıyla alanlar arasındaki dağılımı,

b) Alanlara göre uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik sayıları içinde sınavdan muaf olan veya olmayanlar için kullanılacak uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik sayıları Bakan onayı ile belirlenir.

Kariyer basamaklarında yükselme sınavına başvurulara eğitim-öğretim hizmetleri sınıfı kadrolarında bulunan öğretmenlerden adaylık dönemi hariç başvuru süresinin son günü itibarıyla; Uzman öğretmenlik için öğretmenlikte 7 yıl, Başöğretmenlik için uzman öğretmenlikte 6 yıl kıdemi bulunmak şartı aranır.

Alanında veya eğitim bilimleri alanında tezli yüksek lisans veya doktora öğrenimini tamamlayanlar, öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselme sınavından muaftır. Sınavdan muaf bulunanların kariyer basamaklarında yükselmelerinde, eğitim-öğretim hizmetleri sınıfı kadrolarında bulunan öğretmenlerden adaylık dönemi hariç başvuru süresinin son günü itibarıyla; alanında veya eğitim bilimleri alanında tezli yüksek lisans öğrenimini tamamlayanlardan uzman öğretmenlik için öğretmenlikte 7 yıl, alanında veya eğitim bilimleri alanında doktora öğrenimini tamamlayanlardan başöğretmenlik için öğretmenlikte 7 yıl kıdemi bulunmak şartı aranır.

Merkez Sınav ve Değerlendirme Komisyonu, Bakanlık Personel Genel Müdürünün ya da görevlendireceği bir yardımcısının başkanlığında aynı genel müdürlükten iki daire başkanı, bir şube müdürü ve bir uzman, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünden bir daire başkanı, bir şube müdürü, bir uzman ile Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığından bir şube müdüründen olmak üzere bir başkan ve toplam 8 üyeden oluşturulur. Bu birimlerden aynı unvanlı görevliler olmak üzere 8 de yedek üye belirlenir. Asil üyenin katılmadığı toplantılara aynı birimden belirlenen yedek üye

katılır. Gerektiğinde ilköğretim, orta öğretim ile meslekî ve teknik öğretimi temsilen ilgili dairelerden en az daire başkanı düzeyinde birer üye komisyona çağrılır. Bu komisyonca;

- Öngörülen sayı ve oranları belirlemeye ilişkin iş ve işlemlerin yerine getirilerek makam onayına sunulması,

- İl öğretmen değerlendirme komisyonlarının toplanma, çalışma süre ve şekillerinin belirlenmesi,

- ÖSYM ile iş birliği içinde sınava ilişkin protokolde yer alacak hususların belirlenmesi,

- Gerekli durumlarda sınav belgeleri dışında kalan değerlendirme ölçütleri ile ilgili belgelerin incelenmesi, varsa değerlendirme hatalarının düzeltilmesi,

- Alanlara göre ayrılan kontenjanlara girecek adayları belirlemek üzere başarı sıralamasının yapılması,

- Sınav merkezlerinin belirlenmesi,

- Sınav ve değerlendirmeye ilişkin diğer iş ve işlemlerin yürütülmesi görevleri yerine getirilir.

Öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselmek üzere başvuruda bulunan öğretmenlerin değerlendirilmesi amacı ile her ilde İl Öğretmen Değerlendirme Komisyonu kurulur.

İl Öğretmen Değerlendirme Komisyonu; her sınav döneminde il millî eğitim müdürünce belirlenecek bir millî eğitim müdür yardımcısı ya da şube müdürünün başkanlığında, özlük işlerinden ve hizmet içi eğitimden sorumlu şube müdürleri, ilköğretim müfettişleri başkanınca belirlenecek bir ilköğretim müfettişi ile il millî eğitim müdürünce belirlenen farklı tür ve düzeyden üç eğitim okul/kurumu müdüründen olmak üzere bir başkan ve 6 üyeden oluşur. Aynı unvanlı görevliler olmak üzere 6 da

yedek üye belirlenir. Asil üyenin katılmadığı toplantılara aynı nitelikteki yedek üye katılır. Bu Komisyonca;

a) Öğretmenlik kariyer basamaklarında sınav şartına bağlı ve sınav şartından muaf olarak yükselecekler hakkında ayrı ayrı düzenlenen Öğretmen/Uzman Öğretmen Değerlendirme Çizelgesi (EK-1) ile eklerinin incelenip değerlendirilmesi,

b) Değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak alanlara göre uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik bakımından sınavdan muaf olanlar ve olmayanlar için ayrı ayrı olmak üzere puan üstünlüğüne göre İl Başarı Sıralaması Çizelgesi (EK-3) düzenlenerek onaylanmasının sağlanması,

c) İl Başarı Sıralaması Çizelgelerinin bir örneğinin, elektronik ortamda olmak üzere Merkez Sınav ve Değerlendirme Komisyonunda değerlendirilmek için Bakanlık Personel Genel Müdürlüğüne gönderilmesinin sağlanması görevleri yerine getirilir.

Öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselme sınavına ilişkin duyuru, sınav tarihinden en az beş ay önce Bakanlık Personel Genel Müdürlüğüne yapılır.

Duyuruda; Bakanlık ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında alanlara göre sınavdan muaf olan ve olmayanlar bakımından belirlenen uzman öğretmen ve başöğretmen sayıları ile özel öğretim kurumları öğretmenlerini de kapsayacak şekilde başvurunun; şartları, tarihi, şekli, süresi, başvuru kabul komisyonu, sınavın kapsamı, sınav puanlarının hesaplanması yöntemi, sınav ücreti, sınav merkezleri, sınav sonuçlarının duyurulması, sınav sonucuna itiraz ve değerlendirme sürecine ilişkin iş ve işlem akışı ile diğer hususlara yer verilir. Bakanlık bu amaçla bir kılavuz hazırlar.

Başvurular ile diğer iş ve işlemler elektronik ortamda yapılabilir.

Adaylar sınavlara katıldıkları günlerde kurumlarınca izinli sayılır.

Öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselme sınavı, yılda bir defa olmak üzere ÖSYM’ce yapılır. Sınavla ilgili olarak Bakanlık ve ÖSYM arasında bir protokol düzenlenir. Bu protokolda, Bakanlık ve ÖSYM’ce yapılacak iş ve işlemler, sınava katılması uygun bulunanların başvuru yöntemi, başvuru bilgilerinin ÖSYM’ye

aktarıma düzeni ve tarihi, sınavın kapsamı, sınav konuları, sınavın gizliliği ve güvenilirliği, sınav puanlarının hesaplanma yöntemi, sınav ücreti, sınav merkezleri, sınavın değerlendirilme süresi ve sonuçlarının duyurulması gibi hususlara yer verilir.

Sınav, merkezî sistem ile çoktan seçmeli sorulardan oluşan testlerle uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik için ayrı ayrı olmak üzere yapılır. Sorular ve cevap kâğıtları, Bakanlık ile ÖSYM'nin birlikte belirledikleri sınav kapsamlarına uygun olarak, gizlilik önlemleri alınarak ÖSYM'ce hazırlanır. Sınav evrakının sınav merkezlerine gönderilmesi, sınavın uygulanması ve cevapların değerlendirilmesi ÖSYM'ce gizlilik içinde, güvenilir bir ortamda gerçekleştirilir.

Sınav konuları ve ağırlık katsayıları aşağıda gösterilmiştir:

- a) Türkçe (0,3),
- b) Genel kültür (0,2),
- c) Pedagojik formasyon (0,4),
- d) Millî eğitim mevzuatı, eğitim yönetimi ve eğitim sistemi ile ilgili temel bilgiler (0,1).

Sorular, Sınav Konuları Çizelgesine (EK-2) yer alan alt konu başlıkları arasından uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik için ayrı ayrı olmak üzere hazırlanır.

Kurul, Sınav Konuları Çizelgesinde yer alan alt konu başlıklarında yeni gelişmeleri esas alarak değişiklik yapmaya yetkilidir. Yapılan değişiklikler, sınav tarihinden en az beş ay önce ilan edilir.

5.1.3. KBYS' nin kapsamı

EĞİTİM BİLİMLERİ (72 Soru)

- EĞİTİM PSİKOLOJİSİ
  - Zekâ Kuramları

- Öğrenme Stilleri
- Yaratıcılık Nasıl Geliştirilir
- Sosyal Beceri
- Genel-Özel Yetenekler
- Sağlık Problemleri ve Cinsel Eğitim
- Gençlik Kültürü ve Davranışlar
- EĞİTİM FELSEFESİ
  - Eğitimin Genel Amaçları
  - Demokrasi Eğitimi
  - Uluslararası Anlayış, İş Birliği ve Kardeşlik
  - Baskı Uygulanmayan Okul Ortamı
  - Yeni Öğretim Programların Felsefesi
  - Meslekî Etik
- *EĞİTİM SOSYOLOJİSİ*
  - Kültürün Eğitime Etkisi
  - Kültürler Arası Etkileşim
- ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ
  - Gestalt
  - Sezgi
  - Öğrenme Modelleri

- GELİŞİM PSİKOLOJİSİ
  - Gelişimde Temel Kavramlar
  - Gelişim İlkeleri
  - Fiziksel Gelişim
  - Bilişsel Gelişim
  - Psiko Sosyal ve Duygusal Gelişim
  - Ahlak Gelişimi
  - Dil ve Kavram Gelişimi
  - Gelişimde Yaşa Bağlı Özellikler
  - Gelişimi Hızlandıran ve/veya Engelleyen Yetişkin Davranışları
- ÖĞRENME YAKLAŞIMI, STRATEJİSİ, YÖNTEM VE TEKNİKLERİ
  - Yeni Programların Temel Yaklaşımı
  - Gerçek Yaşamı Kullanarak Öğrenme
  - Yeni Programın Temel Becerileri (Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme, İletişim, Araştırma ve Sorgulama, Problem Çözme, Bilgi Teknolojilerini Kullanma, Girişimcilik, Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma)
  - Öğretme-Öğrenme Süreçleri
  - Yapılandırıcı Yaklaşım
  - Disiplinler Arası Yaklaşım
  - Kavram Öğrenme, Kavram Haritası, Kavram Yanılgısı

- Buluş Yoluyla Öğretim
- Araştırma ve İncelemeye Dayalı Öğretim
- Yapararak ve Yaşayarak Öğrenme
- Çoklu Zekâ Kuramı
- İşbirliğine Dayalı Öğrenme
- Proje Tabanlı Öğrenme
- Probleme Dayalı Öğrenme
- Beyin Temelli Öğrenme
- Etkin Öğrenme
- Dramatizasyon
- Beyin Fırtınası
- Özel Eğitim Gerektiren Çocukların Normal Sınıflarda Eğitimi
- SINIF YÖNETİMİ
  - Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilecek Önlemler
    - İletişim
    - Öğrenci Davranışını Etkileyen Sosyal ve Psikolojik Faktörler
    - Sınıf Ortamı ve Grup Etkileşimi
    - Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama
    - Sınıf İçinde Zaman Kullanımı
    - Sınıf Organizasyonu

- Motivasyon
- Yeni Bir Döneme Başlangıç
- Olumlu ve Öğrenmeye Uygun Bir Ortam Yaratma
- PROGRAM GELİŞTİRME
  - Program Geliştirmede Temel Kavram, İlke ve Süreçleri (İhtiyaçların Belirlenmesi, Hedefler/Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları, Değerlendirme)
  - Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Alanları
- ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
  - Yeni Program Yaklaşımına Göre Ölçme ve Değerlendirme Anlayışı
  - Ölçme
  - Değerlendirme
  - Ölçüt
  - Bağıl ve Mutlak Değerlendirme
  - Standart Hata /Ölçme Hatası
  - Geçerlik- Güvenirlik
  - Sınav Türleri
  - Öğrenci Seçki Dosyası ve Rubrikler Gibi Yeni Değerlendirme Yaklaşımları
  - Performans Değerlendirme
  - Temel İstatistik Kavramlar
  - Merkezi Ölçüler ve Dağılım Ölçüleri

- Korelasyon
- Test Geliştirme Süreci
- Başarının Ölçülmesi
- Madde Analizi
- Test İstatistiği
- PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK (PDR)
  - Rehberlik Hizmetlerinin Psikolojik Temelleri ve Yeni Yaklaşımlar
  - PDR' de Hizmet Türleri
  - Rehberlik Hizmetlerinin Amaçları, İşlevleri ve Temel İlkeleri
  - Rehberlik Servisleri ve Bu Servislerin Görevleri
  - Bu Serviste Görev Alan Personelin Sorumlulukları
  - PDR Anlayışına Uygun Düşen Yönetici, Öğretmen ve Uzman

Davranışları

- Kişiler Arası İletişim
- Akademik ve Mesleki Rehberlik Yöntemleri
- Bireyin Uyum ve Gelişimini Artırıcı Faktörler
- Öğrenciyi Tanıma Teknikleri
- Psikolojik Yardımlar
- Serbest Zamanları Değerlendirme
- Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma
- Karakter Eğitimi

- EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ

- Bilgisayar Teknolojisini Kullanabilme (İşletim Sistemi, Ofis Yazılımları, Kelime İşlemci, Elektronik Hesap Tablosu)

- Bilgiye Erişim Kaynaklarını Kullanabilme(Kütüphane, İtranet, İnternet ve Veri Tabanı Yönetimi vb.)

- Uzaktan Öğretim

- Bilgisayar Destekli Öğretim (Sunu Yazılımlarını Kullanabilme)

- Görsel, İşitsel ve Üç Boyutlu Araçlar ve Kullanımı

- Öğretme Kaynaklarını ve Öğretim Malzemelerini Değerlendirme ve Seçme

TÜRKÇE (54 Soru)

- Türkçenin Doğru ve Etkili Kullanımı

- Anlama,

- Sıralama,

- Sınıflama,

- İlişki Kurma,

- Eleştirme,

- Tahmin Etme,

- Analiz-Sentez Yapma ve

- Değerlendirme

GENEL KÜLTÜR (36 Soru)

• GENEL KÜLTÜR

• Türk İnkılâbını Hazırlayan Kurtuluş Savaşı Öncesi Olaylar ve Kurtuluş Savaşı

- Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
- Türkiye Cumhuriyeti Tarihi
- 1982 Anayasası ve Temel Yurttaşlık Bilgisi
- Eğitimle İlgili Ulusal, Bölgesel ve Uluslararası Kuruluşlar
- Coğrafya
  - Temel Kavram ve Bilgiler,
  - Türkiye Coğrafyası
- Sosyal Konular
  - İnsan Hakları
  - Barış ve Güvenlik
  - Şiddete Karşı Olma
- Güzel Sanatlar
  - Edebiyat
  - Tiyatro
  - Müzik

MİLLİ EĞİTİM MEVZUATI EĞİTİM YÖNETİMİ ve EĞİTİM SİSTEMİ (18 Soru)

- Türk Millî Eğitim Tarihinin Dönüm Noktaları

- Milli Eğitim Temel Kanununun Eğitimdeki Önemi ve Yansımaları Okul Düzeyinde Kullanımı

- Eğitim Planlamasının Okul Düzeyinde Kullanılması

- Eğitim Yönetimi ve Denetiminin Eğitim ve Öğretim Ortamına Etkileri

- Öğretmen Görev ve Sorumlulukları ile İlgili Mevzuat/Öğretmen Hak ve Sorumluluklarının Yasal Sınırları

- Türk Milli Eğitim Sistemi

- Eğitim ve Öğretim Ortamında Ulusal Güvelik

- AB

- Avrupa Okulları,

- AB Öğrenci Transferleri,

- AB Projeleri,

- Sokrates,

- Leonardo Da Vinci,

- Youth,

- Erasmus,

- TIMSS,

- PISA,

- PIRLS,

- Uluslararası Bakalorya gibi Uluslararası Eğitim,

- Denklik ve Karşılaştırma ile İlgili Temel Bilgiler

5.1.4. KBYS Sonuçları

İlk defa yapılan KBYS' na ait sonuçlar aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 5. 1. 2005 KBYS Sonuçlarına İlişkin Sayısal Bilgiler

2005 KBYS Sonuçlarına İlişkin Sayısal Bilgiler		
Sınav Tarihi: 27 Kasım 2005 ve 30 Nisan 2006		
Sınava Giren: 143.937		
Test	Soru Sayısı	Ortalama
Türkçe	54	33,26
Genel Kültür	36	16,49
Pedagojik Formasyon	72	35,32
M.E.Mevzuatı,Eğt.Yn.ve Eğt. Sistemi	18	8,01

5.1.5. KBYS ile ilgili çıkan medya haberleri ve yorumlar

'Uzman ğretmenlik Sınavı'na Tepki' adlı bir haberde: Bağımsız Eğitimciler Sendikası Genel Başkanı Gürkan Avcı, gerçekleştirilen ğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı'nın (KBYS) ğretmenlere kariyer ve itibarını kaybettirdiğini ileri sürmüŐtür. Avcı, yaptığı açıklamada, 27 Kasım 2005 Pazar günü yapılan ve 575 bin ğretmeni ilgilendiren KBYS'ye ilişkin soru ve cevapların ÖSYM tarafından sonuçların çok geç açıklandığını ve sınavta giren öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınavda sorulan soruların zorluğundan ve zamanın yetmediğinden Őikyeti olduğunu belirtmiştir. Avcı, "ğretmenlerimiz kendilerini tuzağa düŐürülmüŐ hissetmektedir. OKS, LGS sınavlarında sıfır çeken öğrencilerin alay konusu edildiği

gibi, kendilerinin de istismar edileceğini düşünmektedir. Özellikle kendilerini 'yan gelip yatan, haftada iki gün çalışan' tanımlamalarıyla eleştiren politikacılar tarafından alay konusu edilmekten endişe duymaktadırlar" demiştir. Öğretmen kalitesinin çoktan seçmeli bir sınavla belirlenmesinin sağlıksız olduğunu, öğretmenliğin bilmekten çok, bildiğini öğrencilere kavratılabilmenin ve öğretebilmenin önemiyle ilişkili bir meslek olduğunu vurgulayan Avcı, “Öğretmenlik bir sevgi ve aşk işidir. Çocuk psikolojisini, çocuk dünyasını ve ihtiyaçlarını anlamakla ilgili bir meslektir. Bu yüzden KBYS öğretmenlik niteliğini ölçmekten uzak kalmaktadır. Öğretmene kötü hazırlanmış çoktan seçmeli bir sınavla ve okul müdürünün insafıyla rütbe vermeye veya rütbe vermemeye layık görmek hiç kimseye bir fayda sağlamaz" diye konuşmuştur. Sınavı kazanamayan veya sınava başvurmayan öğretmenlerin velilerin gözünde küçük düşeceğini, öğrenci velilerinin daha şimdiden çocuklarını uzman ya da başöğretmende okutmak istediğini belirten Avcı, şunları kaydetmiştir: "Sağlıksız bir şekilde yaratılan iyi öğretmen, kötü öğretmen ayırımı, öğrencilerin öğretmenlere karşı tutumunu olumsuz yönde etkileyebilir. Öte yandan 5 yıllık İlahiyat Fakültesi mezunu öğretmenlerin bu sınavdan muaf tutulması, öğretmenler arasında bir başka rahatsızlık oluşturmuştur. Öğretmenlerin bilgilerini yenilemeleri ve kendilerini geliştirmeleri açısından bu sınav hem planlama, hem de uygulama açısından sınıfta kalmıştır. Tüm eğitim bileşenleri tarafından konsensüs sağlanmamış ve nesnel ölçütler çerçevesinde planlanmamış bu sınavla öğretmenlerimiz arasında huzursuzluklar ve tartışmalar başlamıştır. Bu durum eğitim ve öğretimimize fayda yerine zarar getirmektedir. Ayda 700 YTL maaşla, 50-60 kişilik sınıflarda öğrencilerine bir şeyler öğretmek için çırpınan vefakar öğretmenlerimize reva görülen bunca haksızlıkların üstüne, birde KBYS adıyla bir sınav dayatmak, öğretmenlerin konsantrasyonunu ve moralini bozmaktan öte bir işe yaramamıştır. Öğretmenlerimizin rütbeye değil, kangren haline gelmiş sorunlarının çözüme kavuşmasına ihtiyaçları vardı” (www.bolge.com.tr).

Türk Eğitim-Sen tarafından açılan dava üzerine Danıştay tarafından önlisans mezunu öğretmenler açısından yürürlüğünün durdurulmasına rağmen yapılan KBYS sonuçları açıklanmamış,(7 Ocak 2006 Cumartesi) Türk Eğitim-Sen tarafından önlisans mezunu öğretmenler açısından "**Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği**"nin ilgili hükümlerinin iptali istemiyle açılan davada, 25 Kasım 2005

tarikhinde (sınavdan 2 gün önce) Danıştay 2. Dairesi davayı kabul etmiş ve yönetmeliğin ilgili hükümlerinin nlisans mezunu öğretmenler açısından yürürlüğünün durdurulmasına karar vermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararına rağmen sınavı **27 Kasım 2005 Pazar** günü gerçekleştirmiştir. Mahkeme kararının gereği gerçekleştirilmek üzere, sadece nlisans mezunlarının katılacağı 2005-Ek KBYS **30 Nisan 2006** tarihinde gerçekleştirilecek ve sınav sonuçları Mayıs 2006'da birlikte açıklanmıştır.

Değerlendirme sürecinde 30 Eylül 2005 tarihindeki öğretmenlik alan bilgileri, öğrenim durumu bilgileri, kıdem (hizmet süresi) bilgileri esas alınmıştır.

Öğretmenler Günü kutlamaları çerçevesinde düzenlenen toplantıya katılan Milli Eğitim Bakanı, kariyer yükseltme sınav sonuçlarını açıklamıştır. **92.382 ğretmen uzmanlık, 338 ğretmen de başöğretmenlik** nvanı almıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1 ay içinde uzmanlık sertifikaları Türkiye geneli başarı sıralaması sonuçlarının onayını izleyen 30 gün içinde düzenlenip gönderilmiştir (www.devletim.com).

6.ARAŞTIRMA

6.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, birincisi 27 Kasım 2005 tarihinde ve ek olarak önlisans mezunlarına yönelik 30 Nisan 2006 tarihinde yapılan (KBYS) Kariyer Basamaklarını Yükseltme Sınavı'nın öğretmen yeteneklerini ve başarısını ölçmede ne derece yeterli olduğunu bulmak, bu sınavın zayıf ve güçlü yönlerinin okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığını ortaya çıkarmak ve mevcut öğretmen kariyer yükselme sistemini geliştirmeye yönelik öneriler ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

6.2. Yöntem

6.2.1. Araştırma Modeli

Araştırma modeli itibari ile nitel bir çalışmadır. Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin en önemli katkısı araştırılan konuyu, ilgili bireylerin bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya koymaya olanak vermesidir(Yıldırım ve Şimşek, 2005). Dolayısıyla da bu araştırma; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İstanbul' un Anadolu yakasındaki çeşitli liselerdeki öğretmenlerin KBYS' ye yönelik düşüncelerini ve bu konudaki davranış biçimlerini olduğu gibi belirlemeyi amaçladığı için tarama modelidir. Bu model ile varolan durum saptanacak ve böylece bir yargıya varılabilecektir(Karasar, 2005).

Nitel araştırmaların bazı sınırlılıkları vardır. Bu sınırlılıklar;

i. Doğal ortama duyarlılık: Araştırmanın gerçekleştiği doğal ortamı başka bir araştırma kapsamında aynen bulmak ya da yaratmak olanaksızlığıdır.

ii. Araştırmacının katılımcı rolü: Nitel araştırmada araştırmacının veri kaynağına yakın olması ve olayların doğal akışını etkileyebilme olasılığının bulunması, geleneksel anlamda araştırma anlayışına ters düşmekte ve bu yönüyle nitel araştırmanın yeterinde nesnel olmadığı bir sınırlılık olarak kabul edilmektedir.

iii. Bütüncül yaklaşım ve algıların ortaya konması: Nitel araştırmada çok sayıda bireyin ya da deneğin araştırmaya katılması güçtür. Bu nedenle toplanan

verilerin ayrıntılı ve derinlemesine olması algıları ortaya çıkarmayı sınırlama algıları ortaya çıkarmayı sınırlamaktadır.

iv. Araştırma deseninde esneklik: Araştırma desenin beklenmeyen değişikliklere açık olması niteliksel araştırmalar için belirlenen başka bir sınırlılıktır.

v. Tümevarımcı analiz ve nitel veri: Nitel araştırmada toplanan verilerin sayılara indirgenmesi zordur. Geçerlilik ve Güvenirliği standart tekniklerle belirlenememesidir. Çünkü nitel araştırmalar, nicel araştırmalarda olduğu gibi yaygın olarak kullanılan tanımlar, yöntemler ve testler yoktur (Yıldırım & Şimşek, 2005).

6.2.2. Evren

Bu çalışmanın evreni İstanbul Anadolu yakasında ortaöğretimde görev yapan, uzman ve başöğretmen olmak için gerekli şartları taşıyan bütün öğretmenlerdir.

6.2.3. Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini, İstanbul Anadolu Yakası'nda bulunan ortaöğretim okullarından, çeşitli branşlardan oransız eleman örnekleme tekniğiyle 96 öğretmen oluşturmuştur.

6.2.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Veriler birebir, telefon, e-posta görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Görüşme sırasında araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu temel alınarak, kişilere ilgili sorular yöneltilmiştir. Fakat görüşmenin devamı sırasında, gerektiğinde formdaki soruların dışına da çıkılmış, sohbet havası içerisinde, konuyla dolaylı olarak ilgili olan kavramlar hakkında da bilgiler, yorumlar öğrenilmiştir. Ayrıca değerlendirmeye ilişkin yazılı dokümanlar incelenmiştir. Toplanan veriler 'içerik analizi' yöntemi uygulanarak analiz edilmiştir.

7. Bulgular ve Yorum

7.1. Değerlendirmeye Tabi Tutulan Ölçütler

Uygulamalı bu çalışma, görüşme formunda sorulan sorulara verilen ayrıntılı cevaplar mantık ve gözlem süzgecinden geçirilerek analiz edilmesi ve yorumlanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Aşağıda sırasıyla bu sorular mantık ve gözlem süzgecinden geçirilerek ifade edilen cevaplar yer almaktadır.

7.1.1. Sınava ne amaçla katıldınız? Kendinizi denemek? Daha fazla maaş? Kariyer amaçlı?

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu bu sınavı kazanmayı sadece ekonomik açıdan getireceği yarar için değerlendirmeye almıştır. Kariyer elde etmek için sınava katıldıklarının ikinci sırada gelmektedir.

7.1.2. Katıldığınız bu sınavı nasıl değerlendiriyorsunuz? Yapılış tarzı bakımından? Test tekniğindeki şıklar çeldirici miydi?(kolay-zor)

Lisans mezunlarına ayrı, önlisans mezunlarına ayrı sınav olması ve bu iki sınavdan önlisans öğretmenleri için yapılan sınavın daha basit ve cevapların apaçık gözükmesinden dolayı onların daha yüksek puan almalarının haksızlık yarattığını, iki gruba ayrı muamele yapıldığı düşünülmektedir. Ayrıca bu iki sınavın standart sapmasının nasıl hesaplanacağı da merak konusudur.

7.1.3. Bu sınavda soruları soran komisyonda olsaydınız ne tür sorular sorardınız?

İngilizce sorusu sorulmadan, uzman olan İngilizce öğretmenleri olmaması için yabancı dil sorularının da sınava eklenmesi gerekmektedir.

Öğretmenlerin uzmanlık sınavında hem tüm öğretmenlerde bulunması gereken genel niteliklerin yanı sıra branş öğretmenlerinde de bulunması gereken niteliklerle ilgili ayrı sorular sorulması zorunludur. 1998' den beri nitelikli öğretmen yetiştirme

abalarının meyvelerinden biri olan KBYS' nin sorularının daha geniş bir soru yelpazesi altında sorulması gerekmektedir.

Bu sınavın soru öbeklerinden biri olan Türkçe, dilbilgisi sorularının daha özellikli olması gerekmektedir. Çünkü bir ğretmen hangi branştan olursa olsun iyi bir dilbilgisi ve Türkçe bilgisine sahip olması şarttır. Nasıl ki okullarda Türkçe ve edebiyat notu karnede baraj notu ise, bu sınavda da bu sorulardan alınacak baraj puanı konulursa Atatürk' ün cumhuriyeti kurarken Türk Dil Kurumu' na verdiği önem gibi, Türkçemizin nemi de bir kez daha gündeme gelmiş olacaktır.

7.1.4. Bu sınavın bölümlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sınavdan 75 alan bir ğretmen, öğretmenleri böyle basit kategorize edilmesinin rahatsızlığını duymaktadır.

Biraz kültür biraz kitap okumaya kayıtsız olmayan öğretmenlerin rahatlıkla kazanabileceği, bir sınav olarak değerlendirilmektedir.

Yapılan sınavın adaletli olmadığını; branş itibari ile haksızlığa uğrayan öğretmenler olduğu belirtilmesine karşılık her branş kendi içinde yarıştığından sınavda bazı alanlara avantaj sağlanmadığına dair görüş belirtenler azınlıktadır.

Öğretmenlik mesleği; genel kültür, pedagojik formasyon, alan bilgisi, alanla ilgili mevzuat, sosyal ve psikolojik uyum ve iletişim yeteneği gerektiren bir meslek olduğundan alan bilgisinin bu alt yapı üzerine oturtulması gerektiği düşünülmektedir.

7.1.5. Bu sınavın sorularını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklediğiniz sorular mıydı? Yeterli miydi?

Özellikle meslek öğretmenleri öğretmenlerin alanlarıyla ilgili sorular hazırlanıp sınavda kendi branşlarında yarıştırılmaları gerektiğini, ancak o zaman gerçek hak edenin bulunabileceğini, kültür ğretmenlerinin meslek dersi öğretmenlerine göre artı netlerle sınava başladıklarını belirtmektedirler.

Ayrıca sınavın tamamen sözel öğretmenlere yönelik olup sayısalcılarının da zamanla yarıştığı çoğu kişi tarafından kabul edilmektedir.

Sınava girdiğinde Türkçe bölümünden başlayan öğretmenler, sorular çok uzun olduğundan, sınavın Türkçe sorularını okumakla geçirildiğini, diğer sorular için vakitlerinin kalmadığını belirtmektedirler.

7.1.6. Bu sınavda öğretmen yetenek ve yeterliliklerinin hangi boyutları değerlendiriliyor?

Uzman öğretmen, uzman çavuş, uzman tim, uzman mühendis, uzman doktor vb. meslek gruplarında uzman kişi işi normaline göre daha iyi yapan anlamında olduğundan uzman öğretmen de iyi seviyede ve bu işi normaline göre daha iyi öğreten anlamında anlaşılmalıdır. Ancak bu sınavın bu gerçeği yansıtmadığını düşünenler çoğunluktadır.

Sadece sözel kabiliyet ölçüldüğü görüşü yaygındır. Diğer taraftan bakanlığın öğretmenlik mesleğindeki uzmanlık derecesini ölçtüğü, öğretmenlik mesleğini özümseme noktasında yapılan tüm çalışmaları ve öğretmenlik formasyonunun ne kadar geliştirildiğinin ve uygulandığının ölçüldüğü de görüşler arasında yer almaktadır.

19 yıllık bir meslek dersi öğretmenin görüşleri

'Sınavdaki sorularla, bir Muhasebe, Yabancı dil, Beden eğitimi veya tüm meslek liselerinin Meslek Dersleri öğretmenlerine uzman olup olmama kararı verebilir. Bu sorular Edebiyat, Türkçe, Tarih, Coğrafya, vb. gibi branştaki öğretmenlere bir ayrıcalık getirmiyor muydu? 60 ve üzeri almış olan arkadaşlar okullarda bir iki puan nerelerden, hangi belgelerden alabilirim derdine düştüler. Yazık bu öğretmenlere, bu kadar ayağa düşürülmez ki. Bu sınavda benim şansım ne kadardı acaba? Benim mesleki bilgilerimi hangi sorularla ölçtünüz de karar verdiniz diye sormak istiyorum. Benim mantığım bu sınavı bir türlü kabullenemedi' şeklindedir.

7.1.7. Bu sınavın mesleğinizde sizin gelişiminize ve öğretmen kalitesinin gelişimine katkıları konusunda ne düşünüyorsunuz?

Böyle bir kariyer sınavının iyi olduğu, öğretmenlerin ilk yılından son yılına kadar aynı durumda kalmasının mantıklı olmadığı, artık çalışanla çalışmayanın farkının ortaya çıkacağını, daha da geliştirilerek öğretmenlerin önlerine hedeflerin konulması gerektiği ve öğretmenlerin sürekli bir gelişim halinde bulunmalarının sağlanması görüşü öne sürülmektedir.

Uzmanlığını kazanan bir öğretmen, bu sınavla bu sıfatı kazananların hiç de isabetli olmadığını, plân denilen şeyin yararına inanmayan, yıllardır bir defa olsun günlük veya yıllık plan yapmamış, pedagojik değeri olan sınav soru formu hazırlamamış (veya hazırlayamamış), affedilmiş soruşturmaları olan fakat 3 puan daha fazla alan öğretmenlerin uzman öğretmen olduğunu belirtmektedir. Ayrıca hak eden çoğu öğretmenlerin bazıları sınav günü hasta veya yaşı gereği genç öğretmen kadar hızlı hareket edemediği için uzman olamamışlardır. Öğrencilerle ilgilenmeyen bir öğretmen tesadüfen kazanmış uzman, ödüllendirildiği için şimdi tamamen ilgilenmemektedir.

30 Nisan 2006' da yapılan sınavdan 90,179 alan 33 yıllık bir önlisans mezunu sınavı çok ölçülü, belirleyici ve ayırt edici bir sınav olarak algılamaktadır. İyi bir öğretmen olunması için iyi anlayan, iyi yorumlayan, iyi analiz eden, yeniliklere açık olan ve yıllar önce öğrendikleriyle yetinmeyip kendini geliştiren bireyler olunması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca bu gibi sınavların İngiltere gibi ülkelerde öğretmenlere zorunlu olarak beş yılda bir yapıldığını, bunu da öğretmenleri okumaya, alanıyla ilgili bilgileri gözden geçirip dağarcıklarını geliştirmeye özendirildiğini belirtmektedir.

Öğretmenliği çok seven ve kendisini yenilemeyen bir öğretmenin öğrencileri karşısında muhakkak zor durumda olacağını belirten bir öğretmen sınavı çok olumlu bulmakta, çağımız öğrencileri çok okuyup araştırırken, öğretmenleri de daha çok okumaya, yönetmelik ve haklarını öğrenmeye teşvik edeceğini ve günlerini gereksiz ve verimsiz alanlarda geçirmekten uzaklaştırabileceğini gerektiğini öne sürmektedir.

32 yıllık bir öğretmen ise böyle bir sistemin barışı ve huzuru ve birçok öğretmenin psikolojisinin bozulduğunu, öğretmenlerin mesleklerine karşı küstüğü, öğretmen odalarında *'kim uzansa bundan sonra işleri uzmanlar yapsın'* konuşmaları geçtiğini, hatta bazı öğretmenler arasında soğukluk olduğunu ve öğretmenlere, polisler ve askerler gibi hiyerarşik sistemin olamayacağını, olsaydı devleti kuranların öğretmenleri de rütbelere ayıracaklarını, öğretmenin okulda yetiştirilmesi ve meslek içi kursları ile yenilenmesini, iyi yetişmiş denetleyicilerle de denetlenmesi fikrini öne sürmektedir. Ayrıca sınav sorularının öğretmenlerin yenilenmesi ile hiç ilgisi olmadığını, sadece test sınav aşinalığı olanlarla klasik altyapısı olan öğretmenleri ayırdığını, yurt dışında da öğretmenlik yaptığı için batı ülkelerinde böyle bir sistem olmadığını bundan dolayı kariyerlik sistemini reddettiğini savunmaktadır.

Bu mesleğe 25 yılını vermiş bir öğretmen, Türkiye' nin kaderine yön veren öğretmenlerin en aydın, en zeki, en çalışkan olması gerektiğine, yetiştirdiği öğrenciler başarılı, istedik davranışlar sergileyebilen, eğitimin amaçlarına uygun yetişmiş, devletini ve milletini sevip sahip çıkmaya yönelik eğitilmiş, milli ve manevi değerleri benimseyen, yıllar önce eğittikleri öğrencileri kendine ve çevresine yararlı olacak bir mevkiye gelmiş ise zaten uzman olduğuna, öğretmenliğin bir gönül işi, burada verilecek unvanların gelip geçici, asıl kalıcı olanın ise yetiştirilen öğrenciler olduğuna ve bu mesleğin de para kazanma mesleği olmadığına inanmaktadır.

Yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenler öncelikle hükümetin daha önceki hükümetlerin vermiş olduğu %25 Yüksek Lisans ve %40 Doktora farklarını "Biz onları sınava sokmadan uzman yapacağız, çifte avantaj olmayacak" gerekçesiyle kaldırdığını, sınavdan muaf olanlarla, sınava girenlerin aldığı sonuçların ayrı ele alınması gereken bir durum olduğunu belirtmektedirler. Müracaat esnasında kontenjanlara bakıldığında, sınava girenler için ayrılan kontenjan sayısının sınavdan muaf olanların kontenjan sayısı ile büyük farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Örneğin, Din Kültürü kazanan 2000 civarında ayrılan kontenjan 1900 civarında, sınavdan muaf olanlara ayrılan kontenjan ise 300 civarındadır. Sınavdan muaf olan sayısı sonuçlardan anlaşıldığı 1500 civarı, belki daha fazladır. 25 yılını doldurmuş öğretmenler bu yüzden uzman olamamışlardır. Bu durumdaki genel kanı bakanlığın, %25 farkları keserek önce

yüksek lisans yapmanın iyi bir şey olmadığını, sizleri sınavdan muaf tutuyorum diye beklentiye soktuğu, okullarda 10,15 ve 25 yıllık yüksek lisans sahibi öğretmenleri uzman yapmayarak yüksek lisans yapmanın hiçbir önemi olmadığını gösterdiğiidir.

7.1.8. Bu sistemde ne tür değişiklikler önerirsiniz? Sistemin yapısı, süreci işleyişi?

2005 KBYS' nı kazanan bir öğretmen sınavı içerik yönünden eksik bulunmaktadır. Sınavda sayısal soruların olmadığını, sayısal bilmeyen bir insanın eksik yetiştğine inandığını, öğrencilerdeki başarısızlıkların en büyük nedenlerinden birinin matematik bilmemeleri olduğunu, onlara yardım edecek öğretmenlerin de belirli seviyede matematik bilgisine sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca KPSS' nda sayısal sorular varken, KBYS' nda sayısal bilgisi meçhul olan uzman öğretmenler seçilmesinin yanlış olduğunu ve sınavın derhal iptal edilmesi gerektiğini öne sürmekte, sayısal bilgisi zayıf olan bir insanın diğer branşları başarmasının biraz zor olduğunu düşündüğüne dikkat çekmektedir.

Diğer bir görüş kıdemli olan öğretmenlerle mesleğin başında olan öğretmenlerin aynı sınava tabi tutulmamaları ve aynı şekilde değerlendirilmemesidir.

Her branş için ayrı ayrı sınav yapılmasının daha iyi olacağı ve bu tip sınavlar için, adaylara hangi derslerden katılım yapacağı önceden seçim yaptırılması önerisi desteklenmektedir.

Devletin diğer sınavlarda uyguladığı mülakat sisteminin güvenilirliği sorgulanarak sınavdan alınan puanın ve hizmet puanının birlikte değerlendirilip bir kariyer puanı elde edilmesi gerektiğini düşünenler çoğunluktadır.

Uygulamada adaletsizlik olduğu düşünülerek Bakanlık Yetkililerinin uzmanlık kadro sayısını artırarak uzman olan öğretmenlerden en düşük değerlendirme puanı sınır olacak şekilde kontenjan artırılarak mağduriyetin giderilmesini, böylece adalet sağlanacağı çözümü istenmekte ve ümit edilmektedir.

Uzman olmayan, mesleki bilgi ve becerisi çok iyi, 8–10 yıldan bu yana Autocad'le resim çizen ve öğretecek kadar da bilen, varolan web sayfasını kendi tasarlamış, atölyede her işi yapabilen 9 yıllık bir müdür yardımcısı uzman kelimesinin yanlış anlaşıldığını, kazanamayanları değersiz gösteren bir kelime anlamını aldığını belirtmekte ve genel bilgisi yüksek olanlara maaş farkı belgesi veya sertifikası verilmesinin daha anlamlı olacağı görüşündedir.

Sınavın 2005 Kasım'da yapıldığı, uzman öğretmenlik başvuruları da 29 Eylül 2006 itibariyle sona erdiği için bu uzmanlık farklarının aslında Ekim'den itibaren ödenmesi gerektiğini, eğer bunun için şimdi ödenek yoksa yeni malî yılda geriye dönük olarak da bu paralarımızı alabilecekleri önerisi sunulmaktadır.

Asıl uzmanlık yapılan iş sonucu ortaya çıkan eserin güzelliğiyle belirlenmesi gerektiğini savunan bir öğretmen, bunu ortaya koyacak olanın bugün uygulanan tekdüzeleşmiş teftiş sisteminin kaldırılıp, yıllarca söylene gelen performans sistemidir. Ancak o zaman gerçekten uzman olan öğretmenlerin tespit edilebileceğini ve hak edenlerin bu ünvanı alacağını belirtmektedir. Şu anki teftiş sistemindeki doğru teftiş gören uzmanların da 6 yıllık ortalama ile kademe terfisi ve takdirname alanlar ile maaşla ödüllendirilenler olduğu gerçeğini hatırlatmaktadır. Bu sınavın savunulacak tek tutar yanının, sonucunda alınacak olan fazladan paranın öğretmene verilmeyen parayı değişik yollarla alabilmeyi sağlamış olması da ayrı bir gerçektir. Bakanlık duyurusuna kimsenin itibar etmemesi durumunda ne olacağı sorusunun yorumu da tartışmalara açıktır.

Uzmanlık sınavına giren tüm öğretmenlerin, puanları, sicilleri, kıdemleri ve hizmet içi etkinlik puanları belli olduğu halde, il ve ilçe komisyonlarının kurulmasına gerek olmadığını, öğretmenler, başvurularını elektronik ortamda gerçekleştirdiğine göre komisyonların hangi öğretmenin hangi etkinlikten kaç puan aldığını liste halinde yayınlaması ve okullarında kendi öğretmenlerinin puanlarını açıklaması, herhangi bir haksızlık olup olmadığı konusundaki endişeleri gidermeye yardımcı olacaktır.

Asıl mesleği gazetecilik olan uzun yıllar işsiz kaldıktan sonra, öğretmen olma fırsatını değerlendirip öğretmenliğe 1997 yılında başlayan bir öğretmen bazı

arkadaşlarının olumsuz bakışlarına karşın, kendini başarılı bir öğretmen olarak görmekte ve bunun göstergesinin de yetiştirdiği öğrencileri olduğunu belirtmektedir. Yapılan denetimlerde de çok güzel puanlar alıp 6 yıl üst üste pekiyi sicil notu alıp bir kademe ilerlediğini ve sınavdan 80'in biraz üstünde puan aldığını, öğretmen olarak yetiştirilen arkadaşlarının çoğunun sınava katılmadığını, katılanların ise daha düşük puanlar aldığını eklerken 'Bir mesleğin okulunu bitirmek, o mesleği layıkıyla yapabilmek anlamına gelmez. Sürekli okumak, araştırmak, değişik görüş ve düşüncelerden yararlanmak gerekir.' fikrini savunmaktadır.

Sınavı kazanıp uzman olan ve bu vesileyle yüksek lisans yapmak isteyen bir öğretmen sorular aynı ise branşlar bazındaki '*yüzde yirmilik kontenjanın ne önemi olduğu*' sorusunu gündeme getirmekte ve böyle bir sınav yerine yüksek lisansı kolaylaştırıp uzman öğretmenleri, başöğretmenleri de doktora eğitimi yaptırarak bu şekilde belirlenmesinin daha anlamlı ve faydasının da bundan daha fazla olacağına inanmaktadır.

Uzman öğretmenlik uygulamasının hem iyi hem de ve kötü yönleri olan bir uygulama olduğunu düşünen bir öğretmen de aynı sorular sorulmasına rağmen Tarih 55,955, Coğrafya 55,315, İ.H.L. Meslek Dersleri 54,387, Matematik 37,585, İngilizce 39,239 taban puanla uzman olduğunu belirtmektedir.

Uzman öğretmenlerin okullarda, *eğitim ve öğretimin planlanması, yürütülmesi, değerlendirilmesi, etkinliklerin, projelerin, performans ödevlerinin hazırlanıp uygulanması ve değerlendirme sonuçlarının incelenmesinde görev almaları, okullardaki müdür yardımcılığı kadrolarının, müdürlük makamının değiştirilip başöğretmenin okulun her şeyinden sorumlu altında da yardımcı başöğretmen statüsünde bugünkü müdürün yaptığı işi yapan yardımcı başöğretmen ve uzmanların bağlı olduğu yardımcı başöğretmen kadrolarının oluşturulabileceği önerilmektedir.* Böylece okul idarecileri eğitimin içinde kalmış olup kütük defterlerinin yazılması, sevk kâğıdı verilmesi, yazılara cevap yazılması vb gibi işlerde memur gibi çalışmazlar.

Bu işin rasyonel olması için doktorlarda olduğu gibi sınav puanı ve ondan sonra yapılacak bilimsel bir çalışma baz alınmalıdır.

7.1.9. Bu sınav sisteminin güçlü ve zayıf yanları nelerdir? Öğretmenlerin yetenekleri ve yeterliliklerinin ne kadarı ölçülüyor?

Her şeyden önce bir sınav yapılması normal olduğu gerçeğiyle birlikte uygulamanın yanlış tarafları olduğunu ama zamanla düzeleceği kanaati hâkimdir. Kıdemin de her meslekte bir avantaj olduğu, burada da avantaj olmasının doğal olarak karşılanması gerektiği, ancak sicil uygulamasının Türkiye gibi bir ülkede tamamıyla sübjektif ve adaletsizce işleyen bir konu olduğundan ya oranının çok düşürülmeli ya da tamamen kaldırılması gerektiği savunulmaktadır. Hizmetiçi kurslarda da doğunun en ücra köşesinde görev yapanla İstanbul gibi bir merkezde görev yapan arasında Hizmetiçi kurslara katılma imkânı bakımından eşitsizlik yapıldığı belirtilmektedir.

Sınavı kazan bir öğretmen serzenişini şu şekilde dile getirmektedir. *‘Uzmanlık, neye göre? Kime göre? Ölçüler gerçekçi mi? Yapılan değerlendirme yeterli mi? net mi? salt mı? Bana göre yeterli ve gerçekçi değildir, belki de hiç yapılmamalıydı derim. Teoriyi pratiğe dönüştürmek kolay mı? Peki, her öğretmen yapabilir mi? Bunların cevabı kocaman bir hayır tabii ki. Malum eğitimde hep hatalar yapılmakta politize olmuş, deneme yanılma yolu ile günler geçmekte ve bir türlü oturtamadık. Geçmişte yapılan hatalar, çeşitli fakültelerden öğretmen olarak alınan arkadaşlar, bizden daha çok öğretmen oldular, özü öyle mi? Tabii ki hayır. Evet, bu arkadaşlarda bize göre genelde teori fazlalığı var ya da olabilir, ama ya uygulama? Ölçüler yanlış konuldu bana göre. Gerçekten öğretmenlik işini çok iyi yapan arkadaşlar var, tüm yöntem ve teknikleri layığı ile kullanmakta ve değerlendirme sonucunda yeterli bulunamamakta hoş değil, bu işlerin uzantıları sonuçları hoş değil, gerçekten hoş değil, tartışıldı ve çok tartışmalar da götürecektir. Eğitim de bu olmaz, uzman, uzman olmayan, çocuğumu ona vereceğim gibi olaylar yaşanacak. Başka türlü elemelere ya da kariyer vermelere gidilse, ölçütler değişik olmalıdır.’*

Uzmanlık uygulamasında, bir takım yanlışlıkların var olduğu görüşü ve düzeltilmesi dileği çoğunluktadır. KBYS' nın şu anki haliyle öğretmeni gerçek manada adaletli ve eşit olarak değerlendirme imkânı olmadığı söylenmektedir. Gerek kendi için gerekse okul için hazırladığı web siteleri, yıllıklar, dergiler geziler 20 yılı aşkın öğretmenlik süresi içerisinde kademe terfileri, maaşla ödüllendirmeler, teşekkür, takdir alanlar, birçok hizmet içi eğitime katılmış, müdür yardımcılığı sınavını bile kazanmış, birçok AB projesini gerçekleştiren öğretmenler uzmanlık alamamışlardır. Aynı tür belgeyi alan öğretmenlerin bazılarının belgeleri geçerli bazılarının da geçersiz sayılmıştır. Aynı bakanlığa bağlı olup da farklı uygulamaların olması anlaşılabilir ve şu an yasal yollardan haklarını aramaktadırlar.

Kariyer basamaklarında yapılan sınavın öğretmenler arasında alanlarındaki seviyelerini ölçmede sağlıklı olacağını düşünmeyen bir öğretmen verimin, öğrenci başarısı olması gerektiğini öğretmenin öğrenci üzerindeki başarısı öğretmenin sınavlarda başarılı olmasıyla değil yetiştirdiği ve kazandırdığı sınavlarla ölçülmesi gerekliliğini savunmaktadır. Bilgisini öğrenciye aktarmak ayrı, bilmek ise ayrı şeyler olduğunu, öğretmenlerin artık sınav kazanmak için uğraşacağını bundan dolayı da öğrencilerle ilgilenmekten biraz uzak kalacağını ve öğrenci yetiştirmek için değil sınav kazanmak için birbirleriyle yarışacağını düşünmektedir. Ayrıca öğretmen öğrenci psikolojisini bilmeden, onun seviyesine inmeden hatta eşitlik ilkesini gözetmeden ezber gücü fazla olduğu için her sınavı aştığında iyi bir öğretmen olamayacağından ve herhangi bir tür iyileştirmeyi hak etmediğini, uzmanlığın öğrencinin görüşünü ve en kötü durumdaki öğrencide sağlanan ilerlemeyi gözönünde bulundurularak verilirse doğru bir işlem olduğunu savunmaktadır.

Sınavla uzmanlık olamayacağını belirten diğer bir öğretmen de sınıfına hâkim olamayan, konuşmaktan aciz öğretmenlerin uzman olduğunu, baştan açıklanan kuralların uygulanmadığını, veli görüşünün, okul performansının, müfettiş ve ilçe görüşünün, kaymakam görüşünün sistemde yer almadığını ve uygulamanın çok özensiz yapıldığına dikkat çekmektedir. İnsanlık için en değerli olan eğitim sisteminde böyle olmasının verdiği üzüntüsünü dile getirerek öğretmen camiasındaki bu sıkıntının önlenmesi için her şeyin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

13 yıllık bir tarih öğretmeni, bu sınavın öğretmenlerin kendilerini geliştirmek için yapılmasına rağmen sınavdan ve değerlendirme sonucunda ondan daha aşağı puan toplayanların uzman olduğunu ve bu yanıltan bir an önce dönülmesi gerektiği düşüncesindedir.

Erkek öğretmenlerin en çok sordukları soru zorunlu yapılan askerliğin öğretmen olarak yapanların kıdemlerinden niçin sayılmadığı sorusudur. Mesleğe aynı zamanda başladıkları bayan öğretmenlere göre bu görevin bu şekilde mağduriyete sebep olmasının haksızlık olduğunu dile getirmektedirler.

Uzmanlığın çok kolay elde edilememesi gerektiği, uzmanın dil bilen, alanında bilimsel eser veren ve bu eseriyle kabul gören kişi olduğu, velilere, taşeron şirketlere yaptırılan sınıf içi veya dışı etkinliklerle, gezme ve şiir işleriyle uzman olunamayacağı ama "Çalışkan öğretmen" olunabileceği, onun da yerinin, değerinin ve ödülünün ayrı olduğu görüşü çoğunluktadır.

‘İnsan emeğine kesinlikle değer verilmediğini düşünen bir öğretmen, nakış kursuna iki gün bile gidenlerin puan aldığını ama kendisi doktora ve yüksek lisans tezi yazmasına rağmen puan alamadığını belirtmektedir. Gazetelerde pek çok bilimsel makalesinin de yayınlandığını eklerken yönetmelikte “hakemli dergiler” değil, “dergilerde yayınlanan makaleler” dendiğine yani ‘herhangi bir dergi’ olabileceğine dikkat çekiyor.

Bir meslek lisesi öğretmenin yorumu ve verdiği çarpıcı örnek aşağıdaki şekildedir.

‘Bu değerlendirme kriterleri okulların tamamen tıkanmasına, kimsenin iş yapmamasına yol açacaktır. Artık kimse iyi niyetli olarak belgelendiremeyeceği bir işi yapmayacaktır.

Ben atölyemdeki asli görevim olmayan arızalı bir cihazı tamir etmek için önce kaymakamlıktan izin alacağım, izin çıktıktan sonra cihazı tamir edip müdüre bak ben bu cihazı tamir ettim hadi bana bunun belgesini ver diyeceğim. 5 dakikada tamir edilecek cihaz günlerce yatacak.

Sonra öğrencilerim için kaynak kişilerle konuşacağım bunları belgelendirmek için konuştuğum kişiye "Bak seninle konuştuğumuza dair bana belge vermezsen konuşamayız diyeceğim." Okul müdürüm bana öğrencileri sergi salonuna götür diyecek ben bunun için belge vereceksen götüreyim vermezsen götüremem diyeceğim.

Hizmet içi eğitim düzenlenecek, ben bu eğitimde eğitici olarak insanlara eğitim vereceğim, benim altına imza attığım belgeleri alan insanlar bu belgelerini kullanacaklar, benim belge yerine sadece onayım olduğu için kullanamayacağım.

Müfredat geliştirme, modül yazma, okul içi ve dışında öğretmenlere seminer vermek üzere bakanlık onayıyla il il dolaşıp eğitimler vereceğim hiç bir kıymeti olmayacak.

Kaymakamım üstün başarımdan dolayı takdir ve teşekkür belgeleri verecek bakanlık maaşla ödüllendirecek bunların hiç bir değeri olmayacak.

Sizce de bu işte bir gariplik yok mu?

Tabii biz bu günleri düşünerek çalışsaydık herhalde hiç bir iş yapamazdık'

Bir hastanın kendini pratisyen hekime değil, uzman hekime emanet edeceğini gerçeğinin altını çizen bir öğretmen sistemle ilgili

'TSK da bile rütbe almak bu sınavdan daha kolay olsa gerek. Alan bilgisi ölçmeden ve daha da korkuncu öğretmenliği sadece belli kıstaslara göre ayırmak eğitime vurulacak son darbe olsa gerekir. Adı üstünde Eğitim-Öğretim denen olayı öğretimsel yaklaşımlarla ölçmek hatta hizmet içi faaliyetlerinin nasıl yürüdüğünü bilmek ve hatta ki sicillerin nasıl doldurulduğunu bilmek ve hatta ki o yüksek lisansların nasıl ve hangi aşamalardan alındığını bilmek bana korku ve hüznün veriyor. Sicillerin nasıl verildiği tartışma konusu. Allah görevini layıkıyla yapanların yardımcısı olsun.'

yorumunu yapmaktadır.

İkinci bir fakülte bitirip halen öğretmenlik yapan öğretmenlerin lisansın üzerine iki yıl yüksek lisans yapan öğretmenler kadar haklarının olduğu, en azından puanlamada ikinci bir fakülte bitiren kişiye ek puan verilmesi durumunun da dile getirilmesi gerektiği önerilmektedir.

Yüksek lisans mezunu öğretmenlerin sınava alınmayarak onura edilmesi ve avantajlı olduklarının sanılmasının aksine KBYS' deki hesaplama bölümünde adı geçen %20'lik, 40'luk değerlendirme kriterlerinin hiçbiri yüksek lisans mezunu öğretmenin lehine değildir. Eğer sınava girip de baraj notu olan 60 bile alınmış olsa yüksek lisans yapan saf öğretmene yaklaşık 30 puan fark yaratmaktadır. O,% 20'lik,%40'luk adı büyük etkisi küçüktür. Yüksek lisans yapabilmek için LES gibi bir sınavdan geçmek zorunluluğu olan öğretmenler ile KBYS' yi geçip de uzmanlığı ve başöğretmenliği alanlar arasında çok büyük fark olduğuna dikkat çekilmekte ve Türk Milli Eğitimi camiasını böylesi adaletsizliğine muhatap bırakılmamasını tercih edilmektedir.

Beden Eğitimi öğretmenleri uzman öğretmenlik değerlendirme formundaki karışıklıktan, spor etkinliklerinde, bayramlarda törenlerde sürekli görev aldığını, ayrıca okullarına onlarca kupa kazandırmış oldukları belirtiyorlar. İlk üçe dereceye girmeye puan verilirken sporcu yetiştirmeye puan verilmemesi, egzersiz programları kaymakamlık onayladığı halde etkinlik olarak sayılmamasına anlam veremediklerini belirtmektedirler.

Objektiflik açısından hemen her şey sınavla olmalı ve en iyileri seçebileceğin bir sistemle işin başına **uzmanları** getirilmelidir. Ancak **kariyerin** böyle bir sınavla tespit edilemeyeceği görüşü hâkimdir.

Uzman öğretmen, iyi öğretmen asla sadece sınav kazanmış öğretmen değildir. Öğretmenlik bir yetenek işidir, bilgiye herkes sahip olabilir ama onu aktarmak sanattır. İyi öğretmenlik bilgiyi satabilmektir.

7.1.10. Sınav komisyonundaki kişilerin bu alandaki yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?

KBYS kılavuzda yapılan açıklamalar hep öğretmenlikleri MEB de geçmiş öğretmenler için hazırlandığını, 2006 Ocağından beri bu kurumda sağlık bakanlığından ve diğer bakanlıklardan geçmiş öğretmenlerin olduğunu ve eğitim bu bakanlıkların asıl işi olmadığı için belgelendirme sertifikalandırmasının MEB den farklı yapıldığı dolayısıyla da bazı uygulamaların farklı olduğu belirtilmiştir. Örneğin pedagoji semineri görüp, kursa katılanlar o zamanlar böyle bir işe yarayacağı düşünülmediği için önemde verilmemiş ve sertifika verilmemiştir. Fakat kurs ve seminer görülen konularda ders verilmektedirler. KBYS' nda sertifika olmadığı için görevlendirme yazısı kabul edilmemekte il ve ilçe müdürlüklerinde bu gibi durumların açıklanmasında yetkili bir makam gerekmektedir.

İlgili 3.madde bir kereye mahsus olmak üzere 'uzmanlığı kazanan 13 yılını doldurmuş tüm öğretmenler başöğretmenlik sınavına girer' denilmektedir. Bu hatanın bakanlığa iletilmesini ve 'uzmanlığı kazanan tüm öğretmenler ilk başöğretmenlik sınavına girer' şeklinde düzeltilirse öğretmenler arasındaki ayırmacılığın gidebileceğine inanılmaktadır.

'ÖSYM gibi devletin ciddi bir organının yaptığı bu sınavın, ön hazırlıkları, alt yapısı hazır değildi de bu sınav niçin yapıldı?' sorusu en çok sorulan sorular arasında yer almaktadır.

Sınav ve protokol

Madde 13- Öğretmenlik kariyer basamaklarında yükselme sınavı, yılda bir defa olmak üzere ÖSYM'ce yapılır.

Maddesine göre 2006 yılı uzmanlık sınavı neden yapılmadığı da merak konusudur.

MEB'in yaptığı bütün bu çalışmalarda iyi niyet olsa bile ön hazırlıkları, altyapısı hazır olmaması, yoruma açık ve her tarafa çekilebilen uygulamalar öğretmenleri uzman yapacağına kafamızı karıştırıp öğretmenlerin de verimini

düşürmektedir. Komisyonun zamanında doğru bir açıklama yapması istenmektedir. Bu işlerin düşülmeden yapıldığı kaygısı doğmaktadır.

İlçe milli eğitim müdürlüğünün düzenleyip verdiği hizmet içi eğitim belgelerinin geçersiz, İl milli eğitim müdürlüğünün düzenlediği hizmet içi belgeler geçerli olması eğitimdeki il ve ilçe arasındaki farkı sorgulamaya, ayrıca hizmetiçi eğitimlerde Halk Eğitimden alınan belgelerin geçersiz, etkinlikler bölümünde meb dışındaki kurum ve kuruluşların belgeleri geçerli olması çelişkiler yol açmaktadır.

Bir öğretmen eşimin kendi belgelerinin üç katı belgesi olmasına rağmen onun uzman olup eşinin olamayışı bu sınavın ne denli adil olduğunu, dolayısıyla da bu uygulamanın uzun ömürlü olmayacağını düşünmektedir.

Kadroların çoğunun daha ilk yıldan dolduğundan dolayı sonra girenlerin ne yapacağı merak konusudur.

7.2. Yorumlar

Sınava giren çoğu öğretmenin ortak fikri, KBYS' nin mesleğin kariyer mesleği olma konusunda bir aşama olduğudur.

Sınava yönelik görüşlerde en belirgin tercih edilen olgunun başında sınavın her öğretmenin kendi branşını içermesi gelmektedir. Bu tercih meslek ve branş öğretmenlerinde daha da öne çıkmaktadır. Diğer bir husus kıdemi fazla olan öğretmenlerle mesleğin daha başındaki öğretmenlerin aynı sınava sokulmaması tercihidir.

Öğretmen yetiştirme ile ilgili alınan kararlar geniş ölçüde okulların ve çocukların kaliteli eğitimi ihtiyaçları çerçevesinde şekillenmektedir. Okullar ve çocuklar öğretmen yetiştiren kurumların müşterisi durumundadır ve onların istekleri ve ihtiyaçları öğretmen yetiştirme kurumları tarafından dikkate alınmak zorundadır. Ayrıca öğretmen yetiştirme salt akademik bir öğretim değil aynı zamanda pratik meslek bilgi ve becerilerinin kazanılması süreci olarak görülmektedir.

Öğretmen yetiştirme Türk Milli Komitesinin görevlerinden biri olan “öğretmen eğitiminin büyük ölçüde uygulamaya dayandırılması” maddesi göz önüne alınarak uzmanlıkların belirlenmesi gerekmektedir. Bir öğretmenin uzmanlığının işinin başında ölçülmesi en doğru yaklaşım olmaktadır. Buradan yola çıkılarak uygulamayı denetleyecek olan kişilerin yetiştirilmesi de gündeme gelmektedir.

Öğretmen eğitimindeki teorik bilgilerin daha çok ön plana çıkması, öğretmenliğin gerektirdiği pratik becerilerin ihmal edilmesi ve son olarak öğretmen yetiştirme programlarında çok fazla çeşitlilik olduğu ve kalite açısından fakülteler arasında önemli farklılıklar olduğu bilinen bir gerçektir.

Her sınavda olduğu gibi (özellikle sistemin değiştirilmesiyle ilgili yeni yapılanma sürecinin ilk sınavlarında) bazı aksaklıkların olabileceği ve birçok kişinin aklından milyonlarca soru geçeceği göz önünde bulundurularak yapılan araştırmada en çok sorulan sorulardan birinin, “öğretmenlikte uygulanacak olan kariyer sisteminde alanında tezli yüksek lisans yapmış olanların uzman öğretmenlik sınavına girmeyebileceği yönetmelikte yer alıyor ancak bu durumdaki bir uzman öğretmen adayı kendi durumunda olan diğer adaylarla mı yarışacak yoksa tüm adaylarla mı? Eğer tüm adaylarla yarışacaksa uzman öğretmenlik sınavı puanı 60 mı kabul edilecek? Bu durumdakiler kendi aralarında yarışacaksa o zaman belirlenmiş oran mevcut mu?” olduğu görülmüştür.

Ayrıca böyle bir sınavın öğretmenler için ayrı, idari eğitim yöneticileri(müdürler, müdür yardımcıları ile il ve ilçe eğitim müdürleri) için ayrı olması gerekmektedir. Çünkü eğitim yöneticiliği, eğitimin ayrı bir uzmanlık birimidir. Öğretmenler ‘**uzman**’ unvanını alıyorsa kendi branşları ve öğretmenlik yeterliliklerine göre olmalıdır.

Öğretmen eğitim yöneticisi olmak için müdür yardımcılığı sınavında başarılı olup müdür yardımcısı olarak atandıktan belli bir süre sonra eğitim yöneticileri için ayrı yapılan uzmanlık sınavına girmelidir. Realite göz önünde bulundurularak, eğitim yöneticisi olmak için o bölümde en az yüksek lisans yapılmış olunması şartı aranmalıdır.

1982' de toplanan Onbirinci Milli Eğitim Şûrası' nın kararına göre de, eğitim yöneticisinin lisans düzeyinde öğrenimle yeterli düzeyde yetişemeyeceği, lisans düzeyinde yetişen öğretmenlerden daha yüksek öğrenim görmesi; böylece yönetimde yüksek lisans öğrenimi yapılması gerektiği, eğitim yöneticisi olacak bir kişi, önce eğitim bilimlerinde, eğitime temel olan öteki bilimlerde ve yönetim bilimlerinde lisans öğrenimini tamamladıktan sonra yönetmen yardımcısı olarak okula atanmalı, belli bir süre deneyimden geçerek başarılı olduğunda yüksek lisans yönetim programına alınmalı ve eğitim yönetmeninin yüksek lisans eğitim programı, eğitim ve yönetim bilimlerinde uygulamaya ağırlık veren uzmanlık derslerinden oluşmalı ve bir tez çalışması ile bitirilmelidir.

Buradan hareketle, bir ilçe milli eğitim yöneticisinin, diğer okul yöneticilerinden; bir il milli eğitim yöneticisinin de diğer ilçe milli eğitim yöneticilerinden çok daha üst düzeyde eğitim görme, çok daha kıdemli olma zorunluluğu doğmaktadır.

Diğer bir yandan, iyi bir öğrencilik geçirmiş bir öğretmen mesleğinde çok daha başarılı olabilir. Çünkü daima iyi bir örnek olmuştur ve öğrencileri de onun gibi olmak için çaba gösterebilirler. Geçmişte araştırmacı, uygulamalarda düşünme yeteneğini kullanan, sorgulayıcı ve üretici olan öğrenciler, öğretmen olduklarında aynı ruhlarıyla mesleğine yeni bir şeyler katabilir. Bunu içindir ki eskiden öğretmen yetiştirme okullarında lise son sınıftan itibaren en başarılı öğrenciler seçilip son sınıf derslerini kendi içlerinde vermişlerdir. Bir öğretmen adayı öğrenciliğinde ne kadar başarılı olursa, yetiştireceği öğrencilerin de başarılı olma olasılığı çok daha fazladır.

Her öğretmenin kendi alanlarını uzmanlığı gibi eğitim sistemindeki diğer kadrolarda da uzmanlığın telaffuz edilmesi gerekmektedir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri yükseldikçe, eğitim sisteminde çalışan eğitim uzmanlarının alanlarının sayısı da artmaktadır.

Ülkemizde gelecekte daha iyi eğitilmiş insan yetiştirmesi ancak ve ancak öğrenmeyi öğrenmiş ve öğretebilen öğretmenlerle mümkün olabilir. Bugünden itibaren öğretmenlerin geleneksel bilgi depolayan değil, eğitimde elde ettiği bilgiyi nasıl

kullanacağını bilen, aynı zamanda sorgulayan, tartışan ve çözüm üreten, çağdaş donanımlı eğitimciler olmaları gerekmektedir.

Özetle kaliteli bir öğretmen sınıftaki öğrencileri motive ederek güdüleyerek onlara güven duygusu verebilen, yeteneklerine göre yönlendirebilen, ezberciliği ortadan kaldıracak şekilde aktif(öğrenci merkezli) ders işleyebilen, böylece bilgilerin kalıcılığını sağlamlaştırabilen, öğrencilerin eğitim ortamını özgür kılıp yaratıcılıklarını ortaya çıkarabilen, öğrencilerinin yönetimde söz sahibi olmalarını sağlayabilen, vereceği kararlarda enine boyuna düşünerek en doğru kararı verebilen, sınıf içindeki olumsuz olayları engelleyebilen, öğrencilerinin sorunlarını kendi başlarına çözmesini sağlayabilen ve karşılıklarına çıkan problemleri çok çabuk çözebilen kişidir.

Uygulamaya yönelik bir işin unutulması çok zordur. Dolayısıyla sınavın uygulamalı olarak yapılması hem sınava girenler, hem de sınavı yapanlar açısından verimli, karşılıklı fikirlerin paylaşıldığı ve sınava girenlerin yaratıcılığından faydalanılabilecek bir arenaya dönüştürebilir.

Eğitim bireyler arasındaki farkı ortadan kaldırır ve toplumsal eşitliği sağlar. Bir öğretmenin **uzman öğretmen** unvanı alabilmesi eğitimde verimliliği artırmak için bilgisayar uygulamalarına hâkim olmasına da bağlı olmalıdır. Ayrıca bilgisayar teknolojisini iyi derecede kullanan öğretmen öğrencileri tarafından da hayranlıkla karşılanacaktır.

Öğretmenlerin uzmanlığı öğretmenlik mesleğinin gereklerini yerine getirilmesinin yanı sıra kendi branşlarıyla ilgili olduğundan, uzmanlık sınavında her bir branşın öğretmenine yönelik sorular bulunması zorunludur. Örneğin bu sınavda uzman unvanı alacak olan matematik, kimya vb branşların öğretmenleri hiçbir matematik, kimya sorusu cevaplamadan buna hak kazanacaklardır. Örneğin doktorların uzman olma süreci göz önünde bulundurulacak olunursa girilen Tıp Uzmanlığı Sınavı(TUS)nda okudukları altı senenin konuları yer almaktadır ve uzmanlığa kullanacakları bütün bilgilerden sorumlu tutulmaktadırlar. Bu yüzden daha önce de belirtildiği üzere sınavda bir fizik ya da biyoloji öğretmenin kendi branşları hakkında soruların olmaması, sınavda altmış puan ve üstü alınsa bile yeterli değildir. Uzman

öğretmenler seçilmek isteniyorsa hem öğretmenlik mesleğinde hem de kendi branşında en mükemmelleri seçilmelidir. Ayrıca idari kadrolar için seçilecek uzman kişilerin ise yöneticilikle ilgili tam bir donanıma sahip olmaları gerekmekte ve sınavın soruları ona göre hazırlanmalıdır.

Başöğretmenlik kavramına bakılacak olunursa bu unvanı ilk Atatürk almıştır. Başöğretmenlik unvanını kazanan bir kimse öğretmenliğinin yanında idari işlere de hâkim olan kimse algılanmalıdır. Bugünkü öğretmen zümrelerindeki zümre başkanı kavramı bu fikre en yakın olanıdır. Tek fark zümre başkanlığı genellikle en kıdemli ya da istekli olanlara verilmektedir. Şimdi ise diğer kamu kuruluşu kadrolarında olduğu gibi her şey sınava ve liyakat sistemine göre yapılandırılmaya çalışılmaktadır.

8. SONUÇ ve ÖNERİLER

KBYS, öğretmenin kariyer gelişimi sürecinde öğretmenin niteliklerini arttırması ve rekabette fayda sağlaması açısından ilk defa 2005 yılının Kasım ayında yapılmıştır. Bu doğrultuda yapılan bu araştırma sonuçlarına göre ortaöğretim öğretmenlerinin bu sınavın eksik yönlerinin olduğu sonucu saptanmıştır.

Uzman Öğretmenlik Sınavı' ndaki pedagojik formasyon soruları gerekli ancak yetersizdir. Çünkü bilindiği üzere bir şeyin doğrusunu bilmek uygulamak kadar kolay değildir. Bunun için öğretmenlik testlerle(özellikle pedagojik formasyon) anlaşılabilir bir meslek değildir. Tabii ki alan uzmanlığı için test yöntemi en objektif ölçme yöntemidir.

Ortaöğretim öğretmenlerinin görüşlerini incelediğimiz zaman öğretmenlerinin büyük kısmı sınavdaki en büyük eksikliğin alan ve yabancı dil sorularının bulunmaması olduğu saptanmıştır.

Bu genel görünüm içinde, öğretmen kalitesini geliştirme konusunda, mesleğe gireceklerin seçimi, eğitimleri, çalışma ve yaşam koşulları, hizmet içi eğitimleri, gelişimleri- çalışmalarının değerlendirilmesi ve ödüllendirilmesi açılarından tekrar ele alınmalıdır.

Yaşamımızın her kesiminde “ üstler ” ve “ astlar ” vardır. Üstler kendileriyle ilgili konularda genellikle onlara hiç danışmadan kararlar alır ve astlarının, alınmasına katılmadıkları bu kararlara uymalarını, üstelik istekle uymalarını beklerler(Özkan, 1996). Bu yüzden uygulamaya geçilmeden önce bundan etkilenecek olan öğretmenler arasında bir ön araştırma yapılması sınav yapıldıktan sonra gelen eleştirileri en aza indirgeyebilecektir.

Objektif uygulama için başarı daha geniş bir zaman diliminde değerlendirilmeli ve herkesin değerli olduğu bilinciyle hareket edilmelidir. Çünkü değerlendirmelerin geçmişi, şimdiki ve geleceği yansıtması gerekmektedir.

Eğitim sistemimizdeki yeni yapılanma s¼recinde ¼zellikle ¼SS ile ilgili eleştirilerin yanında yeni bir ¼SS i¼in fikir üretiminde bulunulurken aynı olayın KBYS i¼in de d¼ř¼n¼lmesi gerekmektedir. D¼nya Bankası' nın yeni ¼SS ile ilgili sonuçları:

❖ ¼SS, ¼đrencilerin neleri bildiği, neleri yapabildiği, nasıl bir muhakeme becerisine sahip olduğu ve becerilerini nasıl uyguladığı gibi geniş yetkinliklerini test eden ¼ađdař değerlendirmeler demeti şeklinde yeniden yapılandırın.

❖ Bu değerlendirmeler, t¼m ¼đrencileri, okulda ¼đrendikleri becerileri ortaya koymaya y¼nlendirmeli, m¼fredat ile uyumlu olmalı ve ¼đrencilerin becerileri hakkında hem işverenlere, hem de y¼ksek ¼đretim kurumlarına bilgi sağlamalı.

¼SS'nin yerini orta¼đretimin son yılında yapılan ve ¼đrencinin orta¼đretimde ¼đrendiđi bilgileri test eden bir dizi sınav almalıdır. Bu sınavlar orta¼đretimden mezuniyet i¼in standart oluşturacak, okulların performans seviyesini ¼l¼me y¼ntemi sağlayacak, ¼đrencilerin dershaneden ziyade sınıfta ¼đretileni ¼đrenmesini teşvik edecek ve ¼niversitelerin ve işverenlerin **sınav yeteneğini değil bilgiyi ¼l¼mesi i¼in bir ¼l¼me aracı sağlayacaktır.**

İtalya, Danimarka, Almanya, Fransa, Hollanda, Bel¼ika, İrlanda veya İngiltere'de ¼đrenciler bu t¼r sınavlara ¼zel ¼đretim kursları ile hazırlanamazlar ancak yalnızca kendi orta¼đretim okullarında hazırlanabilirler. Bu da orta¼đretim okulları ¼zerinde ¼đrenci ¼đrenme başarısı ve kalitesini artırma y¼n¼nde kamu baskısını teşvik edecektir.

T¼rkiye kendi "Okul Kalkınma Modeli" deneyimini yaşamıştır. Model g¼stermektedir ki okullar (yani personeli ve toplumu), uygun destek olması şartıyla, kendi stratejik planlamalarını yapmak ve yaşayabilir iyileştirme projeleri geliştirmek i¼in kapasite ve teşviklere sahiptir. Model'in Devlet ihtiya¼ları ve hedefleriyle tutarlı olarak iyileştirmeleri başarmak ¼zere yeni okul kalitesi standartları ve ¼đrenci ¼đrenme standartlarına uygun hale gelmek ¼zere g¼ncellenmesi gereklidir.

T¼rk modeli ¼đrencilerin orta¼đretimde ¼đrendiđi hem bilgiyi hem de becerileri test eden kapsamlı bir test seti olabilir. ¼đrencilerin se¼ebileceđi konu bloğu

seçenekleri olan merkezi temel konuları içermelidir. Liseleri dört yıla çıkararak zorunlu eēitim süresini uzatmak okullaşmayı artırmanın bir yoludur, ancak yeni eēitim sistemi ve teknolojik gelişmelere paralel olarak tesislere ve öēretmenlere büyük bir yatırım gereklidir.

Temel Eēitime Destek Projesinin "Öēretmen Eēitimi" bileşeni bağlamında temel eēitim kademesi öēretmenlerinin, öēretmenlik mesleēi genel yeterlikleri kapsamındaki ana yeterlik, alt yeterlik, kapsam ve performans göstergeleri ile özel alan yeterliklerine yönelik tüm paydaşların görüş, öneri ve eleştirel destekleri alınmış ancak sınav soruları bu yönde eksik kalmıştır.

Günümüz iş dünyasında yönetim ve organizasyon alanında deēişimler yaşanmakta; bu deēişimlerin temelinde ise teknolojik gelişmeler, bilginin önem kazanması ve deēişim hızının artması yatmaktadır. Bütün bu deēişimler, bilgiye dayalı bir yönetim ve organizasyon anlayışının ortaya çıkmasıyla sonuçlanmaktadır. Buna bağli olarak yönetici ve çalışanların sahip olması gereken yetenekler, beklentiler ve bakış açılarında da deēişim gerekmektedir.

Artık eēitim sisteminde Milli Eēitim Örgütü ile öēretmenler, öēretmenlerin kendi kariyerlerinin yönetiminde sorumluluk üstlenmelerine karşılık Milli Eēitim Örgütünün de öēretmenlerine gerekli eēitim ve gelişim fırsatları sunmaları gibi bir işbirliēi daha da geliştirilmesi gerekmektedir.

Yapılacak sınav her branştaki öēretmene ayrı sorular sorulmasını gerekli kılacağından bugünkü İngilizce yeterliliēini ölçmede kullanılan TOEFL sınavı ile başarılabılır. Ayrıca Türkiye’ de de Ankara Üniversitesi’nin TÖMER adlı kurumundaki yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki üniversitelerde okumaları için yeterli Türkçe bilgisine sahip olup olmadığını ölçen sınavın da bu şekilde olduēu göz önünde bulundurularak sınavın objektifliēi sağlanabilir. Bu sınavlarının özü adayın cevapladıēı sorulara göre bilgisayarın soru düzenini kolay sorulardan zor sorulara doēru teker teker ekrana getirmesidir. Böylece sonraki sorulardan yararlanılıp önceki sorulara geçme olayı da önlenmiş olur. Bugün her okulda bilgisayar sisteminin yaygınlaştıēı ve sınava başvuruların ve sonuçlarının elektronik ortamda verildiēi bir yüzyılda geleceēin kaliteli

öğretmenlerine de elektronik bir ortamda sınav yapmak bilgisayar becerilerini uygulamalı ölçmek konusunda da faydalı olacaktır.

Çağdaş yetişkin eğitimi liderlerinden Eduard Christian Lindeman'a göre eğitim hayattır ve bütün hayat öğrenmedir. Onun için öğrenmenin sonu yoktur.

Lise birinci sınıfı meslek lisesinde bitiren bir öğrenci yaptığı tercihler, not ortalaması ve yeteneğine göre düz liseye geçiş yapabilmektedir. Bu nedenle meslek lisesine daha kolaylaştırılmış örneklerle ders işlemek öğrencinin aleyhine bir durum olup öğretmenin de bilgilerini yıldan yıla azaltmaktadır.

İlmi metotlara dayanan araştırma ve geliştirmeye önem verilmeli, internet takip edilmelidir.

KBYS' nin uluslararası geçerliliği olan bir sınav olması öğretmenlerin kendilerini dış dünyaya uyumu açısından olumlu bir tablo olacaktır.

Bundan sonraki araştırmacılar için ileride araştırılabilecek konular: Sınava girenlerin kaç yıllık öğretmen olduğuna dair bir istatistiği, branşlara göre kaç öğretmenin girdiği bir istatistik, Ekler kısmında verilen etkinliklerden kaç kişinin bilimsel, kaç kişinin sanatsal, kaç kişinin kültürel ve kaç kişinin de sportif faaliyetlerde bulunduğu araştırılması, bu etkinliklerin kendi aralarında kaçar tane olduğunun bir istatistiği araştırmaları yapılabilir.

EKLER

- Ek-1** Öğretmen/Uzman Öğretmen Değerlendirme Çizelgesi
- Ek-2** Sınav Konuları Çizelgesi
- Ek-3** İl Başarı Sıralaması Çizelgesi
- Ek-4** Türkiye Geneli Başarı Sıralaması Çizelgesi
- Ek-5** 2005 KBYS Soruları ve Cevapları
- Ek-6** 2005 KBYS Uzman Öğretmen ve Başöğretmen Kontenjan Sayıları
- Ek-7** Görüşme Formu

EK-1 ÖĞRETMEN/UZMAN ÖĞRETMEN
DEĞERLENDİRME ÇİZELGESİ

1. T.C Kimlik No	<input type="text"/>	2. Adı Soyadı	<input type="text"/>	3. En Son Atama Kararnamesinde Yazılı Alanı Kodu	<input type="text"/>
4. Kurum Türü	Resmî MEB ☐ Diğer ☐	5. Öğrenim Durumu	Ön isans ☐	6. Yükselmek İstedığı Unvan	☐ Uzman Öğretmen
	Özel: ☐		Lisans ☐		☐ Başöğretmen
			Yüksek Lisans ☐		
			Doktora ☐		

A. KIDEM/HİZMET BİLGİLERİ			
Başvurunun son günü itibarıyla öğretmenlik ve uzman öğretmenlikteki toplam hizmet süresi	Yıl	Ay	Gün
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
(Eğitim kurumu yöneticiliklerinde geçen hizmet süresi dâhil)			
Hizmet süresi (bitirilen yıl itibarıyla)	1–20 Yıl (Her Yıl İçin 4 Puan)	<input type="text"/>	Toplam Kıdem Puanı <input type="text"/>
	21–30 Yıl (Her Yıl İçin 2 Puan)	<input type="text"/>	
Açıklama: Kıdem ölçütü için verilecek 100 tam puan değerlendirmede 10 puan olarak yer alacaktır.			

B. EĞİTİM BİLGİLERİ			
	PUAN DEĞERİ	TOPLAM KREDİ SAYISI	TOPLA MPUAN
Hizmet içi eğitim etkinlikleri ⁽¹⁾	50		
Lisans üstü	Alan ve eğitim bilimleri alanı dışında doktora eğitimi	50	
	Alan ve eğitim bilimleri alanı dışında tezli yüksek lisans eğitimi	30	
	Orta Öğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı dışında olmak üzere, alanında veya eğitim bilimleri alanında yapılan tezsiz yüksek lisans eğitimi	20	
		Toplam Eğitim Puanı <input type="text"/>	Toplam Eğitim Puanının %20'si <input type="text"/>
AÇIKLAMALAR			
⁽¹⁾ Her 6 saatlik hizmet içi eğitim 1 kredi, her bir kredi 1 puan olarak değerlendirilecektir. Kursiyer olarak katılan hizmet içi eğitim etkinlikleri toplamda 50 puanı geçmemek üzere değerlendirilecektir. Bu değerlendirme için kursiyerlerden başarı belgesi/seminer belgesi istenilecektir.			
⁽²⁾ Doktora öğrenimini tamamlayanlara yüksek lisans için ayrıca puan verilmeyecek ve lisanüstü eğitimlerden sadece öngörülen en yüksek puan dikkate alınacaktır.			

C. HİZMET İÇİ EĞİTİM BİLGİLERİ (Sınavdan Muaf Olanlar İçin Dolduracaktır)			
	PUAN DEĞERİ	TOPLAM KREDİ SAYISI	TOPLAM PUAN
Hizmet İçi Eğitim Etkinlikleri ⁽¹⁾	100		
		Toplam Hizmetiçi Eğitimi Puanı	Toplam Hizmetiçi Eğitimi Puanının %40'ı
		<input type="text"/>	<input type="text"/>
AÇIKLAMALAR			
⁽¹⁾ Her 6 saatlik hizmet içi eğitim 1 kredi, her bir kredi 1 puan olarak değerlendirilecektir. Kursiyer olarak katılan hizmet içi eğitim etkinlikleri toplamda 100 puanı geçmemek üzere değerlendirilecektir. Bu değerlendirme için kursiyerlerden başarı belgesi/seminer belgesi istenilecektir.			

D- ETKİNLİK BİLGİLERİ			
ETKİNLİKLER	ETKİNLİK KONULARI	PUAN DEĞERİ	ETKİNLİK PUANI
1. BİLİMSEL⁽¹⁾	Bildiri Sunmuş Olmak Kaydıyla Katıldığı Bilimsel Toplantılar	2	
	Dergilerde Makale Yayımlama	2	
	Yurt İçi Hakemli Dergilerde Makale Yayımlamak	3	
	Yurt Dışı Hakemli Dergilerde Makale Yayımlamak	5	
	Bölüm Yazarlığı Düzeyinde Yayımlanmış Eseri Olmak	3	
	Yayımlanmış Eseri Olmak (ISBN)	7	
	Bilimsel İnceleme Yapma (Yetkili Makamca Onaylanan Araştırma Plânı veya Tasarımı Çerçevesinde Yapılan ve Sonuçlandırılan İncelemeler Değerlendirilecektir)	4	
	Bilimsel Araştırma Yapma (Yetkili Makamca Onaylanan Araştırma Plânı veya Tasarımı Çerçevesinde Yapılan ve Sonuçlandırılan Araştırmalar Değerlendirilecektir)	4	
	Proje Hazırlama ve Yürütme ⁽²⁾	3	
	Bakanlıkça İl Düzeyinde Yapılan Yarışma veya Sınavlara Soru Hazırlama	2	
	Bakanlıkça Ulusal Düzeyde Yapılan Yarışma veya Sınavlara Soru Hazırlama	3	
	Yurt İçi Bilgi/Beceri Yarışmalarında Dereceye Giren Öğrencilerin Danışmanlığını Yapmak	3	
	Yurt Dışı Bilgi/Beceri Yarışmalarında Dereceye Giren Öğrencilerin Danışmanlığını Yapmak	5	
	Danışmanlığını Yaptığı Proje veya Öğrencilerin Dereceye Girmesi	3	
	Patent Hakkına Sahip Olduğu Buluş Yapma	10	
	Yurt İçi Kurumlarca Bilimsel Etkinliklerde Ödüllendirilme	5	
	Yurt Dışı Kurumlarca Bilimsel Etkinlikleri Ödüllendirilme	7	
	Eğitim-Öğretim Programı Hazırlama, Geliştirme ve Modül Yazma Komisyon Çalışmalarına Katılmış Olmak ⁽²⁾	2	
	Özgün Ders Araç ve Gereci Hazırlanmış Olmak ⁽³⁾	3	
	Yurt İçinde Bilgisayar Yazılımlarında Ödül Almış Olmak	5	
Yurt Dışında Bilgisayar Yazılımlarında Ödül Almış Olmak	7		
TOPLAM BİLİMSEL ETKİNLİKLER PUANI		25	
AÇIKLAMALAR:			
Toplamda 25 puanı geçmemek üzere her bir etkinlik karşısındaki puan değeri üzerinden en fazla bir kez değerlendirilir. Bakanlık Merkez,			
⁽¹⁾ İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından onaylanan belge veya etkinlik sonucunda etkinliği düzenleyen kurum/kuruluşlar tarafından verilen belgeler sunulacaktır.			
⁽²⁾ Bakanlık veya İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından onaylanan yazılı izin veya onay belgeleri sunulacaktır.			
⁽³⁾ İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerince belgelenen ürünler değerlendirilecektir.			

ETKİNLİKLER	ETKİNLİK KONULARI ⁽²⁾	PUAN DEĞERİ	ETKİNLİK PUANI
2. KÜLTÜREL ⁽¹⁾	Yürüttüğü Sosyal Etkinlik ile Millî Bayramlar, Belirli Gün ve Haftalara İlişkin Çalışmalar ⁽³⁾	1	
	Şiir Dinletisi Düzenleme	1	
	Konser, Konferans, Panel, Müsamere Düzenleme	2	
	Okul İçi ve Dışı Yarışma	1	
	Okul-Sınıf Gazetesi	1	
	Okul-Sınıf Dergisi	1	
	Okul Yıllığı	1	
	Kendi Geliştirdiği Deneyler	1	
	Drama	3	
	Öğrencinin Gelişimine Yönelik Seminer Çalışmaları	1	
	Belgelendirilmiş Saha Gezileri	1	
	Okul Dışındaki Kaynak Kişilerle Konuşma	1	
	Kişisel Sergi veya Yıl Sonu Sergisinde Bireysel Katkı	1	
	Fuar Faaliyetlerine Ürün veya Organizasyon Boyutunda Etkin Katılım	3	
	Yurt İçi Defile Hazırlama	3	
	Yurt Dışı Defile Hazırlama	5	
	Alanıyla İlgili Araştırma/Arşiv Çalışması Yapmak, Eğitim-Öğretimde Kullanılır Hâle Getirmek	3	
	Okulu, Kurumu ve Mesleği Tanıtmaya Yönelik Yazılı ve Görsel Kaynak Hazırlama (Afiş, broşür, web sitesi vb.)	2	
	Yurt İçinde Halk Oyunlarında Ödül Alma	3	
	Yurt Dışında Halk Oyunlarında Ödül Alma	5	
	Yurt İçinde Müzik Alanında Ödül Alma (Halk Müziği, Türk Sanat Müziği vb.)	3	
	Yurt Dışında Müzik Alanında Ödül Alma (Halk Müziği, Türk Sanat Müziği vb.)	5	
	Halk Oyunu veya Müziği ya da Halk Giyimi Araştırmalarını Yapma ve Yayınlama	3	
	İl Düzeyinde Halk Oyunları veya Müziği Seçici Kurul Üyeliği	2	
	Ulusal veya Bölgesel Düzeyde Halk Oyunları veya Müziği Seçici Kurul Üyeliği	3	
	Öğretmen Adaylarına, Aday Öğretmenlere veya Meslektaşlara Uygun Eğitim Programlarının Sağlanması veya Uygulanması ve Rehberlik Danışmanlık Çalışmaları	3	
	Öğrencilere Meslekleri Tanıtma ve Yönlendirme Çalışmalarına Katılma	1	
	Okul Mezunlarını İzleme ve İşe Yerleştirme	1	
	Mesleki Ürün, Ders Araç ve Gereçleri Hazırlama	4	
	Yeni Meslek Alanlarını Araştırma ve Geliştirme	3	
	Yok Olmaya Yüz Tutmuş Sanatları ve Meslekleri Araştırma, İnceleme ve Yaşatma Çalışmaları	3	
	Yurt İçi Kurumlarca Kültürel Etkinliklerde Ödüllendirme	3	
	Yurt dışı Kurumlarca Kültürel Etkinliklerde Ödüllendirme	5	
Okulun Gelişmesine Yönelik Çevreden Katkı Sağlama	2		
Mevcut İmkânları Kullanarak Atıl Durumda Bulunan Araç-Gereç, Makine vb. Eğitim Materyallerini Kullanılabilir Hale Getirerek Eğitim Hizmetine Sunma	3		
Yenilikleri ve Teknolojik Gelişmeleri Takip Etmek ve Eğitime Uygulamak Amacıyla Alanında Kendi İmkânlarıyla Eğitim Alma	2		
Sivil Toplum Kuruluşları, Özel Sektör, Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Mesleki İşbirliği Amacıyla Yapılacak Proje ve Protokollerin Uygulanmasında Aktif Olarak Görev Alma	2		
Okul/Kurumun Asli Görevleri Dışında Çevrenin Eğitim İhtiyacının Karşlanması Amacıyla Tam Gün Tam Yıl Açık Tutulmasına Katkı Sağlama	2		
Eğitim Faaliyetleri İçinde Üretim Faaliyetlerinde Görev Alma	1		
TOPLAM KÜLTÜREL ETKİNLİKLER PUANI		25	
AÇIKLAMALAR:			
⁽¹⁾ Toplamda 25 puanı geçmemek üzere her bir etkinlik karşısındaki puan değeri üzerinden en fazla bir kez değerlendirilir. Bakanlık Merkez, İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından onaylanan belge veya etkinlik sonucunda etkinliği düzenleyen kurum/kuruluşlar tarafından verilen belgeler sunulacaktır.			
⁽²⁾ İlgili mevzuatında belirtilen esaslara göre ilgililerce onaylanarak yürütülen çalışmalar değerlendirilecektir.			
⁽³⁾ Bu bölümde değerlendirilen çalışmalar, diğer kültürel etkinlik konuları içinde değerlendirilmeye alınmayacaktır.			

ETKİNLİKLER	ETKİNLİK KONULARI	PUAN DEĞERİ	ETKİNLİK PUANI	
3. SANATSAL ⁽¹⁾	Plastik Sanatlar (Resim, grafik tasarımı, seramik, iç mimari, özgün baskı, heykel, moda tasarımı, endüstriyel tasarım, tekstil tasarımı, fotoğraf, sergi, eğitici ve öğretici senaryo yazımı ve film tasarımı vb.)	Bireysel Sanat Faaliyetleri ⁽²⁾	4	
		Yurt İçinde Bireysel Ödülleri ⁽³⁾	5	
		Yurt Dışındaki Bireysel Ödülleri ⁽³⁾	7	
		Öğrencilerin Yurt İçindeki Ödülleri ⁽³⁾	5	
		Öğrencilerin Yurt Dışındaki Ödülleri ⁽³⁾	7	
	Fonetik Sanatlar (Müzik, Edebiyat vb.)	Bireysel Sanat Faaliyetleri ⁽²⁾	4	
		Yurt İçi Bireysel Ödülleri ⁽³⁾	5	
		Yurt Dışı Bireysel Ödülleri	7	
		Öğrencilerin Yurt İçindeki Ödülleri ⁽³⁾	5	
		Öğrencilerin Yurt Dışındaki Ödülleri ⁽³⁾	7	
	Sahne Sanatları (Tiyatro, Opera, Bale, Sinema, Halk Oyunları, Dans, Fotoğraf v.b)	Bireysel Sanat Faaliyetleri ⁽²⁾	4	
		Yurt İçinde Bireysel Ödülleri ⁽³⁾	5	
		Yurt Dışındaki Bireysel Ödülleri ⁽³⁾	7	
		Öğrencilerin Yurt İçindeki Ödülleri ⁽³⁾	5	
		Öğrencilerin Yurt Dışındaki Ödülleri ⁽³⁾	7	
TOPLAM SANATSAL ETKİNLİKLER PUANI		25		
AÇIKLAMALAR				
⁽¹⁾ Toplamda 25 puanı geçmemek üzere her bir etkinlik karşısındaki puan değeri üzerinden en fazla bir kez değerlendirilir. Bakanlık Merkez, İl/ilçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından onaylanan belge veya etkinlik sonucunda etkinliği düzenleyen kurum/kuruluşlar tarafından verilen belgeler sunulacaktır.				
⁽²⁾ Resim, grafik tasarımı, seramik, özgün baskı, iç mimari, heykel, moda tasarımı, endüstriyel tasarım, tekstil tasarımı, fotoğraf, sergi, eğitici ve öğretici senaryo yazımı ve film tasarımı ve benzeri alanlarındaki etkinlikleri için il/ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından onaylanan yazılı izin ve onay belgeleri veya etkinlik sonucunda mülki amirlerce ya da etkinliği düzenleyen kurum veya kuruluşlar tarafından verilen belgeler sunulacaktır.				
⁽³⁾ Kendisinin veya öğrencilerinin özgün örneklerle katıldığı yarışmalarda aldığı derecelere ilişkin yarışmayı düzenleyen kurum veya kuruluşlar tarafından verilen belgeler sunulacaktır.				

ETKİNLİKLER	ETKİNLİK KONULARI	PUAN DEĞERİ	ETKİNLİK PUANI	
4. SPOR TİF ⁽¹⁾	Okul İçi Sportif Etkinlikler Düzenleme	1		
	İl İçi Sportif Etkinlikler	Sporcu Hazırlama ⁽²⁾	2	
		Okul Takımı Hazırlama ⁽²⁾	2	
		İlk Üç Dereceye Girme ⁽⁴⁾	3	
	İller Arası Sportif Etkinlikler	Sporcunun Katılımı ⁽²⁾	3	
		Okul Takımının Katılımı ⁽²⁾	3	
		İlk Üç Dereceye Girme ⁽⁴⁾	4	
	Uluslar Arası Sportif Etkinlikler	Sporcunun Katılımı ⁽²⁾	5	
		Okul Takımının Katılımı ⁽²⁾	5	
		İlk Üç Dereceye Girme ⁽⁴⁾	7	
	Lisans Sahibi Olma ⁽⁵⁾	Hakem	3	
		Antrenör ⁽³⁾	4	
		Gözlemci	2	
		Uluslar Arası Hakem	7	
		Millî Takım Antrenörü	7	
Millî Sporcu		5		
Millî Sporcu Olarak Dereceye Girme		7		
Yurt İçi Kurumlarca Sportif Etkinlikleri Ödüllendirilmek		4		
Yurt Dışı Kurumlarca Sportif Etkinlikleri Ödüllendirilmek	6			

TOPLAM SPORTİF ETKİNLİKLER PUANI	25	
---	-----------	--

AÇIKLAMALAR

- (1) Toplamda 25 puanı geçmemek üzere her bir etkinlik karşısındaki puan değeri üzerinden en fazla bir kez değerlendirilir. Bakanlık Merkez, İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından onaylanan belge veya etkinlik sonucunda etkinliği düzenleyen kurum/kuruluşlar tarafından verilen belgeler sunulacaktır.
- (2) Eğitim Kurumu tarafından onaylanmış görev belgesi çerçevesinde yürütülmüş olacaktır.
- (3) Antrenör olduğuna dair kulüplerce verilecek onay belgesi sunulacaktır.
- (4) İlk üç dereceye girdiğine dair onay belgesi sunulacaktır.
- (5) Kendisine ait onaylanmış lisans veya yetki belgesi sunulacak ve fiilen bu görevleri yerine getirme şartı aranacaktır.

Not: Kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler bağlamında öğretmenlerin takım çalışması, öğrencilerin ise bireysel ya da takım çalışması sonucunda aldıkları ödül ve derecelere ilgili etkinliklerin plânlama, yönlendirme ve denetleme sürecinde yer alan okul yöneticilerine de bu ödül ve dereceler karşılığında puan verilir.

ETKİNLİK PUANLARI	BİLİMSEL 25 Puan	KÜLTÜREL 25 Puan	SANATSAL 25 Puan	SPORTİF 25 Puan	TOPLAM ETKİNLİKLER PUANI 100	TOPLAM ETKİNLİKLER PUANININ %10'U
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

E. SİCİL BİLGİLERİ

SON ÜÇ YILLIK SİCİL PUANI

YILI	SİCİL PUANI	SON ÜÇ YILLIK SİCİL NOTU ORTALAMASI
	<input type="text"/>	
YILI	SİCİL PUANI	TOPLAM SİCİL PUANININ % 10'U
	<input type="text"/>	
YILI	SİCİL PUANI	
	<input type="text"/>	

Adayların sicil dosyaları nerede tutuluyor ise “Sicil Bilgileri” bölümü o birim tarafından doldurulacaktır.

F. SINAV SONUÇ BİLGİLERİ

SINAV SONUÇ PUANI <input type="text"/>	TOPLAM SINAV PUANININ % 50'Sİ <input type="text"/>
Bu bölüm en az 60 puan alanlar için doldurulacaktır.	

PUANLAR	Sınava Girenler ⁽¹⁾	% 10 KIDEM Puanı <input type="text"/>	% 20 EĞİTİM Puanı <input type="text"/>	% 10 ETKİNLİKLER Puanı <input type="text"/>	% 10 SİCİL Puanı <input type="text"/>	% 50 SINAV Puanı <input type="text"/>	TOPLAM PUANLARIN ORTALAMASI ⁽³⁾ <input type="text"/> Sıralamaya Esas Puan
	Sınavdan Muaf Olanlar ⁽²⁾	% 20 KIDEM Puanı <input type="text"/>	% 40 EĞİTİM Puanı <input type="text"/>	% 20 ETKİNLİKLER Puanı <input type="text"/>	% 20 SİCİL Puanı <input type="text"/>	SINAVDAN MUAF	TOPLAM PUANLARIN ORTALAMASI ⁽³⁾ <input type="text"/> Sıralamaya Esas Puan
AÇIKLAMALAR							
⁽¹⁾ Sınav şartına bağlı öğretmenler için kıdem 10, eğitim 20, etkinlikler 10, sicil (iş başarımı) 10 ve sınav 50 puan üzerinden değerlendirilir.							
⁽²⁾ Sınavdan muaf olan öğretmenler için kıdem 20, eğitim 40, etkinlikler 20 ve sicil (iş başarımı) 20 puan üzerinden değerlendirilir.							
⁽³⁾ Bu çizelgenin A, B, C ve D Bölümleri eğitim kurumu müdürlerince, E ve F Bölümleri ise sicil dosyalarının tutulduğu birimlerce doldurularak toplam puan yazılır.							

.../.../.....

Adı- Soyadı, İmza, Mühür

Eğitim Kurumu Müdürü

.../.../.....

Adı- Soyadı, İmza, Mühür

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü

.../.../.....

Adı- Soyadı, İmza, Mühür

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Müdür Yardımcısı/Şube Müdürü

EK-2 SINAV KONULARI ÇİZELGESİ

UZMAN ÖĞRETMENLİK/ BAŞÖĞRETMENLİK SINAVI KONULARI

Türkçe

Türkçenin Doğru ve Etkili Kullanımı (Anlama, sıralama, Sınıflama, İlişki Kurma, Eleştirme, Tahmin Etme, Analiz-Sentez Yapma ve Değerlendirme)

Eğitim Öğretim

Eğitim Psikolojisi

- Zekâ Kuramları
- Öğrenme Stilleri
- Yaratıcılık Nasıl Geliştirilir
- Sosyal Beceri
- Genel-Özel Yetenekler
- Sağlık Problemleri ve Cinsel Eğitim
- Gençlik Kültürü ve Davranışlar

Eğitim Felsefesi

- Eğitimin Genel Amaçları
- Demokrasi Eğitimi
- Uluslararası Anlayış, İş Birliği ve Kardeşlik
- Baskı Uygulanmayan Okul Ortamı
- Yeni Öğretim Programların Felsefesi
- Meslekî Etik

Eğitim Sosyolojisi

- Kùltürün Eğitime Etkisi
- Kùltürler Arası Etkileşim

Öğrenme Psikolojisi

- Gestalt
- Sezgi
- Öğrenme Modelleri

Gelişim Psikolojisi

- Gelişimde Temel Kavramlar
- Gelişim İlkeleri
- Fiziksel Gelişim
- Bilişsel Gelişim
- Psiko Sosyal ve Duygusal Gelişim
- Ahlak Gelişimi
- Dil ve Kavram Gelişimi
- Gelişimde Yaşa Bağlı Özellikler
- Gelişimi Hızlandıran ve/veya Engelleyen Yetişkin Davranışları

Eğitim Öğretim

Öğrenme Yaklaşımı, Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri

- Yeni Programların Temel Yaklaşımı
- Gerçek Yaşamı Kullanarak Öğrenme
- Yeni Programının Temel Becerileri (Eleştirel Düşünme, Yaratıcı

Düşünme, İletişim, Araştırma ve Sorgulama, Problem Çözme, Bilgi Teknolojilerini Kullanma, Girişimcilik, Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma

- Öğretme-Öğrenme Süreçleri
- Yapılandırıcı Yaklaşım
- Disiplinler Arası Yaklaşım
- Kavram Öğrenme, Kavram Haritası, Kavram Yanılgısı
- Buluş Yoluyla Öğretim
- Araştırma ve İncelemeye Dayalı Öğretim
- Yapararak ve Yaşayarak Öğrenme
- Çoklu Zekâ Kuramı
- İşbirliğine Dayalı Öğrenme
- Proje Tabanlı Öğrenme
- Probleme Dayalı Öğrenme
- Beyin Temelli Öğrenme
- Etkin Öğrenme
- Dramatizasyon
- Beyin Fırtınası
- Özel Eğitim Gerektiren Çocukların Normal Sınıflarda Eğitimi

---

Sınıf Yönetimi

▪ Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilecek Önlemler

- İletişim
- Öğrenci Davranışını Etkileyen Sosyal ve Psikolojik Faktörler
- Sınıf Ortamı ve Grup Etkileşimi
- Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama
- Sınıf İçinde Zaman Kullanımı
- Sınıf Organizasyonu
- Motivasyon
- Yeni Bir Döneme Başlangıç
- Olumlu ve Öğrenmeye Uygun Bir Ortam Yaratma

Program Geliştirme

▪ Program Geliştirmede Temel Kavram, İlke ve Süreçleri (İhtiyaçların Belirlenmesi, Hedefler/Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları, Değerlendirme)

Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Alanları

Eğitim Öğretim

Öğrenme Yaklaşımı, Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri

- Yeni Programların Temel Yaklaşımı
- Gerçek Yaşamı Kullanarak Öğrenme
- Yeni Programının Temel Becerileri (Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme, İletişim, Araştırma ve Sorgulama, Problem Çözme, Bilgi Teknolojilerini Kullanma, Girişimcilik, Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma
- Öğretme-Öğrenme Süreçleri
- Yapılandırıcı Yaklaşım
- Disiplinler Arası Yaklaşım
- Kavram Öğrenme, Kavram Haritası, Kavram Yanılgısı
- Buluş Yoluyla Öğretim
- Araştırma ve İncelemeye Dayalı Öğretim
- Y yaparak ve Yaşayarak Öğrenme
- Çoklu Zekâ Kuramı
- İşbirliğine Dayalı Öğrenme
- Proje Tabanlı Öğrenme
- Probleme Dayalı Öğrenme

- Beyin Temelli Öğrenme
- Etkin Öğrenme
- Dramatizasyon
- Beyin Fırtınası
- Özel Eğitim Gerektiren Çocukların Normal Sınıflarda Eğitimi

Sınıf Yönetimi;

▪ Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilecek Önlemler

- İletişim
- Öğrenci Davranışını Etkileyen Sosyal ve Psikolojik Faktörler
- Sınıf Ortamı ve Grup Etkileşimi
- Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama
- Sınıf İçinde Zaman Kullanımı
- Sınıf Organizasyonu
- Motivasyon
- Yeni Bir Döneme Başlangıç
- Olumlu ve Öğrenmeye Uygun Bir Ortam Yaratma

Program Geliştirme

- Program Geliştirmede Temel Kavram, İlke ve Süreçleri (İhtiyaçların Belirlenmesi, Hedefler/Kazanımlar, İçerik, Eğitim Durumları, Değerlendirme)
- Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Alanları

Eğitim Öğretim

Ölçme ve Değerlendirme

- Yeni Program Yaklaşımına Göre Ölçme ve Değerlendirme Anlayışı
- Ölçme
- Değerlendirme
- Ölçüt
- Bağıl ve Mutlak Değerlendirme
- Standart Hata /Ölçme Hatası
- Geçerlik- Güvenirlik
- Sınav Türleri
- Öğrenci Seçki Dosyası ve Rubrikler Gibi Yeni Değerlendirme Yaklaşımları
- Performans Değerlendirme
- Temel İstatistik Kavramlar

- Merkezi Ölçüler ve Dağılım Ölçüleri
- Korelasyon
- Test Geliştirme Süreci
- Başarının Ölçülmesi
- Madde Analizi
- Test İstatistiği

Psikolojik Danışma Rehberlik (PDR)

- Rehberlik Hizmetlerinin Psikolojik Temelleri ve Yeni Yaklaşımlar
- PDR' de Hizmet Türleri
- Rehberlik Hizmetlerinin Amaçları, İşlevleri ve Temel İlkeleri
- Rehberlik Servisleri ve Bu Servislerin Görevleri
- Bu Serviste Görev Alan Personelin Sorumlulukları
- PDR Anlayışına Uygun Düşen Yönetici, Öğretmen ve Uzman Davranışları
- Kişiler Arası İletişim
- Akademik ve Mesleki Rehberlik Yöntemleri
- Bireyin Uyum ve Gelişimini Artırıcı Faktörler
- Öğrenciyi Tanıma Teknikleri
- Psikolojik Yardımlar
- Serbest Zamanları Değerlendirme
- Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma
- Karakter Eğitimi

Eğitim Teknolojileri

- Bilgisayar Teknolojisini Kullanabilme (İşletim Sistemi, Ofis Yazılımları,

Kelime İşlemci, Elektronik Hesap Tablosu)

▪ Bilgiye Erişim Kaynaklarını Kullanabilme(Kütüphane, İntranet, İnternet ve Veri Tabanı Yönetimi vb.)

▪ Uzaktan Öğretim

▪ Bilgisayar Destekli Öğretim (Sunu Yazılımlarını Kullanabilme)

▪ Görsel, İşitsel ve Üç Boyutlu Araçlar ve Kullanımı

▪ Öğretme Kaynaklarını ve Öğretim Malzemelerini Değerlendirme ve Seçme

Genel Kültür

- Türk İnkılâbını Hazırlayan Kurtuluş Savaşı Öncesi Olaylar ve Kurtuluş Savaşı
- Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
- Türkiye Cumhuriyeti Tarihi
- 1982 Anayasası ve Temel Yurttaşlık Bilgisi
- Eğitimle İlgili Ulusal, Bölgesel ve Uluslararası Kuruluşlar
- Coğrafya (Temel Kavram ve Bilgiler, Türkiye Coğrafyası)

Sosyal Konular ve Sorunlar

- İnsan Hakları
- Barış ve Güvenlik
- Şiddete Karşı Olma

Güzel Sanatlar

- Edebiyat

- Tiyatro
- Müzik

Millî Eğitim Mevzuatı

Eğitim Öğretim Sistemi

- Türk Millî Eğitim Tarihinin Dönüm Noktaları
- Millî Eğitim Temel Kanununun Eğitimdeki Önemi ve Yansımaları
- Eğitim Plânlamasının Okul Düzeyinde Kullanımı
- Eğitim Yönetiminin ve Denetiminin Eğitim ve Öğretim Ortamına Etkileri
- Öğretmen Görev, Hak ve Sorumlulukları ile İlgili Mevzuat/Öğretmen
- Hak ve Sorumluluklarının Yasal Sınırları
- Türk Millî Eğitim Sistemi
- Eğitim ve Öğretim Ortamında Ulusal Güvenlik
- Avrupa ve Avrupa Okulları, AB Öğrenci Transferleri, AB Projeleri, Sokrates, Leonardo Da Vinci, Youth, Erasmus, TIMSS, PISA, PIRLS, Uluslararası Bakalorya gibi Uluslararası Eğitim, Denklik ve Karşılaştırma ile İlgili Temel Bilgiler.

EK-3 İL BAŞARI SIRALAMASI ÇİZELGESİ

AİT OLDUĞU YIL			
ALAN ADI			
KURUM TÜRÜ	Resmî: MEB ☐ Diğer ☐	BAŞVURU TÜRÜ	☐ Uzman Öğretmenlik Sınavına Girenler ☐ Başöğretmenlik Sınavına Girenler ☐ Uzman Öğretmenlik Sınavından Muaf Olanlar ☐ Başöğretmenlik Sınavından Muaf Olanlar
	Özel: ☐		
ALAN KODU			

Sıra No	T.C. Kimlik No	Adı ve Soyadı	Kıdem Puanı	Eğitim Puanı	Etkinlikler Puanı	Sicil Puanı	Sınav Puanı	Ortalama Puanı
1								
2								
3								
.								
.								

...../...../.....

..... kişiden oluşan bu liste kontrol edilip onaylanmıştır.

İl Öğretmen Değerlendirme Komisyonu

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Açıklamalar:

Bu çizelge kurum ve başvuru türlerine göre ayrı ayrı düzenlenerek Bakanlık Merkez Sınav ve Değerlendirme Komisyonuna gönderilecektir.

EK-4 TÜRKİYE GENELİ BAŞARI SIRALAMASI ÇİZELGESİ

AİT OLDUĞU YIL			
ALAN ADI			
KURUM TÜRÜ	Resmî: ☐ MEB ☐ Diğer ☐	BAŞVURU TÜRÜ	☐ Uzman Öğretmenlik Sınavına Girenler ☐ Başöğretmenlik Sınavına Girenler ☐ Uzman Öğretmenlik Sınavından Muaf Olanlar ☐ Başöğretmenlik Sınavından Muaf Olanlar
ALAN KODU	Özel: ☐		

Sıra No	T.C. Kimlik No	Adı ve Soyadı	Kıdem Puanı	Eğitim Puanı	Etkinlikler Puanı	Sicil Puanı	Sınav Puanı	Ortalama Puanı
1								
2								
3								
.								
.								

...../...../.....

..... kişiden oluşan bu liste kontrol edilip onaylanmıştır.

Merkez Sınav ve Değerlendirme Komisyonu

Başkan   **Üye**   **Üye**   **Üye**   **Üye**   **Üye**

Üye   **Üye**   **Üye**

Açıklamalar:

1) Uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik kontenjanına girenler bu çizelgedeki sıralama esas alınarak belirlenecektir. 2) Özel öğretim kurumları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden uzman öğretmen ve başöğretmen unvanını kullanmaya hak kazananlar, bu çizelgedeki sıra esas alınarak belirlenecektir.

EK-5 KARİYER BASAMAKLARINDA YÜKSELME SINAVI SORULARI

Sınav tarihi: 27.11.2005

Sınavı yapan kurum: ÖSYM

1- Bir kentin tarihi oluşumunu ..... kolay değildir. Çünkü bazı durumlarda yazılı kaynaklar....., arkeolojik kazılardan elde edilen bilgiler ise ... olabilir.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere anlam ve anlatım yönünden getirilmesi en uygun olan sözcükler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) aydınlatmak- özensiz- kesin
- B) izlemek- doğru- ayrıntılı
- C) bilmek- düzeysiz- yeni
- D) değerlendirmek- inandırıcı- geçersiz
- E) saptamak- yanıltıcı- yetersiz

2- Bu yol, bildik Karadeniz güzelliklerini sunuyor ziyaretçilerine. Yeşilden ve her yandan akan sulardan hani neredeyse içimiz de yıkanıp ak pak olacaktı. Çoğunlukla dağ ve vadi yamaçlarından oluşan yörenin büyük bölümünde dağlık-kayalık yaylak ve ormanlar yar.

Yukarıdaki parçada **altı çizili sözlerin yerine** aşağıdakilerden hangisinde verilenler, sırasıyla getirilirse anlamda değişme ya da bozulma olmaz?

- A) sanırım- beyaz- çoğu zaman- görülür
- B) az daha- tertemiz- genellikle- bulunuyor
- C) biraz- ferah- oldukça- yetiştirilmiş
- D) öyle ki- temiz- her zaman- yer alıyor
- E) hemen hemen- pırıl pırıl- hep- oluşmuş

3- Benim anadilim, Türkçem bir denizdir; derinliğiyle, gözün erişemeyeceği genişliğiyle, dibinde yatan gün görmemiş incileriyle, sınırsız gücü, güzellikleriyle...

Bu cümledeki altı çizili sözle Türkçenin hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

- A) Somut anlamlı sözcükler bakımından zengin olma.
- B) Etkili bir anlatım gücü bulunma
- C) Bilinenlerin yanı sıra ayırımına varılmamış yönleri olma
- D) Çağrışımsal açıdan zengin sözcüklere sahip olma
- E) Doğaya dönük bir dil olma

4- Bu toplantı nedeniyle yaptığım hazırlık sırasında, yazarın incelediğim denemelerinin, günlüklerinin satır aralarından onun hırçın bir insan olduğu sonucuna vardım.

Bu cümledeki **altı çizili sözle** anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarın üslup özelliklerini yansıtan sözler
- B) Yazarın görünüşüne ilişkin eleştirileri içeren sözler
- C) Belirli türlere özgü anlatım özellikleri taşıyan bölümler
- D) Söylenmiş olanlardan çıkarılan söylenmemiş sözler
- E) Herkesçe bilindiği halde ortaya konmayan bilgiler

5- Bazı Anadolu kasabalarının kokusu vardır. Kimisi orman içine kurulmuştur, çam, reçine kokar. Kimisi deniz, yosun kokar. Kimisinin de dokusu tarihin imbiğinden süzülüp gelir. Ahşap evlere, camilere bu doku, bu koku siner.

Bu parçadaki **altı çizili sözlerle** anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eskiye özgü nitelikleri barındırmak
- B) Geçmişin geleceğe örnek olmasını sağlamak
- C) Eski yapıların günümüzdekilerden daha değerli olduğunu vurgulamak
- D) Geçmişle bugünü karşılaştırma olanağı yaratmak
- E) Kasabanın kimi özelliklerini yansıtmak

6- Bu pencere dünyayla öyle barışıktır ki, önündeki sedirde saatlerce oturabilirim. Ucu dantelli, kar beyazı perdeyi araladığımda önce yaşlı ceviz ağaçları çarpar gözüme. Az ötedeki küçük bostan, mavi göğün altında bir avuç cıvıltılı yeşillik... Taş bir duvarla çevrili ve mevsimine göre çeşit çeşit sebzelerin bulunduğu bir bahçe: mısır, domates, biber, salatalık...

Bu parçadaki **altı çizili sözle** anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evin en güzel yerinde bulunduğu
- B) Dışarıdaki yaşamın güzelliğini tattırıldığı
- C) Evdeki herkesçe tercih edildiği
- D) Dışarıyı izleyenlere yeni bilgiler kazandırdığı
- E) Evin içine hâkim bir konumda olduğu

7- Ben Türkçenin olanaklarını şiirler ve şairler aracılığıyla öğrendim. Şiir yazmak çok zor bir iş; edebiyatın dışında, hatta üstünde bir şey. Şairlere bir edebiyatçı, sanatçı gibi de bakamıyorum. Simyacı gibi, bir tarafları aydınlık, bir tarafları karanlık olan, bize içimizin karanlıklarından haberler getiren insanlar onlardır.

Bu parçadaki **altı çizili sözle** anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başka şairlerin yansıtamadığı duyguları işleyen
- B) Duygu dünyamızı zenginleştiren
- C) Olumsuz düşüncelerden kurtulmamıza yardımcı olan
- D) Sanatlı, anlaşılması zor bir anlatıma başvuran
- E) Ayrımına varamadığımız duygu ve düşüncelerimizi ortaya çıkaran

8- Deyimlerimize bakınız; onları başka dillerin deyimleriyle karşılaştırınız. Bambaşka bir anlatımla, taptaze, canlı benzetmelerle, değişik imgelerle karşılaşacak, anlatımı güç duyguların, belirtilmesi zor durumların bir çırpıda kuruluveren bir sahne üzerinde ortaya konduğunu göreceksiniz.

Bu parçadaki **altı çizili sözle** deyimlerin özellikle hangi yönü anlatılmak istenmiştir?

- A) Kuruluş yönünden özgün olma
- B) Şiirsel söylem taşıma
- C) Anlatılanları somutlama
- D) Yaratıldığı dilin malı olma
- E) Düş gücünü yansıtma

9- (I) Müzik, kültürün başlıca öğelerinden biridir. (II) İnsanları birbirine yakınlaştırır, onların ortak bir anlayış ve estetiğe sahip olmalarını sağlar. (III) Ulus düzeyine yükselmiş her toplumun, mutlaka kendini yansıtan bir müziği vardır. (IV) Kendine özgü müziği olmayan bir toplumun ulus sayılması mümkün değildir. (V) Birey olarak, insanın kişilik kazanmasında da müziğin az ya da çok mutlaka etkisi vardır. (VI) Müziksiz bir toplumun tarihte de sosyolojide de ulus olarak yeri yoktur.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I, II ve IV B) I, III ve V C) III, IV ve V D) III, IV ve VI E) IV, V ve VI

10- (I) Bu dergide eğitim ve sosyal bilimler alanındaki yazılara yer verilecektir. (II) Eğitim; bilim, sanat ve kültürle ilgili gelişmelere, sonuçlara değinilecek, bu alandaki çalışmaların sonuçları ilgililere duyurulacaktır. (III) Yazılarda, araştırmaya dayalı olma, alana katkı sağlama, uygulamaya ilişkin sonuçları ortaya koyma, yeni ve farklı gelişmeleri irdeleme ölçütleri aranacak. (IV) Dergi, şubat, mayıs, ağustos ve kasım aylarında, yılda dört kez yayımlanacaktır. (V) Her yılın sonunda derginin yıllık dizini çıkarılacak. (VI) Dergi, yönetimce belirlenen kütüphanelere, uluslararası yayın tarama kurullarına gönderilecek.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazıların içeriğinin nelere göre değerlendirileceği belirtilmiştir.

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

11- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sporun "**araç**" olma yönü dile getirilmektedir?

- A) Spor çocukların hem fiziksel, hem ruhsal, hem de toplumsal gelişimini sağlar
- B) Şiddet, futbol başta olmak üzere pek çok spor dalında görülmektedir.
- C) Anne ev babalar, çocuklarına sporda şiddetten kaçınmayı öğretmelidir.
- D) Sporda şiddet, yarışma ruhuna uymayan bir tutumdur.
- E) Spor öğretmenleri, çocuklara sporla ilgili değerler kazandırmaya özen göstermelidir.

12- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öğretmenin, öğrencilerini araştırma yapmaya yönlendirilmesi önerilmektedir.

- A) Öğrencilerini tanımaya, anlamaya çalışarak onlarla sağlıklı bir iletişim içinde olmalıdır.
- B) Çocukların düşünme, duyma ve düş kurma gücünü diri tutmalıdır.
- C) Kendini yinelemekten kaçınmalı, yeni bilgi ve beceriler edinerek bunları öğrencilerine aktarmalıdır.
- D) Öğrencilerin merak duygusunu kamçulamalı, olayların, olguların nedenlerini öğrenme tutkusunu geliştirmelidir.
- E) Bilgilerin sürekli bir değişim içinde olduğunu bilmeli, bunu öğrencilerine de sezdirmelidir.

13- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sanatçıların üslubuna yönelik olumsuz bir eleştiri söz konusudur.

- A) Söylediklerini, izlediklerinden çok, gözlemlerine yaslandırması, yapıtlarına gerçekçi bir hava katıyor.
- B) Ortaya koyduğu her yeni yapıt, daha önceki yapıtlardan hiçbir iz taşımaz.
- C) Okurların duygusal donanımını zenginleştirerek anlatım biçimlerine yer verir.
- D) Olayların akışını yavaşlatmayan kısa diyaloglardan yararlanıyor.
- E) Sözcüklerin yanyana getirilişindeki savrukluğ, konunun gereği gibi işlenmesini önüyor.

14- (I) Kahramanlarının kitaplara, yazarlara, ressamalara olan sevgisini betimlemek için roman boyunca birçok kitap, yazar ve ressam adı sayıyor. (II) Bu yüzden kitabının kimi sayfaları neredeyse bir yazar ve yapıt adları sözlüğüne dönüşüyor, bu da ister istemez öykülemenin akışını, bu bölümlerde kesintiye uğrattıyor.

(III) Peki hiç mi işlevi yok, sayıp dökülen bu adaların? (IV) Bir kez romanın başkişisinin nasıl etkileyici ve güzel bir dünyada yaşadığını, hangi sanatçıların soluğuyla beslendiğini ortaya koyuyor. (V) Sonra, kimi okurlar için izlenecek ve okunacak yapıt adları sunuyor. (VI) Şunu da ekleyeyim: Kitabı salt öykü düzleminde okuyacak olanlar, sayılan adları atlayarak da okuyabilirler. (VII) Böyle kurgusal bir yapısı var kitabın.

Bu parçada sözü edilen yazara ilişkin biri olumsuz, öteki olumlu görüş yansıtan iki cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) I ve III B) I ve VI C) II ve IV D) III ve VI E) III ve VII

15- (I) Değerli madenler ve taşlar, insanın varolduğu günden bu yana bazen güzelliğin, bazen de zenginliğin ve asaletin simgesi olarak marifetli eller tarafından işlendi. (II) Gerçek anlamdaki kuyumculuğun MÖ 4000'in sonlarında başladığını söyleyenlerin yanı sıra bunun tarihinin 30.000 yıl öncesine uzandığını ileri sürenler de var. (III) Değerli taşların ve madenlerin takıya dönüşmesi, insanın yaratıcılığı ve malzemeye savaşı sonucunda ortaya çıkıyor. (IV) Takıların tasarımları ve özenli işçilikleri incelendiğinde aklımıza, bunların hangi tekniklerle yapıldığı sorusu geliyor. (V) Kuyumculuk tarihinde, yüzyıllardır sayısız teknik kullanılmış, ancak günümüz kuyumculuğunda özellikle seri ve standart üretim karşımıza çıkmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, belirli bir konu üzerinde görüş birliği olmadığı anlamı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16- (I) Kitap, yaşamı genişleten öğelerin en önemlisidir. (II) Ülkemizdeki okuma eksikliği, bireylerin yaşamı kucaklayamamasına, olup bitenleri anlayamamasına neden olmaktadır. (III) Okumayan insan az yaşayan insandır. (IV) Az yaşayan insanlar ne genç kuşakları iyi yetiştirebilir ne de kendilerini geliştirebilirler. (V) Ne yazık ki hiçbirimiz ne kadar az yaşadığımızın bilincinde değiliz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17- (I) Dışarıdan dar görünen bir vitrin, daracık bir kapı, içeriye giriyorsunuz, karanlık, ölgün bir salon. (II) Buzdolabında pastalar, camekânda tuzlular ve tatlılar; bir iki oturulacak yer. (III) Yani hiçbir özelliği yok. (IV) Ya arka bahçe... (V) Asmalı çardak, üstü mermer küçük masaların çevresine iliştirilmiş sandalyeler, bir geçmiş zaman görgüsü taşıyor. (VI) Yazın bile burada hep sonbahar başlangıcının o renkleri ve ışıkları oynar. (VII) Zemin, mis gibi kokan, yeni sulanmış toprak; duvar kenarlarında o güzelim akşamsefaları...

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinden, daha önceki düşüncelerin tersinin ileri sürüleceği anlaşılmaktadır?

A)II B) III C) IV D) V E) VI

18- (I) Kelime Nadir ve Muazzez Tahsin'in yapıtlarını yeniden basmak amacıyla bana editörlük önerdiler. (II) Bu yazarların, bu yapıtların günümüze kazandırılması çok iyi olacaktı. (III) Fakat ben garip bir ikilem içinde kalmıştım. (IV) O kitapları okuyarak yetişmiştim. Onlar bana okuma zevki aşılamışlardı. (V) Ne var ki o yapıtlarda yıllar öncesinin tatlarını bulup bulamayacağımı bilmiyordum. (VI) Fakat bu yapıtların yayın dünyamızda kaybolup gitmesini de istemiyordum; bir fırsat çıkmıştı. Bu parçada sözü edilen ikilemin ne olduğu hangi cümlelerde belirtilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) V ve VI

19- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde şaire yönelik olumsuz bir eleştiri yoktur?

A) Şiirlerinde zaman zaman düz bir anlatıma yöneliyor, böylece şiire özgü yoğunluk yitiyor.

B) Şiirlerin içeriğini, değişik temalar üzerine kuruyor.

C) Şiirlerini, bütünsellikten yoksun dizelerden oluşturuyor.

D) Sözlük seçimlerinde Türkçeleri varken yabancılara yeğliyor.

E) Uyaklardan yaralanacağım diye doldurma öğelere yer verip şiirin iç sesini yok ediyor.

20- (I) Şiirinin anlam alanının genişletme çabası gösteren bir şairdir o. (II) Bunu, duygusal ve sezgisel bir zenginlik yaratmak için yapıyor.(III) Bu çabayı gösterirken bir yandan da şiirinin coğrafya ile bağını koparmamaya özen gösteriyor. (IV) Bu nedenle uçurtması Balkanların özlemine takılı kalmış bir çocuk duyarlığıyla yazıyor şiirini (V) "Ne zaman bir Rumeli rüzgârı esse/ Tuna gözlü acılar dolar yüreğime" dizeleri bu özlemin izlerini taşımaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede saptama yapılmaktadır
- B) II. cümlede, I. cümledeki yargının gerekçesi açıklanmaktadır.
- C) III. cümlede, yaşanan bölgenin güzelliklerine değinilmektedir.
- D) IV. cümlede, II. cümlede dile getirilen çaba, sanatlı bir söyleyişle vurgulanmaktadır.
- E) V. cümlede, IV. cümledeki yargı iki dizeye örneklendirilmiştir.

21- I. Yeri göğü kaplaya bu bitki topluluğunun arasına saklanmış mağaraların farkına varmak pek kolay olmuyor.
II. Bu bölge tipik Karadeniz bitki örtüsünün yeşilline boğulmuş.
III. Sinop'un Ayancık İlçesindeki İnaltı mağarası böylesi güzel mağaralarda biri.
V. Bunların her biri usta bir ressamın, yaratıcı bir heykeltıraşın elinden çıkma birer sanat eseri gibi.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralanışı aşağıdakilerde hangisidir?

- A) I, V, II, IV, III, B) II, I, IV, V, III, C) II, V, III, I, IV, D) III, II, I, V, IV, E) III, IV, V, I, II,

22. I. Eğer hâlâ kendini yazdırmakta direniyorsa elinden kurtulmama olanak yoktur: ikide bir karşıma çıkar.
II. Karşılaştığım bir olay, duyduğum bir söz, sokakta gördüğüm bir yüz, bir davranış bende yazma isteği uyandırır.
III. O zaman daha fazla kaçamayacağımı anlar, oturup yazmaya başlarım.

IV. Fakat nedense bunları bir türlü yazmaya başlayamam, hatta unutmaya çalıştığım bile olur.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I, IV, II, III, B) II, IV, I, III, C) III, I, IV, II, D) IV, I, II, III, E) IV, III, I, II,

23. I. O, aldırılmaz, "Olsun, ne kaldı ki şunun şurasında ilkbahara?" diyerek sevincini söndürürdü.

II. Sevindirici, "Bu kışı da devirdik" diyerek belirtildi.

III. Sonra durgunlaşır, iç geçirir, duya duya kanıksadığım, "Geçen, ömürden geçiyor." sözlerini yinelerdi.

IV. Babam, şubatta bir gün güneş açacak olsa, yerinde durmaz sevinirdi.

V. Ben, "O kadar sevinme baba" derdim, "kar bile yağabilir haftaya"

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin anlamla bir bütün oluşturacak biçimde sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I, III, V, II, IV, B) II, V, I, IV, III, C) III, V, III, IV, I, D) IV, II, V, I, III, E) V, II, I, III, IV,

24- I. Öyleyse okuma alışkanlığı edinmek farklı bir çabayı gerektirir.

II. Ama her okuma yazma ve yazma bilen kişi, kitap okuyan kişi midir?

III. Her insan bir eğitim tüneline girer ve sonuçla okuryazar olur.

IV. Ortaya konan ürünlerin çokluğu da göz önünde tutularak okunacakları seçerken de tez davranmak gerekir.

V. Böyle olmadığını kitap satışlarının yetersizliğinden kolayca anlamak mümkündür.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I, III, II, V, IV, B) II, III, V, I, IV, C) III, II, V, I, IV, D) III, V, I, IV, II, E) V, I, III, IV, II,

- 25- I. Çocuklara kim davranışları kazandırmaya çalışırken onları destekleyici, yüreklendirici, kendilerine güvenmelerini sağlayıcı biçimde davranmak gerekir.
- II. kuşkusuz her çocuğun kendi yaşına ve yeteneğine göre yapabileceği işler vardır.
- III. Çocuk hangi yaşta olursa olsun ailesi için bir şeyler yapmak ister, bu istek beslenip geliştirmelidir.
- IV. "Sen küçülsün yapamazsın" ya da "başaramazsın" şeklinde kaygılı sözler onların davranışlarını köreltir.
- V. Çocuklar davranışlarını sınırlayan yetişkinlerce konmuş ölçüleri zamanla zorlarlar.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda hangi cümle anlam ve anlatım açısından bu paragrafta yer almaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- 26- I. Okul çağındaki çocukların televizyonda çizgi filimler ve çocuk programlarının yanı sıra erişkinler için hazırlanan yayınları da izlediği bilinmektedir.
- II. Obezite, görme ve uyku problemleri, okul başarısında düşme antisosyal davranışlar ve saldırganlık bunlar arasında sayılabilir.
- III. İzlenen programların olumlu etkilerinin yanında fiziksel ve psikososyal birçok olumsuz etkisi bulunmaktadır.
- IV. Fiziksel büyümenin ve akademik performansın güçlendirilmesinde uyku temel öğedir.
- V. Bu nedenle çocukların televizyonda izlediği programların içeriğinin denetlenmesi ve günlük televizyon izlemesinin bir iki saati geçmemesi, televizyonun çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini büyük ölçüde giderecektir. (memurlar.net)

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda hangi cümle anlam ve anlatım açısından bu paragrafta yer almaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- 27- Dikdörtgen ya da kemerli,(I) dört ya da altılı bölmeli,(II) iki kanatlı pencereler,(III) cumbalı, kafesli, kepenkli örnekleriyle özgün yapı tipini yansıtıyor. Çift

ya da tek kanatlı,(IV) üstü ahşap kafesli,(V) özel tokmaklı kapılar, evlerin güzelliğini tamamlıyor.

Yukarıdaki parçada numaralanmış virgüllerden hangisinin işlevi ötekilerden farklıdır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

28- Biz farkında olsak da olmasak da hep aynı hızla geçiyor zaman ( )
Yaşananlar yavaş yavaş geçmişte kalıyor, bugüne kalansa yalnızca bırakılan izlerdir ( )
Nesiller değişiyor ( ) bir zamanlar başkalarının yaşadığı evlerin kapısından şimdi başka insanlar çıkıyor ( ) kapı aynı kapı, ev aynı ev, yalnızca konukları farklı ( )
Bu parçada ayrıçlarla ( ) gösterine yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (.) (.) (;) (:) B) (...) (...) (.) (:) (...) C) (!) (...) (.) (.) (,) D) (!) (.) (:) (.) (!)
E) (.) (,) (!) (.) (...)

29- Bu **antik** (I) kent **astronomiden** (II) **tıpa** (III) , **eczacıktan** (IV) mimariye kadar bir çok **alandada** (V) adını duyurmuştu.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

30- Ankara' nın **o boz bulanık** (I) günleriydi. O günlerde ticaret alanında önemli bir ihtiyaç **iyiden iyiye** (II) kendini göstermişti. **O da** (III) kentin parasal altyapısıydı. Bu amaçla ve devlet desteğiyle, **Başkent'te** (IV) ilk kurulan banka **Ziraat Bankası** (V) oldu.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

31- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

A) Gezip görmeyi sever; yaz-kış demez, ilgisini çeken gezilere katılırdı.

B) Sergide, yaptığı ilk resimlerde bir kaçına da yer vermişti.

- C) Dünyaca ünlü doktorlar bir araya gelerek bu hastalığın tedavi yöntemlerini tartışacaklar
- D) İçinde bulunduğumuz koşullar hastalığa yakalanma şansımızı arttırmıştı.
- E) sağlıklı ve uzun yaşamın nelere bağlı olduğu konusunda uzmanların görüşü alınacak

32-Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Resim soyutlamaya elverişli sanatların başında geliyor.
- B) Bu yazarımızın eğitim düzenimize ilişkin çok ilginç görüşleri var.
- C) Yazın dünyamızın emekçilerinden olan romancı, geçenlerde son kitabını yayınladı.
- D) Bütün yazımsal ürünlerde biçim ve içerik arasında bir etkileşim vardır.
- E) Ülkemizin kültür ve sanat hayatına her zaman ilgi ve yardım göstermiş bir kişidir.

33-Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Deneme yazarı dilediği konuyu seçebilir, her şeyi deneme konuları yapabilir.
- B) Deneme deyince düşünsel boyutlar içerdiği, konuşma havasında biçimlendiği belirir.
- C) Okurlar denemeyi salt faydalı yorumlarını öğrenmek için değil, hoşça vakit geçirmek için okur.
- D) Denemeci kendi kendisiyle konuşur gibi yazar, daha çok kendini anlatır.
- E) Denemecilerin anlatımında hem bir senli benlilik hem de bir ağırbaşlılık vardır.

34- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu konuda bilgim olduğu için görevlerimi yaparken çok rahatlık çektim.
- B) Kendisini yıllardır tanırım, ondan böyle bir davranış beklemezdim.
- C) Daha önce çalıştığım yerlerde bu soruna farklı çözümler bulunmuştu.
- D) Yapılan araştırmalar, daha önce bilinenleri bütünüyle değiştirmişti.
- E) Oradaki yaşam koşullarının buradakilerden farklı olduğunu görünce pek şaşırمامıştım.

35- (I) Bu yapıt, çok farklı tekniklerde yazılmış iki bölümden oluşuyor. (II) Bunlardan hangisini daha çok sevdiğime karar veremedim. (III) Sanırım, her iki bölümü de birbirlerinden güzel buldum (IV) Birinci bölümde Eskişehir'de geçen çocukluk günleri anlatıyor. (V) Bugünün kentiyle belleklerde izleri kalan o zamanki kent değişik

yönleriyle karşılaştırılıyor. (IV) Bu karşılaştırmaların ardından da ikinci bölüme geçiliyor.

Bu parçadaki iki paragrafa anlatmak istenirse ikinci paragraf kaçınıcı cümleyle başlar?

A) II, B) III, C) IV, D) V, E) VI,

36-(I) Güven duygusu, kişilik gelişiminin temel kazanımlarından biridir. (II) 0-2 yaş döneminde temeli atılan güven duygusu, çocuğun temel ihtiyaçlarının giderilmesindeki titizliğe bağlı olarak yerleşir. (III) İhtiyaçların giderebilmesi konusunda duyarsız davranılması, geciktirmelerin olması çocuğun huzursuzluğunun ve güvensizliğinin artmasına yol açar. (IV) Bireyin çocuklukta yaşadığı olumlu ya da olumsuz olaylar, onun kişiliğinin oluşumunda etkili olur. (V) Çocuğa, gereken ilgi gösterilmezse ondan güvensizlik duygusu artar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

37- Çocuklar için hazırladığımız bu derginin her sayılarında bir öykü yayınlamak istiyorduk. Bu nedenle de birçok yazardan çocuklar için öykü yazmasını istedik. Elimize çok sayıda öykü ulaştı, ama bu yazarlarımızın bir kısmıyla çok tartıştık. Çünkü öykülerin çocuklara uygun olmadığını söylediğimizde "Nasıl olur, o öykünün bir kahramanları çocuk" diyorlardı. Onlara göre kahraman çocuk olunca öyküde çocuk öyküsü oluveriyordu hemen. Uzun uzun anlatmaya çalışıyorduk. İçinde hiç çocuk olmayan bir öykü çocuk öyküsü olabilir ya da kahramanları hep çocuklardan çocuklardan oluşan öyküler büyüklere yazılmış olabilir.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocuk edebiyatına yeterince ilgi duyulmadığı
- B) Çocukların düzeyine uygun kitap bulmaların zorluğu
- C) Çocuk kitaplarıyla ilgili herkesin farklı görüşünde olduğu

- D) Çocuk kitabı yazarlarının eleştiriye açık olmadığı
- E) Çocuk öyküsü kavramının yanlış anlaşıldığı

38- Çocuklar oynadıkları oyunlarla, oyunda aldıkları rollerle, üstlerindeki sorumluluklarla ve oyun içindeki davranışlarıyla kendilerini yansıtırlar. Oyun yoluyla ilgilerini, gereksinimlerini, özel yeteneklerini sergiler. Ayrıca oyunlar, çocuğun iç dünyasını yansıtır; korkularını, mutluluklarını, kızgınlıklarını dışa vurmasını sağlar.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Çocukların kişilik özelliklerini tanımada çocuk oyunlarından yararlanabilir miyiz?
- B) Çocuklar duygularını yansıtırken zorluk çekerler mi?
- C) Oyun oynarken çocukların duyu dünyası da gelişir mi?
- D) Çocuklar daha çok hangi tür oyunları seçiyorlar?
- E) Oyunların çocukların zekâ gelişiminde ne gibi etkileri vardır?

39- İlkel toplumlarda genellikle törelere dayalı bir görülmektedir. Gençlerin toplumsallaşması, daha çok toplumun ileri gelenlerinin gözetiminde, yerleşik kültürün öğrenilmesi olarak gerçekleşmektedir. Avlanmak, ata binmek, dövüşmek, yemek pişirmek, yaşlılara saygı göstermek, çocuklara karşı koruyucu davranmak gibi niteliklerinin kazanılması hep belli kalıplar içinde ortaya çıkmaktadır. Kısacası, topluluk kültürünün yeni kuşaklara aktarılması anlamına gelen eğitim, meslekleşmeyi gerektirmeyen bir yaklaşımla yürütülmektedir.

Bu parçada ilkel toplumlardaki eğitimle ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireysel yeteneklerin önemsendiği
- B) Geleneğe bağlı yönetim izlendiği
- C) Az sayıda kuralın bulunduğu
- D) Faydacı yönünün ağır bastığı
- E) Koşulların gereklerine uyduğu

40-Eğitimin temel hedeflerinden biri de duygularının farkında, çevresine ve topluma duyarlı bireyler yetiştirmektir. Bu ise duygusallık ile duyarlılık kavramlarının bilinmesini gerektirmektedir. Duygusallık yaşananı etkileyen karar aşamalarında duygulara göre hareket edilmesi durumudur. Aşırı duygu yoğunluğunun denetlenemediği durumlarda yıkıcı duyguların, çeşitli psikolojik hastalıklara yol açtığı da bir başka gerçektir. Günümüzde ağır yaşam ve çalışma koşulları, yıkıcı duyguları arttırırken duygusal körlüğe de neden olmaktadır. Oysa duygusallık, duyarlılıkla birleştiğinde insana özgü, üstün bir özellik oluşmaktadır. Çünkü bilinir ki duyarlılık, çevredeki sorunları görebilmeyi, anlık değil, kalıcı çözümler üretebilmeyi, sorumluluk alabilmeyi de beraberinde getirir. Bu ise bilinç düzeyi yüksek, kültürlü bireylerden oluşan toplumlara özgüdür.

Bu parçada duygusallık ve duyarlılıkla ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geliştirilmeleri için aile ve okulun işbirliği gerekir.
- B) Sınırlarının saptanması, açık saçık biçimde ortaya konması oldukça güçtür
- C) Belirli ölçütlerle ve değişik durumlara göre yönlendirilmelidir.
- D) İkisinin iç içe birlikte kullanılabilmesi, birikimli insanlardan oluşan toplumsal bir yapıya bağlıdır.
- E) Kişiden kişiye farklılıklar gösterilmektedir.

41-Bu yazarımız bir gün bizim siteye geldi. Ustalar karşısında hep utangacımdır; elim ayağım bir birine karıştı. Mevsim kıştı. Sırtında kurşuni bir palto vardı; onu çıkarmadan oturdu. Oysa adam iyice sıcaktı. Bir kahve içti. Birkaç kitabını armağan etti. Ağır ağır konuşuyordu. O konuşurken sözcükleri hepimizin sözcükleri gitti gelmiyordu insana; adeta yalnızca onun sözcükleriydi. O kadar aynı sözcüğü siz kullandığınızda sanki anlatılmak istenen bir eksilme oluyordu.

Bu parçada sözü edilen yazarın sözcükleriyle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Genel anlamlı olanları kullanılmaktan kaçındığı
- B) Kullanım sıklığı az olanları yeğlediği

- C) Yerinde ve anlam incelikleriyle kullandığı
- D) Sesçe zengin bir nitelik taşıyanları önemseydiği
- E) Yinelemelere düşmekten kaçındığı

42-Başka yazı türleri de denedim; ama benim en çok önemseydiğim tür röportaj oldu, çünkü röportaj, öyküde olduğun gibi yaratıcılık ister. Ben işin içine yakarma ve öykü girmeyince yaptığım işten tat alamıyorum. Bu yönden benim röportajlarımda yaratma vardır, kurgu vardır, anlatım ve dil ustalığı vardır.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Röportaj dışındaki yazımsal türlerde yazmanız daha mı güç olur?
- B) Röportajlarımızı örnek alan başka yazarlar var mıdır?
- C) Gazete ve dergilerde çeşitli türlerde yazılarınız çıkıyor, bunlarda niçin farklı anlatım teknikleri kullanıyorsunuz?
- D) Röportajın kendine özgü kuralları var mıdır?
- E) daha çok röportajlarınızla tanınıyorsunuz; röportajların özellikleri nelerdir?

43-Bir gün ip atlarken düşüp bacağımı yaralamıştım. Bir cam parçası bacağımı kesivermişti. O acılı günün izini hala taşıyorum. O ize baktıkça üç tekerlekli bisiklete bindiğim ilk günü, parmak uçlarım hissetmeyecek hale gelene kadar kartopu oynayışımı, çamurdan yaptığım pastaları anımsıyorum. Bedenimin küçücük ruhumun ise kocaman olduğu o yıllarda tanıştığım bütün oyunlara ve oyunları paylaştığım bütün dostlarıma teşekkür ediyorum. Ne yazık ki benim ve arkadaşlarımdan yaşadığı bu basit, öğretici, sosyalleşmeyi sağlayan hazlar günümüzde dolaba kalktı. Artık çocuklar bilgisayar destekli oyunlarla tanışıyorlar. Onların oyunları biraz daha karmaşık, olağandışı, zekâ geliştirici. Ama oyunlarla öğrenilen dostluğu kazanmak için yaşanan o sancılı, fakat keyifli dönemi nasıl yaşayacaklar? Bir ekrandan ne kadar dostluk yansıyabilir ki onlara...

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çocukluk günlerine özlem duyduğu
- B) Eğitim anlayışının çeşitli açılardan değiştiği

- C) Bugünkü çocuk oyunlarının zekâyı geliştirmede daha etkili olduğu
- D) çocukların kullandığı kimi araç ve gereçlerin onların duyu dünyasının sınırlandırıldığı
- E) Çocukların kişiliğiyle oyunlar arasında ilişki olduğu

44- Kimi roman kahramanları, yaşamda karşılaştığımız bir insandan daha canlı, daha inandırıcı olabiliyor. Sözelimi yıllarca birlikte olduğumuz bir iş arkadaşımız ya da yakın bir akrabamızı düşünelim. Bunlar, zihnimize belirli bir iz bırakmazken birçok roman kahramanı fiziksel özellikleriyle, duyu ve düşünceleriyle, hatta ses tonuyla yaşamımızda derinlemesine yer tutabiliyor. Öyle ki kimi kişileri anlatabilmek için kimi roman kahramanlarının özelliklerinden yararlanıyoruz. Günlük yaşamda gerçek insanları nitelendirirken "İşte bu Bekçi Murtaza'ya, şu Madama Bovary'ye, öteki Don Kişot'a benziyor" diyoruz. Bunları söylecekleri bu kişilerin sözcüklerle yaratılmış, kurmaca varlıklar olduğu aklımıza bile gelmiyor.

Bu parçada asıl anlatmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarların kalıcılığı, yarattıkları kahramanları büyüklüğüne bağlıdır.
- B) Romanlardaki kimi kişiler, her gün yüz yüze geldiğiniz kişilerden daha inandırıcıdır.
- C) Roman kişilerinin okurlar üzerinde bırakacağı etki, kişiden kişiye değişiklik gösterir.
- D) Romanların etki gücünü belirleyen temel öge, onların dil ve ortam özelliğidir.
- E) Romanların işlevi, anlattığı öykülerle insanlara mutlu saatler geçirtmektir.

45-Biz yazarların ömrü, her ne kadar masa başında oturmakla geçiyor gibi gözükse de gerçekte işimiz. Yaşam akıyla karasıyla, kısaca bütün boyutlarıyla görmek ve onu kendi atölyemizde yeniden biçimlendirmektir.

Bu cümlede yazarların hangi yönüne değinilmektedir?

- A) Gerçekleri yansıtma yaratıcı olma
- B) Sabırlı olma, işini sevme
- C) Merak uyandırma, araştırmacı olma
- D) Öğretici olma, yol gösterme
- E) Yalnızlıktan hoşlanma, titiz çalışma

46- Sözü'n uçup gideceği, ama yazının kalacağı bilinir. ne var ki bizim toplumumuzda yazma alışkanlığı, konuşma alışkanlığı kadar gelişmemiştir nedense. Hele kendi yaşantı ve anılarını kaleme alanlarımıza hemen hiç rastlanmaz, desek yeridir. Bunun, emekli askerlerle politikacılar gibi ünlü kişilere özgü bir iş olduğunu düşünenlerimiz çoğunluktadır. Oysa toplum yapımızın tuğlaları olan birey ya da ailelerin geçmişinde de bir döneme ışık tutacak nitelikte kim bilir nice olaylar, yaşantılar ve zengin kişilikler vardır. gel gelelim bunları yazıya dökmekten korkar, kaçınılız.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşanların, yazıyla daha açık seçik anlatılabileceği
- B) Konuşmanın temel iletişim biçimi olduğu
- C) Anı ve yaşantılar yazılı olarak anlatmanın kolay olmadığı
- D) Toplumumuzda yazmanın bireyler arasında yeterine yaygınlık kazanmadığı
- E) Yazıyla anlatmanın belirli bir eğitimde geçmeyi gerektirdiği

47- .... Bu ayrıntılardan yaralanması, kişinin o andaki duygularıyla ilgilidir. Çünkü gerçekte yaşanan olumlu ya da olumsuz her anı, kişiyi, eğer içinde istek varsa mutluluğa kavuşturabilir.

Düşüncenin akışına göre, bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yaşamın her anı insanın yaşantısını zenginleştirecek, güzelleştirecek ayrıntılar taşır.
- B) İnsan, yaşamının akışı içerisinde duygu ve düşünce dünyası değişik, farklı insan tipleriyle karşılaşabilir.
- C) Hep Aynı ortamda yaşamak, insanı mutsuz kılabilir.
- D) Yaşamı akıyla karasıyla kısaca, her yönüyle tanımak gerekir.
- E) Mutluluk anlayışı kişiden kişiye değişir.

48- Bireyler önyargılı olmayı çok çeşitli yollardan öğrenirler. Bazı önyargılar, ailenin ve toplumsal grubun kültürel değerlerinin eleştirilmeden kabulüyle ortaya çıkar. Bazıların da belirli bir grubun üyelerinden birbiriyle hoş olmayan bir yaşantı

geçirilmesiyle oluşur. Önyargıların çoğu ana babaların, öğretmenlerin, akranların ya da kitle iletişim araçlarındaki karakterlerin tutum ve davranışlarının taklit edilmesiyle de ortaya çıkabilir. Önyargıların azaltılmasında yek çıkar yol, insanların birbiriyle doğrudan ilişki kurmalarıdır.

Bu parçaya göre önyargılarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal boyutlar taşıdığı
- B) Türlü etkilenmeler yoluyla öğrenildiği
- C) Bireyler arasında yıkıcı etkilere yol açtığı
- D) Oluşumunda akıl yoluna başvurulmadığı
- E) Başkalarına özenme yoluyla da benimsendiği

49-kendini son derece önemseyen, kişiliğinden hiç ödün vermeyen; bunun yanında kendiyile "dalga geçme" yeteneğini de hiç kaybetmeyen biridir. her şeyi yaşamın en küçük ayrıntılarını bile ciddiye alır; ama en ciddi olayları bile hafifçe gülümseyerek nüktedan bir tavırla karşılamaya da hazırdır. Bir başka yönü ise insanları çok önemsemesi, onlardan çok şey beklemesidir. Beklediğini bulamadığı durumlarda çok öfkelenir; ama onları yargılamaktan, onlarla ilgili kesin hükümler vermekten de kaçınır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen kişinin bir özelliği değildir?

- A) Yaşamı önemseme
- B) Olayları şakacı bir tavırla karşılama
- C) İnsanlara değer verme
- D) Kendi davranışlarını eleştirme
- E) İnsanların kusurlarına göz yumma

50- Çocuk büyütürken birçok yanlış yapıyoruz. Onları merkez alan bir evren kuruyoruz. Bu evrende onları "pamuklara sararak" dış dünyanın gerekçelerinden tamamen uzaktan yetiştiriyoruz. Her söylediklerini emir kabul ediyoruz. Onları, yaşamın zorluklarıyla birlikte yaşanması gereken bir şey olduğunu öğretmeden yetiştiriyoruz. Bu kızları oğlanların ileride büyüyerek birlikte yeni yaşamlar kuracaklarını aklımıza bile

getirmiyoruz. Kendini dünyanın merkezi olarak gören iki insanın nasıl olup da ortaklaşa bir yaşam kurabileceğini, birlikte yaşamın güçlükleriyle nasıl savaşılabileceğini hiç düşünmüyoruz. (memurlar.net)

Bu parçada, çocuk yetiştirmede yapılan yanlışlar arasında aşağıdakilerin hangisinden söz edilmiştir?

- A) Bütün isteklerini yerine getirme
- B) Bireysel yeteneklerine göre yönlendirme
- C) Eksiklerini görmezlikten gelme
- D) Yeni bir yaşama hazırlama
- E) Yaşamın sorunlarıyla yüz yüze getirme

51-Babamı kaybettiğimizde 22 yaşındaydım düşüncelerim bakımından bugünkünden çok başka yerlerdeyim. Yaşama çok farklı bakıyorumdur doğal olarak. Gençlerin, farklı uğraşların var, hissettiklerin daha farklı yapmayı istediklerin, yaptıkların farklı. Genel olarak söyleyebilirim ki her anlamda babamla daha fazla şey paylaşmamış olma düşüncesi beni üzmüştür. İnsan birçok şeyi sonradan değerlendirebiliyor. Yazma konusunda dan ona soracağım çok şey olurdu eminim O da elinden geleni yapardı; ama hiç öyle girişimim olmadı.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bu sözleri söyleyen kişinin bir özelliği olamaz?

- A) Babasına uzak durmanın pişmanlığını yaşayan
- B) Bir dönem bugünkünden farklı bir yapıda olan
- C) Babasını üzecek davranışlarda bulunan
- D) Bazı şeyleri zamanla fark edebilen
- E) Babasına güven duyan

52-Bende şiir sevgisi daha ortaokuldayken başladı. Türkçe kitabımızdaki şiirlerin hemen ezberlemişimdir. Onları örnek sayarak şiirlerde sayıyordum. Türkçe öğretmenlerim de arkadaşlarım da yazdıklarımı beğeniyorlardı. Lisede de bırakmadım şiir yazmayı. İnanmayacaksınız ama dört defter dolusu şiirim var; hem de değişik

konularda. Bunları zaman zaman dergilere gönderiyordum. Bugüne değin ikisi dışında yayımlayan olmadı.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleri söyleyen kişiden beklenebilecek bir yakınma değildir?

- A) Neden böyle oluyor bu?
- B) Dergiler niçin belirli şairlerin dışına çıkmıyor?
- C) Dergilerin kapısı biz geçen ozanlara niçin açılmıyor?
- D) Niçin bizim şiirlerimiz okura ulaştıktan sonra unutulup gidiyor?
- E) Niçin bizim de iyi şiirler yazabileceğimizi kabul etmek istemiyorlar?

53-"şair sözü yalandır." derler de ykclere romanlara toz konduzamazlar. Onlar çok mu doğrucu ki? Kurmaca dediğimiz şey gerçeğin aynısı olmadığına göre... Hem, "İmgesiz sanat olmaz, şiir ise hiç olmaz." der bir düşünür. Demek ki yatıp kalkıp boyuyoruz bir şeyleri. Yazıya, çizgiye, renkle ezgiyle, keskiyle... Tamam, şiir başlı başına yoğun bir anlam gerektirir; ama düzyazıyla şekillenen öyküyü, romanı ondan ayrı tutamazsınız. Sonuçta ortaya konan yaralı, eşi menendi bulunmaz bir şey.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Sanat yapıtlarının değeri, gerçeği yansımasıyla ölçülür.
- B) Dzyazıyla oluşan yapıtlarda da gerçek dışı öğelere yer verilir.
- C) Bütün sanat dallarında yaratma söz konusudur.
- D) Dş gücüyle beslenmeyen sanat ürünü yok gibidir.
- E) Her sanat yapıtının kendine özgü bir anlatım yolu vardır.

54-Bilimsel bilgi, gözlem ve deneye dayanır. Bilimsel süreç içerisinde ortaya çıkmıştır. Güvenilir, geçerli dolayısıyla nedensel bir nitelik taşır. Bu nedenle de kişilere, ülkelere özgü değil, evrenseldir. En önemli yanısıya, bir bilim adamının da dediği gibi, kendi yanlışını yine kendi düzeltmektedir. Bunun içindir ki bilim geçmişten günümüze değin birçok bedel ödemesine karşın bugün yine dimdik ayaktadır. Bunu bütün yönleriyle anlayabilmek, bilimin yaşamımıza neler kattığını görebilmek, bilimin yaşamımıza neler kattığını görebilmek için çevremize şöyle bir bakmamız yeterlidir.

Bu parçadan bilimsel bilgiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Öznel olmaktan kaçınıldığı
- B) Belirli bir dönemle sınırlı olmadığı
- C) Uzun çalışmaların ürünü olduğu
- D) Kanıtlanabilir bir nitelik taşıdığı
- E) Çalışmaların son yıllarda hızla arttığı

55- I. Mülteciler sorunu II. İttihat ve Terakki Partisinin kurulması
III. 31 Mart Ayaklanması

Osmanlı Devletinde, yukarıdakilerden hangileri Meşrutiyet yönetimine karşı bir tepki şeklinde ortaya çıkmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

56-Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp savaşı'nda İtalyanlara karşı direnmeyi sürdürürken, İtalya'dan barış istemesinin nedenlerinden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mebuslar Meclisi'nin süresiz kapatılmış olması
- B) Balkan Devletlerinin Osmanlı Devleti'ne savaş açması
- C) Almanya'nın Osmanlı Devletiyle dostluk kurmak istemesi
- D) Birinci Dünya savaşının başlaması
- E) Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın üstünlüğünü kabul etmesi

57-Lozan Konferansı'nda

I. azınlıkların durumu II. Kıbrıs adası ve Mısır'ın geleceği III. Kafkas sınırlarının belirlenmesi

konulardan hangileri görüşülmektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

58- 21 Şubat 1921 tarihleri arasında Antlaşma Devletlerinin; Londra'da bir konferans toplanmasına gerekli görmelerinde

I. Birinci İnönü Savaşının kazanılması

II. Moskova Antlaşması'nın yapılması

III. Kütahya ve Eskişehir'in Yunanlıların eline geçmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğunu savunabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

59- Tekâlif-i Milliye Emirlerinin (Ulusal Yükümlülükler) amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayi ürünleri imalathanelerini geliştirmek
- B) Okuldaki yiyecek ataklarını arttırmak
- C) Halkın silahlanmasını sağlamak
- D) Vergi komisyonlarının çalışmasını denetlemek
- E) Ordunun ihtiyaçlarını en kısa zamanda sağlamak.

60- 1921 Anayasası'na göre TBMM'nin yetkilerinden bazıları şunlardır:

- I. Hükümet Üyelerini tek tek seçerek hükümeti kurma
- II. Seçimlerin yenilenmesine karar verme
- III. Savaşa ve barışa karar verme
- IV. Bakanlar Kurulu başkanını seçme

TBMM'nin bu yetkilerinin hangilerinde değişiklik yapılarak cumhuriyet ilan edilmiştir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV E) I, II ve IV

61- 1 Nisan 1923 tarihinde yapılması kararlaştırılan milletvekili seçimlerinden önce seçim kanununda yapılan değişikliklerde, erkek vatandaşların milletvekili seçmek ve seçilmek için vergi vermek zorunda olması koşulu kaldırılmıştır.

- 1934 yılında kabul edilen kararlarla kadınlara da milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır.

Yukarıda verilen bu iki durum göz önünde tutularak,

I. Milletvekili seçimlerinde aday ve seçmen sayısı artmıştır.

II. Her adam eşit sayıda milletvekili seçmesi sağlanmıştır.

III. seçme ve seçilmeyle ilgili bazı sınırlamalar kaldırılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

62- I. Tekke ve türbelerin kapatılması II. Serbest Cumhuriyet Partisi'nin kurulması III. Cumhuriyet'in ilan edilmesi

Yukarıdakilerden hangileri 1924 yılında halifeliğin kaldırılmasında etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

63-Kadının sosyal yaşantısına ilişkin sınırlamalar aşağıdakilerden hangisiyle kaldırılmıştır?

A) Medeni Kanun B) Ceza kanunu C) Soyadı kanunu D) Tek dereceli seçim sistemi E) Çok partili seçim sistemi

64- 1927 yılında kabul edilen Teşvik-i sanayi Kanununu 1924 yılına kadar yürütmekte kalmış; özellikle çimento, şeker ve dokuma sektörlerinde üretim artışı sağlanmasında etkili olmuş, ancak, amacına tam ulaşamamıştır.

Bu kanunun amacına tam olarak ulaşamamasına,

I. yatırımların azlığı II. 1929 dünya ekonomik bunalımı, III. özel sektöre öncelik verilmesi etkenlerinden hangilerinin neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

65-Türkiye'nin NATO'ya Kuzey Atlantik Paktı) girmesine,

I. Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yapılmasına karar verilmesi, II. Kore Savaşı'na katılması III. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na üye olmak istemesi durumlardan hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

66-I. düşünce özgürlüğünün güç kazanması, II. sendika hareketlerinin güçlenmesi, III. koalisyon hükümetlerinin kurulması görüşmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

67. - 72. SORULARI 1982 ANAYASASI'NA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

67-Aşağıdakilerden hangisi Anayasa'nın değiştirilebilecek hükümlerden biridir?

- A) "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir."
B) "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür."
C) "Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beşyüzelli milletvekilinden oluşur."
D) "Milli marşı İstiklal Marşı'dır"
E) "Başkenti Ankara'dır."

68-Aşağıdakilerden hangisi, Anayasa Mahkemesi'ne üye olmada aday gösterilemez?

- A) Milli Güvenlik Kurulu
B) Yükseköğretim Kurulu
C) Askeri Yargıtay
D) Yargıtay
E) Sayıştay

69-TBMM tarafından kabul edilen kanunları aşağıdakilerden hangisi yayımlar?

- A) TBMM Başkanı
- B) TBMM Başbakanlık Divanı
- C) Bakanlar Kurulu
- D) Cumhurbaşkanı
- E) İlgili bakanlar

70-Aşağıdakilerden hangisi milli güvenliğin sağlanmasında ve Silahlı Kuvvetler'in yurt savunmasına hazırlanmasından TBMM'ye karşı sorumludur?

- A) Genelkurmay Başkanı
- B) Milli Savunma Bakanı
- C) Cumhurbaşkanı
- D) Milli Güvenlik Kurulu
- E) Bakanlar Kurulu

71-Aşağıdakilerden hangisi genel seçimlerin gerçekleştirilmesinde uyulan ilkelerden biri değildir?

- A) Oy kullanılırken hiçbir başkanın söz konusu olmaması
- B) Seçimin iki dereceli olması
- C) Herkesin, oyunu gizli kullanması
- D) Herkesin kullandığı oyun eşit ağırlıkta olması
- E) Oyların sayım ve dokümanın açık olarak yapılması

72-Siyasi partilerin mali denetimini aşağıdakilerden hangisi yapar?

- A) Danıştay
- B) Maliye Bakanlığı
- C) Anayasa Mahkemesi
- D) Yüksek Denetim Kurulu
- E) TBMM

73-Türkiye'de zorunlu eğitim çağındaki tüm kız çocukların ilköğretime erişimini sağlama yönelik "Haydi Kızlar Okula" kampanyası, Milli Eğitim Bakanlığı ile aşağıdaki kuruluşlardan hangisinin işbirliğiyle yürütülmektedir?

- A) UNICEF
- B) UNCECO
- C) Futbol Programları
- D) OECD
- E) Avrupa Birliği

74- Türkiye'de Eğitimi Yaygınlaştırmak ve eğitimin kalitesini artırmak üzere, hükümetlerin en fazla dış mali kaynak sağladığı uluslararası kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya Bankası
- B) IMF
- C) Avrupa Birliği
- D) UNDP
- E) Birleşmiş Milletler

Zonguldak, Samsun ve Rize'nin olduğu bir Türkiye haritası verilmiştir.

75- Haritada gösterilen üç kent, aşağıdakilerden hangisi bakımından en az benzerlik gösterir?

- A) Güneş ışınlarının düşme açısı
- B) Ekvator'a olan uzaklık
- C) Yıllık yağış tutarı
- D) Her hangi bir tarihteki gece ve gündüz süresi
- E) Mevsimler Arasındaki sıcaklık farkı

76-Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de doğal çevrenin bozulmasında etkili değildir?

- A) Verimli toprakların yerleşmeye açılması
- B) Tarı ilacı ve gübre kullanımının artması
- C) katı ve sıvı artıkların deniz, göl ve akarsulara dökülmesi
- D) Sulak alanların kurutulması
- E) Doğal zenginliklerin milli park kapsamında ziyarete açılması

77-Marmara Bölgesi'nde engebenin az olmasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde bir etkisi yoktur?

- A) Tarımda makine kullanma bilmesi
- B) Göl sayısının fazla olması
- C) Akarsularda yatak eğiminin az olması
- D) Karayolu ve demiryolu yapımının kolay olması
- E) Ekili dikili alanların geniş olması

78-Aşağıdakilerden hangisi, Ege ve Akdeniz bölgelerin kıyı kesimlerinde nüfusa yoğunluğunun iç kesimlerine göre daha fazla olmasında etkili değildir?

- A) Ulaşım olanaklarının fazla ve çeşitli olması
- B) Turizm sektörünün gelişmiş olması
- C) Endüstri kuruluşlarının fazla olması
- D) yeraltı zenginliklerinin çeşitli olması
- E) Endüstriyel tarım ürünlerinin çeşitli ve veriminin yüksek olması

79-Aşağıdaki ürünlerin hangisi, Türkiye'nin kıyı bölgelerinin tümünde yetiştirilir?

- A) Mısır
- B) Susam
- C) Pamuk
- D) Fındık
- E) Yerfıstığı

80-Aşağıdakilerden hangisi, Karadeniz Bölgesi'nde, akarsulardan kaynaklanan aşındırma ve taşıma olaylarının fazla olmasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Akarsuların uzunluklarının az, akışlarının hızlı olması
- B) Akarsuların denize döküldüğü yerlerde delta ovasının oluşması
- C) Yağışların fazla olması nedeniyle akarsu akımlarının yüksek olması
- D) Akarsuların kaynaklarıyla ağızları arasında yükseklik farkının fazla olması
- E) Taşkın ve selleri önleyecek baraj yapımına uygun akarsu sayısının az olması

81-Aşağıdaki grafikte, 1996-2001 yılları arasında Türkiye'deki müzelere gelen yerli ve yabancı ziyaretçi sayısı bunlardan elde edilen gelir gösterilmiştir.

Bu grafikten yararlanarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Milli gelir içinde turizm gelirlerinin payına
- B) Verilen yıllarda müzelere gelen yerli ziyaretçilerden elde edilen toplam gelire
- C) Verileri yıllarda müzelere gelen yabancı ziyaretçi sayısının yerli ziyaretçi sayısına oranına
- D) Verileri yıllarda Türkiye'ye gele toplam yabancı turist sayısının müzelere gelen yabancı turist sayısına oranına
- E) Yerli ziyaretçilerin toplam nüfus içindeki payına

82- Aşağıdakilerden hangisi insan hakları kavramına ait özelliklerden biri değildir?

- A) İnsan ordusundan kaynaklanması
- B) Vatandaşlıkta kazanılması
- C) Dokunulmaz olması
- D) Vazgeçilmez olması
- E) Devredilemez olması

83-Aşağıdaki kuruluşlardan hangisi uluslararası barış ve güvenliği koruma yetki ve göreviyle donatılmıştır?

- A) Avrupa konseyi Bakanlar Komitesi
- B) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu
- C) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi

D) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı

E) Uluslararası Atom Enerji Ajansı

84- Aşağıdakilerden hangisi yaşamımız uyarınca suç kapsamında yer almaz?

A) Aile içinde uygulanan kötü muamele B) Eğitim ve öğretim engellenmesi

C) İşyerinde cinsel taciz D) Tehdit E) Meşru savunma

85-Aşağıdakilerden hangisi, edebiyatımızda "Garip Harekâtı" diye bilen akımın özellikleri arasında yer almaz?

A) Şiirsel söyleyişte konuşma dilinin doğallığından yararlanma

B) Sözlü, söz oyunlarına dayalı bir dil kullanma

C) Ölçü, uyak gibi biçimsel kalıpları kırma

D) Günlük yaşamın, sıradan insanın sorularını dile getirme

E) Şiirlerde espriden, şaşırtmalardan yararlanma

86-(I) Fazıl Hüsnü Dağlarca, bireyselden toplumsallığa ulusaldan evrensele uzanan bir çizgide özgün şiirler yazdı. (II) Ölçülü, uyaklı şiirden serbest şiire kadar tüm biçimleri denedi. (III) İnsanın evren, doğa ve toplum içindeki yerini işledi. (IV) İnsanın dünyasını şiirsel bir bütünlük içinde ele aldı. (V) Bunları yaparken Türkçenin özleşmesine karşı bir tutum sergiledi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde Fazıl Hüsnü Dağlarca'yla ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II C) III D) IV E) V

87- Aşağıdakilerden hangisi, Cumhuriyet dönemi Türk tiyatrosuna önemli katkıları olan oyun yazarlarından biri değildir?

A) Refik Erduran B) Güngör Dümen C) Ertem Eğilmez D) Orhan Asena
E) Haldun Taner

88-Bir tiyatro eğitim kurumu olması amacıyla 1914 yılında Fransız tiyatro adamı Andre Antoline çağırılarak kurulan, ancak, iki yıl sonra çeşitli nedenlerle tiyatro

topluluğu işlevini üstlenen; daha sonra adı İstanbul Şehir Tiyatrosu olarak değiştirilen kurum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Darülbedayi B) Darulelhan C) Darülfünun D) Osmanlı Tiyatrosu E) Musiki ve Temsili Akademisi

89-Aşağıdakilerden hangisi, geleneksel Türk müziğinde Batı müziği teknikleri kullanılarak çok sesli Türk müziğinin yaratılıp yaygınlaştırılmasına önemli katkısı olan, Türk Beşleri olarak da adlandırılan bestecilerden biri değildir?

A) Cemal Reşit Bey B) Ulvi Cemal Erkin C) Hasan Ferit Alnar D) Münir Nurettin Selçuk E) Ahmet Adnan Saygun

90- Aşağıdakilerden hangisi, söz ve müziği saz şairi Âşık Veysel'e ait olan, daha sonra da birçok sanatçı tarafından gerek halk müzik olarak yorumlanan türkülerden biridir?

A) Zahidem B) Kaleden kaleye C) Mendilimde gül oya D) Yüksek Yüksek tepelere E) Uzun ince bir yoldayım

91-Aşağıdakilerden hangisi bireyin, içinden yaşadığı toplumsal standartların, değer yargılarını ve davranış şekillerini öğrenmesi süresince verilen addır?

A) Sosyalleşme B) Bireyselleşme C) Duygusal gelişim D) Büyüme E) Bişsel gelişme

92-Aşağıdakilerden hangisi öğrenme ilkelerinden biri değildir?

- A) Ödülün önemli olması öğrenme isteğini arttırır.
- B) Birikimlerini destekleyen bilgilerin öğrenilmesi daha kolaydır
- C) Öğrenmelerin sık kullanılması unutmayı azaltır
- D) Öğrenmenin kolay ya da zor olduğu bir yaş yoktur
- E) Yanlış öğrenmeler, doğru öğrenmelere ket vurabilir. (memurlar.com)

93-Ergenlik dönemi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) ergenliğin başlangıcında fiziksel, bilişsel ve psikolojik bir durgunluk yaratır.
- B) Gelişim, yaşanan bölgenin ikliminden etkilenir.
- C) Kızlar, erkeklerden daha önce buluğa girerler
- D) Ergenliğin başlangıcında, hızlı fiziksel büyüme nedeniyle hareketler acemicedir.
- E) Benmerkezci düşünce biçimi ergenlikte tekrar ortaya çıkar.

94-Eğitimin amacını, toplumsal değişme çerçevesinde reform hareketleri gerçekleştirmek ve toplumu yeniden düzenlemek olarak gören sistematik eğitim felsefesi aşağıdakilerde hangisidir?

- A) Esasi görüş B) Hümanist görüş C) Deneyci görüş D) Klasik görüş E) Yeniden inşacı görüş

95- 18. yüzyılda eğitim alanında önemli katkılarda bulunmuş olan J. J. Rousseau eğitimin, çocukların kendilerine özgü gelişim özellikleri dikkate alınarak düzenlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

J. J. Rousseau'nun bu yaklaşımı, hangi öğretim ilkesi üzerinde önemle durduğunu göstermektedir?

- A) Öğrenme sosyal bir süreçtir.
- B) Öğrenciler arasında bireysel farklılıklar vardır.
- C) Geçmiş öğrenmeler gelecektekileri kolaylaştırır
- D) Yaşamın ilk yıllarında bireylerin gelişimi hızlıdır.
- E) Öğrenme, somut kavramlarda soyut kavramlara doğru gerçekleştirir.

96-Bir eğitim felsefesi olan ilerlemecilik (progresivism), eğitiminin sürekli bir gelişme içinde olduğu vurgular.

Aşağıdakilerden hangisi ilerlemecilik görüşünün temel ilkelerinden biri değildir?

- A) Eğitim aktif olmalıdır.
- B) Eğitim, çocuğun ilgilerine göre olmalıdır.
- C) Okul, yaşamın kendisi olmalıdır.

- D) Öğretmenin görevi rehberlik etme olmalıdır.
E) Öğretmen merkezli yöntemler uygulanmalıdır,

97-Aşağıdakilerden hangisi okuldaki öğretme-öğrenme sürecinde öncelikle yerine getirme beklenen bir gören değildir?

- A) Kazandırılacak davranışlara uygun öğretme durumları hazırlanması
B) Öğrencilerin kişisel-sosyal sorunlarına çözüm sorulması
C) Öğrencilerin öğretme durumlarıyla eşitmelerini sağlanması
D) Öğrencilerin, öğrenme sırasında neleri nasıl yapacakları konusunda yardımcı olunması
E) Öğrenci davranışlarından doğru olanların çalıştırılıp yanlış olanların düzeltilmesi

98-Öğretmenler tarihsel olaylar, kültür, siyaset, ideoloji gibi konularında ders işlerken farklı görüşlere ve düşüncelere yer verseler de konulara yaklaşımları, ayrıntıları vurgulama biçimleri, hatta ders biçimleri onların kişisel görüşlerini ele verebilir.

Bu durum, öğretim sırasında yaşanan güçlüklerden hangisine bir örnektir?

- A) Olgular arasındaki farklılıkları görmeme
B) Olguları açıklayamama
C) Yargıları yerleri gözleme dayandıramama
D) Farklı yorumlara yer vermeme
E) Nedensel ve yansız olmama

99-Okul bir taraftan içinde bulunduğu toplumun koşullarından etkilenirken, diğer taraftan toplumu değiştirme sorumluluğu da taşır.

Aşağıdakilerden hangisi okulla toplum arasındaki bu ilişkiyi en doğru biçimde açıklamaktadır?

- A) Okul, bireysel ve toplumsal gelişmenin merkezidir.
B) Okul bireyin gelişiminde rol olmayan en güçlü kaynaktır.
C) Toplum, okulu geliştirme sorumluluğunu üstlenmiştir.

D) Toplum, okulun gelişmesine önemli bir katkı sağlamaz.

E) Okul ve toplumun birbiri üzerindeki etkileri sınırlıdır.

100-Bir baba dört yaşındaki çocuğuna sık sık sebze yemenin yaralılığından söz etmekte, ancak kendisi hiç sebze yememektedir.

Sosyal öğrenme kuramına göre, bu durumda çocuğun davranışlarının ne olacağı konusunda aşağıdaki tahminlerden hangisinin doğru çıkma olasılığı en yüksektir?

A) Sebze yemenin yaralarında söz edecek, ancak sebze yeme konusunda isteksiz olacaktır

B) Sebze yiyecek, ancak ancak sebze yemenin yaralı olduğuna inanmayacaktır

C) Ne sebze yiyecek ne de sebze yemenin yaralarında söz edecek

D) Sebze yemenin yaralarını bildiği için ara sıra sebze yiyecek

E) Sebze yemenin yaralı olduğuna inanacak ve babasına sebze yemesi için zorlayacak

101. İyi bir sporcu olabilmek için eğitime çok erken yaşlarda başlanması gerektiğini düşünen bir baba, üç yaşındaki oğluna yerde zıplayan küçük bir topu yakalamayı öğretmeye çalışır. Ancak, bütün çabalarına rağmen çocuğa topu tutabilmesi için gerekli olan hareketleri öğretmeyi başaramaz.

Çocuğun topu yakalayabilmek için gerekli olan hareketleri öğrenememesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir

A) Babanın uygun bir öğretme yöntemi kullanamaması

B) Çocuğun güdülenme düzeylerinin çok düşük olması

C) Çocuğun yeterli olgunlaşma düzeyine ulaşmamış olması

D) Çocuğun top oynamaktan hoşlanmaması

E) Çocuğun top oynama konusunda yeteneksiz olması

102. Eğitimci ve psikologların büyük çoğunluğu beklenmedik davranışlarının kontrol edilmesinde cezanın kullanılmasına karşı çıkmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi karşı çıkışın nedenlerinden biri değildir?

- A) Ceza, istenmedik davranışları sadece geçici bir süre için bastırabilir.
- B) Ceza ortadan kalktığında, istenmedik davranışların tekrarlanma olasılığı azalır.
- C) Ceza uygulayan kişi, çocuk için davranışları taklit edilecek bir model oluşturabilir.
- D) Cezanın, çocukta negatif duygular oluşturma tehlikesi vardır.
- E) Ceza, bazı durumlarda çocuğun davranışlarını pekiştirici bir işlev görebilir.

103. Kendine ödül olarak çikolata verildiği için her sabah, yatağını hevesle toplayan bir çocuk bir süre sonra çikolata verilmeye devam edildiği halde yatağını toplamayı ihmal etmeye başlamıştır

Çocuğun yatağını toplamayı ihmal etmeye başlamasını aşağıdaki süreçlerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Sönme B) Alışma C) Öğrenme D) Karar Verme E) Karşıt tepki geliştirme

104. Resmi bir daireye sigara ile giren bir birey duvarda bulunan “Sigara İçilmez” yazısını görünce sigarasını söndürür.

- A) Koşulsuz B) Pekiştirici C) Koşullu D) Ayırt edici E) Uyandırıcı

105. Beyaz Önlüklü bir hemşirenin kendisine iğne yapmasından sonra üç yaşındaki Ali, beyaz önlük giyen kişilere karşı korku tepkisi vermeye başlamıştır. Ancak, karşısındaki beyaz önlüklü kişilerin canını yakan herhangi bir davranışta bulunmaması sonucu, Ali'nin verdiği korku tepkisinin şiddeti giderek azalmış ve sonunda yok olmuştur.

Ali'nin verdiği korku tepkisinin giderek zayıflayıp sonuçta ortadan kalkması aşağıdakilerden hangisine örnektir.

- A) Sönme B) Uyuma C) Bastırma D) Alışma E) Özümseme

106. Annesinin kendisini beslerken sürekli biberonu göstererek “mama” demesi sonucunda biberona “mama” demeyi öğrenen bir bebek bir gün babasının elindeki su şişesini görünce “mama” demiştir.

Bebeğin su şişesine “mama” demesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Olumsuz aktarma B) Kavram geliştirme C) Bilişsel Öğrenme D) Genişleme E) Sınama yanılma

107. Bir bebeğin aşağıdaki davranışlarından hangisi öğrenme yoluyla kazanılmamıştır?

- A) Annesi görünce kucağa alınmayı istemesi
B) Tanıdık birini görünce gülümsemesi
C) Biberonu görünce hareketlenmesi
D) El bezini görünce ağlaması
E) Avucunun içine dokunulduğunda parmaklarını kapaması

108. Öğrenmeyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Öğrenme süreci doğrudan doğruya gözlenebilir.
B) Öğrenme bir davranış değişikliği içerir
C) Öğrenme bir yaşantı sonucunda gerçekleşir
D) Öğrenme sonucu bazen istenmeyen davranışlar gerçekleşebilir
E) Öğrenme değişik yollarla gerçekleşebilir

109. Öğrenciliğinde küfretmeyi alışkanlık haline getiren çocukların bu davranışını fiziksel ya da sözel cezaya başvurmada ortadan kaldırmak isteyen bir ana babanın kullanacağı en etkili yol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Küfrettiğinde sevdiği bir faaliyeti yapmasını bir süre yasaklamak
B) Küfretme davranışını olumsuz pekiştirmek
C) Küfrettiğinde gülmek
D) Küfretmenin uygun be doğru bir davranış olmadığını anlatmak
E) Küfretmeyen kardeşini ona örnek göstermek

110. Matematik ve fizik derslerinin sınavlarına hazırlanan bir öğrenci, öğretmenine her türlü iki sınavdan da yüksek not almak istediğini ancak iki sınavın birden hazırlanmak için zamanının yetmeyeceğinden kaygı duyduğunu söyler. Öğretmen “matematiği iyi öğrenirsen fizik konularını düşündüğünden daha çabuk

öğrenirsin” yanıtını verir.

Öğretmen bu yanıtı, öğrenmeyle ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisi dikkate alarak vermiştir?

- A) Tam öğrenme
- B) Kademeli yaklaşma
- C) Davranışın şekillendirilmesi
- D) Öğrenmenin...
- E) Alışma

111. İçinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağında yetişen çocukların, bir önceki çağın çocuklarına göre pek çok beceriyi daha ustalıkla gerçekleştirmelerinde aşağıdakilerden hangisi etken değildir?

- A) Günümüz çocuklarının çok fazla uyaranla karşı karşıya kalmaları
- B) Çocuklara sunulan eğitim fırsatlarında gelişmeler olması
- C) Çocukların model alabilecekleri davranışların çeşitlenmesi
- D) Ana babaların çocuk eğitimi konusunda daha çok bilgi sahibi olmaları
- E) Çocukların zekâ düzeylerinin kuşaktan kuşağa çok hızlı artması

112. Yedi yaşındaki Atakan oldukça güzel basketbol oynamakta, ancak aynı başarıyı ayakkabısını bağlarken gösterememektedir.

Buna göre, aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Atakan, gelişim genelden özele doğru olur ilkesiyle tutarlı gelişmektedir
- B) Atakan, gelişim içten dışa doğru gerçekleşir ilkesiyle tutarlı gelişmektedir.
- C) Atakan’ın gelişimi, gelişimin belirli bir sıra izlediği ilkesine uygun değildir.
- D) Atakan basketbol oynamayı çok sevdiği için o konuda başarılı olmaktadır
- E) Atakan’ın gelişimi yaşitlarından geride kalmıştır.

113. Kendisi ve çevresi eğitmenlerin çocuğun davranışlarını belirlemede oynadığı role ilişkin aşağıdaki görüşlerden hangisi, modern gelişim psikologlarının arasında yaygın bir biçimde kabul görmemektedir?

- A) Kalıtım bir çocuğun ne olacağı değil ne olabileceğini belirler
- B) Çocukta hiçbir özellik uygun kalıtım ve çevre şartları olmadan oluşmaz.
- C) Kalıtsal etkenler çocuğun davranışlarını belirlemede çevresel etkenlerden daha

önemli bir rol oynar.

D) Çocuğun davranışlarını belirlemede kalıtım mı yoksa çevrenin mi daha önemli olduğunu belirlemek olanaklıdır

E) Çocuğun fiziksel davranışlarının bir kısmı kalıtım yoluyla belirlenir.

114. Birçok gelişim psikologu, gelişim süreci içinde bazı yeteneklerin kazanılması açısından kritik dönemlerin bulunduğunu belirli yetenekler için gerekli olan yaşantıları bu dönemlerde kazanamayan bir çocuğun ilgili yeteneğinin hiçbir zaman olması gereken düzeye ulaşamayacağını ileri sürmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi gelişim sürecinde kritik dönemlerin olduğu görüşünü doğrulayan bir örnek olabilir?

A) İlköğretim yıllarında başarı düzeyi sınıf arkadaşlarının gerisinde olan Ali'nin başarı düzeyi lisede de ortalamanın altında kalmıştır.

B) Yedi yaşındayken başından geçen olumsuz bir olay sonrasında kekelemeye başlayan Hasan tüm çabalara rağmen kekeme kalmıştır.

C) Doğuştan hipermetrop olan Ayşe'nin bu görme bozukluğu yaşla birlikte giderek artmıştır.

D) Ama olarak doğan, yedi yaşındayken gözleri ameliyatla tamamen açılan İlker'in görme yeteneği hiçbir zaman yaşlılarının düzeyine ulaşmamıştır.

E) İlköğretimin ilk yıllarında Beden Eğitimi dersinde başarısız olan Mehmet ergenlik döneminde jimnastik çalışmaya başlamış ve sonuçta jimnastik milli takımına seçilmiştir

115. Gelişim sürecinde duygu, düşünce ve davranışlar arasındaki ilişkileri aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

A) Duygular davranışların doğal sonucudur

B) Duygu, düşünce ve davranışlar birbirlerinden bağımsızdır

C) Bir bireyin düşüncelerini inceleyerek davranışlarını anlamak mümkündür

D) Düşünce ve davranışlar duygulardan bağımsızdır

E) Duygu, düşünce ve davranışlar karşılıklı olarak birbirlerini etkiler.

116. fiziksel olarak yaşıtı olan erkeklerden iti, sporda onlardan daha başarılı olan on iki yaşında bir kız çocuğunun ilerdeki fiziksel performansı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir.

- A) Lise yılları boyunca fiziksel performansta erkeklerden daha başarılı olmaya devam edeceklerdir
- B) Erkek çocuklarla aynı fiziksel performansı göstereceklerdir
- C) Fiziksel olarak hem erkeklerden hem de yaşıtı kızlardan daha gelişmiş olacaktır.
- D) Büyüdükçe erkeklere göre fiziksel üstünlüğünü kaybedecektir.
- E) Kas gücü gerektiren etkinliklerde yaşıtı kızlardan daha az başarılı olacaklardır.

117. Oyun çocuklarında birçok özelliğin gerçekleşmesinde en etkili araçtır.

Aşağıdakilerden hangisi oyunun çocuğa sağladığı yararlarından biri değildir?

- A) Enerjisini boşaltma fırsatı sağlama
- B) Fiziki beceriler kazanmasını sağlama
- C) Yetişkinler gibi düşünmesini sağlama
- D) Yaşam için gerekli bazı rolleri öğrenmelerini sağlama
- E) Başkalarıyla paylaşımı öğrenmesini sağlama

118. Çocuğun psikososyal gelişimi açısından akran gruplarının yerine getirdiği bazı işlevler vardır.

Aşağıdakilerden hangisi akran gruplarının bu işlevleri arasında yer almaz?

- A) Çocuk için yetişkinliğe dönük modeli oluşturmak.
- B) Çocuğa kendisini başkalarıyla karşılaştırma fırsatı sağlamak
- C) Çocuğun yeni beceriler kazanmasına yardımcı olma
- D) Çocuğa bir gruba ait olduğu duygusunu kazandırma
- E) Çocuğa grup içinde yaşanan kuralları öğretmek

119. Duvara kolunu çarpınca kendisine çarptığı için duvara vurulması gerektiğini düşünen çocuğun bu tutumu, Piaget'nin bilişsel gelişim kuramında yer alan hangi kavrama örnektir?

A) Bireyin kendi bakış açısı ile başka bir bireyinki arasında ayırım yapmaması olarak tanımlanan benmerkezcilik

B) Bireyin düşünme, hatırlama ve problem çözmede kullandığı kendine özgü yaklaşım

C) Cansız nesnelere yaşam yükleme eğilimi olarak tanımlanan canlandırıcılık

D) Nesnelerin görünmediği zaman bile var olmayı sürdürdüğünü bilme olarak tanımlanan nesne devamlılığı

E) Bir nesnenin sayı ya da miktar gibi özelliklerinin görünümündeki yeniden düzenlemelere karşın değişmeyeceğini bilme yeteneği olarak tanımlanan korunum.

120. Can iki yaşında her açıdan sağlıklı bir çocuktur.

Can'ın bulunduğu yaş döneminin özellikleri dikkate alındığında dil gelişimi açısından aşağıdakilerden hangisini rahatlıkla yapabilmesi beklenir.

A) Gelecek zaman içeren cümleler kurma B) Soru cümlesini yetişkin gibi kullanma

C) En az iki fikri birleşik cümleyle ifade etme D) Dilbilgisi kurallarına uygun cümleler kurma

E) İki sözcüğü bir arada kullanarak konuşma.

121. Ali babasından kendisine yeni bir bisiklet almasını ister. Babası yeni bisikletlerin şu anda alamayacakları kadar pahalı olduğunu söyleyerek birlikte en uygun çözümü bulmalarını önerir.

Ali'nin babası çocuk yetiştirmeye ilişkin aşağıdaki ana baba tutumlarından hangisini sergilemektedir?

A) Demokratik B) Otoriter C) Sorgulayıcı D) İzin verici E) Kontrol Edici

122. Öğrencilerin dinledikleri konuşmada ele alınan konuları öne sürülen varsayımları ve savları ayırt edebilmesi, konuşmada eksik kalan kısımları görebilmesi, konuşmanın yeterliliğini ve çıkarılan sonuçların uygunluğunu değerlendirebilmesi, hangi özelliğin geliştiğinin göstergesi olabilir?

A) Yaratıcılık B) Demokratiklik C) Örnek verme D) Araştırma yapma E) Eleştirel düşünme

123. Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin yaratıcı düşünme ve fikir belirtme becerilerinin gelişmesi için beyin fırtınası tekniğini kullanmak isteyen bir öğretmenin göz önünde bulundurması gereken noktalarda biri değildir?

- A) Tüm fikirlerin tahtaya yazılması
- B) Mümkün olduğunca çok fikir üretilmesine fırsat verilmesi
- C) Değerlendirmenin sona bırakılması
- D) Rahat bir ortam yaratmak
- E) Uygun olmayan fikirlerin anında eleştirilmesi

124 ve 125'inci soruları aşağıdaki örnek duruma göre, yanıtlayınız.

Türkçe dersinde “Sağlığımız ve Çevre” konusunu işleyecek olan bir öğretmen farklı yetenek ve kişilik özelliklerine sahip öğrencilerden 6 kişilik gruplar oluşturur. Gruplarla konuyla ilgili çalışma yaprakları dağıtır. Öğrenciler kendi aralarında çalışmalarına ilişkin mümkün olduğunca çok fikir ileri sürerler. Gruplar çalışma sonunda ileri sürülen farklı fikirler üzerinde konuşarak çalışmalarına son şeklini verirler.

124. Bu öğretmen, aşağıdaki öğrenme yaklaşımlarından hangisini kullanmaktadır?

- A) Buluş yoluyla öğrenme B) Çoklu zekâ kuramı C) İşbirliğine dayalı öğrenme D) Tam öğrenme
- E) Sunuş yoluyla öğrenme

125- Bu etkinlikte,

I- Beyin fırtınası II- Örnek olay III- Tartışma IV- Benzetme Yöntemlerinden hangileri kullanılmıştır.

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) II ve IV E) III ve IV

126. Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerde analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey kazanımların gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılacak en uygun yöntemdir?

A) Sunuş B) Problem Çözme C) Soru-Yanıt D) Düz Anlatım E) Gösterip Yaptırma

127. Öğretim sürecini öğrenciler açısından etkili kılan ve amaçların üst düzeyde gerçekleşmesine olanak sağlayan aktif öğrenme yaklaşımının temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğretmenin pasif konumda olması
B) Öğrenci kullanmayı gerektirmesi
C) Öğretmen veli işbirliği gerektirmesi
D) Öğrenciyi merkeze alması
E) Sınıf içi iletişimi artırması

128- Problemlerin incelenmesinde ve çözümünde etkili olan “Altı Şapka” adlı düşünme tekniğini kullanmak isteyen bir öğretmen temel olarak aşağıdakilerden hangisini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

A) Özgüven duygusunu
B) Bilimsel Süreç Becerilerini
C) Analiz etme ve karar verme becerilerini
D) Farklı görüşlere hoşgörüyü
E) Empati kurma becerisini

129. Aşağıdakilerden hangisi öğretim sürecinde öğrencilerin eksiklerini gidermede ele alınan tamamlayıcı eğitim çalışmalarından biri değildir?

A) Küçük grupta çalışma
B) Programlı öğretim
C) Eşli çalışma
D) Bireysel öğretim
E) Mikro öğretim

130. Ahmet öğretmen, çoklu zekâyla ilgili yaptığı değerlendirmeler sonucunda Berk'in içsel (özedönük) zekâsının çok gelişmiş olduğu sonucuna varmıştır. Bir öğrencinin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması, içsel zekâsının gelişmiş olduğunun göstergesidir?

- A) İnsanlarla etkili biçimde iletişim kurma
- B) Doğayla baş başa kalmaktan hoşlanma
- C) Düşünce ve duygularını birbirinden ayırt etme
- D) Durumlara yönelik mantıksal nedenler belirtme
- E) Güçlü bir belleğe ve geniş bir söz dağarcığına sahip olma

131- Öğretmen bu öğretmen-öğrenme sürecinde aşağıdaki öğretim yöntem ve tekniklerinden hangisine yer vermemiştir?

- A) Gösterip yaptırma B) Soru-yanıt C) Anlatım D) Örnek olay E) Grup çalışması

132. Bu öğretme-öğrenme sürecinde öğretmenin “Çocuklar biraz sonra mühendis gibi çalışacaksınız” diyerek derse başlamasının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) öğrencileri güdülemek B) Düzeltme yapmak C) Dönüt Vermek
- D) Hedeften haberdar etmek E) İpucu vermek

133. Bu öğretme-öğrenme sürecinde öğretmen aşağıdakilerden hangisine yer vermemiştir?

- A) Öğrencilerin etkin katılımını sağlama B) öğrencilerin ön öğrenmelerini belirleme
- C) Öğrencilerin çalışmalarını izleme D) Öğrencilere pekiştirme E) Öğrencileri güdüleme

134 “Deneyimli bir sınıf öğretmeni olduğumu düşünüyorum. Derse girdiğimde tüm öğrencilerim kırk dakika boyunca gözlerini benden ayırmadan dinlesinler isterim. Bu yılki sınıf farklı, kıpır kıpırlar. Aralarında sürekli konuşuyorlar. 40 dakika boyunca en az beş altı kez dersi bölüp, yapmayın, etmeyin diye öğütler vermek durumunda kalıyorum. Çok bunaldım ve sorunun nereden kaynaklandığını bilmek istiyorum.”

Şeklinde şikâyetinde bulunan bir öğretmenin yaşadığı güçlüğü temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hareketli öğrencilerin aynı sınıfta toplanması
- B) 40 dakikanın öğrencilerin dikkatlerini sürdürebilmeleri için çok uzun olması
- C) Öğretmenin beklentisinin çok yüksek olması
- D) Öğretmenin sınıf yönetimi tekniklerini uygulamada yetersiz olması
- E) Günümüz çocuklarının daha hareketli olması

135. Türkçe dersinde öğretmenin verdiği atasözünü doğru açıklayan öğrenciyeye “Çok Güzel Pelin’i alkışlayalım” demesi, aşağıdakilerden hangisine örnektir.

- A) İpucu verme B) Pekiştirme C) Katılım Sağlama D) Dikkati Çekme E) Düzeltme

136. Bir öğretmen “Sınıftaki iki grup öğrenci var. Birinci grup çok çabuk kavriyor. Sayıca az olan diğeri grup ise daha fazla tekrara gereksinim duyuyor. Dersimi çabuk kavrayan öğrencilere göre planlasam diğeri anlamadık diye şikâyet ediyorlar. Yavaş kavrayan öğrencilere göre planladığımda ise hızlı öğrenen öğrenciler onlarla dalga geçiyorlar. Bu sınıfta ne yapacağımı şaşırdım” diyerek şikâyet etmektedir.

Bu Öğretmene verilecek en Uygun öneri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) bir dersten sınıftaki tüm öğrencilerimizin yararlanabilmesi için planlamanızı orta düzeyde başarılı olan öğrencilere göre yapınız
- B) sayıları az da olsa daha yavaş öğrenen öğrencilerin de derste anlatılanları anlamak hakkıdır. Hızlı öğrenen öğrencilere arkadaşlarına karşı saygılı olmaları gerektiğini açıklayınız
- C) Sınıfın genel başarısını düşürmemek için daha fazla tekrara gereksinim duyan öğrenciler için ders saati dışında etütler planlayınız
- D) Sınıfındaki öğrencilerin kendi hızlarında ilerlemelerine olanak verecek şekilde farklı etkinlikler düzenleyiniz
- E) Daha yavaş öğrenen öğrencilerin ailelerine evde çocuklarına daha fazla destek olmaları gerektiğini hatırlatınız.

137. Bir öğretmen, Türkçe dersinde okuma parçasından yararlanarak öğrencilere ana fikrin ne anlama geldiğini ve nasıl bulunacağını açıklarken

öğrencilerden biri söz alıp “Ana fikir neydi öğretmenim?” diyerek ana fikri tekrar açıklamasını istemiştir.

Öğretmenin bu öğrenciye yönelik vereceği en uygun tepki aşağıdakilerden hangisidir.

- A) Öğrenciye sorusunun cevabını ders bitince tenefüste açıklayacağını söylemek
- B) Öğrenciye sorusunun cevabını vermiş olduğunu hatırlatarak tekrar düşünmesini istemek
- C) Öğrencilerden birkaç dakika beklemesini isteyerek, genel açıklamasının tamamladıktan sonra tekrar açıklama yapmak
- D) Sınıfta anlayan öğrencilerin olduğunu düşünerek arkadaşlarına sormasını istemek
- E) Öğrenciye anlamadığı konuyla ilgili ek okuma materyalleri vermek

138- Aşağıdakilerden hangisi olumlu sınıf iklimi oluşturmak isteyen bir öğretmenin, soruyu eksik yanıtlayan bir öğrenciye vereceği en uygun tepkidir?

- A) Verdiğin yanıt, sanırım bu konuyu çalıştığını gösteriyor, biraz daha çalışırsan bu konuya ilişkin eksiklerini tamamlayabilirsin
- B) Eksiklerin hala devam ediyor. Daha fazla çalışmalısın.
- C) Soruya yanıt vermeden önce iyi düşünmelisin. Emin olmadığında bana sorabilirsin.
- D) Emin olmadığın bir soruyu, “Emin değilim” diyerek yanıtlamalısın.
- E) Verdiğin yanıtta eksikler var, arkadaşlarına doğru yanıtı sorabilirsin.

139. Aşağıdakilerden hangisi “derste parmak kaldırarak konuşun” kuralına uymayan bir öğrenciye doğru davranışı kazandırmak için izlenebilecek en iyi yoldur

- A) Öğrenciyi sınıftan dışarı çıkarma (memurlar.com)
- B) Öğrencinin ders notunu düşürme
- C) Öğrenciden ders süresince ayakta durmasını isteme
- D) Öğrenciye arkadaşlarının önünde sözlü uyarıda bulunma
- E) Öğrenciye söz hakkını ders sonunda verme

140 -Bir öğretmen öğrencilerinin başarısızlıklarını kınamak ve onlara hoş olmayan sıfatlar yakıştırmaktan kaçınmalı. Olumlu davranışları ön plana çıkarmalıdır.

Ayrıca sınıf içinde ders düzenini bozacak davranışlarla karşılaştığında sakin olmalı ve davranışın olumlu hale dönüşmesi için çalışmalıdır.

Yukarıdaki ifadede öğretmenlere daha çok hangi konuda öneri de bulunmaktadır?

- A) Sorulara akılcı çözümlerle yaklaşma
- B) Olgu ve olayları çok yönlü ele alma
- C) Eğitsel ilkelere ödün vermeden hoşgörülü davranma
- D) Örgün bir çalışma ortamı sağlama
- E) Eğitimde ilke ve kuralları önceden düzenleme

141- Birleştirilmiş bir sınıfta öğrenme düzeyleri farklı olan öğrenciler bulunmaktadır.

Bu durumdan dolayı sorunların önlenmesi için öğretmen öncelikle nasıl bir yol izlemelidir?

- A) Olabildiğince çeşitli görsel araç gereç kullanmalıdır
- B) Her öğrencinin öğrenme düzeyine uygun etkinlikler planlamalıdır.
- C) Ortalama başarıya uygun bir planlama yapmalıdır
- D) Etkinlikleri öğrencilerin katımlı ile planlamalıdır.
- E) Hızlı öğrenen öğrencileri kendi hallerine bırakmalı, diğer öğrencilerle ilgilenmelidir.

142- Bir sınıf öğretmeni "Çevreyi koruma" konusunu Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji, Türkçe, Matematik derslerinde ele alarak öğrencilerine çalışmalar yaptırabilir.

Öğretmenin bu konuyu disiplinler arası yaklaşımla ele almak için yapacağı uygulamada aşağıdakilerden hangisi yer almamalıdır?

- A) Konuyla ilgili alt konuların, alt konularla ilgili disiplinlerin belirlenmesi
- B) Konuyla ilgili belirlenen kavramların çeşitli disiplinlerle ilişkisinin kurulması
- C) Konunun ele alınacağı ders saati içerisinde, biraz Türkçe, biraz Sosyal Bilgiler, biraz Fen ve teknoloji, biraz da Matematik derslerinin işlenmesi
- D) konuyla ilgili kavramların ele alınmasında değişik alanlardan bilgilerin etkili bir biçimde bütünleştirilmesi.

E) konuyla ilgili belirlenen kavramlar arasındaki ortak noktaların saptanıp bunların soru haline getirilmesi

143- öğrenci davranışlarında değişiklik sağlayabilmek için öğretmen çeşitli öğretim yaklaşımlarından yararlanır.

Uygulanacak olan öğretim yaklaşımlarını belirlerken aşağıdakilerden hangisi en önemli yönlendirici öğedir?

A) sosyoekonomik yapı B) Cinsiyet C) Ders kitapları D) Öğretim programları E) Ölçme ve değerlendirme yöntemleri

144- Bir öğretmenin uyguladığı aşağıdaki kurallardan hangisi ölçme kuralı değildir?

- A) Testlerin puanlanmasında yanlış cevaplarla cevapsız sorulara hiç puan verilmez?
- B) İkinci sorudan alınabilecek en yüksek puan 8'dir.
- C) Her yazım hatasından 3 puan kırılır.
- D) İki dönem notlarının toplamı 9 olan öğrenci sınıfını geçer.
- E) Testteki her soru 4 puan değerindedir.

145- Aşağıdaki hedeflerden hangisine yönelik olarak hazırlanacak bir soru bilişsel alan sınıflamasına göre ötekilerden daha yüksek düzeyde bir zihinsel beceriyi ölçer?

- A) Belirli bir kavrama uygun örnek verme
- B) Verilen olayı en iyi açıklayan ilkeyi söyleme
- C) Elde edilen verilere dayanarak bir genellemeye varma
- D) Gözlem sonuçlarını tablo veya grafikte gösterme
- E) Verilen tanımlar arasından en uygun olanı seçme

146- Okulda başarının ölçüsünü not olarak görenler, karnesinde yüksek not bulunan öğrencileri daha iyi öğrenmiş kabul ederler. Oysa bence, yüksek not alanların çoğu, iyi öğrenenler değil, iyi ezberleyenlerdir.

Aşağıdakilerden hangisinin kanıtlanması bu görüşe destek oluşturur?

- A) Öğretimin öğrenci merkezli değil, öğretmen merkezli olduğunun
- B) Sınavlarda daha çok hatırlama düzeyinde sorular sorulduğunun
- C) Eğitimde başarıya ilişkin kararların çoktan seçmeli testlere dayandırıldığıının
- D) Öğrenci notlarının, öğretmenin kanılarından etkilendiğinin
- E) Ders konularının öğrenci düzeyinin üzerinde olduğunun

147- Bir öğretmen, öğrencilerinin sınıf geçme notlarını yazılı sınav, sözlü sınav ve ödevlerden aldıkları puanların aritmetik ortalamasını hesaplayarak belirlemenin sakıncalı olacağını düşünmekte ve bu puanları belirli ölçülere göre ağırlıklandırarak birleştirmek istemektedir.

Bu öğretmen, puanları ağırlıklandırmada ölçme araçlarının,

- I. geçerlik ve güvenilirlikleri
- II. puanlarının frekans dağılımı
- III. ölçtükleri özelliklerin kapsamı
- IV. Ölçtükleri özelliklerin önemi
- V. öğrenci beklentilerini karşılama düzeyi.

Özelliklerinden hangilerini dikkate almalıdır?

- A) I ve II B) III ve IV C) I, II ve IV D) I, III ve IV E) III, IV ve V

148- Eğitim ortamında öğrenmeleri değerlendirmek amacıyla öğrenci puanlarını karşılaştırmaya ihtiyaç duyulabilmektedir. Ancak, bu puanları üzerinde herhangi bir işlem yapmadan karşılaştırmak, eğitimcilerin hatalı kararlar almalarına neden olabilir.

Bu tür hatalı kararları önlemek için puanları karşılaştırmada izlenmesi gereken yol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Puanlarla birlikte öğrencilerin beklentilerini de belirleme
- B) Ölçme işlemlerinin alanda uzmanlaşmış kişiler tarafından yapılmasını sağlama
- C) Ölçme araçlarından alınan ham puanları standart puanlara dönüştürme
- D) Puanlamalarda gelişmiş ölçeklerden yararlanma
- E) Kapsam geçerliği sağlanmış ölçme araçları kullanma

149. Aşağıda tabloda bir grup öğrencinin edebiyat, felsefe ve yabancı dil testlerinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyon katsayıları verilmiştir.

	Edebiyat	Felsefe	Yabancı Dil
Edebiyat	1,00	0,45	0,20
Felsefe	0,45	1,00	0,10
Yabancı Dil	0,20	0,10	1,00

Bu tabloya dayanarak aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yabancı dil testi en düşük ortalamaya sahiptir.
- B) Felsefe dersinde başarı orta düzeydedir.
- C) Edebiyat ve Felsefe testleri tamamen farklı özellikleri ölçmektedir.
- D) Felsefe testinden yüksek puan alanlar yabancı dil testinden de yüksek puan almıştır.
- E) Öğrencilerin felsefe testindeki başarılarını yabancı dil testi puanları yerine edebiyat testi puanlarına dayanarak tahmin etmek daha az hatalıdır.

150-Öğrencilerin deney düzeneği tasarlama ve uygulama becerilerini ölçmek isteyen bir fen bilgisi öğretmeni, aşağıdaki değerlendirme yaklaşımlarından hangisini kullanmalıdır?

- A) Öz değerlendirme
- B) Performansa değerlendirme
- C) Yazılı yoklama
- D) Sözlü yoklama
- E) Öğrenci ürün dosyası (portfolyo) değerlendirme.

151. Aşağıdakilerden hangisi çağdaş rehberlik ve psikolojik danışma anlayışına uygundur?

- A) Bireyi bir bütün olarak geliştirmek
- B) Bireyin yalnızca duygusal yönüyle ilgilenmek
- C) Bireyin problemlerine çözüm bulmak
- D) Bireyin yanlış davranışlarını düzeltmek
- E) Bireye öğüt vererek yaptığı seçimleri yönlendirmek

152. Daha önce derslerinde başarılı olan bir öğrencinin başarısının zamanla azaldığını gözleyen bir öğretmen, öğrenciyle bu durumun nedenleri hakkında görüşür. Sınıfta bazı etkinliklerle onu derse katmaya çalışır ve onunla daha çok ilgilenir. Ancak öğrencinin ders başarısında bir iyileşeme olmaz, aksine, öğretmene ve arkadaşlarına karşı davranışları olumsuz yönde değişir. Bu durumda öğretmen, okul rehber öğretmeniyle görüşür ve birlikte bir davranış planı hazırlanır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi için bir örnek olabilir?

- A) Psikolojik danışma
- B) Müşavirlik (konsültasyon) hizmeti
- C) Bireyi tanıma çalışmaları
- D) Verimli ders çalışma alışkanlığı kazandırma
- E) Oryantasyon hizmeti

153. Bir ilköğretim okulunun 6. sınıfına devam eden öğrenciler arasından 3–4 kişilik bir grup kendi aralarında sürekli iletişim çalışması yaşamaktadır.

Aşağıdaki davranışlardan hangisi insancıl yaklaşımı savunan bir öğretmenin, bu öğrenciler arasında yaşanan çalışmayı çözmek için başvuracağı bir davranış değildir?

- A) Öğrencilerden yaşadıkları çalışmaya ilişkin duygu ve düşüncelerini dile getirmelerini istemek.
- B) Her öğrencinin gruptaki diğer öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının önemli olduğunu fark etmesini sağlamak.
- C) Her öğrencinin gruptaki diğer öğrencilerin duygularını anlatmasına yardım etmek.
- D) Çalışmayı yaratan uyaranları ortamdaki kaldırmak
- E) Gruptaki öğrencilerin birbirleriyle etkili iletişim kurabileceği ortamlar yaratmak.

154. Bir okul müdürü aşağıdakilerden hangisini okul rehberlik ve psikolojik danışma servisinden talep edemez.

- A) Öğrenci sorunlarını gidermeye yönelik araştırmalar yapılmasını
- B) Rehberlik ve Araştırma Merkezi'yle ortak çalışmalar yürütülmesini
- C) Öğrenci sorunlarının nedenleriyle ilgili araştırmalar yapılmasını
- D) Önleyici rehberlik çalışmaları düzenlenmesini
- E) Öğrencilerle ilgili psikolojik danışma bilgilerinin kendisine verilmesini

155. Aşağıdakilerden hangisi sınıf rehber öğretmeninin rehberlik görevleri içinde yer almaz?

- A) Okulun rehberlik ve psikolojik danışma programına göre kendi sınıfı için yıllık rehberlik çalışmasını planlamak
- B) Sınıfında mesleki ve eğitimsel rehberlik etkinliklerini rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle işbirliği içinde yürütmek
- C) Sınıfında ihtiyaç duyan öğrencilerle psikolojik danışma yapmak
- D) Sınıfıyla ilgili rehberlik çalışmalarını içeren raporu okul rehberlik ve psikolojik danışma servisine sunmak
- E) Öğrencilerinin ilgilerine, yeteneklerine ve akademik başarılarına göre eğitsel kollara yönlendirilmesine yardımcı olmak

156. Veli toplantısı düzenleyen bir öğretmen, velilerle iletişimde aşağıdaki davranışların hangisinden kaçınmalıdır?

- A) Öğrencilerin ders başarılarıyla ilgili bilgi vermek
- B) Velilerin soruları karşısında savunmacı tutum takınmak
- C) Duygusal sorunu olan öğrencilerin velileriyle yalnız görüşmek
- D) Öğrencilerin gelişim düzeyleriyle ilgili soruları yanıtlamak
- E) Öğrencilere verilen ödevler, projeler vb. hakkında bilgi vermek

157. Okula yeni gelen öğrencilerin geçmiş yaşamlarını kendi anlatımlarıyla öğrenmek isteyen bir sınıf rehber öğretmeninin, aşağıda verilen bireyi tanıma tekniklerinden hangisini kullanması uygun olur?

- A) Sosyometri B) Vak'a incelemesi C) Öncelik Kayıt Çizelgeleri
D) Otobiyografi E) Kimdir Bu?

158. Aşağıdakilerden hangisini ders materyalinin hazırlanmasında ya da seçilmesinde, mutlaka göz önünde bulundurulması gereken bir ilkedir.

- A) Animasyonlarla zenginleştirme
B) Bilgisayar tabanlı olma
C) Açık ve anlaşılır anlatımlı olma
D) Öğrenci başarısını ortaya koyma
E) En yaygın türlerden biri olma

159. İlköğretim fen bilgisi öğretmeni öğrencilerine doğadaki su döngüsünü görsel materyaller kullanarak anlatmak istemektedir. Bu nedenle, dönüşüm evrelerinin her biri için bir fotoğraf ya da çizim bulmuştur. Bunları tek bir saydamın üzerinde döngü kavramı sunulabilecek şekilde yerleştirmek istemektedir.

- A) O şeklinde sıralama
B) C şeklinde sıralama
C) U şeklinde sıralama
D) S şeklinde sıralama
E) Z şeklinde sıralama

160 Aşağıdakilerden hangisi öğrenme öğretmen ortamlarında materyal kullanmanın amaçları arasında sayılmaz?

- A) Öğrenciye sunulan içeriği, daha somut ve anlaşılır hale getirmek
B) Sınıf içindeki etkileşimi zenginleştirmek
C) Dersin hedeflerine ulaşmayı kolaylaştırmak
D) Öğrencilerin dikkatini çekmek ve onları öğrenmeye güdülemek
E) Öğrencinin derse hazırlık süresini kısaltmak

161- Aşağıdakilerden hangisi bir ders materyalinin geliştirilme aşamalarından biri değildir?

- A) Öğrenci kazanımlarının belirlenmesi
- B) İçeriğin belirlenmesi
- C) Ölçmede kullanılacak soruların hazırlanması
- D) Materyalde kullanılacak içerik ve görsel unsurların hazırlanması
- E) Uygun araç ve gerecin hazırlanması

162- Aşağıdakilerden hangisi, eğitim materyallerinde renk kullanmanın sağlayacağı yararlarından biri değildir?

- A) Görüntünün gerçeğe yakınlığını artırma
- B) Materyalin geliştirme süresini kısaltma.
- C) Benzerlik ve farklılıkları yansıtma
- D) Önemli bilgileri ve ayrıntıları vurgulama
- E) Öğrencinin ilgisini çekme

163. Yetkin bir denetçiden ders gözlemi yaparken

- I. Öğretmen masasına oturma
- II. Sürekli not tutma
- III. Ders Notlarını inceleme
- IV. Öğretmen davranışlarını gözleme
- V. Öğrencilerin davranışlarını gözleme

Davranışlarından hangilerini yapması beklenmez?

- A) I, II ve III B) I, IV VE V C) II, III ve IV D) II, IV ve V E) III, IV ve V

164. Bir köy ilköğretim okulunun sekizinci sınıfındaki öğrencileri, öğrencilerinin çoğu Anadolu lisesi sınavı kurslarına giden başka bir okulun 8. sınıf öğrencilerinden daha az bularak köy ilköğretim okulu öğretmenine başarısız raporu veren denetçi aşağıdaki denetim ilkelerinden hangisine aykırı davranmıştır.

- A) Açıklık B) Durumsallık C) Planlılık D) Süreklilik E) Amaçlılık

165. Aşağıdakilerden hangisi okulda başlatılacak değişime karşı okul içi ve okul dışı davranışlardan kaynaklanabilecek öğrenci için en son başvurulması gereken yoldur.

- A) Karar sürecine katılmak
- B) Yatay iletişim kurmak
- C) Gelişim için fırsatlar vermek
- D) Ödül mekanizmalarını kullanmak
- E) Emir-komuta ilişkilerini kullanmak

166. Örgütlerdeki her konumun yetki ve sorumluklarının saptanması buna göre personelin atanması ve aralarındaki ilişkilerin belirlenmesiyle gerçekleştirilen yönetim süreci aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karar Verme B) Eşgüdümleme C) Planlama D) Değerlendirme E) Örgütlenme

167. Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu'nun temel hedefi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitimde kaliteyi geliştirmek
- B) Türk toplumunda ortak değerler geliştirmek
- C) Öğretim programlarını iyileştirmek
- D) Yüksek öğretimi yeniden düzenlemek
- E) İlköğretim süresini uzatmak

168. Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim hakkı ve ödevi aşağıdakilerden hangisiyle düzenlenmiştir?

- A) Medeni Kanun B) İlköğretim ve Eğitim Kanunu C) T.C. Anayasası D) Tevhidi Tedrisat Kanunu
- E) Yüksek Öğretim Kanunu

169. Milli Eğitim Temel Kanununun amacı aşağıdakilerden hangisinde en doğru şekilde belirtilmiştir.

- A) Örgün eğitim sistemini yeniden yapılandırmak
- B) Türk Eğitim sistemini bir bütünlük içinde düzenlemek

- C) Ortaöğretim ve yükseköğretime bir bütünlük içinde ele almak
- D) İlköğretim ve ortaöğretime bir bütünlük içinde düzenlemek
- E) Türkiye'de mesleki eğitimi yeniden yapılandırmak.

170. Sorunlu eğitim çağındaki yaklaşık 1 milyon çocuğun ilköğretime devam edememesi, Türk Milli eğitiminin aşağıdaki temel ilkelerinden hangisiyle çelişmektedir.
A) Eğitim Hakkı B) Planlılık C) Demokrasi Eğitimi D) Karma Eğitim E) Süreklilik

171. Türkiye'de zorunlu eğitim süresi kaç yıldır?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 8 E) 12

172. I. İlköğretim programlarının yenilenmesi II. Meslek lisesi mezunlarının meslek yüksekokullarına sınavsız geçişleri III. Ortaöğretimin 4 yıla çıkarılması
IV. Ortaöğretimde ders geçme ve kredili sisteme geçiş

Yukarıdakilerden hangileri, Türk milli eğitim sisteminde 2000 yılında gerçekleştirilen yenilikler arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) III ve IV D) I, II ve III E) I, II ve IV

173. Aşağıdakilerden hangisi, Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü ana hizmet birimlerinden biri değildir?

- A) Teftiş Kurulu Başkanlığı (Memurlar. nett)
- B) İlköğretim Genel Müdürlüğü
- C) Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü
- D) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- E) Okul İçi Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı

174. Aşağıdakilerden hangisi, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın görevlerinden biri değildir?

- A) Yurtiçi ve yurtdışı eğitim hareketlerini izlemek ve değerlendirmek
- B) Öğretim programlarını ve kitaplarını incelemek ve karara bağlamak
- C) Bakanlık personelinin hizmet içi eğitim etkinliklerini planlamak

- D) Eğitim ve öğretime ilişkin yasa teklif ve tasarıları hakkında görüş bildirmek
E) Eğitim sistemini ve eğitim plan ve programlarını araştırmak ve geliştirmek.

175. Aşağıdakilerden hangisi, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nın görevlerinden biri değildir?

- A) Bakanlığın ana hizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak
B) Eğitimle ilgili istatistikleri toplamak ve değerlendirmek
C) Bakanlığın insan gücü planlamasını yapmak
D) Öğretim Programlarını incelemek ve karara bağlamak
E) Plan ve Program esasları çerçevesinde bakanlık bütçesini hazırlamak ve uygulamasını izlemek

176. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyetin başlangıç yıllarında eğitim alanında meydana gelen gelişmelerden biri değildir?

- A) Okul sayısının hızla artması
B) Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) Kanununun kabul edilmesi
C) Mesleki rehberlik çalışmalarının başlaması
D) Latin alfabesinin kabul edilmesi
E) Kadınların eğitimine önem verilmesi

177. Stratejik plan tutarlılığı içinde olan bir eğitim örgütü, varoluş nedenini, amacını basit bir biçimde ortaya koymaktadır. Bunu gerçekleştirmek için " Biz niçin varız? Eğitimin hangi boyutunda odaklanıyoruz" "Kendimize özgü ne tür bir rol oynuyoruz?" sorularını sormaktadırlar.

Eğitim Örgütünün bu soruları yanıtlaması aşağıdakilerden hangisini belirlemesini sağlar?

- A) Varolan Durumu B) Misyonunu C) Temel Değerlerini D) Paydaş analizini E) Performans Ölçülerini

178. Aşağıdakilerden hangisi okul gelişimi yönetim ekibi (OGYE) içinde yer almaz?

A) Veli B) Öğrenci C) Rehber Öğretmen D) Muhtar E) Eğitim Bölgesi Temsilcisi

179. Avrupa Birliği'nin aşağıdaki eğitim ve gençlik programlarından hangisi genel eğitim alanında gelişme sağlamayı amaçlar?

A) Erasmus B) Leonardo da Vinci C) Minerva D) Socrates E) Comenius

180. Aşağıdakilerden hangisi TIMSS, PIRLS ve PISA projelerinin ortak özelliğidir?

A) Öğrenci başarısını uluslararası kuruluşlara göre belirlemek

B) Okul başarısını ölçen standart başarı kriteri geliştirmek

C) Öğrencilerin eğitim sorunlarına çözüm üretmek

D) Uluslar arası ortak eğitim projeleri oluşturmak

E) Öğrenci değişim programlarına dayalı anlaşmalar yapmak

KBYS Sorularının Cevapları

Uzman Öğretmenlik Baş Öğretmenlik 27 Kasım 2005 KBYS Sorularının Çözümleri

1.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Cümle tamamlama sorularını çözerken cümlede anlatılmak istenenlere dikkat etmek gerekir. Cümlede anlatılmak istenen genel olarak anlaşılmalısa seçeneklerdeki sözcükler, verilen boşluklara göre değerlendirilir ve en uygun seçenek tespit edilir. Boşluklar doldurulurken seçeneklerde verilen sözcük ya da sözcüklerin tümünün verilen boşluklara uygun olup olmadığı göz önünde bulundurulur. Buna göre bu soruda verilen boşluklara doldurulması gereken sözcükler E seçeneğinde verilmiştir: Bir kentin tarihi oluşumunu saptamak kolay değildir. Çünkü bazı durumlarda yazılı kaynaklar yanıltıcı, arkeolojik kazılardan elde edilen bilgiler ise yetersiz olabilir.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

2.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu soruda verilen cümlelerin anlamında değişme ve bozulma olmaması için altı çizili sözlerin yerine eş ya da yakın anlamlıları getirilmelidir. Buna göre “neredeysse” sözcüğü yerine “az daha” ; “ak pak” sözü yerine “tertemiz” ; “çoğunlukla” sözcüğü yerine “genellikle” ; “var” sözcüğü yerine “bulunuyor” sözcüğü getirilebilir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

3.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Soruda verilen cümlede “dibinde yatan gün görmemiş incileriyle” sözünün gerçek anlamı “incilerin gün yüzüne çıkmamış yani kimse tarafından keşfedilmemiş olması”dır. Bu anlama göre bu cümlede altı çizili sözcükle anlatılmak istenen “Türkçe’ nin fark edilmemiş yönlerinin olması”dır. Bunu en iyi ifade eden seçenek C seçeneğidir.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

4.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Soruda verilen cümlede “satır aralarından” sözüyle anlatılmak istenen “söylenmiş olanlardan çıkarılan söylenmemiş sözler”dir. Burada yazarın denemeleri ve günlükleri

okunmuş ve söylenenlerden yola çıkılarak yazarın hırçın biri olduğu sonucuna varılmış. Bu anlam D seçeneğinde ifade edilmiştir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

5.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Soruda verilen parçada “tarihin imbiğinden süzülüp gelir” sözüyle anlatılmak istenen “kasabanın tarihi unsurları, özellikleri bünyesinde bulundurması” anlamındadır. Yani bu sözle anlatılmak istenen A seçeneğindeki “ Eskiye özgü nitelikleri barındırmak” tır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

6.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Soruda verilen parçada pencereden bakıldığına görülenler anlatılmış. Pencerenin insanlara “dışarıdaki yaşamın güzelliklerini tattırdığı” ifade edilmiş. Çünkü pencereden bakanlar güzellikleri görmektedir. Buna göre “dünyayla öyle barışık ki” sözüyle anlatılmak istenen “Dışarıdaki yaşamın güzelliklerini tattırdığı” dır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

7.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada verilen “bize içimizin karanlıklarından haberler getiren” sözüyle “karanlıkta kalan yani farkına varmadığımız, dile getiremediğimiz duygu ve düşüncelerimizi ortaya çıkaran” anlamı ifade edilmek istenmiştir. Bu anlam da E seçeneğinde verilmiştir:

“Ayrımına varamadığımız duygu ve düşüncelerimizi ortaya çıkaran”

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

8.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçadaki “bir çırpıda kuruluveren bir sahne üzerinde” ifadesiyle anlatılmak istenen C seçeneğindeki “Anlatılanları somutlama” dır. Çünkü deyimler anlatımı güç duyguları, belirtilmesi zor durumları somut bir şekilde, sahnede canlandırır gibi ifade ederek bu durumların daha kolay anlaşılmasını sağlıyor.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

9.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada III, IV ve VI. cümleler anlamca birbirine en yakındır. Üç cümlede de “ulus olabilmüş toplumların kendi-ne özgü bir müziği olduğu dolayısıyla kendini yansıtan bir

müziğe sahip olmayan toplumların ulus sayılamaya-cağı” anlamı var.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

10.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçanın III.cümlesinde yazıların içeriğinin, araştırmaya dayalı olma, alana katkı sağlama, uygulamaya ilişkin sorunları ortaya koyma, yeni ve farklı gelişmeleri irdeleme gibi özelliklere göre değerlendirileceği belirtilmiştir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

11.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A seçeneğinde “sporun, çocukların fiziksel, ruhsal ve toplumsal gelişimini sağlamada araç olarak kullanıldığı” anlamı vardır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

12.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

D seçeneğinde verilen cümlede öğretmenin öğrencilerini araştırma yapmaya yönlendirmesi önerilmektedir. Cümlede geçen “merak duygusunu kamçılmalı, olayların, olguların nedenlerini öğrenme tutkusunu geliştirmelidir” ifadeleri, öğrencileri araştırma yapmaya yönlendirmek gerektiğini anlatmaktadır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

13.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Üslup yazarın anlatımıyla, yani dili kullanımıyla ilgili özelliklerdir. Buna göre E seçeneğinde yazarın üslubuna yönelik olumsuz eleştiri söz konusudur. Sözcüklerin bir araya getirilmesindeki savrukluğun konunun gereği gibi işlenmesini önlediği ifade edilmiş. Ayrıca diğer seçeneklerde olumsuz eleştiri yoktur.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

14.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Sözü edilen yazara ilişkin olarak II. cümlede olumsuz, IV. cümlede olumlu bir görüş dile getirilmiştir. II. cümlede yazarın, öykü kitabında yazar ve yapıt adlarını saymasının öykülemenin akışını kesintiye uğrattığı söylenerek olumsuz eleştiri yapılmış. IV. cümlede romanın başkahramanının çok etkileyici, güzel bir dünyada yaşadığı

söylenerek olumlu eleştiri yapılıyor.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

15.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

II. cümleden gerçek anlamdaki kuyumculuğun ne zaman başladığı konusunda ortak bir görüş olmadığı anlaşılıyor. Bazılarına göre MÖ 4000’in sonlarında, bazılarına göre 30.000 yıl öncesinde başlıyor.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

16.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I.cümlede karşılaştırma yapılmıştır. Kitap, yaşamı genişleten diğer öğelerle karşılaştırılmış ve kitabın bu öğelerin en önemlisi olduğu vurgulanmıştır. Bu cümledeki “en” sözcüğü cümleye karşılaştırma anlamı katmıştır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

17.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

IV. cümlede “ya” bağlacı daha önceki düşüncelerin tersinin ileri sürüleceğini işaret etmektedir. Sonraki cümlelerde “arka bahçe” nin daha önce anlatılan yerin tersi bir görünüme sahip olduğu anlatılıyor.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

18.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçanın V. ve VI. cümlelerinde sözü edilen ikilemin ne olduğu belirtiliyor. Yazar hem yapıtların yayın dünyasında kaybolup gitmesini istemiyor hem de o yapıtlarda yıllar öncesinin tatlarını bulamamaktan korkuyor.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

19.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A’ da şairin şiirlerinde düz bir anlatım kullanması,

C’ de şiirin bütünsellikten yoksun olması,

D’ de yabancı sözcükleri tercih etmesi,

E’ de uyak kaygısıyla şiirin iç sesini yok etmesi eleştiriliyor.

B' de olumsuz eleştiri söz konusu değil.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

20.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

III. cümlede yaşanan bölgenin güzellikleri anlatılmıyor. Burada şairin şiiriyle yaşadığı coğrafya arasındaki bağı koparmamaya özen gösterdiği belirtiliyor.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

21.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu tür soruları çözerken giriş cümlesini bulmak önemlidir. Giriş cümlesi açıklanmaya müsait olan, içinde kendinden önceki cümlelerin açıklaması durumunda olan sözcükler, bağlaçlar bulunmayan cümledir. Buna göre I. cümle "bu" sözcüğünden dolayı, II. cümle "Bu" sözcüğünden dolayı, IV. cümle "böylesi" sözcüğünden dolayı, V. cümle "Bunların" sözcüğünden dolayı giriş cümlesi olamaz. Çünkü bu cümlelerdeki saydığımız sözcükler cümlelerin kendilerinden önceki cümlelere bağlı olduğunu ve onların açıklaması durumunda olduğunu gösteriyor. Bu paragrafın giriş cümlesi III. cümledir. III. cümlede başta olduğu D ve E seçeneklerini incelersek cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde sıralanışı III, II, I, V, IV şeklindedir. Bu da D seçeneğinde verilmiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

22.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I. cümle "Eğer bunlar" sözünden dolayı, III. cümle "o zaman" sözünden dolayı, IV. cümle "fakat", "bunları" sözcüklerinden dolayı giriş cümlesi olamaz. II. cümle giriş cümlesidir. II. cümlede başta verildiği seçenek B seçeneğidir. Bu seçeneğe baktığımızda verilen sıralamayla anlamlı bir bütün oluşturulabiliyor: II, IV, I, III
Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

23.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I, II, III ve V. cümleler giriş cümlesi olamaz. Giriş cümlesi IV. cümledir. Bu cümlede başta verildiği seçenek D seçeneğidir. Seçenekteki sıralamaya baktığımızda anlamlı bir bütün oluşturulabilir: IV, II, V, I, III.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

24.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I, II, IV ve V. cümleler giriş cümlesi olamaz. Çünkü hepsinde bir önceki cümleye bağlı olduğunu ifade eden bağlaçlar var. III. cümle giriş cümlesidir. III' ün giriş cümlesi olarak verildiği iki seçenek var. Bu seçenekler incelendiğinde anlamlı bir bütün oluşturacak olan sıralama C seçeneğinde verilmiştir: III, II, V, I, IV
Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

25.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I, II, IV ve V.cümlelerde çocuklara çeşitli davranışları kazandırırken onlara destek verilmesi gerektiği her çocuğun kendi yaş ve yeteneğine göre yapabileceği işler olduğuyula ilgili bilgiler verilmiş. Bu cümleler anlamca birbirini tamamlıyor. Ancak III. cümlede her çocuğun ailesi için bir şeyler yapmak isteyeceği ifade edilmiş. Yani diğer cümlelerle anlam bakımından uyuşmuyor. Burada verilen cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda sıra-lama I, II, IV, V şeklinde olur. III. paragrafta yer almaz.
Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

26.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu soruda verilen cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda sıralama I, III, II, V şeklinde olur. IV. cümle bu paragrafta yer almaz. Çünkü I, III, II ve V.cümlelerde okul çağındaki çocukların televizyon izlediğinden, izledikleri programların olumlu ve olumsuz etkilerinden ve programların denetlenmesi gerektiğinden bahsediliyor. IV. cümlenin ise bu konuyla ilgisi yok.
Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

27.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I, II, IV, V numaralı virgüller eş görevli sözleri, bir ismin sıfatı durumundaki sözleri ayırmak için kullanılmış. III numaralı virgül ise özneyi vurgulamak amacıyla kullanılmıştır.
Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

28.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Birinci ve ikinci ayraçlara cümleler bitmiş tamamlandığı için nokta (.) ; üçüncü ve dördüncü ayraçlara öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri ayırmak için noktalı

virgöl (;) ;beşinci ayraca da yine cümle bittiği için nokta (.) konur. Sıralama şu şekildedir: (.) (.) (;) (;) (.)

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

29.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

III numaralı “tıpa” sözcüğünün yazımı yanlıştır. Çünkü “tıp” sözcüğü ünlü bir ek(a) almış, “p” sesi yumuşaması gerekirken yumuşamamış, yani “p”, b’ ye dönüşmemiş.

Sözcüğün doğru yazımı şöyledir: “tıbba”

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

30.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

II numaralı “iyideniyiye” sözünün yazımı yanlıştır. Çünkü bu söz ikilemedir ve ikilemeler daima ayrı yazılır: “iyiden iyiye”

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

31.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

D seçeneğindeki cümlede anlatım bozukluğu vardır. Bu cümlede olumsuz bir durum olan hastalığa yakalanmadan bahsediliyor. Buradaki “şans” sözcüğü yanlış kullanılmış. Çünkü “şans” sözcüğü olumlu durumlar için kullanılır. Yanlış sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu var. “Şans” sözcüğü yerine “ihtimal” sözcüğü kullanılmalıydı. Cümlenin doğru şekli şudur: “içinde bulunduğumuz koşullar hastalığa yakalanma ihtimalimizi artırdı.”

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

32.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

E seçeneğinde eylemsi eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu var. “İlgi göstermek” ifadesi doğrudur; ancak “yardım göstermek” diye bir deyim yoktur, bunun yerine, “yardım etmek” getirilmelidir. Cümle şöyle olmalıydı: “Ülkemizin kültür ve sanat hayatına ilgi göstermiş ve yardım etmiş bir kişidir.”

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

33.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

B seçeneğinde gereksiz sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu var. Bu cümlede “deyince” sözcüğüne gerek yoktur. Cümle şöyle olmalıydı:

“Denemenin dūşünsel boyutlar içirdiđi, konuşma havasın-da biçimlendiđi bilinir.”

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

34.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A seçeneğinde yanlış sözcük kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu var. Cümledeki “rahatlık çektim” ifadesi yanlıştır. Zorluk çekilir, rahatlık çekilmez. Burada “rahat ettim” sözü kullanılmalıydı. Cümlenin doğru şekli şöyledir: “Bu konuda bilgim olduğu için görevimi yaparken çok rahat ettim.”

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

35.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parça iki paragrafa ayrılırsa ikinci paragraf IV. cümleyle başlar. Çünkü yazar I, II ve III. cümlelerde yapıtın iki bölümden oluştuğunu ve bu bölümlerle ilgili beğenisini dile getiriyor. IV. cümleden itibaren ise kitabın içeriğin-den bahsedilmeye başlanıyor.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

36.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada güven duygusunun 0-2 yaş döneminde temeli atılan bir duygu olduğundan ve bu duygunun gelişmesi için neler yapılması gerektiğinden bahsediliyor. Fakat IV. cümlede bu konudan söz edilmiyor. Burada kişiliğin oluşumunda çocuklukta yaşanan olayların etkili olduğü söylenmiş. Dolayısıyla düşüncenin akışını bozmuş.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

37.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada yazarların, sadece çocukları anlatan öykülerin çocuk öyküsü olabileceğini düşünmeleri ve bunun yanlışığı anlatılmış. Dolayısıyla parçada “Çocuk öyküsü kavramının yanlış anlaşıldığı” vurgulanmıştır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

38.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I. cümlede çocukların oynadıkları oyunlarla kendilerini yansıttığı ifade edilmiş. Son cümlede de oynadıkları oyunların çocukları tanımada yardımcı olabileceği belirtilmiş.

Buna göre parça, A seçeneğindeki sorunun yanıtıdır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

39.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçanın ilk cümlesinde ilkel toplumlarda geleneğe dayalı bir eğitim görüldüğü ifade edilmiş ve parçanın diğer cümlelerinde bu eğitimin nasıl yapıldığı anlatılmış. Buna göre parçada ilkel toplumlardaki eğitimle ilgili olarak vurgulanmak istenen “Geleneğe bağlı bir yöntem izlendiği”dir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

40.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada duygusallıkla duyarlılığın birleşmesinin insana özgü üstün bir özellik oluşturduğu ve bunun da bilinçli kültürlü bireylerden oluşan toplumlara özgü olduğu vurgulanmaya çalışılmış. Bu anlamı ifade eden cümle D seçeneğinde verilmiştir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

41.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçaya göre yazarın sözcükleriyle ilgili olarak anlatılmak istenen, yazarın sözcükleri “yerinde ve anlam incelikleriyle kullandığı”dır. Onun kullandığı sözcükleri başkası kullanınca anlatılmak istenen tam olarak anlatılmadığına göre, yazar sözcükleri yerinde ve anlam incelikleriyle kullanmıştır

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

42.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Yazar parçada başka yazı türlerini de denediğini ancak en çok önemsendiği türün röportaj olduğunu ve bunun nedenlerini anlatmış son cümlede de röportajların özelliklerini ifade etmiş. Buna göre bu parça E seçeneğindeki soruya karşılık olarak söylenmiş olabilir.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

43.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Yazar çocukluğunda oynadığı oyunlarda yaşadığı dostlukları anlatmış. Bugünkü çocukların bilgisayar oyunları oynadığını ve kendi yaşadığı duyguları yaşayamayacaklarını ifade etmiş. Son cümlede de “Bir ekrandan ne kadar dostluk yansıyabilir ki onlara...” diyerek “çocukların kullandığı kimi araç ve gereçlerin onların

duygu dünyasını sınırladığını” anlatmak istemiştir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

44.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada asıl anlatılmak istenen düşünce paragrafın ilk cümlesinde ifade edilmiştir.

Roman kahramanlarının gerçek yaşamdaki insanlardan daha inandırıcı olduğu vurgulanmıştır. Asıl anlatılmak istenen bu düşünce B seçeneğinde verilmiştir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

45.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Cümledeki “yaşamı akıyla karasıyla kısaca bütün boyutlarıyla görmek” ifadesi yazarın “gerçekleri yansıtmaya” yönünü, “atölyemizde yeniden biçimlendirmek” ifadesi de “yaratıcı olma” yönünü ortaya koyuyor.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

46.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada toplumumuzda yazma alışkanlığının çok fazla gelişmediği anlatılmış. Buna göre vurgulanmak istenen düşünce D seçeneğindeki “Toplumumuzda yazmanın bireyler arasında yeterince yaygınlık kazanmadığı” dır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

47.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parça, boşluktan sonra “Bu ayrıntılardan” ifadesiyle başlıyor. Buna göre boşluğa getirilecek cümle “ayrıntılardan” söz etmesi gerekiyor. Ayrıca kişinin olumlu ve olumsuz her şeyden mutlu bir sonuç çıkarabileceği ifade ediliyor. Bu anlamları tamamlayacak cümle A seçeneğinde verilmiştir: “Yaşamın her anı insanın yaşantısını zenginleştirecek, güzelleştirecek ayrıntılar taşır.”

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

48.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada önyargıların hangi yollarla öğrenildiğinden, hangi yolla önyargıların azaltılabileceğinden söz edilmiş. Bunlar anlatılırken de A, B, D, E seçeneklerindeki özelliklere değinilmiş. Ancak C seçeneğiyle ilgili bir ifadeye yer verilmemiş. Öyleyse parçaya göre önyargılarla ilgili olarak “Bireyler arasında yıkıcı etkilere yol açtığı”

söylenemez.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

49.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A seçeneği “yaşamın en küçük ayrıntılarını bile ciddiye alır.” cümlesinde,

B seçeneği “en ciddi olayları bile hafifçe gülümseyerek nüktedan bir tavırla karşılamaya hazırdır.” cümlesinde,

C seçeneği “Bir başka yönü ise insanları çok önemsemesi ...” cümlesinde,

D seçeneği “... kendiyle dalga geçme yeteneğini de hiç kaybetmeyen biridir” cümlesinde verilmiştir.

E seçeneği sözü edilen kişinin özelliği değildir. Çünkü parçanın son cümlesinde insanların kusurlarına göz yummadığı ifade edilmiş: “Beklediğini bulamadığı durumlarda ise çok öfkelenir...”

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

50.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A seçeneğinden “Her söylediklerini emir kabul ediyor...” cümlesinde,

C’ den “...her kusurlarında sevimli bir yan buluyoruz.” cümlesinde,

D’ den “...dış dünyanın gerçeklerinden tamamen uzakta yetiştiriyoruz.” cümlesinde,

E’ den “onları, yaşamın aslında zorluklarıyla birlikte yaşanması gereken bir şey olduğunu öğretmeden yetiştiriyoruz.” cümlesinde söz edilmiş.

B seçeneğinden söz edilmemiştir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

51.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A seçeneğindeki özellik “...babamla daha fazla şey paylaşmamış olma düşüncesi beni çok üzmüştür.” cümle-sinde,

B seçeneğindeki özellik parçanın ilk cümlesinde,

D seçeneğindeki özellik “insan birçok şeyi sonradan değerlendirebiliyor.” cümlesinde,

E’deki özellik “o da elinden geleni yapardı...” cümlesinde ifade edilmiştir.

Parçaya göre C seçeneği bu kişinin özelliği olamaz.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

52.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A,B,C ve E seçeneğindeki yakınmalar aynı anlamı içeren yakınmalardır. Yani sözleri söyleyen kişi şiirlerinin dergiler tarafından yayımlanmamasından yakınıyor. Ancak D seçeneğinde şiirlerin unutulmasıyla ilgili bir yakınma söz konusudur. Bu yakınma parçadaki sözleri söyleyen kişiden beklenemez. Çünkü onun sadece iki şiiri yayımlanmış. Bunların unutulmasından yakınamaz.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

53.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Parçada sanat yapıtlarının gerçeğin aynısı olmadığı yani sanatçının düş gücüyle beslendiği anlatılmış. B,C,D seçenekleri bu anlamda ifadelerdir. E seçeneği “Tamam şiir başlı başına yoğun bir anlatım gerektirir...” cümlesinden çıkarılabilir. A seçeneği parçadan çıkarılamaz. Çünkü bu ifade, parçaya ters düşüyor.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

54.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A ve D seçenekleri paragrafın ilk dört cümlesinde çeşitli şekillerde ifade edilmiş, B ve C seçenekleri “... geçmişten günümüze değin...” cümlesinden çıkarılabilir, E seçeneği yani “Çalışmaların son yıllarda hızla arttığı” parçadan çıkarılamaz. Çünkü bununla ilgili bir ifadeye yer verilmemiştir.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

55.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Verilen öncüllerde yalnızca 31 Mart Ayaklanması Meşrutiyet Yönetimine karşı dinin de kullanılmasıyla oluşmuş bir tepkidir.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

56.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

1912 yılında Balkan Devletlerinin Osmanlı Devleti’ne saldırması, Osmanlı’nın, Trablusgarp’ın işgalini kabullenmesini ve barış istemesini hızlandırmıştır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

57.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Lozan Konferansı’nda görüşülen konular Azınlıklar, Kıbrıs ve Mısır konuları tali

olarak ve kısa zaman ayrılmış da olsa görüşülmüştür.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

58.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

21 Şubat–12 Mart 1921 tarihleri arasında toplanan Londra Konferansı’nda İtilaf Devletleri küçük değişikliklerle Sevr Antlaşması’nı Ankara Hükümetine kabul ettirmek istemişlerdir. II. ve III. öncülde verilenler Londra Konferansından sonra gerçekleşmiştir.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

59.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

1921 tarihli Tekâlif-i Milliye Emirleri ile ordunun silah, giyim-kuşam ve lojistik ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

60.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I. ve IV. öncülde verilenler “Meclis Hükümeti Sistemi” uygulamalarındandır. Cumhuriyetin ilanı ile Meclisin çalışma sistemi değişikliğe uğramış “Kabine Sistemi” ne geçilmiştir. Cumhuriyetin ilanı ile cumhurbaşkanı seçilecek, Cumhurbaşkanı, kabineyi oluşturacak olan başbakanı seçecektir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

61.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öncülerde verilenler hem seçme-seçilme ile ilgili kısıtlamaları kaldırmış hem de Milletvekili seçimlerinde aday ve seçmen sayısını artırmıştır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

62.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Cumhuriyetin ilanından sonra “halk egemenliğine dayalı bir yönetim” konusunda çelişki oluşturan yalnızca Halifelik makamının varlığıdır.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

63.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

1926 tarihli Medeni Kanun ile Osmanlı döneminden kalan kadın-erkek eşitsizliği ve

kadınların sosyal hayattaki sınırlanması sona erdirilmiştir.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

64.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun istenen sonucu vermemesinde özel sektörün cılızlığı, dolayısıyla yatırım azlığı ile bütün dünyada ve elbette Türkiye'de de olumsuz etkisi hissedilen 1929 bunalımı etkili olmuştur.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

65.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılması NATO'ya üyeliğini hızlandırmıştır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

66.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

1961 Anayasası ile düşünce özgürlüğü ve sivil toplum örgütlerinin kurulması için uygun ortam oluşturulmuştur.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

67.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

TBMM'yi oluşturan milletvekili sayısı Anayasanın değiştirilemez hükümlerinden değildir.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

68.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Milli Güvenlik Kurulu'nun, Anayasa Mahkemesi'ne üye seçiminde aday gösterme yetkisi yoktur.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

69.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

TBMM'de kabul edilen kanunları Cumhurbaşkanı yayınlar.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

70.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bakanlar Kurulu, milli güvenliğin sağlanması ve silahlı kuvvetlerin yurt savunmasına

hazırlanmasında TBMM'ye karşı sorumludur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

71.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Seçimin tek veya iki dereceli olması değişebilen bir kuraldır ve genel seçimlerin gerçekleştirilmesinde uyulan ilkelerden biri değildir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

72.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Siyasi partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesi'nin görev ve yetkisi kapsamındadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

73.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

"Haydi Kızlar Okula" kampanyası MEB ile UNICEF arasındaki işbirliği ile yürütülmektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

74.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Adı geçen uluslar arası kuruluş Dünya Bankası'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

75.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Haritada verilen üç şehir yukarıda da görüldüğü "gibi" aynı enlem üzerinde yer almaktadır. Buna bağlı olarak ekvatora uzaklıkları, güneş ışınlarının düşme açısı ve gece-gündüz süreleri benzerdir. Üç şehir de deniz kenarında olduğu için mevsimler arası sıcaklık farkı da benzerdir. Fakat yıllık yağış tutarı Rize ve Zonguldak'ta fazlayken Samsun'da daha azdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

76.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A,B,C,D şıklarında verilenler doğal çevreyi bozarken, E şıkında verilen doğal zenginliklerin milli park yapılması doğal çevreyi korur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

77.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Marmara Bölgesi'nde yer şekillerinin düz olması tarımda makine kullanımını ve ekili-dikili alanların oranını artırmıştır. Akarsuların yatak eğimi az ve yol yapımı da kolaydır. Göl sayısının fazla olması ise yer şekillerinin düz olmasıyla ilgili değildir. Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

78.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Ege ve Akdeniz kıyılarında turizm gelişmiştir. Ekonomik değeri yüksektir, ürünlerin çeşidi ve verimi fazladır. Özellikle Ege'de ulaşım olanakları fazla ve çeşitli sanayi kuruluşları da yoğundur. Akdeniz ve Ege kıyılarında nüfus yoğunluğunun fazla olmasında yer altı kaynaklarının etkisi yoktur. Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

79.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Mısır, Karadeniz, Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgelerinin tamamında yetiştirilir. Fındık Akdeniz'de, pamuk, yerfıstığı ve susam Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilemez. Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

80.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Karadeniz'de yer şekilleri engebeli ve yağış fazla olduğu için akarsuların akış hızları fazladır. Buda akarsu aşındırmasını artırmıştır. Akarsuların delta oluşturması aşındırmanın nedeni değil sonucudur. Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

81.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Grafik yorumunda grafiğin konusu önemlidir. Grafiğin konusu müzelere gelen yerli ve yabancı turist sayısı ve bunlardan elde edilen gelirdir. Bu nedenle A,B,D,E şıklarında verilen bilgilere ulaşamaz. C şıkında ise konu-ya uygun bilgi verilmiştir. Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

82.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

İnsan hakları, vatandaşlığa bağlı olarak kazanılmaz. Her durumda ve doğuştan kazanılır. Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

83.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Uluslar arası barış ve güvenliği koruma yetki ve göreviyle donatılan kuruluş Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyidir.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

84.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Meşru savunma yasalarımıza göre suç kapsamında yer almaz.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

85.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Garipçiler süsten söz oyunlarından kaçınmışlardır. Dili yapmacıksız ve doğaldır. Buna göre B seçeneğindeki ifade “Garip” lerin özellikleri arasında yer almaz. A, C, D, E seçenekleri ise Garip hareketi diye bilinen akımın özellikleri arasında yer alır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

86.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

I, II, III ve IV. cümlelerde F.Hüsnü Dağlarca’yla ilgili olarak verilen bilgiler doğrudur. V. cümledeki “Türkçe nin özleşmesine karşı bir tutum sergiledi” ifadesi yanlıştır. Çünkü Dağlarca arı Türkçe’ nin yerleşmesini isteyenlerin en başında gelir.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

87.SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A, C, D, E seçeneklerinde verilenler Cumhuriyet dönemi Türk tiyatrosuna önemli katkıları olan oyun yazarlarımızdır. B’ de verilen Ertem Eğilmez ise sinema yönetmenidir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

88. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

1914 yılında Fransız tiyatro adamı Andre Antoline öncülüğünde kurulan daha sonra adı İstanbul şehir tiyatrosu olarak değiştirilen kurum Dârülbedayi’dir.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

89. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A, B, C ve E seçeneklerinde verilen isimler Türk beşleri olarak adlandırılan

bestecilerdendir, D seçeneğinde verilen Münir Nurettin Selçuk ise sadece Türk sanat müziği besteciliği yapmıştır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

90. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Uzun ince bir yoldayım türküsü Barış Manço dâhil birçok sanatçı tarafından seslendirilmiştir.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

91. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bireyselleşme ile toplumsal değer yargıları ve normları zıt anlamlıdır. Duygusal gelişimle, büyüme ve bilişsel gelişim, gelişim psikolojisinin konusudur. Psikoloji ise bireyin davranışlarını inceler. Eğitimin işlevlerinden birisi bireyin sosyalleşmesi, yani toplum tarafından kabul edilen davranışları öğrenmesi ve uygulamasıdır. Bu ifadeyi bilgiler A seçeneğinde yer almaktadır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

92. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğrenme ilkelerinde ödülün önemi, geçmiş yaşantılarla bağ kurma, aktarma (olumlu-olumsuz) tekrar ve öğrenilenlerin ileriye ya da geriye ket vurması gibi nitelikleri vardır. Ancak organizmanın ve organların belirli bir işi yapabilecek düzeye ulaşmaması öğrenmeyi engeller (d). Yani öğrenme için olgunlaşma şarttır. Yaş ve zekâ da olgunlaşmanın önemli iki işlevidir. Bazı bilgilerin öğrenilmesi için belli yaşlarda olmak gerekir. Örneğin; 3-4 yaşındaki bir çocuk okuma-yazmayı öğrenemezken, 6-7 yaşına geldiğinde bu davranışı yapabilecektir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

93. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Ergenlik dönemi tüm yönleriyle bir gelişim ve değişim dönemidir. Hızlı fizyolojik değişimler vücut yapısında büyük farklılıklara neden olur. Bu özelliklere uygun olmayan nitelik (a) seçeneğinde verilmiştir. (a) seçeneğinde verilen durum daha çok ergenlik öncesi latent (gizil) döneme ait bir özelliktir.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

94. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

İlerlemecilik, Amerikan eğitiminde biçimciliğe, geleneksel okulun sıkıcılığına, baskısına ve sert disiplin anlayışına karşı bir hareket olarak başladı. İlerlemecilik, hem mümkün olan hem de arzu edilen reform ve gelişmeye inanan insan tipine doğru bir yönelimdir. İlk ilerlemeci eğitimcilerin çoğu, çocuğun enerjisini serbest bırakan eğitsel yenilikler üzerinde durmuşlardır. İlerlemeci eğitim, geleneksel öğretmenden, yöntem ve tutum olarak farklı bir öğretmen anlayışını yerleştirmek istemektedir. İlerlemeci öğretmenin, öğrencileri nasıl uyarabileceğini bilmesi gerekir. Öğretmen için, ‘öğrenmenin merkezinde olmak yerine bir rehber olarak eylemde bulunması zordur. Ancak ilerlemecilik bağlamında becerikli öğretmen, sınıfta baskın değildir. Öğrencinin ilgilerini merkeze alan öğretmen, öğretimin düzenleyicisi, planlayıcısı, yürürlüğe koyucu kişisi ve kılavuzudur. Öğretmenler bilgiyi aktarandan çok, danışman, psikolog, terapist, öğrenme uyarıcıları ve proje yöneticileri olmalıdır. Öğrenme, öğretim programı ve öğretim, çocuğun ilgilerine yönelik oluşturulmalıdır. Okul, yoğun olarak sosyal sorunlarla iç içedir ve sosyal değişimi hızlandırır. İlerlemeci eğitim, kitap, derslerin ezberlenmesi, öğrenmenin yönlendirilmesi gibi olguları vurgulayan eğitimin geleneksel bağlarından çocuğun sıyrılmasını öne süren özel bir kuram ve harekettir. Eğitimde doğrudan deneyimlere ve etkinliklere önem verir. Yarışmacı, bireyselleştirilmiş öğrenmeden çok, işbirliğine dayalı grupla öğrenme etkinliklerini öne çıkarır. Eğitimde ilerlemecilik, sosyal reform ve katılımcı topluluğu yaratan demokratik süreçlerin kullanılmasını cesaretlendirir. Genellikle süregelen eğilimlere, geleneksel tutum ve değerlere karşı çıkar.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

95. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğrenme sosyal bir süreçtir, çünkü bireyler arası ilişki ve iletişimle gerçekleşir. Önceki öğrenmelerin yeniye temel oluşturması ön öğrenmeleri ifade eder. Yaşamın ilk yıllarındaki gelişim hızı gelişim ilkesidir. Öğrenmenin somuttan soyuta doğru gerçekleşmesi bir öğrenme ilkesidir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

96. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Yeniden-yapılanmacılara göre çağdaş toplum kriz içindedir. Krizin temel nedeni ise modern yaşamın gereklerini karşılayacak kurum ve değerleri yeniden yapılandırılmamasıdır. Krizi atlatabilmek için insanlar geçmişin mirasını incelemelidir. Bu şekilde değişimin yönü planlanmalıdır. Okullar geçmişin mirasını inceleyerek, toplumu yeniden yapılandırmada kullanılacak öğeleri belirlemelidir. Bu nedenle yeniden inşacı ya da yeniden-yapılanmacı eğitim felsefesine göre insanlar yaşadığı toplumu yeniden düzenlemeye ikna edilmelidir. Bu ikna okulda başlamalıdır. Okul, yeni bir düzenin gelişmesine yol açacak biçimde öğrencilerin zihinlerini ve karakterlerini eğiterek, geleceğe yönelik olmalıdır. Bu onlara zorla değil, istekle kazandırılmalıdır. Eğitimin amaç ve araçları, mevcut kültürel krizi karşılayacak ve davranış bilimlerinin bulgularına uygun düşecek biçimde tamamen yeniden düzenlenmelidir. Yeniden Yapılanmacı eğitim, çocuğun, okulun ve eğitimin sosyal ve kültürel güçler tarafından ne ölçüde şekillendirildiğine önem verir. Uygur yaşam şu veya bu şekilde grup yaşamıdır. Bu nedenle, toplumun üyelerini, sosyal reform bilincine ulaştırmak ve bu reformu yapabilecek şekilde eğitmek yoluyla toplumun yeniden şekillendirilmesi mümkündür. Bundan dolayı eğitim, “sosyal açıdan kendini tanımadır” ve bu yolla birey, sadece kendi sosyal doğasını geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda toplumda planlı bir demokrasi oluşturarak, sosyal harekete nasıl katılacağını da öğrenmiş olur. Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

97. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bireylerin uygun öğrenme ortamında istenilen davranışı kazanması mümkün olabilir. Öğrenci öğreneceği ile etkileşime girmesi etkili öğrenim için gereklidir. Öğrenciye rehberlik etme, yani öğrenmeyi öğretme çağdaş yaklaşımlardandır. Pekiştirme davranışın kalıcılığını ve tekrarını sağlar ve motivasyonu artırır. Öğrencilerin kişisel sosyal problemlerinin çözümü öğrenme-öğretme sürecinde doğrudan değil dolaylı olarak yer alır. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

98. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğretmenlerin olgular arasındaki farkları görememesi, yanlılığa değil yanlışığa,

olguları açıklayamaması eksik bilgiye, yargıları gözleme dayandıramama bilisellikten uzaklaşmaya ve farklı yorumlara yer vermeme tek kaynaklı öğrenmeye sebep olur. Ancak insanın yaşam tarzından tamamen soyutlanması imkânsızdır. Bilinçaltındaki inançlar bireyin davranışlarının temel yönlendiricileridir. Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

99. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Sorudaki bilgi grubunda verilenler toplumsal değişimi sağlama ve bir yandan da toplumsal normları okula getirir. E seçeneği eğer sınırlı ifadesine yer vermeseydi doğru cevap olurdu. Okul bir taraftan bireyi değiştirirken diğer taraftan toplumu da değiştirmeyi hedefler. O halde okul bireysel ve toplumsal değişimin merkezi olarak kabul edilebilir.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

100. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Sosyal öğrenme kuramının önemli temsilcisi Bandura’ya göre davranışların büyük bir kısmı diğer bireylerle ilişki içerisinde edinilir. Davranışı gösteren bireyi model olarak almak o davranışın öğrenilmesi için (taklit ya da gözlem) yeterlidir. Çocukların bir davranışı öğrenilebilmeleri, o davranışın diğerleri (model) tarafından nasıl yapıldığını görmelerine bağlıdır. Bu kuramın en önemli ögesi modeldir. Çocukların da ilk modelleri anne ve babalarıdır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

101. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu soruda bedensel gelişim ile olgunlaşma ilişkisini hatırlamak gerekmektedir. Bedensel gelişim dendiğinde iskelet yapısındaki kasların, kemiklerin, sinir sisteminin ve Psikomotor becerilerin gelişim sürecini anlamalıyız. Çocuğun kas ve kemik yapısı yeterli olgunluğa gelmeden, ne kadar çalışma yaptırılırsa yapılsın istenen davranış kazandırılmayacaktır. Bu anlamda 3 yaşındaki bir çocuğun el-göz uyumu yetersizdir. Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

102. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Soru köküne bakıldığında davranış kazandırmada cezanın sakıncalarından

bahsedilmektedir. (A) şikkında cezanın istenmedik davranışları geçici bir süre bastırmasından söz edilmektedir. Ceza uygulayan kişinin sos-yal öğrenme kuramına göre model alınması mümkündür (C). Cezanın cezayı uygulayana karşı olumsuz duygular oluşturma niteliği vardır (D). Ceza istenmeyen davranışları pekiştirme işlevi de görebilir (E). Başarısızlık-la cezalandırılan bir birey bu durumu düzeltemeyeceğine inanırsa başarmak için hiçbir çaba göstermeyecektir. Cezanın en zayıf tarafı ceza kesildiğinde istenmedik davranışların daha çok ortaya çıkmasıdır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

103. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

“Çikolata verilmeye devam edildiği halde” soruda çikolatanın verilmesi kesilseydi ve davranışın yapılmasında bir aksama olsaydı rahatlıkla “davranışın sönmesinden” söz edilebilirdi. Ancak soru kökünde farklı bir durum vardır. Burada davranışçı yaklaşımın (özellikle edimsel koşullama) temel kavramlarını (biçimlendirme, zincirleme, pekiştirme, batıl inanç, transfer, zamanlama, genelleme, ayırt etme, gizil öğrenme ve sistematik duyarsızlaştırma) hatırlamakta fayda bulunmaktadır. Yukarıda verilen durumun edimsel koşullama süreciyle ilgili olduğu ödülün verilme şeklinden belli olduğunu fark etmelisiniz. Buna göre ödül verilmeye devam edildiği hal-de davranışta istenmeyen sonuçlar görülmektedir, o halde organizma için ödüle alışma söz konusudur. Duyarsızlaştırma ya da alışma, ödülün organizma bakımından uyarıcı niteliğini git gide kaybetmesidir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

104. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Belli bir yaşantı sonucunda, daha önce gösterilmediği bir uyarıcıya karşı gösterilir hale gelmiş olan tepkiye şartlı tepki denir. Yayaların kırmızı ışıktaki durması da koşullanma yoluyla öğrenmedir. Başta kırmızı ışık “nötr bir uyaranken” trafikte “durmam gerekir” davranışını başlatır

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

105. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Duyarsızlaştırma (alıştırma), organizmanın belli bir uyarana sürekli karşılaşması sonucunda, giderek o uyarana tepki vermemesi durumudur. Bu durumu sönme ile

karıştırmamak gerekir. Sönmede durumla bir süre yüzleşmeme yani doğal uyarıcının (ödül, pekiştireç) verilmemesi sonucu davranış gitgide zayıflar hatta tekrarlanmaz olur. Ancak alışma durumunda uyarıcıyla sürekli yüz yüze olmanın sonucunda davranışı başla-tan uyarıcıya bir alışma olmakta ve uyarıcı uyarıcılık niteliğini kaybetmektedir. Örneğin; öğretmenin babaya ya da anneye göre çocuk üzerinde daha etkili olması da bu durumu açıklamaktadır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

106. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Birbirine benzer uyarıcılara aynı tepkinin verilmesine genelleme denmektedir. Klasik koşullama deneyinde olduğu gibi köpeğin zil sesine benzeyen diğer seslere de salya salgılaması bu duruma bir örnektir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

107. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Doğuştan getirilen (içgüdü, içgüdüsel davranışlar, refleksler ile sonradan edinilen geçici davranışlar öğrenme sonucu oluşmuş davranışlar değildir. Bunun dışında kalan tüm davranışlar öğrenmedir. Buna göre soru kökünde istenen “öğrenme olmayan durum” E şikkında verilen refleks bir davranıştır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

108. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Davranışçı öğrenme dışındaki öğrenme kuramlarında öğrenmenin doğrudan gözlenmesi (zihinde olup bitenler de önemlidir) gerekmemektedir. Bilişsel, insancıl, nörofizyolojik öğrenme kuramlarında öğrenmenin gözlenebilir sonuçlarından çok zihnin anlamlandırma, problem çözme gibi daha soyut nitelikleri üzerinde durulur.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

109. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Organizmanın hoş giden bir uyarıcının ortamdaki çekilmesi(2. tür ceza) sonucu istenmeyen davranış zayıflar ya da söner yani davranışın yapılma sıklığı azalır. Burada fiziksel ya da sözel ceza verilmeden davranış değişikliği meydana getirilmektedir.

Yapılan bireyin sevdiği şeylerin ortamdaki çekilmesidir. Örneğin; bilgisayarda

oynamasına izin vermemek gibi.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

110. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Transfer ya da aktarma, edinilen bir davranışın başka bir davranışı öğrenmeyi kolaylaştırmasına olumlu trans-fer, var olan bir davranışın öğrenmeyi zorlaştırmasına da olumsuz transfer denir. Verilen diğer seçeneklerin soru köküyle ilgisinin olmadığını görmelisiniz.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

111. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Zekâ kalımsal olarak bireyin zihinsel potansiyeli ve bu potansiyelin kullanılabilme yeteneğidir. Bu nedenle zeka düzeyinin kuşaktan kuşağa hızlı artması gibi bir bilimsel sonuç söz konusu değildir . Soruya bakıldığında da istenen zekânın “bilim ve teknoloji ortamında daha iyi kullanıldığı” yargısını destekleyecek durumlardır. Ancak “E” şıkında konuyla ilgili olmayan bir nokta öne çıkartılmaktadır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

112. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Gelişim süreklidir, nöbetleşedir, kalıtım ve çevre etkileşiminin bir ürünüdür, genelden özeledir, bir bütündür, bireyden bireye farklılık gösterir ve gelişimde kritik dönemler vardır. Verilenlere göre gelişimin genel çerçeve-sine bakıldığında çocuklar önceleri tüm vücutlarıyla hareket ederek, derken büyük kaslarını kullanarak işlemler yaparken, git gide ince kaslarını kullanmayı da becereceklerdir. Örneğin; 2-3 yaşındaki çocuklar büyük oyuncaklarla oynamayı isterken, yaşları ilerledikçe küçük oyuncaklara yönelme görülür.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

113. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Genel olarak kalıtımın mı veya çevrenin mi etkili olduğunu söylemek yerine, bazı özellikler için çevrenin, bazı özellikler içinse kalıtımın daha etkili olduğu söylenebilir. Kalıtım ve çevre karşılıklı olarak ve birlikte davranışların niteliğini belirlemektedir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

114. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Gelişimde belli davranışların kazanılması gereken dönemler vardır. İlgili davranış ilgili dönemde kazanılmadığı zaman, daha sonraki dönemlerde kazanılamaz (telafi edilemez) veya kazanılması çok zor olur. Organizmanın çevrenin etkilerine daha duyarlı olduğu zamanları kritik dönemler kavramı ifade etmektedir. Öğrenmede belli uyarıcıların güçlü etkiye sahip olduğu bazı dönemler vardır. Bu dönemlerde kazanılmayan yaşantılar ilerleyen zamanlarda zor kazanılır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

115. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Gelişim organizmanın döllemeden başlayarak bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal olarak geçirdiği sürekli ve düzenli değişimdir. Gelişim sürecinde bireyin bir bütün olarak (duygu, düşünce, davranış) var olduğu kabul edilir. Çünkü gelişim, olgunlaşma ve öğrenmeyi kapsayan genel bir kavramdır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

116. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

9-10 yaşlarına kadar erkek çocukların vücudu iri ve gelişmişken 10-11 yaşlarında kızlar bedensel olarak daha iri ve gelişmişlerdir. Kızlar 11, erkekler de 12 yaşlarında erinliğe girerler. Bu dönemde bedensel görünüm değişir. İlk yıllarda kızlar öndeyken dönemin sonunda erkekler tekrar öne geçerler.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

117. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Oyun herkes için olduğu gibi çocuk içinde çok yararlıdır. Çocuk için oyunun temel işlevi dünyaya uyum sağlamasını kolaylaştırmaktadır. Ancak çocuklarda yetişkin gibi (soyutlama yapabilme) düşünebilme niteliği 11 yaşından sonra edinilmektedir.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

118. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Çocukluk dönemi akran grubu çocuğun gelişiminde önemli bir işleve sahiptir. Ancak bu dönemde birey için modelin, gencin varlık istediği yetişkin dünyasından olması daha uygundur. O halde çocukların birbirleri için yetişkinlik modelleri oluşturmaları söz

konusu değildir.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

119. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Animizm (canlılık) durumunda çocuklar cansız nesnelere canlılık özellikleri yüklerler ve öyle de davranırlar. Nesnelere (canlı-cansız) arasında ayırım yapamama durumudur. Örneğin; bir çocuğun düşerek canının yanmasına neden olan sandalyeye vurması da canlılığın bir göstergesidir.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

120. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Telgraf konuşması 18-30 aylar, 2-3 kelimelik cümleler kurabilirler. Bu yaklaşımda sözcükler arasında bağlaç kullanılmadan yapılan konuşmadır. Yani olası en kısa yoldan anlam iletmeye çalışılmaktadır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

121. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Otoriter tutum baskıcıdır, sorgulayıcı eleştirel düşünmeyi ifade eder, izin verici istekleri kabul eden anlamına gelir, kontrol edici yine otoriteyi çağırır. Demokratik tutum ise görüşlerin karşılıklı olarak ileri sürülüp doğru olanı bulmaya çalışmaktır. Bu sorudaki anlatımda karşılıklı görüşlere saygı ile çözüm aranmaktadır.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

122. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Yaratıcılık, yeni ve orijinal düşünceler geliştirmedir. Demokratiklik karşılıklı hoşgörü ile çözüm aramayı, örnek verme desteklemeyi ve kanıtlamayı, araştırma doğru bilgiye ulaşabilmek için çalışmayı ifade eder. Çünkü Eleştirel düşünme ise farklılıkları görme, doğru-yanlış, ya da yeterli yetersiz gibi ifadeleri, diğer bir deyişle yargılamayı ifade eder.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

123. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Beyin fırtınası bir tartışma tekniğidir. Beyin fırtınasında sınırlı sürede her öğrenciye söz hakkı verilir. Belirtilen sürede görüş belirtilir. Her görüş kaydedilir. Görüşlerden ötürü kimse yargılanmaz ve bu yolla özgür düşünme hedeflenir. Bu teknikle çok fikir üretilmesi esastır. En sonunda uygun olan ve olmayanlar ayıklanır ve en uygun olanı seçilir. Anında eleştirme özgür düşünmeyi engeller. Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

124. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

İşbirlikli öğrenme öğrenciler gruplar halinde çalışmalarını ve birbirlerine yardım etmeleriyle gerçekleşir. Bu paragrafta da küçük gruplar vardır. Gruplarda birlikte fikir üretme ve sonunda bu fikirler üzerinde konuşma vardır. Bu yönüyle öğrenciler arasında bir işbirliği bulunmaktadır. Kendi aralarında ifadesi işbirliğini vurgular. Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

125. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğrencilerin kendi aralarında mümkün olduğunca çok fikir üretmesi var (beyin fırtınası) ve sonunda farklı fikirler üzerinde konuşma vardır (Tartışma). Her iki uygulamayı içeren ifadeler tek seçenekte verilmiştir. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

126. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Problem çözme sorunu hissetme, tanımlama, sınırlandırma, hipotezler geliştirme ve onları test etme ve en uygun çözümü deneysel olarak arama etkinliğidir. Problem çözmenin aşamaları arasında analiz, sentez ve değerlendirme yer almaktadır. Bireyin bir problemi çözebilmesi için akıl yürütmesi ve sonuca gitmesi gerekir. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

127. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Aktif öğrenme öğrencinin öğrenme sürecine doğrudan katılmasını öngörür. Bu uygulamada öğrenci merkez-dedir. Diğer seçenekler farklı anlamları barındırırken bu

seçenek öğrenciyi merkeze almaktadır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

128. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Çünkü altı şapkalı düşünmede altı ayrı rengin temsil ettiği altı ayrı düşünme biçimi vardır. Öğrenciler bu altı düşünme biçimini görerek o düşünmenin sebeplerini görme fırsatı verir. Bu sebeple farklı görüşlere saygılı olmayı öğrenmede bu teknik oldukça yararlıdır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

129. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Programlı öğretim eksik giderme ve tamamlama amaçlı değil, başlı başına bir öğretim yaklaşımıdır. Davranış-sal amaçlar, bireysel hız ilkesi, anında dönüt-düzeltilme, küçük adımlar ilkesi kademeli ilerleme ve değerlendir-me ilkeleri olan bir öğretim modelidir. Öğretimin belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmesini öngörür. Bu sebeple bir tamamlama değil bir oluşturma sürecini öngörür.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

130. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

A seçeneğinde kişiler-arası sosyal zekâ, B’ de doğacı zekâ, D şıkkında tahminler yürütme, mantıksal çıkarımlar yapma, matematiksel-mantıksal zekâ ve E’ ye bakıldığında ise sözel-dilbilimsel zekâyâ ait özellikler verilmiştir. Ancak içsel (benlik) zekâyâ sahip kişiler duygu ve düşüncelerinin farkındadırlar; kendilerini nesnel bir şekilde değerlendirebilirler.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

131. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Örnek olay; yaşanmış ya da yaşanabilecek bir olayın sınıfa getirilip tartışılarak o günkü konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır. Bu uygulamada örnek olay yöntemi kullanılmamıştır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

132. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğrencilerde isteklilik uyandırma, harekete geçme çabasına girmelerini sağlama motive

etmedir (güdülemedir). Öğretmen çocukları mühendise benzeterek, olmak isteyebilecekleri konumda görmelerini sağlamaya çalışmış, yani güdülemiştir. Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

133. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğrencilerin ön öğrenmelerine ilişkin herhangi bir ipucu yoktur. Ölçüm yaptırma (Katılım), farklı örnek yapanlara aferin demede onları izleme var ve aferin ile pekiştirmiştir, mühendis gibi diyerek güdülemiştir. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

134. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Sınıf yönetimi öğrencilerin hep suskun olmasının gerekli olmadığı varsayımına da dayanır. Sınıf arı kovarı işleyen bir ortama benzetilir. Her öğrencinin sürece katıldığı, sorular sorup gereğinde itiraz edebildiği, birlikte ya da bireysel olarak (uygun şartlarda) çalışabildiği bir ortamdır. Öğretmen farklı uygulamalarla öğrencilerin dikkatini toplayabilmelidir. Öğretmenin açıklamaları sınıf yönetimi tekniklerini uygulamada yetersiz kaldığını göstermektedir. Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

135. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

İpucu doğru cevabı hatırlatan uyarıcılardır. Pekiştirme sözel ya da başka yollarla ödüllendirilmedir. Katılım öğrencinin derse ilişkin aktivitesidir. Dikkat çekme öğrencileri öğrenilecek konu üzerine yönlendirilmedir. Sorudaki ifadede geçen “Çok güzel! Pelini alkışlayalım” demesi pekiştirmedir. Çünkü doğru davranış ödüllendirilmektedir. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

136. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Eğer bir sınıfta farklı yeterlikte ve yetenekte öğrenci varsa sınıfta her öğrenciye hitap edebilecek ortam ve uygulamalara yer vermek en uygun uygulamadır. Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

137. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Anlamayan öğrenciye o bilginin o derste verilmemesi zihinsel ve duygusal sıkıntıya yol

açar. Ancak akışı ve bütünlüğü bozmadan bilgilendirmek en uygun davranıştır. Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

138. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Olumlu bir sınıf öğrenme ikliminin çeşitli özellikleri ve bunlara bağlı sonuçları olabilir. Sınıfın olumlu öğrenme iklimiyle öğrenci başarısı, öğrenci katılımı, öğrenci motivasyonu gibi değişkenler arasında ilişkiler vardır. Sınıfta öğretmen, olumlu bir öğrenme iklimi oluşturmak istiyorsa, öğrencileri derse ve öğrenmeye katılmaya cesaretlendirmeli, onların güçlü yanlarını öne çıkararak ödüllendirmeli, teşvik etmelidir. B şıkkında öğretmen, öğrenciye önce eksiklerini belirtmiş ve daha çok çalışmasını önermiştir. Bu, tercih edilen bir yol değildir. C şıkkında söylenen de teşvik edici bir ifade değildir. Aynı şekilde D ve E seçeneklerinde yer alan ifadeler de tercih edilebilecek ifadeler değildir. Burada en uygun ifade, A şıkkında yer alan ifadedir. Burada öğretmen, öncelikle öğrencinin güçlü, olumlu yanını öne çıkarmış, arkasından da onu başarıma konusunda yüreklendirmiştir. Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

139. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Sınıf kuralları, her sınıfta öğretmen ve öğrenciler tarafından birlikte, sınıfta beklenen üst düzeyde öğrenmelerin gerçekleşmesi için belirlenen kurallardır. Bunlar, yasaklamaları değil, öğrencilerin yapacakları eylemleri olumlu sözcüklerle ifade eder. 5-8 arasında olması önerilen bu kuralların, uygulanmasının izlenmesi, bunların yaptırımlarla da desteklenmesi gerekir. Kurallar, sınıfta her öğrencinin öğrenmesini sağlamak, öğrenme haklarını korumak içindir. Aksi halde, kuralsızlık kural haline gelebilir. Kurallara uyulmadığı durumlarda öğretmenin izleyebileceği bazı müdahale stratejileri vardır. Bunlar, bir göz temasından başlayarak okul içinde ve dışında sağlanabilecek bazı profesyonel destek ve yardımlara kadar uzanır. Kural ihlalinde öğretmenin, sınıfta geçen öğrenme süreci ve süresini askıya alarak bütün dikkatini ve zamanını buna ayırması tercih edilmez. Ayrıca öğretmenin, diğer öğrencilerin dikkatini dağıtacak girişimlerden uzak durması gerekir. Yukarıdaki seçeneklerden birincisi, öğrencinin öğrenme hakkının elinden alınmasıdır ki hiçbir zaman tercih edilmemelidir. B seçeneğinde yer alan öğrenci notunun düşürülmesi ise konuyla hiç ilgisi olmayan bir

davranıştır. C seçeneğinde yer alan da istenmeyen bir cezalandırma yoludur. D seçeneğinde yer alan sözlü uyarı, arkadaşlarının önünde onu küçük düşürücü nitelikte olmamak üzere ilk bakışta başvurulabilecek bir yoldur. Ancak bundan önce izlenebilecek, daha az incitici, daha yapıcı, uygun müdahale yolları vardır. Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

140. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Sınıfta her şey önceden düşünülüp planlandığı şekilde gelişmez. Bazen meydana gelen küçük bir olay, sınıfın havasını bir anda alt üst edebilir, değiştirebilir. Bu bakımdan öğretmen, sınıfta istenmeyen bazı olayların gelişmesi durumunda duruma soğukkanlı olarak yaklaşmalı, aceleci davranmamalıdır. Elbette her durumla ilgili olarak öğretmene kesin bir izlenim ve reçete vermek mümkün değildir. Çünkü sınıfların birer sosyal sistem olarak kendilerine özgü farklı özellikleri olduğu gibi, gelişen olayların oluşum ve seyrini etkileyen bazı durumsal etmenler de olabilir. Öğretmen, sınıfta olup bitenlere duygusal yaklaşmamalıdır. Sınıfın bazı özellikleri, çok boyutluluk, farklılık, çeşitlilik, karmaşa, kaos gibi kavramlarla açıklanmaya çalışılır. Dolayısıyla sınıf yönetimi önemli bir konu, öğretmenin sınıf olgusuna, sınıf yönetimine ve sınıfta olup bitenlere çok yönlü, çok boyutlu bakabilmesi; düzensizlikten düzen çıkarabilmesidir. Bu nedenle sınıf yönetimi, orkestra yönetimine benzetilir. Yukarıdaki seçeneklerde ilk bakışta verilen cevapların hepsi makul görünmektedir. Ancak, soruda başarı ve başarısızlık; olumlu ve olumsuz davranış şeklinde tanımlanan ikilemlerle duruma bağlı yaklaşıldığında dikkati çeken nokta, çok boyutluluktur. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

141. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Birden çok sınıfın tek grup halinde birleştirilmesi ve bir öğretmen tarafından yönetilmesine “birleştirilmiş sınıf” denir. Genelde küçük yerleşim bölgelerinde uygulanan bu yöntemde okuldaki öğretmen sayısına göre grup sayıları değişebilir. Tek öğretmenli okullarda bütün sınıflar bir grup olarak birleştirilir; iki öğretmen olduğunda 1, 2, 3. sınıflar bir grup; 4 ve 5. sınıflar bir grup şeklinde oluşturur. Üç öğretmen olduğunda 1. sınıflar bir grup; 2 ve 3. sınıflar bir grup; 4 ve 5. sınıflar bir grup olur. Dört öğretmen olduğunda 1, 4 ve 5. sınıflar ayrı birer grup, 2 ve 3. sınıflar bir grup

oluşturur. Birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik, bu konuda bazı bilgi ve becerilere sahip olmayı gerektirir. Ünite ve konuların işlenmesinde bazı ilkelere uyulması gerekir. Bu sınıflarda öğrencilerin bireysel çalışmaları normal sınıflara göre daha önemli bir yer tutar. Ayrıca akranlardan öğrenme, büyüklerin küçük olanlara öğretmenlik yapmaları da söz konusudur. Bu sınıflarda öğrencilerin farklı yaş ve sınıf düzeylerinde olmalarından dolayı bireyselleştirilmiş öğretim de ayrı bir tutar. Öğretmen, bireysel çalışma ve ödevlendirmelerde öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate almalı, her öğrencinin öğrenme düzeyine uygun etkinlikler planlamalıdır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

142. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Her konuya ait alanın kendine özgü yönlerinin diğer alanlarla ilişkisi kurulmalıdır. Bilgiler ilişkilendirilip bütünleştirilerek daha anlamlı olarak öğrenilebilir. Buna da disiplinler arası Korelasyon Desen) Yaklaşım denir. Parçalı olarak öğretim bütünleştirmeye ters düşer.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

143. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğretim yöntem ve tekniklerini programdaki hedefler öncelikle etkiler. Hedefe ulaşmak üzere takip edilen sistematik ve güvenli yola yöntem adı verilir. Diğer seçeneklerdeki özellikler doğrudan etken değildir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

144. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Ölçme kuralı ölçme işleminin nasıl yapılacağını belirleyen kurallar dizisidir. Bunlar puanlamanın nasıl yapılacağı, cevap anahtarı, düzeltme yapılıp yapılmayacağı, her sorunun puan değeri gibi kuralları içerir. D seçeneğinin dışında-kilerin hepsi ölçme kuralı belirleyen ifadelerdir. D seçeneğinde ise değerlendirme işleminin neye göre yapılacağını belirleyen ölçüt/kriter ifadesine yer verilmiştir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

145. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bilişsel alan sınıflamasına göre bilgi en düşük basamak değerlendirme ise en üst

basamak ifade eder. Buna göre hazırlanacak soruların yokladığı bilgi de aynıdır. Seçenekler incelendiğinde doğru cevabın “C” seçeneği olduğu görülmektedir. A seçeneğinde: Kavrama basamağındaki zihinsel beceriyi ölçmektedir. Çünkü bir kavrama örnek verme yeteneği ölçülmektedir B seçeneğinde: Bilgi basamağında zihinsel beceriyi ölçmektedir. Çünkü bir ilkenin hatırlanması istenmektedir. C seçeneğinde: Burada ölçülen zihinsel beceri ise bilgi ve kavramadan daha yüksek düzeydedir. D seçeneğinde: Kavrama basamağındaki zihinsel beceriyi ölçmektedir. Çünkü sözel sembollerin-gözlem sonuçlarının grafik, tablo ya da formül gibi sembolik forma dönüştürülmesi kavrama basamağını ölçer. E seçeneğinde; Bilgi düzeyinde zihinsel beceriyi ölçer. Çünkü bir takım tanımların isimlerinin hatırlanmasına yönelik beceriyi sorgulamaktadır

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

146. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu soruda vurgulanan yüksek not alanların aslında başarılı kabul edilmeyeceğidir. Ama hangi durumda başarılı kabul edilmez, sınavda ezberleyerek yüksek not alıyorsa. Bu görüş, eğer öğretmen sınavlarda hatırlama yeteneğini ölçen sorular sorduğunu kanıtlarsa geçerlidir. Çünkü hatırlama düzeyindeki sorular ezbere dayalı sorulardır. Öğrenciler ezberleyerek yüksek not alıyorsa bu başarının bir göstergesi değildir. Dolayısı ile kişi bu görüşünü destekleyebilmesi için sınavlarda ne tür sorular sorulduğunu, yanı hatırlamaya dayalı sorular sorulduğunu kanıtlarsa geçerli olur.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

147. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Not vermede farklı ağırlıklandırma esas alındığını belirtmekte ve öğretmenin bu ağırlıklandırma da hangi ölçütleri dikkate almasının uygun olacağı sorulmaktadır. Bu özellikleri tek tek inceleyecek olursak; Geçerlilik ve güvenilirlik: Geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı her zaman daha sağlıklıdır. Geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla yapılan bir sınavdan alınan puanlara daha fazla ağırlık vermek daha sağlıklıdır. Puanların frekans dağılımı: Her puanın kaç kez tekrarlandığını gösterir. En çok tekrarlanana ya da az tekrarlanana göre puan verilmez. Öyle ise bu ölçüt olarak alınmaz. Ölçtüklere özelliklerin kapsamı: Kapsamı daha geniş olan bir test hem amaca daha iyi hizmet eder

hem de güvenilir sonuçlar verir. Öğretmen de ölçme aracı daha kapsamlı olan yanı çok sayıda davranışı ölçen testten alınan puanlara daha fazla ağırlık verebilir. Bu özellik de dikkate alınabilir. Ölçtükleri özelliklerin önemi: Daha önemli (kritik) davranışları ölçen bir test öğretmen için daha önemlidir. Çünkü bu testte ölçülen özellikler diğer testlerde ölçülenden daha önemli ise önemli olan testten alınan puanlara da daha fazla ağırlık vermesi gerekir. Bu özellik de dikkate alınır. Öğrencilerin beklentilerini karşılama düzeyi: Bir testin öğrenci beklentilerini karşılması gibi bir ölçüt olamaz. Ancak ölçme yapanın beklentisini (amacını) karşılamak gibi bir özellikten bahsedilebilir. Bu nedenle bu özellik dikkate alınmaz. Seçeneklerde I – III ve IV numara ile gösterilen özellikler değerlendirme yaparken (not verirken) dikkate alınabilir. Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

148. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Puanlar üzerinde yapılacak işlemlerden biri puanları standart puanlara dönüştürmektir. Standart puanlara dönüştürme işlemi özellikle farklı testlerden elde edilen puanların ortak bir puan sistemine dönüştürerek karşılaştırmak doğru olanıdır. Çünkü farklı testlerden alınan puanları toplamak, çıkarmak karşılaştırmak, elma ile armudu toplamak gibidir. Bu nedenle de ham puanlar standart puanlara dönüştürülerek karşılaştırmak doğru olanıdır. Bu standart puanlar ise Z ve T puanlarıdır. Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

149. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Korelasyon -1 ile +1 arasında değer alır. -1'e yaklaştıkça ters yönde ilişki (biri azalırken diğeri artar), +1'e yaklaştıkça biri arttıkça diğerrinin de arttığını gösterir. Korelasyona bakarak bir testten alınan puanların ortalaması ve başarı düzeyini kestirmek olası değildir. Bu nedenle A ve B seçenekleri olamaz. Bir gruptan elde edilen korelasyon katsayısına bakarak bu testin farklı özelliği ölçtüğünü söyleye bilmek için korelasyonun “0” (sıfır) civarında çıkması gerekir ama C seçeneğinde Edebiyat ve Felsefe derslerinden elde edilen puanlar arasındaki korelasyon değeri 0,45 ve bu değer pozitif yönde önemli bir ilişki olduğunu gösterir. D seçeneğinde ise belirtilen duruma göre korelasyon -0,10 negatif bir ilişkiyi yansıtmaktadır. Yanı puanlar birinde artarken diğerrinde nispeten azalma olduğunu gösterir. Bir testten yüksek puan alan diğerrinden de

yüksek puan alıyorsa korelasyon pozitif ve yüksek bir değer göstermeliydi. Bu seçenekte olamaz. E seçeneği doğru cevap seçeneğidir. Felsefe testi puanları ile Edebiyat testi puanları arasında korelasyon 0,45 oysaki Felsefe testi puanları ile yabancı dil testi puanları arasında korelasyon -0,10'dur. Bu değerler şunu göstermektedir. Öğrenciler Edebiyat testinden yüksek ya da düşük puan alsalar da Felsefe testi ile olan korelasyon değeri yüksek ve pozitif yönde olduğundan diğerine göre daha sağlıklı tahmin yapma imkanı sağlar.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

150. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Soruda öğretmenin, öğrencilerin belli bir beceriyi ne düzeyde yerine getirebildiklerini ölçmek istemektedir. Bu soruda doğru cevap B seçeneğinde verilen Performans değerlendirme olmalıdır. Çünkü performans değerlendirme bir şeyi sadece bilmeyi değil o şeyi aynı zamanda nasıl uyguladığını da ölçmeye yarar. Öz değerlendirme öğrencinin kendisini değerlendirmesidir. Yazılı yoklama, bir konudaki bilgileri ölçmeye yarar. Bir deney düzeneği sadece bilgiye değil uygulamaya da dayalıdır. Sözlü yoklama, soruların sözlü ve cevaplarında sözlü olarak verildiği değerlendirme yaklaşımıdır. Burada sözü edilen yetenek bir uygulamadır. Ürün dosyası ya da Portfolyo değerlendirme, öğrencilerin öğrenme ile ilgili ve öğrenme sürecini yansıtan üretimlerini kapsar. Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

151. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu sorunun yanıtı A şıkında belirtilen "bireyi bir bütün olarak geliştirmek" tir. Çünkü diğer şıklarda verilen durumlar Psikolojik Danışma ve Rehberlik'in tanım, amaç ve ilkelerine ters düşmektedir. PDR' de birey yalnızca duygusal yönüyle değil bir bütün olarak ele alınmaktadır. PDR' de bireyin problemlerine çözüm bulunmaz, onun problemlerine çözüm yolları üretmesinde yardımcı olmak amaçtır. Yine PDR' de amaç bireyin yanlış davranışlarının düzeltilmesi değil, onun olduğu gibi kabul edilerek kendi gönüllüğü çerçevesinde değiştirmek istediği davranışları üzerinde durmaktır. Aynı şekilde PDR' de bireylere öğüt verilmez ve dolayısıyla bu şekilde yönlendirme yapılmaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

152. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Seçeneklerden a' da verilen Psikolojik Danışma bilindiği gibi yalnızca okul psikolojik danışmanı (alanında eğitim görmüş uzman bir başka ifadeyle profesyonel kişiler) tarafından verilen gönüllü bir yardım ilişkisidir. Bireyi tanıma hizmetinde (c şıkkı), bireyin kendisini tanımasına yardım amacıyla yürütülen, çeşitli test ve test dışı tekniklerin birlikte uygulandığı çalışmalar söz konusudur. Oryantasyon hizmeti (e şıkkı) okula yeni başlayan öğrencilerin okulu, kurallarını, işleyişini, çevresini tanıması ve kısa sürede uyum sağlaması amacıyla yönelik olarak verilmektedir. (d) şıkkında verilen verimli ders çalışma alışkanlıklarının kazandırılması ise eğitsel rehberlik çerçevesinde uzmanlar tarafından yürütülen çalışmalardır. Bu sorunun yanıtı ise (b) şıkkında belirtilen “müşavirlik (konsültasyon) hizmeti”dir. Çünkü burada öğretmen, psikolojik danışmanın (rehber öğretmen) yardımını almakta ve onun profesyonel yardımı ile bir davranış planı hazırlamaktadır. Müşavirlik hizmetinde rehberlik uzmanı öğretmen ve yöneticilere gerek duydukları yardımı vermeye, karşılaşılan güçlükleri birlikte çözmeye çalışır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

153. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu sorunun yanıtı (d) şıkkında verilen “çatışmayı yaratan uyaranları ortamdaki kaldırmak” tır. Çünkü diğer şıklarda verilen durumlar insancıl yaklaşımın esas olduğu yani öğrenenin merkeze alındığı eğitim-öğretim ortamları açısından uygundur. İnsancıl eğitimin ilkeleri olan koşulsuz kabul, saygı, empati, saydamlık, bireysel farklılıklar bu şıklarda göz önüne alınmaktadır. Oysa (d) şıkkında öğretmeni merkeze alan, klasik eğitim anlayışı açıkça verilmektedir. Örneğin çatışmaya neden olduğu düşünülen öğrenciye ceza verilerek okuldan uzaklaştırılması (çatışmayı yaratan uyaranları ortadan kaldırmak) gibi.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

154. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Görüldüğü gibi “a, b, c ve d” seçeneklerinde okul müdürünün rehberlik hizmetlerinden birinci derecede sorumlu olduğu hizmetlere ilişkin istekler yer almaktadır. Bu sorunun yanıtı olan (e) şıkkında ise “öğrencilerle ilgili psikolojik danışma bilgilerinin kendisine

verilmesini istemek” ifadesi yer almaktadır. Oysa psikolojik danışma, danışman ve danışan arasında gerçekleşen ve gizliliğe dayalı gönüllü bir psikolojik yardım ilişkisidir. Öğrenciler kendileriyle ilgili anlatacakları her şeyin gizli kalacağı konusunda güven duyarak psikolojik danışmana gelirler. Dolayısıyla psikolojik danışma sürecinde paylaşılan her şey orada kalmalıdır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

155. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu sorunun yanıtı c şikkında verilen “sınıfta ihtiyaç duyan öğrencilerle psikolojik danışma yapmak” tır. Sınıf rehber öğretmenleri psikolojik danışma yapamaz çünkü onlar alanda yetişmiş profesyonel kişiler değildirler. Psikolojik danışmayı ancak okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik servisinde görevli ve bu alanda yetişmiş uzman kişiler yapabilirler. Psikolojik danışmanın kendine özgü ilkeleri, etik kuralları, kuramsal temelleri, uygu-lama teknikleri olup bu konuda bilgi ve beceri kazanmak uzun bir eğitimi gerektirmektedir. Diğer şıklarda verilen durumlar ise sınıf rehber öğretmenin görevleri arasında yer almaktadır.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

156. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Seçeneklerden a, c, d, ve e’ de bir öğretmenin veli toplantısında yapması gerekenler verilmiştir. Öğretmenler öğrencilerin derslerine ilişkin başarıları, gelişim düzeyleri, onlara verdikleri ödevler, projeler vb. hakkında bilgi vermelidir. Ayrıca duygusal sorunları olduğunu düşündükleri öğrencilerin velileriyle mutlaka yalnız görüşmelidirler. Dolayısıyla geriye (b) şikkında verilen durum kalmaktadır. Velilerin soruları karşısında savunmacı bir tutum takınmak, iletişim engelleri arasında yer almaktadır. Oysa öğretmen öncelikle velilerle etkili ve verimli bir iletişim ortamı sağlamak durumundadır. Çünkü ekip çalışması (öğretmen-rehber öğretmen-yönetici-veli) bunu gerektirmektedir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

157. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu sorunun yanıtı (d) şikkında belirtilen “otobiyografi” tekniğidir. Çünkü bu teknikte bireyler kendi yaşam öykülerini (serbest ya da planlı olabilir) kâğıda dökerler. Oysa

sosyometri ve gözlemsel olup sosyometrik teknikler içerisinde yer almaktadır. Bu tekniklerde öğrenciler, örneğin sosyometride birlikte olmak istedikleri kişileri yazmaktadır. Böylece grup içinde liderler, yalnızlar, reddedilenler, klikler kısaca grubun dinamiği ortaya çıkmaktadır. Vak'a incelemesi de gözlemsel tekniklerden olup uzmanlar tarafından bireyin derinlemesine ve bir bütün olarak ele alınmasını anlatmaktadır. Özellik kayıt çizelgelerinde ise öğrencilerin çeşitli alanlara ilişkin özellikleri sıralanmakta ve bu özelliklerden hangilerinin çocukta olduğu belirtilmektedir.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

158. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğrenme ile ilgili olarak yapılan araştırmalar öğrenmelerin çoğunun görsel betimlemeler yoluyla gerçekleştiğini göstermektedir. Ancak öğrenme etkinliklerinde bir görsel ögenin kullanılması öğrenmelerin gerçekleşeceğinin garantisini de vermez. Öğrencilere görsel ögenin doğru bir şekilde anlaşılması ve yorumlanmasında rehberlik yapılmalıdır. Bir görseldeki unsurlar izleyiciye açık bir şekilde sunulmuş ise yani öğeler arasındaki ilişkiler açık bir şekilde sunulmuşsa, izleyici bütün enerjisini verilmek istenilen mesaja yönelerek oraya odaklanır, materyalin kendisini anlamaya çalışmakla zamanını harcamak zorunda kalmaz. Bu soruda da doğru cevap olan “C” şıkında materyalin bu özelliğine gönderme yapılmaktadır. Diğer seçenekler yanlış olmayabilirler, ancak her ortamda mutlaka gerekli olmayabilirler. Örneğin, eğer materyal açık ve anlaşılır değilse, ne kadar çok animasyonla zenginleştirildiğinin önemi olmayacaktır.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

159. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu soruda bir döngünün en etkili hangi şekil kullanılarak verilebileceği sorulmaktadır. Bir materyalin etkili olabilmesi için materyaldeki unsurların öğrenenlerin yabancı olmadığı bir formda sunulması gerekir. Daire şeklindeki sunum öğrenenlere tanıdık bir formdur. Unsurların bir daire şeklinde sunulması öğrenenlerin o unsurları kodlamalarını kolaylaştırır. Ayrıca bir döngüyü vermek için de daire en uygun şekildir.

Diğer şekillerde döngü kesilmektedir.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

160. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Öğretimde materyal kullanımı öğrenenler için kavramları somutlaştırır ve anlaşılması zor olan kavramları basitleştirir (A şıkkı), Materyal kullanımının bir amacı sınıf içindeki etkileşimi zenginleştirmektir. Materyal kullanarak, bir kavramla ilgili öğeler arasındaki ilişkiler (örneğin, örgüt şemaları ve akış şemaları yoluyla) kolayca verebilir. Ayrıca bazı öğrencilerin görsel öğelerle kaçırmaları olası bir takım noktaları anlama şansı verebilir (B şıkkı). Öğretim materyalleri öğrenen bireylerin dikkatini çeker, dikkatlerini canlı tutar ve onları güdüler (D şıkkı), Materyal kullanımıyla öğrenme ortamı zenginleştirilmesinin, kavramların somutlaştırılmasının, öğrenenlerle içerik arasında etkileşim sağlanmasının doğal sonuçlarından birisi de dersin hedeflerine daha kolay ulaşılmıştır (C şıkkı).

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

161. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Soruda, verilen seçeneklerin hangisinin ders materyali geliştirme aşamalarıyla ilgisi olmadığı bulunması istenmektedir. Sorunun doğru cevabı “C” şıkkındaki “soruların hazırlanması” seçeneğidir. Öğretim materyallerinin seçiminde temel yaklaşım öğretim programlarındaki hedef ve davranışlara uygunluktur. Bu bir bakıma “amaç-araç” ilişkisi olarak da belirtilmektedir. Bu ilişkide dile getirilmek istenen hedeflere uygun öğretim materyallerinin seçimidir. Farklı hedefler için farklı materyallerin seçilmesi ve kullanılması gerekir. Bir öğretim etkinliği için bir materyalin tasarlanması söz konusu olduğunda materyalin tasarlanması öncesinde öncelikle “Öğretim hedefi” yani öğrencilerin ne öğrenmesinin beklendiği belirlenmelidir (A şıkkı: Öğrenci kazanımlarının belirlenmesi). Bir materyal öğretimde öğrenmelere destek olması için kullanılır. Materyalin etkili olabilmesi için de bir içerikle bağlantılı olması gereklidir (B şıkkı). Materyalin amacına uygun bir şekilde öğretimi desteklemek amacıyla kullanılabilmesi için bir takım ilkelere göre tasarlanması ve geliştirilmesi gerekir. İçerik materyale yerleştirilirken çeşitli unsurların nasıl kullanılacağı bilinmelidir (D şıkkı). Bir materyal tek başına etkili olamaz. Materyalin içerikle bağlantılı olması ve

ayrıca konuya uygun olması gerekir. Öğretim materyallerini seçerken öğretim programında yer alan hedef-davranışların yanı sıra göz önünde bulundurulması gereken diğer önemli ölçüt öğrenciye göreliktir. Diğer bir anlatımla, öğrenci gereksinimlerine uygunluktur. Yazılı metinler ve görsel-işitsel öğeler, öğrencinin gelişim ve öğrenim özelliklerine uygun olmalıdır. Bu nedenle çok iyi tasarlanmış bir materyal içerik, hedefler, öğrenenlerin özellikleri vb gibi unsurlarla uyumlu değilse etkili olamayabilir. Bu nedenle uygun araç ve gerecin seçilmiş olması önemlidir. Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

162. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Renk ögesi görüntünün gerçeğe yakınlığını artırma amacıyla kullanılabilir (A şıkkı). Gerçekçi görseller, üzerinde durulan gerçek nesneyi gösterir. Gerçekçi renklerin kullanılmış olması (örneğin bir araba resminde) gerçekçiliğin derecesini yükseltir. Bu durum, renk ögesinin öğretim amaçlı kullanılmasına iyi bir örnektir. Bir görseldeki önemli unsurlar özellikle sözcükler kolayca görülebilmelidir. Aynı şekilde benzerlikler ve farklılıklar da kolayca görülebilmelidir (C şıkkı). Bunu sağlamanın en kolay yollarından birisi zemin ile önanda zıt renkleri kullanmaktır. Harflerin rengi arka plânın (zeminin) rengiyle zıt bir renkte olmalıdır. Renk ögesini bu şekilde kullanmanın bir amacı metni okunabilir hale getirmek ve ayrıca gerektiğinde dikkatleri çekmek amacıyla gerekli yerlerde vurguya ihtiyaç duyuyor olmaktır (D şıkkı). Materyallerde uygun renk kullanımı materyali zenginleştirir, hareket etkisi kazandırır (E şıkkı). Bu soruda doğru cevap “B” şıkkındaki seçenektir. Renk kullanımının materyalin geliştirilme süresini kısaltmasında bir katkısı bulunmamaktadır. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

163. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Yetkin bir denetçinin, sınıfta ders gözlemi yaparken, daha sonra değerlendirmek üzere öğretmen ve öğrenci davranışlarını gözlemesi ve not tutması beklenir. Dolayısıyla IV ve V, denetçinin göstermesi gereken temel davranışlardır. Denetçinin öğretmen masasına oturması, öğretmen ve öğrencilerin dikkatini dağıtabileceğinden istenmeyen bir durumdur. Eğer oturması gerekiyorsa bu yer öğretmen masası olmayıp sınıfta öğrencilerin arasında bulunacak uygun bir yer olabilir. Denetçinin sürekli not tutması

ise onun gözlem yapmasını engelleyecektir. Denetçinin ders notlarını incelemesi, ders gözlemi sırasında yapması uygun olmayan bir davranıştır. Dolayısıyla denetçinin yapması beklenmeyen davranışlar, I, II ve III. İfadelerde yer alan davranışlardır. Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

164. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Yukarıdaki maddelerden açıklık, gizliliğin karşıtı olup denetimde her etkinlik açık olmalıdır. Durumsallık ilkesi, denetleyenin, denetlenen kişinin içinde bulunduğu koşulları göz önünde bulundurması demektir. Planlılık, denetim eylemi-nin önceden planlanmış bir eylem olması gereğini ifade eder. Süreklilik, denetim eyleminin belirli zamanlarda belirli kişiler tarafından yapılan denetimlerle sınırlı olmadığını ifade eder. Amaçlılık ilkesi de, denetimin bir kusur ve eksik aramadan öte, düzeltme ve geliştirme gibi amaçlara dönük olması gereğini ifade eder. Buna göre, yukarıdaki soruda doğru cevap B, yani durumsallık ilkesidir. Çünkü iki öğretmenin görev yaptıkları ortam ve koşullar birbirinden farklı olup denetçinin bu farklılıkları gözetmesi gerekir. Denetim ilkeleri arasında yukarıdakiler dışında, nesnellik, bütünlük, demokratiklik gibi ilkeler de sıralanır.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

165. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Her kurumda, değişme sürecinde bazı kurum içi ve kurum dışı çevreyle ilgili engelleyici gruplar rol oynayabilir, bunlar değişime karşı direnç oluşturabilir. Bunu azaltmak için paydaşların, yani değişimden etkilenecek kurum içindeki ve dışındaki üyelerin değişimle ilgili karar sürecine katılımını sağlamak, alınan kararların uygulanabilirliğini artıran önemli bir etkidir. Yatay iletişim, dikey iletişimden farklı olarak kurumda her düzeyde insanlar arasında hiyerarşik olmayan iletişimi ifade eder. İletişim yoluyla insanlar değişim hakkında bilgili kılınıp ikna edilebilir. Dolayısıyla yaygın bir iletişimle değişim hakkında yanlış bilgiler düzeltilerek direnç azaltılabilir. Değişim, aynı zamanda bireysel ve kurumsal açıdan gelişimi de amaç edinip, çalışanlara gelişim için fırsatlar vermek de direnci azaltabilecektir. Ödül, olumlu davranışların pekiştirilmesinde etkili olduğundan, değişim sürecinde destekleyici bir mekanizma olarak değişme merkezli davranışların teşvik edilmesinde ve yerleştirilme-sinde kullanılabilir. Değişme

sürecinde emir-komuta ilişkilerini ve yasal güçleri kullanmak ise, değişime karşı olan olumsuz tutumu ortadan kaldırmayacaktır. Bunlar, görünüşte etkili yollar olsa bile insanlar ikna edilmediği, kaygıları giderilmediği sürece uzun vadede kurumda etkili değişim beklenmez.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

166. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Örgüt ve yönetim kavramları söz konusu olduğunda akla bazı yönetim süreçleri gelir. Seçeneklerde verilenler, bu yönetim süreçlerinden bazılarıdır. Bunlardan karar süreci, merkezi bir süreç olup diğer yönetim süreçlerinin de özünü oluşturur. Karar verme, kısaca alternatifler arasından seçim yapmadır. Eşgüdümleme, örgütte çalışan insanların birbirlerinin yaptıkları iş ve eylemlerden haberdar olmaları sürecidir. Planlama, geleceğe ilişkin olarak örgütte yapılacakların belirlenmesidir. Değerlendirme, bir örgütte, süreçlerin, ürünlerin, performansın önceden belirlenen standartlara göre gözden geçirilmesi, örgütün güçlü ve zayıf yanlarının ortaya konulmasıdır. Örgütlenme ise, soruda tanımlanan yönetim sürecidir. Örgütlenme, hem yeni bir örgüt oluştururken hem de kurulmuş bir örgütte yeniden yapılanma sürecinde söz konusu olabilir. Yatay, dikey, matris vb. bazı örgütlenme modelleri vardır.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

167. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Osmanlı Devleti, yenileşme döneminde yeni askeri okullar açarak eğitim alanında ilk yenilikleri yaptı. Bu yenilikler, sivil okulların açılmasıyla devam etti. Burada güdülen yol, medreselerin ve bunların taraftarlarının tepki-sini çekmeden, mevcut okullara dokunmadan yeni okulların açılması idi. Yeni okulların açılması, bu kez de mektep-medrese ikilemini meydana getirdi. Osmanlı Devleti’nde okulların bir kısmı Şer’ iye ve Evkaf Bakanlığı’ na (medreseler), bir kısmı ise Maarif Bakanlığına (yeni okullar) bağlı idi. Bunlardan başka azınlıklara ait (Yahudi, Rum, Ermeni...) ve yabancı devletler tarafından açılan okullar da vardı. Farklı okullardan farklı zihniyette nesillerin yetiştirilmesine yol açan bu eğitim sistemi, Cumhuriyet kurulduğunda da devam ediyordu. Nihayet 3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitimde birlik sağlandı. Görüldüğü gibi Tevhid-i Tedrisat Kanununun temel hedefi,

Türk toplumunda ortak değerlere bağlı insanlar yetiştirmektir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

168. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Seçeneklerde verilen kanunlardan birincisi dışında diğerleri eğitimle ilgili olup eğitime ilişkin bazı hususları düzenlemektedir. Birinci maddede yer alan Medeni Kanun, evlilik aile yaşamını düzenlemektedir. İkinci mad-dede yer alan kanun 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı kanundur. Adından da anlaşılacağı gibi ilköğretimle ilgili bazı hususları düzenlemektedir. T.C. Anayasası 1982 yılında çıkarılan ve Türk toplumunun çeşitli yönlerini olduğu gibi eğitimle ilgili de temel hususları kapsayan bir kanundur. Bu kanunda eğitimle ilgili temel konular 42. maddede yer almaktadır. Ancak diğer bazı maddelerde de eğitimle ilgili diğer konular yer almaktadır. Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 1924 yılında çıkarılan ve eğitim öğretimi birleştiren yedi maddeden oluşan bir kanundur. Yüksek Öğretim Kanunu da 1981 yılında yayımlanan 2547 sayılı kanundur. Eğitimi düzenleyen kanunlar bunlarla sınırlı değildir. Bunların dışında eğitimle ilgili birçok yasa vardır. Türk vatandaşlarının eğitim öğretim hak ve ödevleri, 1982 Anayasası’nda “Eğitim Öğretim Hak ve Ödevi” başlığı altında 42. maddede yer almaktadır.

Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

169. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bugünkü Türkiye eğitim sistemini düzenleyen kanun, 1973 yılında çıkarılan ve yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’dur. Kanunun temel amacı, kanunun başında ifade edildiği gibi, Türk eğitim sistemini bir bütünlük içinde düzenlemektir. Yasada eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki genel başlıkta toplanmıştır. Burada bütünlük sözünden, örgün eğitimin alt sistemleri olarak okul öncesinden başlayarak, ilköğretim, orta öğretim ve yüksek öğretim kademeleri ile yaygın eğitim anlaşılmaktadır. Yukarıdaki maddeler-de A, C, D, E seçenekleri, eğitim sisteminin bazı boyutlarını ifade etmektedir. Bunlar, birbirinden bağımsız değildir.

Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

170. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre, Türk eğitim sisteminin temel ilkeleri 14 maddede toplanmıştır. Bunlardan beşi yukarıdaki seçeneklerde verilmiştir. Diğerleri ise, genellik ve eşitlik, ferdin ve toplumun ihtiyaçları, yöneltme, fırsat ve imkân eşitliği, Atatürk ilkeleri ve Atatürk milliyetçiliği, laiklik, bilimsellik, okulla ailenin işbirliği, her yerde eğitim ilkeleridir. Eğitim hakkı, ilgili yasada "ilköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır" biçiminde açıklanmıştır. Dolayısıyla eğer bazı çocuklar bundan yararlanamıyorsa, temel eğitim hakkından yararlanamıyor demektir. Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

171. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

1997-1998 öğretim yılından itibaren sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmiştir. Ancak ilköğretimin sekiz yıl olması çok daha önceleri eğitimle ilgili bazı şuralarda tartışılan ve önce çıkarılmış olan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu (1961), 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu (1973) gibi yasalarda da yer almıştır. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 9. maddesi ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 23. maddesi, "İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir." şeklinde değiştirilmiştir. Her ne kadar Türkiye ilköğretimin sekiz yıl olması yıl önce düşünülmüş ve yasalara girmiş olmasına rağmen uygulamaya başlanması, tedrici ve kademeli olmuştur. Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

172. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

İlköğretim programlarının yenilenmesi; meslek lisesi mezunlarının meslek yüksekokullarına sınavsız geçişlerinin sağlanması; ortaöğretimin dört yıla çıkarılması, 2000 yılından sonra gerçekleşen yenilikler arasındadır. "Ortaöğretimde ders geçme ve kredili sisteme geçiş" ise 1991-1992 öğretim yılında uygulanmaya başlanmıştır. 1995-1996 öğretim yılına kadar uygulanmıştır. Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

173. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Milli Eğitim Bakanlığı Merkez örgütünün yapısı, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı

Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre oluşturulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünü oluşturan birimler, bazı genel başlıklar altında toplanmıştır. Bunlar, bakanlık makamı, sürekli kurullar, ana hizmet birimleri, yardımcı birimler, danışma ve denetim birimleri, bağlı kuruluşlar başlıkları altında yer almaktadır. Ana hizmet birimi, sözünden anlaşılması gereken, doğrudan eğitim ve öğretim konularıyla ilgili olan birimlerdir. İlköğretim Genel Müdürlüğü; Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü; Ortaöğretim Genel Müdürlüğü; Okul İçi Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü ana hizmet birimleri arasında yer alır. Teftiş Kurulu Başkanlığı ise "danışma ve denetim birimleri"nden biridir. Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

174. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Talim ve Terbiye Kurulu'nun görevleri MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da sıralanmıştır. Yurtiçi ve yurtdışı eğitim hareketlerini izlemek ve değerlendirmek; öğretim programlarını ve kitaplarını incelemek ve karara bağlamak; eğitim ve öğretime ilişkin yasa teklif ve tasarıları hakkında görüş bildirmek; eğitim sistemini ve eğitim plan ve programlarını araştırmak ve geliştirmek, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın görevleri arasında yer alır. "Bakanlık personelinin hizmet içi eğitim etkinliklerini planlamak" ise Hizmet İçi Eğitim Daire Başkanlığı'nın görevlerindedir. Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

175. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

APK Kurulu Başkanlığı'nın görevleri de Bakanlığın teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunda belirtilmiştir. Bakanlığın ana hizmet politikasının ve planlarının hazırlanmasına yardımcı olmak; eğitimle ilgili istatistikleri toplamak ve değerlendirmek; Bakanlığın insan gücü planlamasını yapmak; plan ve program esasları çerçevesinde bakanlık bütçesini hazırlamak ve uygulamasını izlemek Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nın görevleri arasında yer alır. "Öğretim programlarını incelemek ve karara bağlamak" ise Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın görevlerinden biridir. Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

176. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkede yaygın olarak bir okuma-yazma ve eğitim seferberliği başlatılmıştır. Okuma yazma kursları, millet mektepleri, okuma odaları, gibi çalışmalar bunlardan bir kaçıdır. 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılmış, bütün okullar tek bakanlığa bağlanmıştır. Latin alfabesi 1928’de kabul edilmiştir. Aynı yıl halka okuma yazma öğretmek için millet mektepleri açılmıştır. Kadın haklarına ve kadın eğitimine önem verilmiştir. Okul sayısında nicel artışlar olmuştur. Yani Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimde öncelikli ve acil olan konulara ağırlık verilmiştir. Mesleki rehberlik konusu ise oldukça yeni bir konudur. Doğru yanıt “C” seçeneğidir.

177. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Stratejik planlama konusu, II. Dünya savaşından sonra, önce askeri alanda, daha sonra işletme ve iş dünyasında, kamu yönetimi ve eğitim-okul yönetimi alanlarında gündeme gelir. MEB 1998-1999 öğretim yılından itibaren MLO’ larda bunu uygulamaya başlamıştır. Her kurum için hazırlanan stratejik plan, bazı öğelerden ve süreçlerden meydana gelir. Kurumun temel değerleri, inanç ve felsefesi, vizyonu ve misyonu, amaç ve politikaları bu öğeler arasındadır. Stratejik planlama sürecinde örgütün iç çevresinin analiz edilmesi, güçlü ve zayıf yanlarının belirlenmesi, dış çevre ve rakiplerin analiz edilmesi, bunların sonucunda kurumsal plan ve stratejilerin geliştirilmesi öngörülmektedir. Bu plan yapılırken yukarıdaki sorularla ifade edilen örgütün varlık gerekçesi-nin ortaya konulması gerekir. Bu soruların cevaplanması demek örgütün misyonunun belirlenmesi demektir. Misyon, bir örgütün gerçekleştirmek durumunda olduğu temel görevdir. Örneğin, “herkes için öğrenmeyi sağlamak”, okullar için bir misyon ifadesi olabilir. Doğru yanıt “B” seçeneğidir.

178. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bakanlıkça geliştirilen Planlı Okul Gelişim Modelinde, Okul Gelişimi Yönetim Ekibi (OGYE), planlı okul gelişiminden sorumlu olan bir ekiptir. Ayrıca ekibin başka görevleri de vardır. Bakanlıkça hazırlanan kitapçığa göre bu ekibin üyeleri, okul müdürü, projeden sorumlu müdür yardımcısı, öğretmen, rehber öğretmen, destek

personeli, veli, öğrenci, okul koruma derneği temsilcisi, okul aile birliği temsilcisinden oluşmaktadır. Ayrıca, okul aile birliği sınıflar temsilcisi, sivil toplum örgütlerinden seçilen temsilci, mahalle muhtarı, sanayi/ticaret odaları temsilcileri, gelişim süreci basamaklarının teknik çalışmaları kapsayan bölümlerine katılmazlar, çalışmalara gözlemci olarak katılabilirler, kararların alınmasında oy kullanabilirler. Burada adı geçmeyen temsilci ise, eğitim bölgesi temsilcisidir.

Doğru yanıt “E” seçeneğidir.

179. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Avrupa Birliği bünyesinde yer alan eğitim ve gençlik programları, Sokrates (genel eğitim), Comenius (okul eğitimi, Gruntvig (yetişkin eğitimi), Erasmus (yüksek öğretim) gibi alanları kapsamaktadır. Yukarıdaki seçeneklerden Erasmus, yükseköğretim; Leonardo da Vinci, mesleki eğitim; Minerva, açık-uzaktan eğitim ve eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri; Comenius, üniversite öncesi okul eğitimi alanındaki projeleri kapsar. Socrates ise “genel eğitim” alanındaki gelişmeyi sağlamayı amaçlayan programlardır.

Doğru yanıt “D” seçeneğidir.

180. SORUNUN ÇÖZÜMÜ

Bu üç projenin ortak yönü, öğrenci başarısını uluslararası karşılaştırmalara dayalı olarak ölçmeye ve ortaya koymaya çalışmalarıdır. Her üçü de ilköğretim düzeyinde öğrenciler arasında yapılan sınavlardır. Buradaki kısaltmalar İngilizce kelimelerin baş harflerinden oluşmaktadır. Türkçe karşılıkları ise TIMSS (Uluslar Arası Matematik ve Fen Araştırması) olup ilköğretim öğrencilerinin bu alanlardaki becerilerini ölçmeye dönüktür. PIRLS (Uluslar Arası Okuma Becerileri Gelişim Projesi) olup 9 yaş öğrencilerin okuma becerilerinin ölçülmesi-ne dönük bir sınavdır. PISA (Uluslararası Öğrenci Başarısını Belirleme Sınavı) olup OECD ülkelerinde 15 yaş grubu öğrenciler arasında matematik, fen okuma alanlarında karşılaştırmalar yapmayı amaçlar.

Doğru yanıt “A” seçeneğidir.

**EK-6 2005 KBYS UZMAN ÖĞRETMEN VE BAŞÖĞRETMEN
KONTENJAN SAYILARI**

Alan Adı

Mevcut Öğretmen Sayısı

Uzman Öğretmen

(%20)

Başöğretmen

(%20)

1. Beden Eğitimi (Türk Halk Oyunları)

16265

3.253

1627

2. Besin/Gıda Teknolojisi-Ev Yönetimi ve Beslenme

1504

301

150

3. Bilgisayar

5532

1106

553

4. Biyoloji

9658

1932

966

5. Büro Yönetimi ve Sekreterlik Grubu

1209

242

121

6. Coğrafya

9445

1889

945

7. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

10096

2019

1010

8. Döküm/Endüstriyel Döküm

249

50

25

9. Elektrik

4995

999

500

10. Elektronik/Telekominikasyon (Otomatik Kumanda)

2000

400

200

11. El Sanatları / Dekoratif Sanatlar (Halıcılık Kursu, Endüstriyel Boya Dekorasyon)

1599

320

160

12. Felsefe (Felsefe Grubu)

5427

1085

543

13. Fen Bilgisi / Fen ve Teknoloji

13795

2759

1380

14. Fizik

9747

1949

975

15. Gazetecilik / Halkla İlişkiler

32

6

4

16. Gemi İnşa (Liman İşletmeciliği)

3

2

1

17. Giyim/Hazır Giyim/Moda Tasarımı

3694

739

369

18. Güverte (Güverte Avlama)

9

3

2

19. İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri (İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri,
İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Arapça)

9419

1884

942

20. İş Eğitimi (İş ve Teknik Eğitimi, Ticaret, Ev Ekonomisi, Tarım, İşletme Bilgisi, Kooperatifçilik Grubu)

7798

1560

780

21. Kimya

9915

1983

992

22. Kuaförcülük/Cilt Bakımı

285

57

29

23. Makine/Tesviye/Kalıp

3913

783

391

24. Makine Ressamlığı (Makine Teknik Resmi)

634

127

63

25. Matematik (İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Matematik, Astronomi)

39660

7932

3966

26. Matbaa

161

32

16

27. Mahalli İdareler Grubu (Kamu Yönetimi)

5

3

2

28. Metal İşleri (Maden)

2809

562

281

29. Mobilya ve Dekorasyon

1808

362

181

30. Model

201

40

20

31. Motor

2209

442

221

32. Muhasebe Grubu (Ticaret Lisesi Meslek Dersleri, Muhasebe Kursu-HEM,
Ticaret Grubu)

4189

838

419

33. Müzik

5713

1143

571

34. Nakış

1625

325

163

35. Okul Öncesi Öğretmenliği/Çocuk Gelişimi Eğitimi Öğretmenliği

16607

3321

1661

36. Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri

206

41

21

37. Psikoloji

19

4

3

38. Radyo Televizyon

31

6

4

39. Rehber Öğretmen

11579

2316

1158

40. Resim/Grafik

740

148

74

41. Resim-İş/Resim

10034

2007

1003

42. Sağlık Bilgisi/Sağlık Meslek Bilgisi Dersleri

18

4

3

43. Sanat Tarihi

161

32

16

44. Seramik

122

24

12

45. Sosyal Bilgiler (Milli Tarih, Milli Coğrafya, Vatandaşlık Bilgisi)

13501

2700

1350

46. Su Ürünleri

16

4

2

47. Süs Bitkileri

18

4

3

48. Sınıf Öğretmenliği

217950

43590

21795

49. Görme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği

215

43

22

50. İşitme Engelliler Sınıfı Öğretmenliği

539

108

54

51. Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği

1686

337

169

52. Tarih

14941

2988

1494

3. Tekstil

521

104

52

54. Trikotaj

283

57

28

55. Tesisat Teknolojisi

670

134

67

56. Turizm ve Otelcilik Grubu

1236

247

124

57. Türkçe

13697

2739

1370

58. Türk Dili ve Edebiyatı

33459

6692

3346

59. Yapı/Yapı Ressamlığı/Harita ve Kadastro (Yapı Teknik Resmi)

997

195

98

60. Yabancı Dil (İngilizce, Almanca, Fransızca, Japonca, İtalyanca, İspanyolca, Rusça, Çince)

33476

6695

3348

GENEL TOPLAM

558305

111666

55839

Uygulanan Testler	Ortalamalar	Standart Sapmalar	Soru Sayıları
Türkçe Testi	33,26739139	10,98729947	54
Genel Kültür	16,49292415	5,69447046	36
Pedagojik Form	35,32526388	11,82317901	72
Milli. Eğt. Mevzuatı	8,01980958	4,21559637	18

Sınava Başvuran Aday Sayısı: 152.652

Sınava Giren Aday Sayısı: 143.937

27 Mayıs 2005 ve 30 Nisan 2006 da yapılan

Öğretmenlik Mesleği Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı

(KBYS) sonuçları açıklandı.

Sınav sonuçlarına göre sınava giren toplam aday sayısı 152.652, sınavı geçerli olan aday sayısı 143.915,

Geçersiz sayılan (iptal ya da girmemiş) aday sayısı 8.737 olarak saptandı.

Sınavda başarılı olan aday sayısı (60 ve üzeri puan alan) 106.536 olurken,

Sınavdaki genel başarı oranı %74.03`te kaldı.

60-70 puan aralığındaki aday sayısı 52.534,

70-80 puan aralığındaki aday sayısı 44.122,

80-90 puan aralığındaki aday sayısı 9.744,

90 ve üzeri puan alan aday sayısı ise 106` da kaldı.

PEGEMA 24.05.2006

EK-7 GÖRÜŞME FORMU

Araştırma sorusu: Kariyer Basamakları Yükseltme Sınavının(KBYS) öğretmenlerin yeteneklerini ve yeterliliklerini ölçmede etkililiği ve verimliliği nasıldır?

Okul: ..... Tarih ve saat(başlangıç-bitiş): .....
Görüşmeci: .....

GİRİŞ

Merhaba, benim adım Beril Artan ve Yeditepe Üniversitesinde yüksek lisans yapıyorum. KBYS' nın öğretmen yetenekleri ve yeterliliklerini ölçmede etkililiği ve verimliliği üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizinle okulunuzda bu sınava giren kişilerle konuşmak istiyorum. Bu görüşmede amacım, sınava girenlerin sınavla ilgili ne düşündüklerini ortaya çıkarmaktır. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonra yapılacak sınavların ve öğretmenlerin kariyerlerini yükseltmekte uygulanabilecek diğer sistemlerin etkinliklerinin ve niteliğinin artırılmasında katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Bu nedenle sizin sınavla ilgili düşüncelerinizi ve beklentilerinizi öğrenmek istiyorum.

➤ Bana görüşme sürecinde söylediklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

➤ Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

- Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- Bu görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

GÖRÜŞME SORULARI

1.Sınava ne amaçla katıldınız?

Kendinizi denemek?

Daha fazla maaş?

Kariyer amaçlı?

2. Katıldığınız bu sınavı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yapılış tarzı bakımından?

Test tekniğindeki şıklar çeldirici miydi?(kolay-zor)

3. Bu sınavda soruları soran komisyonda olsaydınız ne tür sorular sorardınız?

4. Bu sınavın bölümlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

5. Bu sınavın sorularını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Beklediğiniz sorular mıydı?

Yeterli miydi?

6. Bu sınavda öğretmen yetenek ve yeterliliklerinin hangi boyutları değerlendiriliyor?

7. Bu sınavın mesleğinizde sizin gelişiminize ve öğretmen kalitesinin gelişimine katkıları konusunda ne düşünüyorsunuz?

8. Bu sistemde ne tür değişiklikler önerirsiniz? Lütfen açıklayınız.

Sistemin yapısı, süreci işleyişi?

9. Bu sınav sisteminin güçlü ve zayıf yanları nelerdir?

Öğretmenlerin yetenekleri ve yeterliliklerinin ne kadar ölçülüyor?

10. Sınav komisyonundaki kişilerin bu alandaki yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?

11. Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

Bana zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim.
Bu konuda görüşmeden sonra eklemek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz olursa, lütfen beni 0505 668 99 90 no.lu telefondan arayabilirsiniz.
İyi günler.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, Ü.K., 1996, **Etkili Öğrenme ve Öğretme**, İzmir
- Akat, İ., 1994, **İşletme Yönetimi**, Beta Yayıncılık, İstanbul
- Ata, N., 2006, **Bilgi Çağında Kariyer ve Liderlik**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya
- Aytaç, S., 1997, **Çalışma Yaşamında Kariyer Yönetimi, Planlaması, Geliştirilmesi Sorunları**, Epsilon Yayıncılık, İstanbul
- Balcı, A., 1993, **Etkili Okul**, Yavuz Dağıtım, Ankara
- Başaran, İ., 1996, **Türkiye Eğitim Sistemi**, Yargıcı Matbaası, Ankara
- Bossing, N.L., **Orta Dereceli Okullarda Öğretim**, Cilt:2, (Öğretmen Kitapları:44), Maarif Basımevi, 1955, İstanbul.
- Burke, R.J., 1998, **Changing career rules: clinging to the past or accepting the new reality?**, *Career Development International*, Vol 3 Issue 1
- Can, H., 1991, **Organizasyon ve Yönetim**, Yargı Yayınları, Ankara
- Can, H., Akgün, A. ve Kavuncubaşı, Ş., 1995, **Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi**, Siyasal Kitapevi, Ankara.
- Defilippi, R.J. ve Arthur, M.B., 1994, **“The Boundaryless Career: A Competency-Based Perspective”**, *Journal Of Organizational Behavior*, Vol 15.
- Demir, M., 2000, **Kariyer planlama ve motivasyon olgusu ve işgörenlerin kariyer kavramı hakkındaki tutumları ile ilgili bir araştırma**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Doğan, S., 1996, **‘İnsan Kaynakları Yönetiminde Esnek Kariyerli İş Gücüne Geçiş Modeli’**, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1, İstanbul.
- Erdoğan, İ., 2004, **Türk Eğitim Sistemi**, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Erdoğmuş, N., 2002, **Yeni Kariyer Yaklaşımları Ve Kariyer Değerlerindeki Değişim**, 1. Ulusal Bilgi ve Yönetim Kongresi, 10-11 Mayıs 2002, Kocaeli.
- Erdoğmuş, N. Ve Doğan, Ö., 2003, **Örgütsel Değişimler ve Yeni Kariyer Yaklaşımları**, 2. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, 18-19 Mayıs 2003, Kocaeli www.bilgiyotemi.org/cm/pages/mkl (Ulaşım Tarihi: 4 Ekim 2006).

- Çelikkaya, H., 1996, **Eğitim Sosyolojisi**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Gordon, T., 1996, **Etkili Öğretmenlik Eğitimi**, (çev. Emel AKSAY), (Edit. Birsen Özkan) İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Gürkan, T.,1992, **Early Childhood Education and Child Care in Turkey**, G.A. Wodill, J.Bernhard, L.Prochner (Ed.), International Handbook of Early Childhood Education, NewYork: Garland Pub. Comp.
- Hesapçoğlu, M., 1994, **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul.
- Karasar, N., 2005, **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
- Oktay, A., 1991, “**Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenin Nitelikleri**”, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, C.3.
- Ölçer, F., 1997, **İşletmelerde Kariyer Yönetimi**, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 30, sayı 14.
- Özyürek, R., 2004, **Aktif Eğitimde Öğrenci ve Öğreticilerin Rollerini**, www.edu2004.fatih.edu.tr/index.php?task=author -53k (Ulaşım Tarihi: 01.10.2006).
- Sönmez, Veysel. (1994). **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**. Ankara: Pegem Yayınları.
- Şenkardeşler, S., 1999, ‘**Türk Millî Eğitimi yaz-boz tahtası mı?**’, www.yenisafak.com/arsiv/1999/mayis/04/anasayfa.html. (Ulaşım Tarihi: 25.02.2006)
- Şişman, M., 2000, **Öğretmenliğe Giriş**, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- Turgut, M.F.,1995, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**, Yargıcı Matbaası, Ankara.
- Vorkink, A., 2006, “**Türkiye’nin Eğitim Sisteminin AB Üyeliği için Hazırlanması**”Dünya Bankası 20.Ocak.2006, Antalya Eğitim Konferansı
- Tortop, N., 1994, **Personel Yönetimi**, Yargı Yayınları, Ankara.
- TÜKENMEZ, N.M., 1996, **Toplam Kalite Uygulamalarına Getirilen Eleştiriler**, *D.E.Ü.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, s.138.
- Uygur, A., 1998, **Örgütlerde Kariyer Geliştirme ve Planlaması: Otel İşletmelerinde Bir Uygulama**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Ünlü D.E. ve İlze, T., 2001, **Dünya Gazetesi**, 27 Temmuz 2001.

www.milliyet.com.tr/2006/03/27/indexmil.html, Al, T., ‘**Dünya Bankası: Mevcut ÖSS, eğitimde kaliteyi düşük tutuyor**’, (Ulaşım Tarihi: 27.03.2006)

www.fedu.metu.edu.tr/documents/AliCakiroglu.pptno280,33 (Ulaşım Tarihi: 01.10.2006).

www.cagdasegitim.org/?set=aylik&durum=makale&id=1&sorgu=200602 Tekişik, H.H., **Doğu Ve Güneydoğu İllerinde Öğretmen Açığı Nasıl Giderilir?** (Ulaşım Tarihi: 17.02.2006).

www.basogretmenaturk.com/egitimci_ataturk HÜR FİKİR Gazetesi, Orhan SUAT, Lüleburgaz, Sayı: 8632 (Ulaşım Tarihi 18.11.2006).

www.bolge.com.tr/haberler/uzmanogretmenlik.htm (Ulaşım Tarihi: 29.11.2005)

www.devletim.com/haber.asp?hbr=235 (Ulaşım Tarihi: 25.11.2006)

www.devletim.com/MilliEgitimBakanligi (Ulaşım Tarihi: 25.11.2006)

www.ogretmenlik.com/kariyer.htm (Ulaşım Tarihi: 22 Ekim 2006)

www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_yetistirme_komitesi.htm (26.01. 2007)

www.memurlar.net/haber/53652 (Ulaşım Tarihi: 19 Eylül 2006)

ÖZGEÇMİŞ

Beril ARTAN

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi : 22.08.1978

Doğum Yeri : Ankara

Medeni Durumu : Bekâr

EĞİTİM

Yüksek Lisans : Yeditepe Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü – Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, 2005 – devam ediyor.

Lisans : Marmara Üniversitesi – Atatürk Eğitim Fakültesi – Matematik Öğretmenliği Bölümü – Matematik Öğretmenliği Anabilim Dalı, İstanbul, Haziran 1999.

Lise : Hayrullah Kefoğlu-Tahran Lisesi – Fen-Matematik, İstanbul, 1995.

Ortaokul : Özel Beyhan Aral Lisesi, İstanbul, 1992.

İlkokul : Çankaya İlkokulu, Ankara, 1989.

ÇALIŞTIĞI KURUMLAR

2005 – devam ediyor : Haydarpaşa Anadolu Teknik Okulları – Matematik Öğretmeni, İstanbul.

2003-2005 : Üsküdar Anadolu Lisesi – Matematik Öğretmeni

2001 – 2003 : Hacı Sabancı Lisesi – Matematik Öğretmeni, İstanbul.

2000–2001 : Vali Erol Takır Ticaret Meslek Lisesi Matematik Öğretmeni, İstanbul

İLETİŞİM

Mail : artan.beril@gmail.com , beril_artan@hotmail.com,
berilartan@yahoo.com

